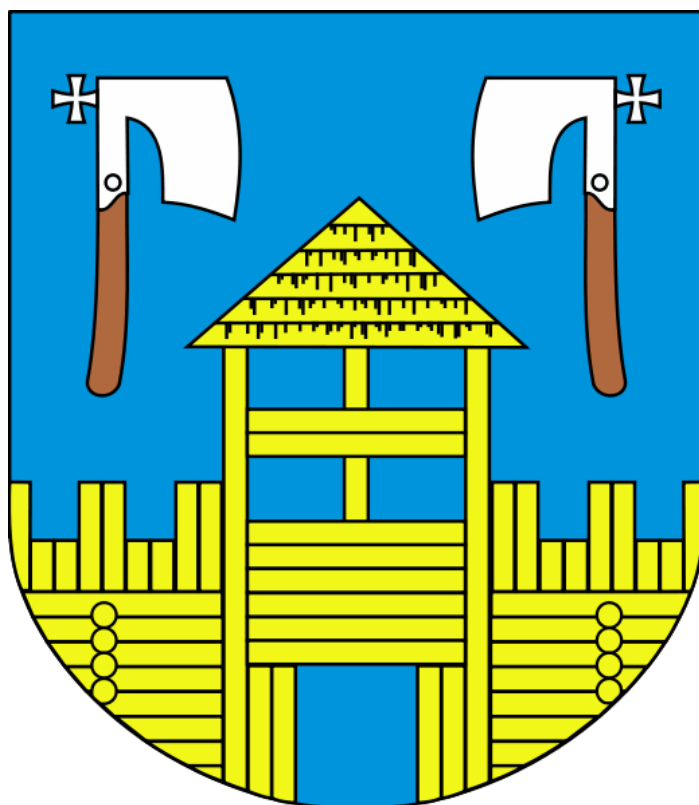

Załącznik do
UCHWAŁY NR XIV/99/2012
RADY POWIATU w ŻNINIE
z dnia 27 stycznia 2012 r.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŻNIŃSKIEGO NA LATA 2012-2022

Spis treści

I WSTĘP.....	5
I.1. CEL.....	5
I.2. ZAKRES	7
I.3. METODYKA.....	8
II.1. MIASTO I GMINA BARCIN	13
II.1.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa	14
II.1.2. Sfera społeczna.....	16
II.1.3. Sfera gospodarcza	21
II.1.4. Sfera infrastrukturalna	26
II.2. GMINA GAŚAWA	31
II.2.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa	32
II.2.2. Sfera społeczna.....	34
II.2.3. Sfera gospodarcza	38
II.2.4. Sfera infrastrukturalna	43
II.3. MIASTO I GMINA JANOWIEC WIELKOPOLSKI.....	47
II.3.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa	48
II.3.2. Sfera społeczna.....	50
II.3.3. Sfera gospodarcza	55
II.3.4. Sfera infrastrukturalna	60
II.4. MIASTO I GMINA ŁABISZYN	64
II.4.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa	65
II.4.2. Sfera społeczna.....	67
II.4.3. Sfera gospodarcza	71
II.4.4. Sfera infrastrukturalna	76
II.5. GMINA ROGOWO	81
II.5.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa	82
II.5.2. Sfera społeczna.....	84
II.5.3. Sfera gospodarcza	88
II.5.4. Sfera infrastrukturalna	94
II.6. MIASTO I GMINA ŻNIN	99
II.6.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa	100
II.6.2. Sfera społeczna.....	102
II.6.3. Sfera gospodarcza	106
II.6.4. Sfera infrastrukturalna	111
II.7. PODSUMOWANIE. RAPORT O STANIE POWIATU ŻNIŃSKIEGO	116
II.7.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa	116
II.7.2. Sfera społeczna.....	120
II.7.3. Sfera gospodarcza	126
II.7.4. Sfera infrastrukturalna	133
II.7.5. Administracja i służby publiczne.....	144
II.7.6. Budżet Powiatu Żnińskiego	146
II.7.7. Fundusze unijne pozyskane przez Powiat Żniński	148
II.7.8. Powiat Żniński na tle pozostałych powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego	154
II.7.9. Podsumowanie analizy	160
III ANALIZA SWOT.....	161

IV MISJA I WIZJA	171
V PLAN OPERACYJNY STRATEGII ROZWOJU	173
VI MECHANIZM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII.....	189
VI.1. WDRAŻANIE	189
VI.2. MONITORING I EWALUACJA	191
VII ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	198
VIII ANALIZA ANKIET.....	206

I WSTĘP

Dokumenty planowania strategicznego stanowią niezbędny element procesu planowania rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Przekazanie części uprawnień władzy centralnej na szczebel samorządowy powoduje przeniesienie części odpowiedzialności za jakość życia mieszkańców na lokalne władze, co z kolei rodzi potrzebę efektywnego i kreatywnego zarządzania posiadanymi zasobami. Jedynie właściwe i starannie zaplanowane zadania mają szansę zarówno zaspokoić zbiorowe potrzeby społeczności, jak i stworzyć komfortowe warunki dla samorealizacji jednostek.

Niniejsza Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022 jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki rozwoju dla Powiatu Żnińskiego na najbliższe 10 lat. Strategia rozwoju jako instrument podnoszenia konkurencyjności lokalnej jednostki terytorialnej stanowi kompleksową, perspektywiczną koncepcję określającą cele rozwoju oraz warunki, zasady i etapy ich osiągnięcia. Dokument ten jest nadrzędnym instrumentem zarządzania rozwojem lokalnym i podstawą długookresowej, lokalnej polityki społeczno-gospodarczej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju.

Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022 ujmuje główne cele i uwarunkowania jego rozwoju w horyzoncie do 2022 roku w zmieniających się uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych. Strategia jako koncepcja rozwoju lokalnego, pełni z jednej strony funkcję źródła informacji o procesach społeczno-gospodarczych na danym terenie i stanowi istotną inwentaryzację zjawisk zachodzących w jednostce terytorialnej. Z drugiej strony ułatwia ona i zwiększa spójność podejmowanych przez władze lokalne decyzji, jest planem działania i wyznacznikiem bieżących działań. Popularyzuje ona w ten sposób decyzje władz lokalnych, zmniejszając opór wobec zmian i w konsekwencji eliminuje lub łagodzi część lokalnych konfliktów społecznych.

I.1. CEL

Dotychczasowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Żnińskiego obejmowała perspektywę czasową 2001-2011. Jednak z upływem czasu stała się ona dokumentem wymagającym gruntownej aktualizacji pod kątem zadań realizacyjnych, jak również uwarunkowań rozwoju powiatu. Planowanie zrównoważonego rozwoju wymaga przedstawienia stanu aktualnego w różnorodnych sferach życia społecznego i gospodarczego na terenie powiatu.

Niniejszy dokument został opracowany z uwzględnieniem poprzedniej strategii w zakresie przyjętej wizji, kierunków rozwoju i celów strategicznych. Dokonano głębokiej weryfikacji i dostosowania niniejszej strategii do obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej, gdyż wymaga tego proces planowania strategicznego.

Ryc.1. Schemat procesu formułowania i realizacji strategii.

Konieczność sformułowania strategicznych celów wynika z założenia, że stabilna i długofalowa realizacja opracowanych programów przyniesie zdecydowanie lepsze rezultaty, niż działania inwestycyjne, często niespójne lub nienastępujące po sobie w optymalnej kolejności. Głównym czynnikiem determinującym realizację nadrzędnego celu strategii powinna być realizacja aktywnej polityki gospodarczej na terenie powiatu, prowadząca do wzrostu jej konkurencyjności przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Przez postulat zrównoważonego i trwałego rozwoju rozumie się:

- aktywizację gospodarczą regionu z zachowaniem zasad zrównoważonego wzrostu ekonomicznego, z uwzględnieniem czynników ekologicznych i gospodarczych funkcji powiatu (turystyka, transport, przemysł, rolnictwo), stanowiących podstawy przewagi strategicznej regionu;
- poprawę dostępności ekonomicznej i komunikacyjnej regionu oraz rozbudowę jego infrastruktury technicznej i ekonomicznej, aktywizację obszarów wiejskich na rzecz ich wielokierunkowego rozwoju oraz wzrostu efektywności i konkurencyjności rolnictwa;
- wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości;
- działania na rzecz polepszenia warunków życia społeczności lokalnych w zakresie: edukacji, kultury, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, kultury fizycznej i polityki społecznej;
- podejmowanie inicjatyw gospodarczych i społecznych na rzecz pełnej integracji regionu i wyrównania szans rozwojowych poszczególnych gmin Powiatu Żnińskiego.

Szukanie rozsądnych kompromisów jest niezwykle trudne, lecz konieczne. Aby osiągnąć trwały i efektywny rozwój należy uwzględnić:

- stabilne, realistyczne podejście do wszystkich sfer życia i czynników determinujących zmiany w powiecie,
- kreowanie i wprowadzanie w życie odpowiednich rozwiązań, które przyczynią się do stworzenia jak najlepszych perspektyw życia w powiecie,
- umiejętne przekształcanie istniejących warunków w czynniki rozwojowe powiatu.

W zakresie sfery społecznej działania władz lokalnych powinny się koncentrować na jak najlepszym zaspokojeniu potrzeb zbiorowych w zakresie gospodarki komunalnej, oświatowej, pomocy społecznej, kultury, bezpieczeństwa publicznego. Niezwykle ważne jest zintensyfikowanie działań o charakterze promocyjnym, poprawiających wizerunek powiatu oraz gmin wchodzących w jego skład.

I.2. ZAKRES

Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022 składa się z dwóch zasadniczych części: diagnostycznej i strategicznej (programowej).

Pierwsza część, będąca częścią diagnostyczną, zawiera analizę i ocenę konkurencyjności lokalnej według aktualnego stanu czynników i warunków rozwoju z uwzględnieniem tendencji obserwowanych w przeszłości zmian. Diagnoza przeprowadzona została w ujęciu nowoczesnym, tzn. według rodzajów sfer oraz zasobów. W diagnozie przedstawiono charakterystykę poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu. Ten element strategii zwieńczono raportem o stanie Powiatu Żnińskiego, podsumowującym jego stan w odniesieniu do czterech sfer: przestrzenno-środowiskowej, społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej. Zwieńczeniem diagnozy prospektywnej, a zarazem początkiem analizy strategicznej jest syntetyczna prezentacja słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju powiatu, czyli analiza SWOT.

Diagnoza Powiatu Żnińskiego wraz ze sporządzoną na jej podstawie analizą SWOT, a także wnioski z pierwszych konsultacji społecznych, przeprowadzonych z przedstawicielami różnych środowisk reprezentujących samorząd (z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, branżą turystyczną i okołoturystyczną), posłużyły do określenia czterech obszarów strategicznej interwencji. Następnie dla każdego z obszaru wytyczono cele strategiczne oraz ich uszczegółowienie – cele operacyjne. Te z kolei przełożono na zadania realizujące Strategię.

W następnym rozdziale zawarto informacje dotyczące monitoringu i ewaluacji realizacji celów. Monitoring Strategii Rozwoju oznacza permanentną kontrolę oraz ocenę uzyskanych rzeczowych efektów społecznych i gospodarczych projektów wchodzących w zakres strategii, a także monitorowanie wydatków na ich realizację. Stopień realizacji przedsięwzięć mierzony jest wskaźnikami przedstawionymi w niniejszym rozdziale.

Cele strategiczne i operacyjne sformułowane w trakcie opracowywania strategii Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022 zostały przeanalizowane pod kątem ich zgodności z celami strategicznymi określonymi w dokumentach wyższego rzędu w rozdziale VII. Wśród nich znalazła się Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015, Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Kujawsko-Pomorskim.

Ostatni rozdział niniejszej strategii stanowi analiza ankiet, stanowiąca wyniki konsultacji z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, branżą turystyczną i okołoturystyczną z Powiatu Żnińskiego.

I.3. METODYKA

Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022 jako uporządkowany zbiór działań zmierzających do zrównoważonego i trwałego rozwoju powiatu, opracowana pod kątem osiągnięcia celów strategicznych, przygotowywana była zgodnie z zasadą empowerment. Oznacza ona zapewnienie udziału grup lokalnej społeczności w decyzjach i działaniach podejmowanych na rzecz wspólnego środowiska. Planowane działania muszą odpowiadać rzeczywistym potrzebom i oczekiwaniom w poszczególnych sferach życia publicznego. Zapewnienie wpływu grup docelowych z pewnością pozwoli na zwiększenie efektywności projektów i przyspieszenie rozwoju.

Zasada empowerment jest stosowana w celu zaangażowania się i podniesienia rzeczywistej zdolności tych grup do wpływania na sprawy, które ich dotyczą i zwiększenia w ten sposób efektywności projektów.

Ryc.2. Zasady budowania strategii.

Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego powstawała w wyniku połączenia metody eksperckiej, z szeroko pojętymi konsultacjami. Planowanie zrównoważonego rozwoju wymaga określenia istniejących walorów oraz problemów w różnych aspektach

tematycznych: życia społecznego, gospodarki, środowiska, infrastruktury. W celu stworzenia pełnego obrazu sytuacji w Powiecie Żnińskim niezbędne były informacje bezpośrednio uzyskane od mieszkańców powiatu.

Udział społeczeństwa w tworzeniu strategii następował w poniższych etapach:

- I. **Przeprowadzenie ankiety konsultacyjnej** – adresatami ankiety byli mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz gestorzy branży turystycznej i okołoturystycznej z terenu Powiatu Żnińskiego. Badanie ankietowe mału posłużyć zdiagnozowaniu stanu spraw społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i środowiskowych w Powiecie Żnińskim, a także określeniu najważniejszych problemów, walorów i pożądanych kierunków rozwoju. Respondenci mieli możliwość zaproponowania inwestycji i projektów, których realizacja miałaby pozytywny wpływ na rozwój powiatu.
- II. **Organizacja spotkania warsztatowego** – 5 lipca 2011 roku odbyło się spotkanie w siedzibie Starostwa Powiatowego w Żninie z przedstawicielami lokalnych środowisk na temat opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022. W trakcie spotkania uczestnicy zostali wprowadzeni w tematykę zarządzania strategicznego, zapoznani się z obecną diagnozą Powiatu Żnińskiego oraz aktywnie uczestniczyli w doprecyzowaniu celów oraz zaplanowaniu zadań strategii do roku 2022. W trakcie spotkania dokonano analizy zasobów wewnętrznych powiatu oraz analizy otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń dla jego dalszego rozwoju.

Uczestnicy spotkania:

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Instytucja
1.	Zbigniew Jaszczuk	Starosta Żniński	Starostwo Powiatowe w Żninie
2.	Robert Luchowski	Wicestarosta	Starostwo Powiatowe w Żninie
3.	Jędrzej Małecki	Kierownik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu	Starostwo Powiatowe w Żninie
4.	Agnieszka Małecka	Kierownik Wydziału Promocji i Rozwoju Lokalnego	Starostwo Powiatowe w Żninie
5.	Izabela Gronet	Kierownik Wydziału Zdrowia, Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego	Starostwo Powiatowe w Żninie
6.	Łukasz Kwiatkowski	Podinspektor w Wydziale Promocji i Rozwoju Lokalnego	Starostwo Powiatowe w Żninie
7.	Tomasz Michalczak	Kierownik Wydziału Komunikacji	Starostwo Powiatowe w Żninie
8.	Wiesław Rumel	Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa	Starostwo Powiatowe w Żninie
9.	Jan Kopterski	Radny Rady Powiatu w Żninie	Rada Powiatu w Żninie

10.	Paweł Koperski	Radny Rady Powiatu w Żninie	Rada Powiatu w Żninie
11.	Józefa Błajet	Przewodnicząca Rady Powiatu w Żninie	Rada Powiatu w Żninie
12.	Beata Gaik - Mazurek	Prezes / Wiceprzewodnicząca Rady Powiatu w Żninie	Barciński Ośrodek Sportu i Rekreacji / Rada Powiatu w Żninie
13.	Justyna Lewandowska	Specjalista ds. pozyskiwania środków pozabudżetowych i planowania	Urząd Miejski w Barcinie
14.	Adam Grzeczka	Podinspektor ds. infrastruktury i gospodarki przestrzennej	Urząd Miejski w Janowcu Wlkp.
15.	Ilona Przychocka	Kierownik Referatu Inwestycyjno-Budowlanego i Promocji Gminy	Urząd Miejski w Łabiszynie
16.	Józef Sosnowski	Wójt Gminy Rogowo	Urząd Gminy w Rogowie
17.	Maria Zwolenkiewicz	Dyrektor	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie
18.	Jacek Mazany	Dyrektor	Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie
19.	Halina Rosiak	Dyrektor	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żninie
20.	Olga Berdysz	Pracownik	Powiatowy Urząd Pracy w Żninie
21.	Andrzej Kurek	Dyrektor	I Liceum Ogólnokształcące w Żninie
22.	Leszek Kowalski	Dyrektor	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Żninie
23.	Grzegorz Piechowiak	Dyrektor	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Janowcu Wlkp.
24.	Grażyna Sawicka	Wicedyrektor	Zespół Szkół Specjalnych w Żninie
25.	Henryk Ciesielczyk	Dyrektor	Gminny Zespół Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej w Gąsawie
26.	Tomasz Gronet	Dyrektor	Żniński Dom Kultury
27.	Grzegorz Rutkowski	Komendant	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie
28.	Weronika Nowak	Dyrektor Biura	Lokalna Grupa Działania Pałuki – Wspólna Sprawa
29.	Janina Drązek	Prezes	Stowarzyszenie Ekologiczne w Barcinie
30.	Ryszard Flejter	Członek stowarzyszenia	Stowarzyszenie Ekologiczne w Barcinie
31.	Nina Kaczmarek	Przedstawiciel	KÖHLER + BEVENKAMP Żnin
32.	Grzegorz Smytry	Prezes Zarządu	Spółdzielnia Rolno – Handlowa „Rolnik” w Żninie
33.	Leszek Janowski	Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Pałuckiego WOPR	Pałuckie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Żninie

III. Konsultacje z kierownikami wydziałów Starostwa Powiatowego oraz jednostkami organizacyjnymi Powiatu Żnińskiego – propozycje planowanych przedsięwzięć były konsultowane z kierownikami i pracownikami poszczególnych wydziałów Starostwa Powiatowego w Żninie oraz dyrektorami jednostek organizacyjnych powiatu. Poniżej znajduje się spis osób biorących udział w konsultacjach.

Kierownicy Wydziałów Starostwa Powiatowego w Żninie:

L.p.	Imię i nazwisko kierownika	Nazwa wydziału
1.	Agnieszka Małecka	Wydział Promocji i Rozwoju Lokalnego
2.	Izabela Gronet	Wydział Zdrowia, Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego
3.	August Rymer	Wydział Urbanistyki i Architektury
4.	Wiesław Rumel	Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
5.	Stanisław Ludkiewicz	Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości
6.	Tomasz Michalczak	Wydział Komunikacji i Dróg
7.	Jędrzej Małecki	Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu
8.	Elżbieta Nowak - Skarbnik Powiatu	Wydział Finansów
9.	Andrzej Hłond - Sekretarz Powiatu	Wydział Organizacyjny

Dyrektorzy jednostek organizacyjnych Powiatu Żnińskiego

Lp.	Nazwisko	Funkcja	Jednostka organizacyjna
1.	Barbara Bogucka	Dyrektor	Powiatowy Urząd Pracy w Żninie
2.	Jacek Mazany	Dyrektor	Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie
3.	Andrzej Kurek	Dyrektor	I Liceum Ogólnokształcące w Żninie
4.	Tomasz Ratajczak	Dyrektor	Zespół Szkół Ekonomiczno – Handlowych w Żninie
5.	Leszek Kowalski	Dyrektor	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Żninie
6.	Grzegorz Koziół	Dyrektor	Zespół Szkół Specjalnych w Żninie
7.	Grzegorz Piechowiak	Dyrektor	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Janowcu Wlkp.
8.	Piotr Sadowski	Dyrektor	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Gąsawie
9.	Anita Szymanowska-Zabrocka	Dyrektor	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Łabiszynie
10.	Wiesława Arent	Dyrektor	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Piechcinie

11.	Halina Rosiak	Dyrektor	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żninie
12.	Joanna Purczyńska	Dyrektor	Centrum Kształcenia Ustawicznego w Żninie
13.	Katarzyna Polachowska	Dyrektor	Dom Pomocy Społecznej w Barcinie
14.	Czesław Dalewski	Dyrektor	Dom Pomocy Społecznej w Podobowicach
15.	Józef Łukomski	Dyrektor	Dom Pomocy Społecznej w Tonowie
16.	Andrzej Klockowski	Dyrektor	Środowiskowy Dom Samopomocy w Żninie
17.	Maria Zwolenkiewicz	Dyrektor	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie
18.	Zbigniew Napierała	Inspektor	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Żninie

IV. Konsultacje projektu Strategii z:

- gminami z terenu Powiatu Żnińskiego – w zakresie diagnozy stanu poszczególnych gmin,
- jednostkami organizacyjnymi Powiatu Żnińskiego,
- wydziałami Starostwa Powiatowego w Żninie,
- radnymi Powiatu Żnińskiego,
- organizacjami pozarządowymi,
- mieszkańcami.

II DIAGNOZA STANU WYJŚCIOWEGO. RAPORT O STANIE GMIN.

W niniejszym rozdziale przedstawiono dane charakteryzujące obecny stan sześciu gmin Powiatu Żnińskiego. Część informacji prezentowana jest w ujęciu dynamicznym, tak aby uwypuklić obserwowane zmiany na poszczególnych płaszczyznach. W trosce o kompleksowe i spójne stworzenie obrazu aktualnego stanu rozwoju w gminach, zakres danych został podzielony na następujące sfery: przestrzenno-środowiskową, społeczną, gospodarczą i infrastrukturalną.

II.1. Miasto i Gmina Barcin

Źródło: www.barcin.pl

Miasto i Gmina Barcin jest wielofunkcyjnym ośrodkiem mieszkalnym, usługowym i administracyjnym. Centralne położenie obszaru miejskiego ułatwia komunikację z jednostkami pomocniczymi. Powierzchnia całkowita gminy zajmuje 12 088 ha, przy czym największy udział posiadają użytki rolne – 9209 ha (76%). Miasto Barcin stanowi centralny punkt w gminie jako największe skupisko ludności, siedziba punktów handlowo-usługowych, szkół, władz samorządowych i innych instytucji użyteczności publicznej. Rozwój gminy jest determinowany przez przemysł wapienniczy zlokalizowany w Bielawach i Wapiennie.

Charakterystyczną cechą przestrzeni miasta Barcin jest dychotomiczny podział na tzw. stary i nowy Barcin. Barcińska Starówka stanowi niezwykle istotną, najstarszą część miasta, świadectwo jego historii z zachowanymi zabytkami i bogatym dziedzictwem kulturowym. To również miejsce spotkań społecznych i wydarzeń kulturalnych. Jednocześnie jest to obszar zmagający się z występowaniem licznych zjawisk kryzysowych i problemów wynikających z ubóstwa, przestępczości, degradacji otoczenia. Nowa część, to osiedle mieszkaniowe o współczesnej zabudowie.

Miasto i Gmina Barcin posiada znaczący potencjał rozwojowy w oparciu o zasoby geograficzno - przyrodnicze. 18 grudnia 2009 roku Rada Miejska w Barcinie podjęła Uchwałę Nr XL/362/2009 w sprawie przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Barcin na lata 2009-2020.

Gmina realizuje inwestycje ze znaczącym udziałem środków pomocowych z Unii Europejskiej i innych źródeł wsparcia, m.in.:

- ✓ *Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Barcin* – wartość projektu 2 813 592,00 zł, dofinansowanie z MF EOG 703 398 EUR;

- ✓ *Przebudowa drogi gminnej nr 130304C Sadłogoszcz – Zalesie Barcińskie – Piechcin na odcinku Zalesie Barcińskie – Piechcin – wartość projektu 856 462,56 zł, dofinansowanie z EFRR 428 231,28 zł;*
- ✓ *Budowa, wyposażenie świetlic i zagospodarowanie terenu przed świetlicami w miejscowościach: Krotoszyn i Młodocin – wartość projektu 576 872,43 zł, dofinansowanie z PROW 228 587,00 zł;*
- ✓ *Przekształcenie systemu ogrzewania w Przedszkolu w Piechcinie wraz z termomodernizacją budynku – wartość projektu 233 198,00, dofinansowanie z RPO Województwa Kujawsko – Pomorskiego 174 898,50 zł;*
- ✓ *Przekształcenie systemu ogrzewania w Szkole Podstawowej w Mamliczu wraz z termomodernizacją budynku – wartość projektu 1 164 728,23 zł, dofinansowanie z RPO Województwa Kujawsko – Pomorskiego 772 864,33 zł;*
- ✓ *Modernizacja Placu 1-go Maja i ul. Św. Wojciecha wraz z remontem chodników i odnową mostu w ciągu ul. Św. Wojciecha – wartość projektu 4 651 153,24 zł, dofinansowanie z RPO Województwa Kujawsko – Pomorskiego 1 537 881,84 zł;*
- ✓ *Budowa placu zabaw w Piechcinie – wartość projektu 179 999,98 zł, dofinansowanie z PROW 99 000,00 zł;*
- ✓ *„Wybudowanie krytej pływalni z łącznikiem do kompleksu Szkolnego Szkoły Podstawowej nr 2 w Barcinie” – całkowity koszt wybudowania basenu wynosił 12 566 009,61 zł z udziałem środków województwa na poziomie 30% w ramach realizacji „Programu Rozwoju Kultury Fizycznej i Sportu w Województwie Kujawsko-Pomorskim do roku 2015”.*

II.1.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa

➤ Położenie

Miejsko-wiejska Gmina Barcin jest jedną ze 144 gmin województwa kujawsko-pomorskiego, położoną we wschodniej części Powiatu Żnińskiego. Barcin należy do średnich gmin województwa i powiatu. Zajmuje powierzchnię 121,1 km², z tego na miasto przypada 3,7 km². Na terenie gminy znajduje się 21 zróżnicowanych pod względem demograficznym, gospodarczym, funkcjonalnym miejscowości tworzących układ administracyjno-przestrzenny składający się z 14 sołectw i 1 miasta. Atutem gminy jest bliskość Lafarge Cement S.A. – światowego lidera w produkcji cementu oraz położenie przy szlakach komunikacyjnych Bydgoszcz - Mogiła i Inowrocław – Żnin.

Barcin usytuowany jest centralnie względem części dużych ośrodków miejskich województwa. Od Bydgoszczy dzieli go ok. 42 km, od siedziby powiatu - Żnina 16 km, od Inowrocławia 25 km i od Mogilna 24 km.

➤ Zasoby środowiska naturalnego

Miasto i Gmina Barcin położone jest nad rzeką Noteć, która powstała z połączenia dwóch cieków: Noteci Wschodniej wypływającej z jeziora Przeddeckiego i Noteci Zachodniej. Rzeką kończy swój bieg w miejscowości Santok jako największy dopływ Warty i połączona jest systemem kanałów umożliwiającym dotarcie do Brdy i Wisły. Długość Noteci wynosi 388,5 km, a powierzchnia dorzecza 17 tys. km. Charakteryzuje ją III klasa czystości, a roślinnością dominującą są naturalne zarośla trzciny rosnące na glebie torfowej. Na terenie gminy zlokalizowane są dwa jeziora: Wolickie oraz Sadłogoszcz, a także fragment Jeziora Kierzkowskiego.

Gmina charakteryzuje się znacznym arealem rolnym oraz niewielkim stopniem zalesienia. Powierzchnia całkowita gminy obejmuje obszar 12 088 ha, w tym są użytki rolne – 9 209 ha (76%), lasy, grunty zadrzewione i zakrzewione – 1 163 ha (9,6%), trzy jeziora i rzeka – 371 ha (3,1%), grunty zabudowane i zurbanizowane – 1 029 ha (8,5%).

Źródło: www.barcin.pl

Budowa geologiczna w największym stopniu decyduje o rzeźbie terenu, jakości gruntów, ich zalesieniu, szacie roślinnej i surowcach naturalnych. Rozwój gospodarczy Miasta i Gminy Barcin, zwłaszcza przemysłu, jest ściśle związany z występowaniem na tym terenie pokładów wapienia, których eksploatację rozpoczęto już w XIX wieku. Kamień wapienny stanowi tu najważniejszy surowiec. Kopalnia wapienia w Wapienniu i Bielawach sięgająca historią do 1860 roku należy do jednej z najbardziej okazałych kopalń tego typu w Europie Centralnej i Wschodniej.

➤ Zasoby kulturowe

Mimo bogatej tradycji historycznej w mieście nie zachowały się zabytki znaczącej wartości. Większość z nich pochodzi z XIX i początku XX wieku.

Na terenie Miasta i Gminy Barcin do strefy konserwatorskiej „A”, obejmującej obiekty podlegające pełnej ochronie i w przypadku prowadzonych prac wymagającej uzgodnień z Państwową Służbą Ochrony Zabytków zaliczone zostały:

- Kościół pw. św. Jakuba Większego wybudowany w latach 1901-1903, w którym znajdują się zabytkowe organy,
- Dwór z połowy XIX wieku,
- Cmentarz parafialny założony w drugiej połowie XIX wieku,

- Grobowiec ludności kultury amfor kulistych ze środkowego okresu epoki neolitu położony w miejscowości Złotowo.

Na strefę „B” ochrony konserwatorskiej, podlegającą rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru skali nowej zabudowy, składa się układ urbanistyczny starego miasta zlokalizowany wokół dawnego rynku. W tej strefie znajdują się również: szkoła, budynek banku, zespół pocztowy, gospoda, remiza strażacka, zabudowa dworca, magazyn zbożowy, rzeźnia, młyn, mleczarnia.

Do interesujących miejsc na terenie gminy należą:

- Góra św. Wojciecha w Barcinie,
- Budynek Szkoły Podstawowej nr 1 w Barcinie z 1893 roku,
- Izba Tradycji im. Jakuba Wojciechowskiego w Barcinie,
- Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Barbary w Piechcinie,
- stary, nieczynny kamieniołom w Piechcinie (zalany wodą),
- układ architektoniczny Starego Rynku w Barcinie,
- zabytkowe kapliczki cmentarne z XIX wieku w Barcinie,
- Pałac w Młodocinie,
- kompleks pałacowo-parkowy w Krotoszynie,
- park w Piechcinie,
- kurhan w Złotowie.

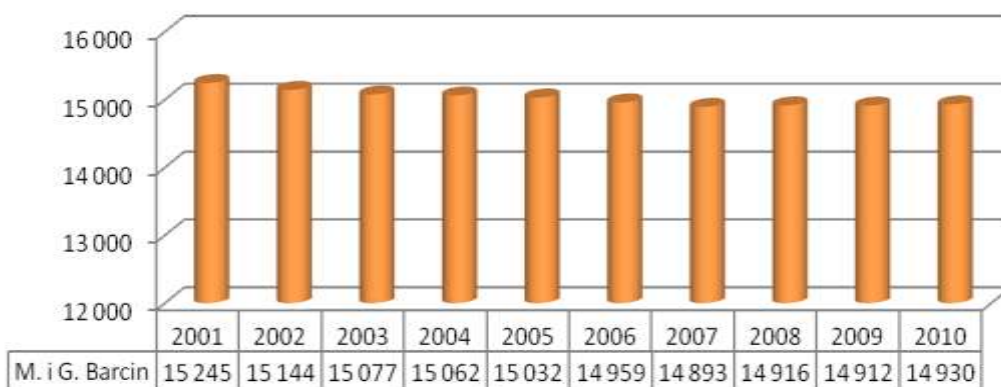
II.1.2. Sfera społeczna

➤ Stan i struktura ludności

Według danych z dnia 31 grudnia 2010 roku Miasto i Gmina Barcin liczy 14 930 mieszkańców, w tym 7 666 osób zamieszkuje miasto Barcin. W Gminie Barcin największa dynamika wzrostu liczby ludności miała miejsce na przełomie lat 70-tych i w latach 80-tych. W pozostałych latach zmiany liczby ludności były stosunkowo niewielkie – kształtowały się na poziomie od kilkunastu do kilkudziesięciu osób rocznie. Warto odnotować, że począwszy od drugiej połowy lat 90-tych uwidoczniła się wyraźna tendencja spadkowa liczby mieszkańców, jednak obecnie obserwuje się względną stabilizację stanu ludności.

Wykres 1. Ludność Miasta i Gminy Barcin ogółem w okresie 2001-2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

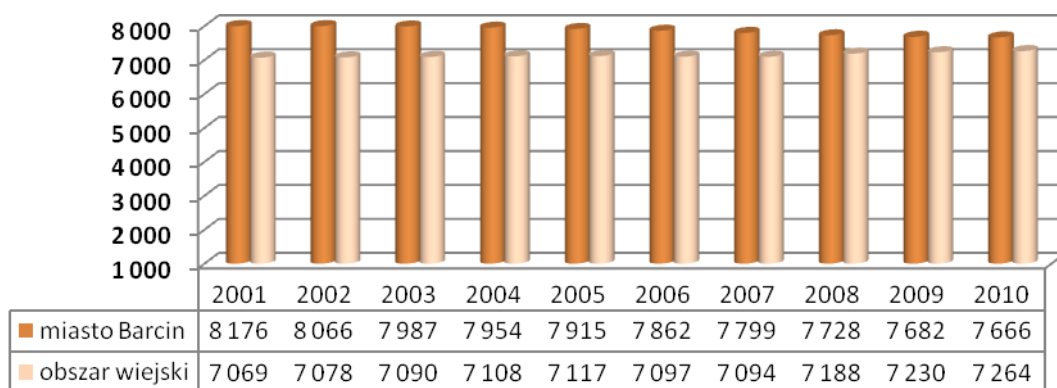

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Przedstawione dane pozwalają na określenie tendencji demograficznych na terenie Gminy Barcin jako podlegające wahaniom, z zauważalnym spadkiem liczby ludności. W ciągu ostatnich 5 lat liczba ludności Gminy Barcin ogółem zmniejszyła się z 14 959 osób w 2006 roku do 14 930 w 2010 roku.

Wykres 2. Dynamika zmian ludności w mieście i na obszarze wiejskim Barcina w okresie 2001 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Powyższy wykres pozwala zauważyć równomiernie rozkładający się udział ludności mieszkającej na obszarze miasta i terenach wiejskich Gminy Barcin. W ciągu ostatnich pięciu lat zaobserwowano stały trend postępującego spadku liczby ludności z terenu miasta: ogółem w okresie 2001-2010 populacja zmniejszyła się o 510 osób, natomiast w odniesieniu do stanu liczebnego ludności wiejskiej tendencja ta podlega wahaniom: wzrost w okresie 2001-2005, tendencja spadkowa w ciągu kolejnych trzech lat, po czym wzrost w 2008 roku, 2009 roku i 2010 roku.

Jak wynika z danych GUS, przyrost naturalny w 2008 roku osiągnął na terenach wiejskich rekordową wartość +21, podczas gdy w poprzednich latach oscylował wokół zera.

Na tę sytuację złożył się wzrost liczby urodzeń oraz wysokie, dodatnie saldo migracji, wynikające m.in. z dużej liczby wymeldowań z miast, potwierdzający trend osiedlania się w budownictwie jednorodzinnym na terenach podmiejskich. Odnotowane na dzień 31 grudnia 2010 roku saldo migracji przyjęło wartość dodatnią (+14) dla Miasta i Gminy Barcin. Można jednak zauważyć stopniowy odpływ ludności z obszaru miasta, wynikający między innymi ze wzrostu bezrobocia i poszukiwania zatrudnienia w większych ośrodkach miejskich takich jak Toruń, Bydgoszcz i Inowrocław.

Współczynnik feminizacji, obliczany według liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn, utrzymuje się na stałym poziomie – 103. W 2010 roku na terenie gminy mieszkało 7 512 kobiet i 7 297 mężczyzn. Pod względem wieku największą liczbę ludności odnotowano w grupie w wieku produkcyjnym – 10 293 osób.

Tabela 1. Struktura ludności według płci i wieku w okresie 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

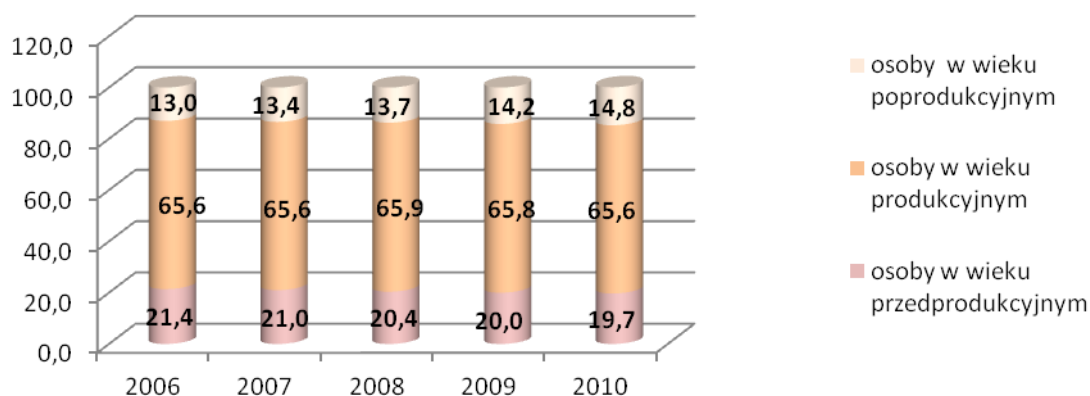
Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
w wieku przedprodukcyjnym	ogółem	3 165	3 099	3 018	2 957	2 332
	mężczyźni	1 641	1 625	1 581	1 540	1 212
	kobiety	1 524	1 474	1 437	1 417	1 120
w wieku produkcyjnym	ogółem	9 714	9 680	9 754	9 728	10 293
	mężczyźni	5 029	5 011	5 056	5 102	5 421
	kobiety	4 685	4 669	4 698	4 626	4 872
w wieku poprodukcyjnym	ogółem	1 927	1 971	2 033	2 106	2 184
	mężczyźni	632	642	649	649	664
	kobiety	1 295	1 329	1 384	1 457	1 520

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności Miasta i Gminy Barcin według wieku odzwierciedla postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa. Zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) – o 833 osoby w odniesieniu do 2006 roku, przy jednoczesnym wzroście osób po zakończeniu działalności zawodowej (kobiety po 59 roku życia, mężczyźni po 64 roku życia) – wzrost w tym samym okresie o 257 osób. Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Udział grup wiekowych w strukturze społecznej Miasta i Gminy Barcin w okresie 2006 – 2010 [%]

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

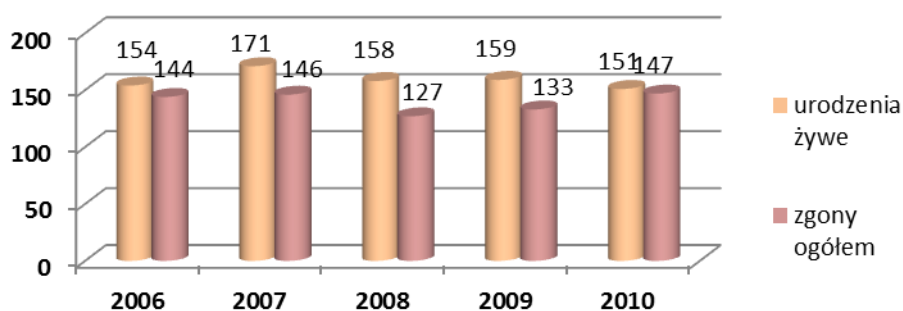
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2006 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 13,0%, podczas gdy w 2010 – już 14,8%. Mając na uwadze aktualne trendy demograficzne, należy oczekiwać postępującego procesu zwiększania się liczebności tej grupy osób.

Istotny aspekt struktury demograficznej stanowią ruchy naturalne ludności, a także migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały. Jak już wspomniano, saldo migracji w Barcinie od lat pozostaje ujemne (liczba wymeldowań przewyższa liczbę meldunków do gminy). Przyrost naturalny utrzymuje się z kolei jako wartość dodatnia – liczba urodzeń żywych przewyższa liczbę zgonów. W 2010 roku wskaźnik ten wynosił +4, a w przeliczeniu na 1000 ludności – 0,3.

Wykres 4. Ruch naturalny w Mieście i Gminie Barcin latach 2006 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Liczba urodzeń w Mieście i Gminie Barcin podlega wahaniom. Największą liczbę urodzeń w okresie 2006 – 2010 odnotowano w 2007 roku - 171. Natomiast w 2010 roku odnotowano najwyższą liczbę zgonów - 147.

➤ **Bezrobocie**

Wysoki poziom bezrobocia jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, jakie dotyczą Miasto i Gminę Barcin. Jest ono zjawiskiem wywołującym szereg negatywnych skutków w płaszczyźnie ekonomicznej, społecznej, politycznej a także psychologicznej. Ważnym pracodawcą w najbliższym otoczeniu Barcina są zakłady Lafarge Cement S.A. Zwraca się przy tym uwagę, że spółka poszukuje osób z minimum średnim wykształceniem, co w pewnym stopniu ogranicza dostęp i możliwości osób z najbardziej problemowych terenów po dawnych PGR.

Tabela 2. Bezrobotni zarejestrowani na terenie Miasta i Gminy Barcin w okresie 2006 – 2010
Stan na 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
Miasto i Gmina Barcin	ogółem	1 477	990	1 001	1 113	1 059
	mężczyźni	482	284	311	445	410
	kobiety	995	706	690	668	649

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i sprawozdania PUP

Według danych GUS i Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie, liczba bezrobotnych na dzień 31 grudnia 2010 roku na terenie Miasta i Gminy Barcin wynosiła 1 059, w tym udział kobiet – 61% (649 kobiet). W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpiła poprawa, gdyż liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 54 osoby, w tym o 19 kobiet. Jest to pozytywny trend, utrzymujący się od 2006 roku. Należy zwrócić uwagę, iż w przypadku bezrobotnych mężczyzn trend wykazuje odmiennosc i nie wrócił do poziomu z 2007 roku, kiedy ich liczba wyniosła 284. Ogółem udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2009 roku 11,4%. Porównując dane dotyczące obszaru miejskiego i wiejskiego widoczne jest proporcjonalne rozłożenie udziałów osób bezrobotnych, które w 2010 roku przedstawiają się odpowiednio na poziomie: 513 i 546 osób. Większość pracujących osób posiada zatrudnienie poza obszarem gminy. W 2006 roku około 60% zatrudnionych wyjeżdżało do miejsca pracy do innej gminy¹.

W latach 2005 – 2008 na rzecz bezrobotnych w Barcinie działało m.in. **Centrum Integracji Społecznej**, utworzone jako gospodarstwo pomocnicze Urzędu Miejskiego. W ramach działu reintegracji zawodowej i społecznej zostali zatrudnieni instruktorzy zawodowi, psycholog-terapeuta, doradca zawodowy, pracownik socjalny. Misja ośrodka polegała na kształceniu umiejętności i kwalifikacji zapobiegających wykluczeniu społecznemu i motywacji do aktywności zawodowej poprzez prowadzenie warsztatów, grup wsparcia, realizację „indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego”. CIS organizował prace na rzecz gminy (m.in. w Zakładzie Usług Miejskich) oraz wolontariat w prywatnych firmach. Plan finansowy

¹ dane GUS na podstawie systemu podatkowego urzędów skarbowych w bazie POLTAX – podstawę wyników badań stanowiły podwyższone koszty uzyskania przychodu z tytułu dojazdów do pracy.

Centrum na rok 2006 przewidywał wydatki na poziomie 744 017,00 zł. W ostatnich tygodniach działalności CIS z pomocy korzystało regularnie około 35 osób. Jako powód jego likwidacji wskazano brak środków na dalsze dotowanie działalności.

Zadania w zakresie wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym koncentruje obecnie **Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Barcinie**. W okresie 2008 – 2011 MGOPS zrealizował m.in. 4 edycje projektu „Drogowskaz na aktywność”, finansowanego przy udziale środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt skierowany był do osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, w tym niepełnosprawnych, chcących zmienić swoją sytuację życiową poprzez zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji.

W obszarze świadczenia pomocy społecznej i wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym dużą rolę w Gminie Barcin odgrywa również Pomorsko Kujawskie Zrzeszenie Samopomocy Obywatelskiej Sampo w Barcinie. Organizacja prowadzi Biuro Pośrednictwa Pracy, posiadając bezterminowy certyfikat Ministerstwa Gospodarki i Pracy jako Agencja Pośrednictwa na terenie RP, a od 2004 r. w ramach corocznego projektu „Żywność w darze” przekazuje potrzebującym artykuły żywnościowe. Pełniąc funkcję administratora projektu partnerskiego „Wstań, unieś głowę” realizowanego w latach 2004 – 2008 w ramach PIW EQUAL, organizacja przyczyniła się m.in. do wypracowania rezultatu „Model aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”, który to Minister Rozwoju Regionalnego wyróżnił w ramach konkursu „Dobre praktyki EFS” tytułem „Najlepsza inwestycja w człowieka”. Od stycznia 2010 r. do grudnia 2012 r. Pomorsko Kujawskie Zrzeszenie Samopomocy Obywatelskiej Sampo realizuje projekt „*Pałuckie Centrum Poradnictwa Prawnego i Obywatelskiego*”, dofinansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem projektu jest upowszechnianie idei bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu w latach 2010-2012 oraz zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców powiatu żnińskiego na temat funkcjonowania poradnictwa. Ponadto Pomorsko Kujawskie Zrzeszenie Samopomocy Obywatelskiej Sampo w Barcinie realizuje szereg działań pomocowych i charytatywnych dla najuboższych, osób samotnych i dzieci.

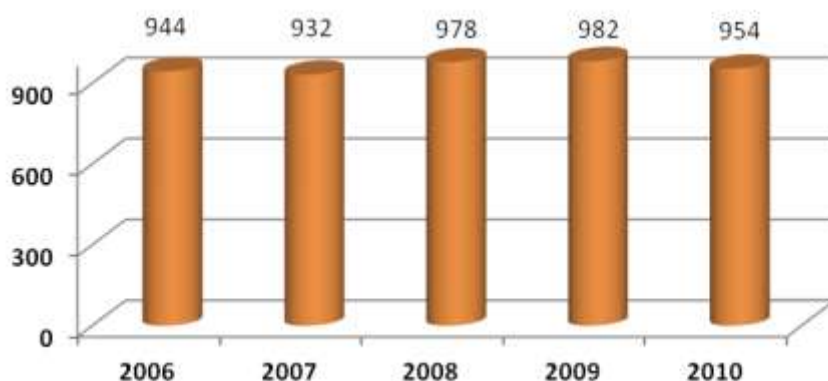
II.1.3. Sfera gospodarcza

➤ Charakterystyka podmiotów gospodarczych

Rozwój gospodarki na terenie Miasta i Gminy Barcin jest związany z występowaniem pokładów wapienia i margli jurajskich, których wydobywanie rozpoczęto w 1860 roku w Bielawach. Wydobywany surowiec wykorzystywany jest do produkcji cementu, wapna budowlanego oraz w przemyśle chemicznym. Największym zakładem przemysłowym jest Lafarge Cement S.A. W latach 2000-2003 wybudował kosztem 90 mln euro nowoczesną linię do wypału klinkieru metodą suchą, której wydajność to 1,55 mln ton cementu rocznie.

Wykres 5. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem zarejestrowanych
w Mieście i Gminie Barcin w okresie 2006-2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

W ostatnich latach liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Barcin systematycznie rosła, dopiero w ostatnim roku nastąpiło załamanie tego trendu. 31 grudnia 2010 roku ich liczba ogółem wyniosła 954 podmiotów, w tym w sektorze prywatnym - 923. Największy spadek obejmuje kategorię osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, których liczba w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 49 podmiotów.

Tabela 3. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych
w Mieście i Gminie Barcin

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Podmioty gospodarcze	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem - sektor prywatny	917	906	954	958	923
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	778	767	810	808	759
Spółki handlowe	37	37	41	41	43
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	3	3	3
Spółdzielnie	9	8	7	7	5
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	17	18	22	25	27
Ogółem – sektor publiczny	27	26	24	24	31
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	20	19	18	18	18
Przedsiębiorstwa państwowe	1	0	0	0	0
Spółki handlowe	2	2	2	2	3
Ogółem	944	932	978	982	954

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli nie są zaprezentowane wszystkie formy prawne podmiotów należących do poszczególnych sektorów, dlatego dane liczbowe nie sumują się. Dla pozycji "Ogółem – sektor prywatny" oraz "Ogółem - sektor publiczny" przedstawiono dane łącznie z gospodarstwami pomocniczymi.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat widoczny jest wzrost liczby przedsiębiorstw sektora publicznego, których w 2010 roku całkowita liczba wynosiła 31. Udział sektora publicznego w strukturze własnościowej wszystkich podmiotów gospodarczych wynosił w 2010 roku zatem 3,3 %.

Rotacja wśród działających przedsiębiorstw jest znaczna, a ostatnie spadki należy wiązać ze skutkami pogorszenia się koniunktury gospodarczej. Przeważająca część podmiotów gospodarczych (ok. 74%) prowadzi działalność opartą o świadczenie usług (według PKD 2007), a mniej niż ¼ podmiotów należy do kategorii przemysłu i budownictwa

Poniżej wymieniono największe podmioty gospodarcze:

- Lafarge Cement S.A. Cementownia Kujawy w Bielawach,
- „MOWAP” sp. z o.o. w Bielawach,
- ZPW „Trzuskawica” S.A. Zakład Bielawy,
- Masfalt Sp. z o.o.,
- Wytwórnia Materiałów Budowlanych „TELE-STROP System” w Barcinie Wsi,
- POLBET Sp. z o.o. Zakład w Piechcinie,
- Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjno-Ekologicznych Ekopol z Barcina,
- Młyn „Wojciech” Sp z o.o. w Barcinie,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Barcinie,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe C. Mikulski w Barcinie,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „HERSO” w Barcinie Wsi,
- Tartak Wiland w Krotoszynie,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „WODBAR” Sp. z o.o. w Barcinie,
- Jolglass Sp. z o.o. w Złotowie,
- Mapei Polska Sp. z o.o.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące kategorii działalności przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 w 2010 roku.

Tabela 4. Charakterystyka podmiotów gospodarczych w Mieście i Gminie Barcin według sekcji PKD 2007 – sektor prywatny

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów	Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	41
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	1	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	90	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	40
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	46
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa;	1
Sekcja F - Budownictwo	123	Sekcja P - Edukacja	9
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	247	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	35
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	136	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16	Sekcja S - Pozostała działalność usługowa	78
Sekcja J - Informacja i komunikacja	7		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Wśród zarejestrowanych podmiotów przeważają mikro i małe przedsiębiorstwa. Najwięcej podmiotów zarejestrowano w kategoriach handlu, transportu, budownictwa, przetwórstwa przemysłowego i usług.

W gminie dominują następujące branże przemysłu:

- przemysł wydobywczo-przetwórczy,
- produkcja elementów budowlanych,
- przemysł rolno-spożywczy,
- branża drzewna (meblarska),
- branża odzieżowa.

➤ **Uwarunkowania do rozwoju gospodarki**

Gmina charakteryzuje się znacznym arealem rolnym oraz niewielkim stopniem zalesienia. Lasy zajmują 9,6 % powierzchni, natomiast jeziora i rzeki 3,1 %.

Na obszarze Gminy Barcin funkcjonuje ponad 690 indywidualnych gospodarstw rolnych gospodarujących na 7742 ha. Przeważają gleby klasy IV. Areal poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów przedstawia się następująco: klasa IIIa – 4,2%, klasa IIIb – 19,1%, klasa IVa – 30%, klasa IVb – 20,1%, klasa V – 19,6%, klasa VI – 5,5%, klasa VIz – 1,5%. Hodowla zwierząt koncentruje się na trzodzie chlewnej i bydło. Natomiast najistotniejsze w strukturze zasiewów są żyto, jęczmień, pszenica, buraki cukrowe i ziemniaki.

Barcin należy do miast dobrze wyposażonych w infrastrukturę służącą rozwojowi przedsiębiorczości. Na jego terenie znajdują się banki, stacje paliw, biura rachunkowe, restauracje i hotelik.

Istotny wkład w podnoszenie konkurencyjności obszaru posiada **Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna** o całkowitej powierzchni 100,5548 ha. 20 maja 2008 roku Rada Ministrów podjęła decyzję o poszerzeniu Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o tereny inwestycyjne o powierzchni 100,5548 ha położone w Gminie Barcin. Zgodnie z rządowymi założeniami, powstanie strefy pod Barcinem pozwoli na utworzenie 1 300 nowych miejsc pracy, wpłynie na aktywizację gospodarczą i społeczną regionu oraz wygeneruje dodatkowe wpływy do budżetu państwa i samorządu lokalnego.

Do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej włączono nieruchomości należące do Lafarge Cement S.A., Skarbu Państwa i Gminy Barcin, które utworzyły dwa atrakcyjne tereny inwestycyjne: Barcin I o powierzchni 33,5100 ha oraz Barcin II, obejmujący 67,0448 ha wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 251 Inowrocław – Żnin – Kaliska. Pierwszym inwestorem jest Lafarge Cement S.A. Na terenie PSSE działa również włoska firma MAPEI – światowy lider w produkcji chemii budowlanej, produkująca kleje i zaprawy.

➤ Turystyka

Usługi turystyczne w Mieście i Gminie Barcin świadczone są w oparciu o posiadane zasoby przyrodnicze i kulturowe.

Ogółem w Barcinie funkcjonuje jeden całoroczny obiekt zakwaterowania (Hotelik Orion), który oferuje 10 miejsc noclegowych, a także kwatery prywatne. W 2005 roku zakończył działalność ośrodek wczasowy Pturek nad jeziorem Wolickim. Na terenach wiejskich funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne, łączące usługi noclegowe z aktywnym wypoczynkiem – np. nauką jazdy konnej. Istnieje możliwość skorzystania ze zorganizowanych wycieczek rowerowych, spływów kajakowych, rejsów po okolicznych jeziorach i rzece Noteć.

Według danych GUS, w 2009 roku z oferty noclegowej hoteliku skorzystały 774 osoby. Dane nie uwzględniają rezydentów w kwaterach prywatnych. Wraz z likwidacją ośrodka wczasowego zmniejszyła się znacząco liczba gości zagranicznych.

Turyści odwiedzający Miasto i Gminę Barcin mogą korzystać z jej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej: 2 stadionów, boisk sportowych, 4 Orlików, krytej pływalni ze zjeżdżalnią, jacuzzi i kompleksem saun, stancji wodnej klubu żeglarskiego na Noteci, skate parku, strzelnicy Piechcińskiego Bractwa Kurkowego. W pobliskim Piechcinie zlokalizowany jest zalany kamieniołom, który stanowi popularne w regionie miejsce do nurkowania dzięki wyjątkowej przejrzystości wody. Przy akwie działa centrum nurkowe, w którym można wypożyczyć sprzęt oraz skorzystać z usług instruktora. W 2009 roku na 14 m głębokości zatopiono w nim pełnomorski jacht, dzięki czemu akwen zyskał jedną z nielicznych w Polsce podwodnych atrakcji turystycznych. Baza szkoleniowa w Piechcinie daje możliwość szkolenia na wszystkie stopnie nurkowe.

W rozwoju turystyki w oparciu o naturalne zasoby wodne pomaga członkostwo Barcina w Związku Miast i Gmin Nadnoteckich. Ambitne plany tego stowarzyszenia są ukierunkowane na ożywienie terenów położonych nad rzeką Noteć dzięki rozbudowie infrastruktury żeglarstwa śródlądowego i promocji sportów wodnych, zgodnie ze strategią opracowaną w ramach projektu „InWater”.

II.1.4. Sfera infrastrukturalna

➤ Infrastruktura techniczna

▪ Transport i komunikacja

Szkielet układu drogowego stanowią drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Stan wielu dróg wymaga modernizacji z uwagi za zdegradowaną nawierzchnię, np. odcinki na drodze 2371 C Barcin – Mamlicz.

Tabela 5. Wykaz dróg na terenie Miasta i Gminy Barcin

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	Długość
Drogi wojewódzkie	26,3 km
Drogi powiatowe	48,378 km
Drogi gminne	44,4 km
Drogi dojazdowe	69,0 km
Ulice w Barcinie	11,6
Razem	199,678 km

Źródło: Urząd Miejski w Barcinie

Od 2004 roku nie funkcjonują pasażerskie przewozy kolejowe na trasie Inowrocław - Barcin - Żnin - Wągrowiec. Przewóz osób zapewnia PKS Inowrocław, PKS Bydgoszcz oraz prywatni przewoźnicy, w tym firmy przewozowe z Pakości, Bydgoszczy oraz Piechcina.

▪ Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Miasto Barcin zaopatrywane jest w wodę ze stacji wodociągowej znajdującej się w miejscowości Wolice. Ujęcie wody pitnej składa się z pięciu studni głębinowych pobierających wodę z czwartorzędowej warstwy wodonośnej. Pozostałe miejscowości zaopatrywane są poprzez ujęcia w Piechcinie (trzeciorzędowa warstwa wodonośna) i Mamliczu (czwartorzędowa warstwa wodonośna). Dwie miejscowości z terenu gminy Barcin zasilane są z ujęć: w Jadownikach Rycerskich (gmina Żnin) i Krzekotowie (gmina Dąbrowa).

Sieć kanalizacyjna obejmuje zasięgiem teren miasta oraz część terenu wiejskiego. Jest to głównie kanalizacja rozdzielcza zbudowana z rur betonowych i rur PCV (odcinki wykonane w ostatnich latach). Oczyszczalnia ścieków w Sadłogoszczy przyjmuje ścieki z terenów skanalizowanych Miasta i Gminy Barcin oraz ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi. Zgodnie z porozumieniami międzygminnymi do oczyszczalni dopływają także ścieki z Pakości i Szczepanowa (gm.Dąbrowa). Jest to oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna z chemicznym strącaniem fosforu oraz z możliwością wykorzystania w procesie oczyszczania ścieków filtrów gruntowych.

Tabela 6. Charakterystyka gospodarki wodno-kanalizacyjnej w Mieście i Gminie Barcin

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Wodociągi - długość czynnej sieci rozdzielczej	105,6	106,0	106,3	106,5	111,5
Korzystający z wodociągów w % ogółu ludności	94,5	94,5	94,5	94,6	94,6
Kanalizacja – długość czynnej sieci	31,5	32,1	32,7	33,1	38,6
Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	65,1	65,1	65,2	65,3	65,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

▪ Gospodarka odpadami

W 2006 roku zostało zamknięte składowisko odpadów w Barcinie Wsi i podlega obecnie rekultywacji. Na mocy porozumienia z Gminą Pakość, odpady są przewożone na składowisko w Giebni. Głównym usługodawcą w zakresie wywozu odpadów jest dla mieszkańców Gminy Barcin Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowe „Wodbar” Sp. z o.o. (wszystkie udziały spółki należą do Gminy Barcin) ponadto licencje wydawane są prywatnym przedsiębiorcom. Na terenie Barcina prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów w systemie workowym oraz za pomocą ustawionych pojemników na szkło i makulaturę.

Tabela 7. Charakterystyka gospodarki odpadami w Mieście i Gminie Barcin
Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Zmieszane odpady komunalne ogółem [t]	3 149,25	3 318,93	3 222,51	3 009,58	2889,98
Zmieszane odpady z gospodarstw domowych [t]	2 357,35	2 434,50	2 502,34	2 333,30	2195,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

▪ Sieć ciepłownicza

Sieć ciepłownicza funkcjonuje w oparciu o dwa scentralizowane systemy ciepłownicze w Barcinie i w Piechcinie. Ponadto w Piechcinie i w Krotoszynie istnieją dwie kotłownie o charakterze lokalnym ogrzewające osiedla po byłych PGR-ach, w których zainstalowane są kotły węglowe. Poza w/w systemami scentralizowanymi ciepłownictwo ma charakter rozproszony i jest dostosowane do potrzeb instytucji i indywidualnych gospodarstw domowych.

Większość obiektów w Mieście i Gminie Barcin ogrzewana jest z kotłowni wbudowanych, dla których paliwem jest przede wszystkim węgiel kamienny. Tylko niewielka liczba budynków w Barcinie, Piechcinie i w Krotoszynie ogrzewana jest przy wykorzystaniu gazu ziemnego. W systemach scentralizowanych źródłem ciepła są kotłownie opalane miałem węglowym. Instalacje c.o. wykonane są jako dwururowe z grzejnikami wyposażonymi w zawory termostatyczne (głównie budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne oraz częściowo budynki o charakterze usługowym).

▪ Gospodarka elektroenergetyczna

Gmina Barcin znajduje się na terenie działania firmy energetycznej ENEA Operator Sp. z o.o. Rejon Dystrybucji Inowrocław. Elektroenergetyczna sieć rozdzielcza (dystrybucyjna) na terenie gminy to linie napowietrzne i kablowe o napięciu 15 kV, stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV oraz linie napowietrzne i kablowe 0,4 kV. W zdecydowanej większości przeważają linie napowietrzne. Linie kablowe występują głównie w większych miejscowościach takich jak Barcin i Piechcin, w miejscach bardziej zurbanizowanych. Na terenie gminy znajduje się około 100 stacji transformatorowych 15/0,4 kV, z których liniami 0,4 kV dostarczana jest energia elektryczna do mieszkańców. Przyłączanie nowych odbiorców jak również zwiększanie poboru wymaga dużych nakładów finansowych na modernizację sieci rozdzielczej, aby mogła ona zapewnić dobrą jakość energii elektrycznej (tj. wartość napięcia, asymetrii harmonicznych) na wymaganym przepisami i umowami poziomie. Występujące w zdecydowanej większości linie napowietrzne są bardzo wrażliwe na zakłócenia wywoływane czynnikami pogodowymi. Częstymi przyczynami awarii w tych liniach są gałęzie drzew rosnących w ich pobliżu.

▪ Sieć gazowa

Źródłem gazu dla miasta Barcina i wsi Krotoszyn jest stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia o przepustowości 600 [m³/h], a dla miejscowości Piechcin stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia o przepustowości 1500 [m³/h] i stacja redukcyjno-pomiarowa II stopnia o przepustowości 300 [m³/h].

W Barcinie i Krotoszynie gaz rozprowadzany jest gazociągami niskiego ciśnienia, a w Piechcinie gazociągami średniego i niskiego ciśnienia.

Tabela 8. Zaopatrzenie w gaz w Mieście i Gminie Barcin

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
długość czynnej sieci ogółem w m	31 023	32 412	32 412	32 412	32 461
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	640	644	650	671	673
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	3 083	3 091	3 117	3 104	3 118
mieszkania ogrzewane gazem	216	222	225	219	228
zużycie gazu w tys. m ³	879,70	763,50	740,00	747,10	736,00
korzystający z gazu w % ogółu ludności	67,8	68,0	67,4	67,3	67,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

➤ Infrastruktura społeczna

▪ Edukacja

Na terenie Miasta i Gminy Barcin funkcjonują następujące placówki oświaty dla dzieci i młodzieży prowadzone przez gminę: 4 szkoły podstawowe oraz 2 gimnazja, w których w 2010 liczba uczniów wyniosła ok. 1 500 osób. Ponadto 22 niepełnosprawnych uczniów było nauczanych w toku indywidualnym w domu. Możliwość kształcenia ponadgimnazjalnego na terenie gminy zapewnia Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Piechcinie. Stowarzyszenie „Otwarte umysły” poczyniły starania w celu utworzenia w Barcinie niepublicznego liceum ogólnokształcącego.

Współczynnik skolaryzacji netto² dla szkół podstawowych wynosił 100,79%, a dla gimnazjum 102%. Dane dotyczące komputeryzacji szkół wskazują na zasadność dalszego doposażenia w nowoczesny sprzęt. Obecnie placówki w gminie dysponują ogółem 143 szt. komputerów, z których 132 posiada dostęp do Internetu (w tym jedynie 19 z dostępem szerokopasmowym). W odniesieniu do szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat, wskaźnik uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu, przeznaczonego do użytku uczniów, wynosi 16,63.

Przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego zrealizowano projekty edukacyjne: „Program Indywidualizacji Procesu Nauczania i Wychowania Uczniów klas I – III Szkół Podstawowych w Województwie Kujawsko – Pomorskim”, „Przyszłość wytyczana pozalekcyjnymi ścieżkami wiedzy i kompetencji”, „Z nauką ścisłą za Pan Brat”, „Podnoszenie osiągnięć edukacyjnych uczniów szkół podstawowych województwa kujawsko – pomorskiego”, „Podróż po Europie śladami Jasia i Małgosi”.

▪ Infrastruktura sportu i rekreacji

Do najważniejszych obiektów sportowych należą:

- Barciński Ośrodek Sportu i Rekreacji Sp. z o.o. – oddany w 2010 roku obiekt krytej pływalni z 3 basenami (sportowym, rekreacyjnym, dla małych dzieci), kompleksem saun, jacuzzi, zjeżdżalnią,
- 4 „orliki” zbudowane w ramach „Moje boisko – Orlik 2012” (zespół dwóch boisk ze sztuczną nawierzchnią obejmujący boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne do siatkówki i piłki ręcznej oraz zaplecze socjalne) w Barcinie i Piechcinie,
- hala widowiskowo-sportowa przy Szkole Podstawowej nr 2 w Barcinie – widownia na 700 miejsc, pełnowymiarowe boiska do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej,
- sala gimnastyczna z widownią na 210 miejsc przy ZSP w Piechcinie,
- stadiony piłkarskie: LKS „Dąb” w Barcinie Wsi i KS „Zagłębie” w Piechcinie,

² według definicji GUS: Relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

- stanica wodna Klubu Żeglarskiego „Neptun” w Barcinie,
- Skate Park w Barcinie,
- strzelnica Piechcińskiego Bractwa Kurkowego w Piechcinie,
- Centrum Nurkowe Piechcin.

Przez Gminę Barcin przebiegają trzy szlaki rowerowe: do Gołębek (35 km), Pałuckie Krajobrazy (12 km na terenie gminy), gwiazdzista trasa o walorach krajobrazowych (13 km na terenie gminy). Ponadto Barcin znajduje się na trasie pieszego Szlaku Pałuckiego.

▪ **Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej**

Opiekę zdrowotną zapewniają 3 zakłady, z których 1 podlega jeszcze samorządowi terytorialnemu. W 2009 roku udzielono w nich ogółem 93 028 porad. Na terenie gminy istnieje 1 dom pomocy społecznej – placówka stacjonarna przeznaczona dla 70 przewlekle, psychicznie chorych mężczyzn. W zakresie opieki nad dziećmi i młodzieżą działa 1 placówka wsparcia dziennego. W 2010 roku, z powodu braku środków, działalność zawiesiło Środowiskowe Ognisko Wychowawczo – Terapeutyczne, działające przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci.

▪ **Infrastruktura kultury**

Główną rolę w animacji kultury zapewniają: Miejski Dom Kultury w Barcinie i Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Barcin im. Jakuba Wojciechowskiego z filiami w Barcinie, Piechcinie i Mamliczu. MDK podlegają świetlice wiejskie w Barcinie Wsi, Krotoszynie, Józefince, Kanii, Mamliczu, Młodocinie, Piechcinie, Pturku, Wolicach, Złotowie, Dąbrówce Barcińskiej i Sadłogoszczy. Organizowane są konkursy artystyczne, turnieje sportowe, koncerty, recitale, imprezy okolicznościowe.

W MDK działają seniorzy w Klubie Seniora „Wrzos” w Barcinie, Klubie Seniora „Białe Zagłębie” w Piechcinie, funkcjonuje również Uniwersytet III Wieku, Telewizja Lokalna Barcin i redakcja „Pogłos Barcina”.

Biblioteka posiada księgozbiór około 100 000 woluminów. Tylko 1 obiekt przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych, poruszających się na wózkach inwalidzkich.

II.2. Gmina Gąsawa

Gąsawa (siedziba Urzędu Gminy) stanowi centralny punkt w gminie jako największe skupisko ludności, siedziba punktów handlowo-usługowych, szkół, władz samorządowych i innych instytucji użyteczności publicznej. Swą historyczną nazwę zawdzięcza pierwotnej nazwie rzeki Gąsawki przepływającej nieopodal Gąsawy i łączącej Jezioro Gąsawskie z Jezioro Godawskim. Gąsawa budziła ciekawość historyków już w XIX wieku z racji odbytego tu w 1227 roku zjazdu książąt dzielnicowych i zabójstwa Leszka Białego. Dokument

zezwalający na lokację Gąsawy na prawie niemieckim (prawa miejskie do 1934 roku) wydał w 1388 roku król Władysław Jagiełło. Gąsawa do dziś zachowała dawny układ przestrzenny, charakterystyczny dla średniowiecznych miasteczek Wielkopolski z dużym rynkiem na osi głównych dróg.

Gmina Gąsawa posiada znaczący potencjał rozwojowy w oparciu o posiadane zasoby historyczne i przyrodnicze. Efektowne położenie geograficzne (jeziora, pagórki, lasy) pozwalają na rozwój bazy wypoczynkowo-turystycznej.

Władze Gminy Gąsawa w roku 2008 w ramach Narodowego Planu Rozwoju i Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego, w tym Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Strategii Rozwoju Powiatu Żnińskiego podjęły działania zmierzające do rozpoczęcia procesu przygotowania kompleksowej wersji **Strategii Rozwoju Gminy Gąsawa na lata 2008 – 2020**. Rada Gminy przyjęła także **Lokalny Plan Rewitalizacji Gminy Gąsawa 2009-2016**, który jest podstawą inwestycji realizowanych przez samorząd oraz wszystkie lokalne podmioty. Na rzecz poprawy konkurencyjności gminy i warunków życia mieszkańców wpływ mają zrealizowane projekty polegające m.in. na:

- ✓ *rewitalizacji rynku w Gąsawie wraz z przebudową drogi powiatowej nr 2345C Gąsawa – Rogowo – renowacji budynków o znaczeniu historycznym, modernizacji infrastruktury technicznej (dofinansowanie w ramach RPO WK-P),*
- ✓ *modernizacji istniejącego pola biwakowego i plaży nad jeziorem Gąsawskim w Gąsawie (dofinansowanie dla LGD „Pałuki – Wspólna Sprawa”),*
- ✓ *budowie sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami na trasie Szelejewo – Oćwieka – Komratowo – Łysinin,*
- ✓ *budowie dwóch świetlic wiejskich kontenerowych wraz z elementami małej infrastruktury – placami zabaw w miejscowości Pniewy i Ryszewko.*

II.2.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa

➤ Położenie

Gmina wiejska Gąsawa jest położona w południowej części Powiatu Żnińskiego. Gąsawa leży w południowo-wschodniej części Pałuk oraz południowo – zachodniej części województwa kujawsko - pomorskiego (przy drodze krajowej nr 5 z Bydgoszczy do Gniezna). Sąsiaduje ona z Gminami Żnin, Rogowo, Dąbrowa oraz Mogilno. Przez gminę przebiega część Szlaku Piastowskiego. Na terenie gminy znajduje się 25 zróżnicowanych pod względem demograficznym, gospodarczym, funkcjonalnym miejscowości tworzących układ administracyjno-przestrzenny składający się z 19 sołectw.

Gmina Gąsawa położona jest w mezoregionie Pojezierza Gnieźnieńskiego, a krajobraz jest wynikiem działalności lodowca. Typowa wysoczyzna morenowa od dennej, poprzez

falistą do pagórkowatej, przecięta jest płatem sandru, porośniętego lasami wraz z licznie występującymi jeziorami rynnowymi.

Atutem gminy jest funkcjonowanie najbardziej znanego w Europie Środkowej Rezerwatu Archeologicznego w Biskupinie, przyczyniającego się do rozwoju turystyki i związanej z nią infrastruktury turystycznej.

➤ **Zasoby środowiska naturalnego**

Gmina Gąsawa ze względu na swoje położenie dysponuje wieloma zasobami przyrodniczymi, związanymi głównie z Obszarem Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich. Zajmuje on 28% powierzchni gminy, na której występuje bogactwo krajobrazów w postaci jezior rynny żnińskiej i foluskiej (powierzchnia powyżej 20 ha), zbiorowisk leśnych, urozmaiconej rzeźby polodowcowej, pomników przyrody. Do największych i najważniejszych pod względem turystycznym jezior należą: Biskupińskie, Chomiąskie, Foluskie, Gąsawskie, Godawskie, Oćwieckie, Ostrowieckie, Pniewskie. Obszar prawnie chroniony w gminie w 2009 roku zajmował ogółem obszar 3,8 tys. ha. Program Natura 2000 obejmuje ochroną Ostoję Barcińsko-Gąsawską. Obszar gminy, z rzeką Gąsawką, jako osią hydrograficzną, zaliczony został do zlewni rzeki Noteci.

Postoje lodowców zlodowacenia środkowopolskiego i bałtyckiego pozostawiły osady w postaci glin zwałowych, piasków ze żwirem i żwirów. Miąższość glin morenowych sięga od kilku do kilkunastu metrów, a utwory najmłodsze - holoceny, wypełniają dna rynien jeziornych w postaci piasków, żwirów, torfów i sporadycznie piasków wydmy. Inwentaryzacja złóż surowców naturalnych na obszarze gminy wykazała, że do eksploatacji i to wyłącznie na potrzeby lokalne, nadają się złoża piasków i żwirów.

Powierzchnia całkowita gminy obejmuje obszar 136 km² i pod tym względem zaliczana jest do gmin średniej wielkości. W gminie w znacznej mierze rozwija się rolnictwo. Z danych z 2010 roku wynika, że użytki rolne zajmowały obszar 8,6 tys. ha co stanowiło ok. 63% powierzchni gminy. Lasy obejmowały ok. 3,5 tys. ha, a lesistość wynosiła 25,7%.

➤ **Zasoby kulturowe:**

Na terenie gminy przetrwały budowle o charakterze zabytkowym. Większość istniejących historycznych obiektów pochodzi z XVIII i XIX wieku. Ogromne znaczenie ma natomiast Muzeum Archeologiczne w Biskupinie. Badania wykopaliskowe rozpoczęły się tu w 1934 roku, a w ich efekcie odkryto konstrukcje drewniane sprzed

Źródło: www.it.znin.pl

ponad 2700 lat, które zachowały się w znakomitym stanie. Gród w Biskupinie jest jedynym w Polsce stanowiskiem archeologicznym, dla którego opracowano program długoterminowej konserwacji. Polega ona na utrzymywaniu wysokiego poziomu wody w jeziorze otaczającym

stanowisko oraz wdrożeniu systemu monitorowania parametrów środowiska w celu zapewnienia optymalnych warunków przetrwania autentycznej strukturze budowli zabytkowej.

Do interesujących miejsc należą również:

- Zabytkowy kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie z renesansową chrzcielnicą i dzwonnica pochodzącą z XVIII wieku posiadający najwspanialszy w Polsce zespół barokowych malowideł ściennych,
- Zabytkowy kościół pw. św. Marii Magdaleny w Ryszewku z XVIII wieku z bogatym wystrojem wnętrza z XVI-XIX wieku,
- Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Chomiąży Szlacheckiej z wyposażeniem neogotyckim z 1900 roku,
- Pomnik upamiętniający śmierć Leszka Białego,
- Dworek w Marcinkowie Górnym,
- Dworek w Marcinkowie Dolnym,
- Punkt widokowy przy trasie Gąsawa-Żnin.

Strefy ochrony konserwatorskiej w Gminie Gąsawa zostały wyznaczone w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gąsawa. Strefa ochrony konserwatorskiej obejmuje obiekty zabytkowe na terenie gminy znajdujące się w miejscowościach: Biskupin, Chomiąża Szlachecka, Folusz, Gąsawa, Gogółkowo, Laski Małe, Łysinin, Marcinkowo Dolne, Marcinkowo Górne, Nowawieś Pałucka, Obudno, Pniewy, Ryszewko, Szelejewo. Na obszarze stref „OW” obserwacji archeologicznej, działalność inwestycyjna może być prowadzona wyłącznie pod nadzorem konserwatorskim.

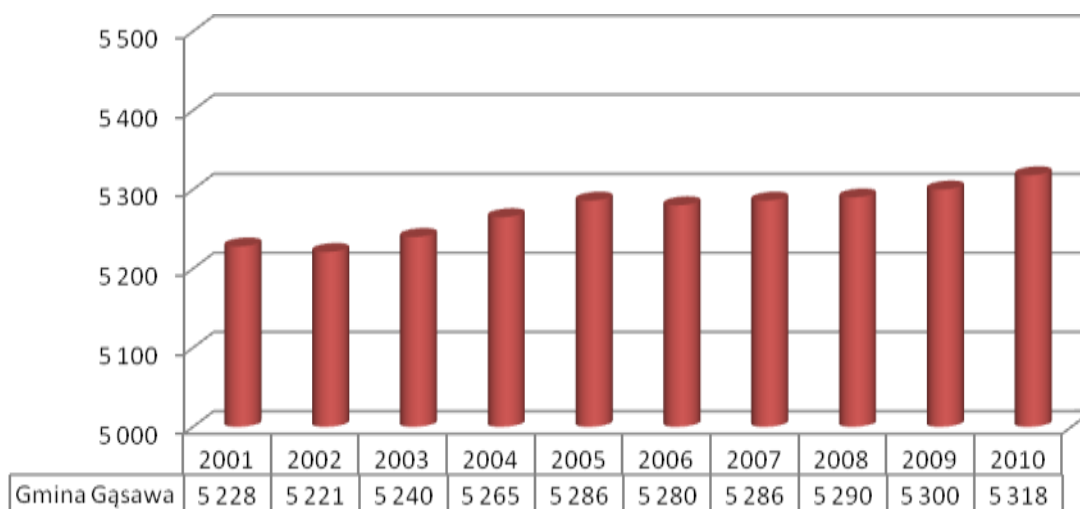
II.2.2. Sfera społeczna

➤ Stan i struktura ludności

Według danych GUS, na dzień 31 grudnia 2010 Gmina Gąsawa liczyła 5 318 mieszkańców. Warto odnotować, że od drugiej połowy lat 90-tych wyraźna jest tendencja wzrostowa ogólnej liczby ludności, trwająca do dziś. Przedstawione dane pozwalają określić tendencje demograficzne na terenie Gminy Gąsawa. Widoczny jest brak znaczących wahań w liczbie ludności. Można jednak zaobserwować tendencję wzrostową z 5 228 w 2001 do 5 318 w 2010 roku. Zjawisko to jest odzwierciedleniem sytuacji na terenie powiatu i województwa, gdzie również obserwowany jest wzrost liczby ludności.

Wykres 6. Ludność Gminy Gąsawa w okresie 2001 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z danych GUS, przyrost naturalny w 2005 roku osiągnął rekordową wartość +20, podczas gdy w roku poprzedzającym wyniósł 0. W kolejnych latach przyrost naturalny osiągał wartość ujemną. Dopiero w roku 2009 przyrost naturalny przyjął wartość równą 0. Jest to efekt wzrostu ogólnej liczby urodzeń, który zrównoważył wysoki odsetek zgonów oraz wynik dodatniego salda migracji, wynikającego z dużej liczby wymeldowań z miast, który potwierdza trend osiedlania się w budownictwie jednorodzinnych na terenach podmiejskich. Saldo migracji wewnętrznych od 2007 roku osiąga wartość dodatnią, a w 2010 roku wyniosło (+12).

Współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, od 2003 do 2008 utrzymywał się na stałym poziomie: 102. W roku 2009 zmniejszył się do 101, natomiast w 2010 roku ponownie osiągnął wartość 102. W 2010 roku na terenie Gminy Gąsawa mieszkało 2 664 kobiet i 2 618 mężczyzn.

Tabela 9. Struktura ludności według płci i wieku w latach 2006-2010

Stan na 31 grudnia 2010 roku

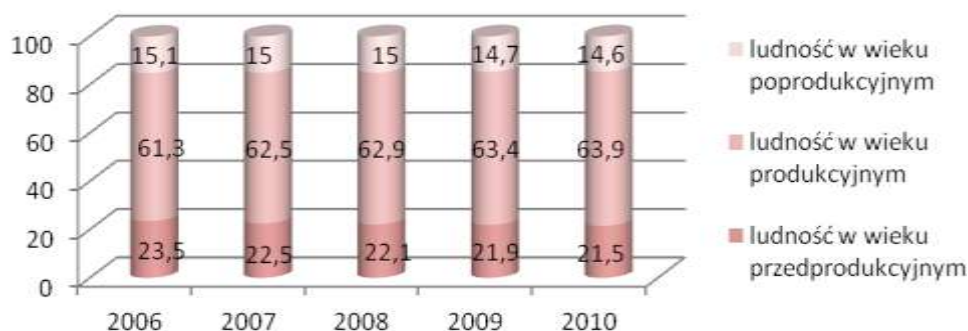
Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
w wieku przedprodukcyjnym	ogółem	1 227	1 171	1 155	1 153	891
	mężczyźni	605	583	580	584	452
	kobiety	622	588	575	569	439
w wieku produkcyjnym	ogółem	3 198	3 247	3 296	3 335	3 619
	mężczyźni	1 702	1 729	1 753	1 784	1 923
	kobiety	1 496	1 518	1 543	1 551	1 696
w wieku poprodukcyjnym	ogółem	790	780	786	776	772
	mężczyźni	275	267	265	247	243
	kobiety	515	513	521	529	529

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności Gminy Gąsawa według wieku odzwierciedla postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa. Zmniejsza się ogólna liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) o 336 osób w porównaniu z rokiem 2006. Jednocześnie zmniejsza się liczba osób w wieku poprodukcyjnym (szczególnie wśród mężczyzn) w tym samym okresie o 18 osób. Wyraźny jest jednak wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym, która osiągając wiek poprodukcyjny przyczyni się do nasilenia procesu starzenia się społeczeństwa.

Wykres 7. Udział grup wiekowych w strukturze społecznej Gminy Gąsawa w okresie 2006-2010 [%]

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

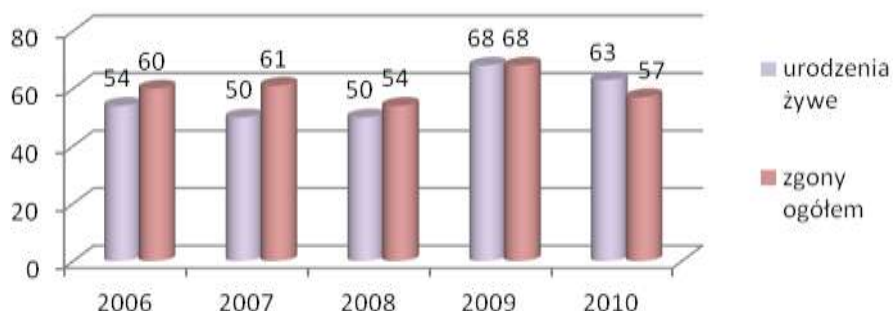
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

W 2006 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 23,5% ogólnej liczby ludności, podczas gdy w 2010 roku - już tylko 21,5%. Jednocześnie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie z niewielką tendencją spadkową w 2009 roku. Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych przedstawia powyższy wykres.

Istotny aspekt struktury demograficznej stanowią ruchy naturalne ludności, a także migracje zewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały. Przyrost naturalny w gminie przyjmuje wartość 0 - liczba urodzeń żywych zrównoważyła liczbę zgonów. W 2010 roku wskaźnik ten wyniósł (+6), a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (+1,1).

Wykres 8. Ruch naturalny w Gminie Gąsawa w latach 2006 - 2010 roku

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS-Bank Danych Lokalnych

Liczba urodzeń w Gminie Gąsawa podlega wahaniom. Najwyższą liczbę urodzeń w okresie 2006-2010 zanotowano w 2009 roku. W tym samym roku liczba zgonów osiągnęła najwyższą od 2006 roku wartość i wyniosła tak jak w przypadku urodzeń żywych wartość 68. Oba te wskaźniki zrównoważyły się. W roku 2010 nastąpił spadek liczby urodzeń (do 63) oraz zgonów (do 57).

➤ **Bezrobocie**

Wysoki poziom bezrobocia w Gminie Gąsawa jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, który wywołuje wiele negatywnych skutków o charakterze społecznym, ekonomicznym a także psychologicznym. Jest to efekt niskiego poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ludności.

Ważnym pracodawcą na terenie gminy jest Wamex. S.J., sklep wielobranżowy Wojciech Jakubowicz oraz firma Starczewski - Systemy Informatyczne, która zatrudnia osoby posiadające specjalistyczne kwalifikacje, co w pewien sposób utrudnia i ogranicza możliwość zdobycia pracy.

Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani na terenie Gminy Gąsawa w latach 2006-2010

Stan na 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
Gmina Gąsawa	ogółem	608	493	433	482	464
	mężczyźni	251	172	144	180	187
	kobiety	357	321	289	302	277

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

Liczba bezrobotnych na dzień 31 grudnia 2010 roku Gminy Gąsawa wyniosła 464 w tym udział kobiet - 59,7% (277 kobiet). W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpiła poprawa, gdyż liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 18 osób. Jest to pozytywny trend utrzymujący się od 2006 roku, zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet z wyraźnym spadkiem

liczby bezrobotnych wśród kobiet. Ogółem udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2009 roku 14,5%.

Zadania w zakresie wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizuje obecnie **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie**. W okresie od stycznia do grudnia 2011 realizował on m. in. projekt systemowy pod nazwą „Aktywna integracja w Gminie Gąsawa” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, finansowany przy udziale środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Dla uczestników projektu przewidziane były między innymi warsztaty psychologiczne, doradztwo zawodowe oraz kursy zawodowe.

Działania mające na celu walkę z wykluczeniem społecznym prowadzone były również od stycznia do grudnia 2010 roku poprzez projekt realizowany pod tą samą nazwą. W ramach projektu dwadzieścia osób bezrobotnych ukończyło kursy komputerowe, sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej, spawania metodą TIG i MAG, prawa jazdy kategorii B, C i E, fryzjerstwa, kosmetyczny i bukieciarstwa. Poprzez udział w zajęciach i warsztatach z doradcą zawodowym i psychologiem osoby te uzyskały możliwość podwyższenia swoich kwalifikacji oraz zdobyły wiedzę dotyczącą rynku pracy.

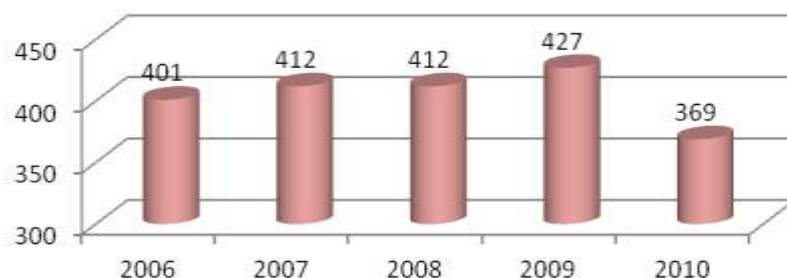
II.2.3. Sfera gospodarcza

➤ Charakterystyka podmiotów gospodarczych

Rozwój gospodarki na terenie Gminy Gąsawa nie jest związany z występowaniem złóż surowców naturalnych, ponieważ na obszarze gminy występują pokłady wystarczające wyłącznie na potrzeby lokalne. Należą do nich złoża piasków i żwirów występujące w rejonie Komratowa, Oćwieki, Nowejwsi Pałuckiej, Drewna oraz eksploatowane w sąsiedztwie Annowa (w oparciu o koncesję).

Wykres 9. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w Gminie Gąsawa w 2006 – 2010 roku

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

W ostatnich latach liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Gąsawa systematycznie rosła, dopiero w ostatnim roku nastąpiło załamanie tego trendu. 31 grudnia 2010 roku ich ogólna liczba wyniosła 369, w tym w sektorze prywatnym 343. Największy

spadek obejmuje kategorię osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą, których liczba w stosunku w roku 2010 do roku poprzedniego zmniejszyła się o 64 podmioty.

Tabela 11. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w Gminie Gąsawa

Stan na 31 grudnia 2010 roku

Podmioty gospodarcze	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem - sektor prywatny	374	385	385	401	343
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	330	339	337	348	284
Spółki handlowe	8	8	8	10	11
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	2	1	1
Spółdzielnie	3	3	3	2	2
Fundacje	0	0	0	0	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	12	14	16	20	21
Ogółem - sektor publiczny	27	27	27	26	26
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	22	23	23	23	23
Przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0	0
Spółki handlowe	0	0	0	0	0
Ogółem	401	412	412	427	369

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli nie są zaprezentowane wszystkie formy prawne podmiotów należących do poszczególnych sektorów, dlatego dane liczbowe nie sumują się. Dla pozycji "Ogółem – sektor prywatny" oraz "Ogółem - sektor publiczny" przedstawiono dane łącznie z gospodarstwami pomocniczymi.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat utrzymuje się stała liczba przedsiębiorstw sektora publicznego, których w 2010 roku całkowita liczba wyniosła 26. Udział sektora publicznego w strukturze własnościowej wszystkich podmiotów gospodarczych wynosił zatem 7,04%. Spadek liczby działających przedsiębiorstw należy wiązać ze skutkami pogorszenia się

koniunktury gospodarczej. Przeważająca część podmiotów gospodarczych prowadzi działalność opartą o świadczenie usług (według PKD 2007), a mniej niż 1/3 podmiotów należy do kategorii przemysłu i budownictwa.

Poniżej wymieniono największe podmioty gospodarcze:

- Wamex. S.J., Gąsawa,
- Starczewski - Systemy Informatyczne, Szelejewo,
- Ikar. Produkcja latawców sportowych i paralotni, Gąsawa,
- PHU Easycomp - Michał Senger, Gąsawa,
- Sklep wielobranżowy Ava M. Ciesielczyk, Gąsawa,
- Sklep wielobranżowy - Wojciech Jakubowicz, Gąsawa,
- "ZAK-TRANS" Transport krajowy i międzynarodowy Michał Mielcarzewicz, Gąsawa,
- Usługi Transportowe Wojciech Wanecki, Gąsawa,
- Zakład Produkcyjno – Usługowo - Handlowy "GAJ" EXPORT-IMPORT, Gąsawa,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe „BASIA”, Łysinin,
- Mechanika Pojazdowa Przemysław Jagodziński, Gąsawa,
- Piekarnia – Jacek Mrówczyński „MRÓWKA – TRANS”, Gąsawa,
- Firma Handlowo – Usługowa Agnieszka Horka „HORKA”, Gąsawa,
- Gabinet weterynaryjny VIT – Pasz Witold Mrówczyński, Gąsawa,
- Zakład Ślusarski, Jan Szablewski, Nowawieś Pałucka,
- Zakład Elektroinstalacyjny i usług wielobranżowych, Jerzy Kaczmarek, Gąsawa.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące kategorii działalności przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 w 2010 roku.

Tabela 12. Charakterystyka podmiotów gospodarczych w Gminie Gąsawa według sekcji PKD 2007 – sektor prywatny

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów	Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	33	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	1	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	43	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
Sekcja F - Budownictwo	58	Sekcja P – Edukacja	15
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	79	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	26	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15	Sekcja S - Pozostała działalność usługowa	28
Sekcja J – Informacja i komunikacja	3		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

Wśród zarejestrowanych podmiotów przeważają mikro i małe przedsiębiorstwa. Najwięcej podmiotów zarejestrowano w kategoriach handlu, budownictwa, przetwórstwa przemysłowego, rolnictwa i usług.

W gminie dominują następujące branże przemysłu:

- przemysł przetwórczy,
- produkcja elementów budowlanych,
- przemysł rolno-spożywczy,
- branża transportowa.

Na obszarze gminy funkcjonuje 695 gospodarstw domowych, w tym 585 gospodarstw rolnych do 1 ha. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest stosunkowo wysoki, wynoszący 72,4 (skala 100 punktowa) co pozwala na określenie gleb, jako dobre. Typologicznie są to gleby brunatne i płowe.

Największą powierzchnię gruntów ornych zajmują gleby zaliczane do III i IV klasy bonitacyjnej (odpowiednio 38,4% i 34,0%), gleb I klasy jest zaledwie 9 ha. Gleby najśłabsze V i VI klasy występują we wschodniej części gminy, w zachodniej tylko sporadycznie. Łąki i pastwiska zlokalizowane są na gruntach klasy IV i V, a część z nich stanowią grunty organiczne. W Gminie Gąsawa występuje określona specjalizacja rolnicza w skali powiatu czy województwa. Hodowla zwierząt koncentruje się na chowie trzody chlewnej (aktualnie z tendencją spadkową) oraz bydła, w tym krów. Produkcja roślinna jest podporządkowana zwierzęcej, dlatego prawie 84,0% zasiewów stanowią zboża (pszenica, żyto, pszenżyto), pozostałe 16,0% rośliny przemysłowe (rzepak, buraki cukrowe, ziemniaki).

➤ **Uwarunkowania do rozwoju gospodarki**

Gmina Gąsawa posiada szeroki katalog propozycji lokalizacyjnych dla przedsiębiorców z różnych branż. Wśród ofert inwestycyjnych znajdują się tereny przeznaczone pod obiekty rekreacji i sportu, budownictwo mieszkaniowe, obiekty handlowe, usługi i produkcję. Tereny przemysłowe w Gąsawie zlokalizowane są głównie przy ulicy Trzemeszeńskiej. To tam znajdują się główne zakłady produkcyjne oraz szereg działek pod działalność przemysłową, które stanowią podstawę oferty inwestycyjnej. Gmina Gąsawa ze względu na swoje położenie i walory krajobrazowe przyciąga inwestycje z branży turystycznej i okoturystycznej. Część terenów wchodzących w skład oferty inwestycyjnej położona jest w sąsiedztwie jezior, co wpływa na ich atrakcyjność i sprzyja powstawaniu infrastruktury takiej jak: hotele, motele, restauracje, przystanie czy wypożyczalnie sprzętu wodnego.

➤ **Turystyka**

Gmina Gąsawa ze względu na swoje położenie geograficzne (leży na Szlaku Piastowskim) dysponuje wieloma zasobami przyrodniczymi i antropogenicznymi, które stwarzają bardzo dobre warunki dla rozwoju turystyki.

Baza noclegowa w Gminie Gąsawa jest zróżnicowana zarówno pod względem wielkości obiektów, ich standardów, wyposażenia jak i okresu użytkowania. Większość obiektów ma jednak charakter sezonowy i zlokalizowana jest wzdłuż najatrakcyjniejszych jezior w gminie, w miejscowościach Wiktorowo, Ostrówce, Chomiąża Szlachecka, Oćwieka i Drewno. Dwie plaże są wyznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy w Gąsawie i Chomiąży Szlacheckiej. Poza ośrodkami wczasowymi funkcjonują również gospodarstwa agroturystyczne, zielone szkoły oraz pola namiotowe. Pod względem udzielonych noclegów Gmina Gąsawa plasuje się na wysokim miejscu w rankingu gmin województwa.

Turyści odwiedzający Gminę Gąsawa mogą korzystać z jej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej: boisk sportowych, stadionu z pełnowymiarowym boiskiem do gry w hokeja na trawie, strzelnicy sportowej w Laskach Wielkich, wytyczonych szlaków kajakowych, rowerowych i pieszych. Atrakcją stanowi specjalnie uruchomiona dla celów turystycznych kolejka wąskotorowa (trasa prowadzi ze Żnina przez Wenecję i Biskupin do Gąsawy). Dla rozwoju turystyki ogromne znaczenie ma również najbardziej znany w Europie Środkowej Rezerwat Archeologiczny w Biskupinie. Na terenie rezerwatu mieści się Muzeum Archeologiczne, a ponadto rokrocznie organizowane są największe w Europie festyny archeologiczne.

II.2.4. Sfera infrastrukturalna

➤ Infrastruktura techniczna

▪ Transport i komunikacja

Szkielet układu drogowego stanowią droga krajowa nr 5, drogi wojewódzkie nr 251 i 254, powiatowe głównie w kierunku Żnina, Bydgoszczy, Barcina i Inowrocławia oraz drogi gminne. Drogi powiatowe mają łączną długość 73,116 km w tym o nawierzchni bitumicznej 68,460 km, natomiast długość dróg gminnych wynosi 70,620 km, w tym. Stan wielu dróg wymaga modernizacji z uwagi na zdegradowaną nawierzchnię, np. odcinki drogi 2345 C Gąsawa – Rogowo.

Gmina nie jest dostępna dla komunikacji kolejowej, poza turystyczną kolejką wąskotorową, której trasa prowadzi ze Żnina przez Wenecję i Biskupin do Gąsawy. Najbliższa linia kolejowa łącząca Poznań – Inowrocław – Toruń - Olsztyn znajduje się w Mogilnie oddalonym o 21 km od Gąsawy.

Na terenie gminy funkcjonuje sieć połączeń PKS, dzięki czemu ogólna liczba połączeń komunikacyjnych w porównaniu do innych jednostek wiejskich w gminie jest bardzo dobra. PKS zapewnia kilka połączeń Gąsawy ze Żninem, kilka połączeń z Bydgoszczą oraz kilkanaście innych umożliwiających dojazd do Torunia, Inowrocławia, Poznania i Gniezna.

▪ Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Tabela 13. Charakterystyka gospodarki wodno-kanalizacyjnej w Gminie Gąsawa

stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Wodociągi - długość czynnej sieci rozdzielczej	89,1	89,1	89,1	84,8	85,0
Korzystający z wodociągów w % ogółu ludności	93,3	93,4	93,5	93,6	93,6
Kanalizacja – długość czynnej sieci	46,9	47,9	47,9	47,9	48,1
Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	34,4	35,0	35,1	35,4	35,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Gmina nie posiada własnej grupowej oczyszczalni ścieków. Ścieki z terenu gminy odprowadzane są kolektorem tłocznym o długości 10,5 km w kierunku północnym do komunalnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Jaroszewie, Gmina Żnin.

▪ Gospodarka odpadami

W 2010 roku zamknięto składowisko odpadów w Łysininie, na które dowożono odpady z Gminy Gąsawa. Obecnie jest ono poddawane rekultywacji. Odpady z gminy są wywożone na komunalne składowisko we wsi Wawrzynki, Gmina Żnin.

W gminie wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów (papier, szkło, plastik), a usuwaniem odpadów stałych zajmują się na terenie gminy specjalistyczne firmy prywatne. W 2010 roku liczba budynków mieszkalnych objętych zbieraniem odpadów wynosiła 960.

Tabela 14. Charakterystyka gospodarki odpadami w Gminie Gąsawa

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Zmieszane odpady komunalne ogółem [t]	352,42	424,32	573,36	400,42	481,50
Zmieszane odpady z gospodarstw domowych [t]	620,12	282,24	362,16	281,74	297,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

▪ Sieć ciepłownicza

Na terenie gminy nie istnieje scentralizowany system zaopatrywania w ciepło. Poszczególne obiekty zaopatrywane są w ciepło z ciepłowni lokalnych i źródeł indywidualnych, opalanych głównie węglem kamiennym, olejem opałowym, gazem propan-butan i energią elektryczną. Bloki należące do spółdzielni mieszkaniowej ogrzewane są z kotłowni, dla których paliwem jest olej opałowy, w obiektach turystycznych jako paliwo wykorzystywany jest olej opałowy, gaz propan-butan, energia elektryczna oraz węgiel. Indywidualne ogrzewanie gazowe oraz olejowe funkcjonuje głównie w Gąsawie, Gogołkowie, Łysininie, Pniewach, Chomiąży Szlacheckiej i Wiktorowie. W pozostałych miejscowościach głównym paliwem jest węgiel.

▪ Gospodarka elektroenergetyczna

Na terenie Gminy Gąsawa istnieje sieć elektroenergetyczna, ale brak jest stacji elektroenergetycznej. Gmina położona jest jednak w 15-kilometrowym zasięgu obsługi stacji elektroenergetycznych WN/SN zlokalizowanych w Żninie i Mogilnie. Około 75% powierzchni gminy zasilana jest ze stacji w Żninie. Ze stacji zlokalizowanej w Mogilnie, w kierunku Gminy Gąsawa, wyprowadzona została jedna linia napowietrzna SN-15 kV, z której zasilane są m.in. takie miejscowości jak: Annowo, Godawy, Wiktorowo, Łysinin, Chomiąża Szlachecka oraz Nowawieś Pałucka.

Ogółem na terenie gminy zlokalizowanych zostało 88 stacji transformatorowych. Większość stanowią stacje słupowe nowej generacji. Na terenie gminy nie notuje się niedoborów energii elektrycznej, a moc zainstalowanych transformatorów jest wystarczająca. Gabaryt każdej stacji transformatorowej znacznie przekracza moc zainstalowanych w nich transformatorów. Rzeczywiste obciążenie stacji transformatorowych kształtuje się w granicach od 30-80%.

▪ Sieć gazowa

Gmina Gąsawa nie posiada własnej sieci gazowej wysokiego ciśnienia. Najbliższa sieć gazowa przebiega przez teren Gminy Żnin i Gminy Mogilno.

➤ Infrastruktura społeczna

▪ Edukacja

Na terenie Gminy Gąsawa funkcjonują placówki oświaty dla dzieci i młodzieży prowadzone przez gminę. Są to dwie szkoły podstawowe oraz gimnazjum, w których w 2010 roku liczba uczniów wyniosła 539 osób. Ponadto 6 niepełnosprawnych uczniów było nauczanych w toku indywidualnym w domu. Możliwość kształcenia na kolejnym etapie zapewnia Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Gąsawie w ramach Technikum Hotelarskiego, Rolniczego, Żywnościowego i Gospodarstwa Domowego oraz Zasadniczej Szkoły Zawodowej dla Młodocianych Pracowników.

Na terenie Gminy Gąsawa (jak pozostałych gmin Powiatu Żnińskiego) realizowany był projekt *Przyszłość wytyczana pozalekcyjnymi ścieżkami wiedzy i kompetencji* w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Intencją projektu było wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z terenów wiejskich poprzez podnoszenie jakości procesu kształcenia ogólnego. W ramach projektu w Gminie Gąsawa realizowane były następujące bloki tematyczne: „Podstawowa ścieżka edukacyjna” (w tym zajęcia pozalekcyjne oraz opieka psychologiczno – logopedyczna), „Gimnazjalna ścieżka edukacyjna”, „Doradztwo edukacyjno – zawodowe” oraz zadanie pt. „Wakacyjna ścieżka edukacyjna”. Okres realizacji projektu to 01.12.2009 roku - 30.06.2011 roku.

Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych wynosił 89,40%, a dla gimnazjum 94,31%. Dane dotyczące komputeryzacji szkół wskazują na zasadność dalszego doposażenia w nowoczesny sprzęt. Obecnie placówki w gminie dysponują liczbą 49 komputerów, z których 40 posiada dostęp do Internetu (w tym 39 z dostępem szerokopasmowym). W odniesieniu do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, wskaźnik uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu, przeznaczonego do użytku uczniów, wynosi 2,02 os. w szkole zawodowej i 5,33 w technikum.

▪ **Infrastruktura sportu i rekreacji**

Do najważniejszych obiektów sportowych należą:

- Stadion Gminny z pełnowymiarowym boiskiem do gry w hokeja na trawie (płyta wodna z oświetleniem jupiterowym),
- uniwersalne boisko ze sztuczną trawą,
- nowoczesna hala sportowa przy Zespole Publicznych Szkół w Gąsawie,
- Strzelnica Sportowa w Laskach Wielkich,
- boisko w Chomiąży Szlacheckiej ze sztuczną nawierzchnią, przeznaczone do gry w hokeja na trawie. Na tym obiekcie rozgrywane są mecze w czasie trwania Europejskiego Festiwalu Hokejowego dla dzieci i młodzieży,
- boisko przy Zespole Publicznych Szkół w Gąsawie,
- obiekt sportowy wybudowany przy Szkole Podstawowej w Laskach Wielkich,
- boisko w Szelejewie.

Przez Gminę Gąsawa przebiegają po trzy szlaki rowerowe, kajakowe i piesze. Wśród szlaków pieszych znajduje się Szlak Piastowski, który rozpoczyna się w Żninie i wiedzie przez Wenecję, Biskupin, Marcinkowo Dolne, Rogowo, Rzym, a kończy się w Reczu. Wśród szlaków kajakowych największą popularnością cieszy się Szlak „Starej Baśni”, którego długość wynosi 74 km. Swoją początek ma w miejscowości Kruszwica, a kończy się na Jeziorze Małym Żnińskim.

▪ Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Na terenie gminy ochroną zdrowia zajmuje się Niepubliczny Zakład NZOZ Gąsawa. Mieszkańcy mają także możliwość korzystania z dwóch gabinetów prywatnych: w Laskach (ogólny) oraz w Gąsawie (stomatologiczny). Specjalistyczna opieka zdrowotna jest realizowana przez Pałuckie Centrum Zdrowia Sp. z o. o. NZOZ w Żninie.

▪ Infrastruktura kultury

Koordinację życia kulturalnego na terenie gminy prowadzi **Gminny Ośrodek Kultury w Gąsawie**, w skład którego wchodzi Biblioteka Publiczna w Gąsawie. GOK wspiera życie kulturalne oraz działalność świetlic wiejskich finansowanych głównie przy udziale środków z Fundacji Wspomagania Wsi. Organizowane są comiesięczne wystawy artystyczne, funkcjonuje Gąsawska Orkiestra Dęta. Na terenie gminy działają w sumie 4 biblioteki (z czego 3 to biblioteki szkolne) z księgozbiorem bliskim 19 000 woluminów.

Ogromne znaczenie dla rozwoju życia kulturalnego Gminy Gąsawa ma **Muzeum Archeologiczne w Biskupinie**. Liczne, organizowane na terenie osady, imprezy kulturalne i edukacyjne takie jak Festyn Archeologiczny, plener ceramiczny, Biskupiński Turniej Łuczniczy, wystawy, koncerty czy też Niedziela z Satyrykami przyciągają tysiące turystów. Na terenie muzeum organizowane jest również tzw. aktywne zwiedzanie, w skład którego wchodzi lekcje muzealne poświęcone np. lepieniu naczyń z gliny, tkactwu, dzieciom pieniądza, czy też życiu codziennemu mieszkańców Biskupina. W sierpniu 2010 roku dyrektor Muzeum Archeologicznego w Biskupinie podpisał umowę na dofinansowanie projektu „Rekonstrukcja obiektów archeologicznych in situ wraz z infrastrukturą obsługi muzealnej w Muzeum Archeologicznym w Biskupinie”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Rozbudowa rezerwatu nie tylko poszerzy ofertę edukacyjną, ale także wprowadzi nowe rekonstrukcje. Całkowita wartość projektu wynosi: 4.339.275,44 zł.

II.3. Miasto i Gmina Janowiec Wielkopolski

Janowiec Wielkopolski jest gminą miejsko-wiejską, której centralne położenie obszaru miejskiego ułatwia komunikację z jednostkami pomocniczymi. Centrum miejscowości stanowi obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. W centrum Janowca zlokalizowana jest siedziba władz gminy – Urząd Miejski oraz podstawowe jednostki z zakresu usług socjalnych, zdrowia, kultury, oświaty, handlu i rzemiosła. Pierwszym dokumentem pisanym, świadczącym o istnieniu Janowca, nazywanego wówczas Janowym Młynem, jest pochodzący z 1295 roku dokument wystawiony przez księcia wielkopolskiego Przemysława II, w którym nadaje on rycerzowi Wojciechowi, synowi Jana, prawo lokacyjne do Janowego Młyna na prawie niemieckim.

Powierzchnia całkowita gminy zajmuje 130,43 km², przy czym największy udział posiadają użytki rolne – 108,42 km² (83%).

Na terenie gminy realizowane są inwestycje ze znaczącym udziałem środków pomocowych z Unii Europejskiej i innych źródeł wsparcia, m.in.:

- ✓ *„Modernizacja i rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków we Flantrowie oraz wymiana urządzeń technologicznych centralnej przepompowni ścieków w Janowcu Wielkopolskim”.* Wartość inwestycji: 3 734 901,00 zł. Inwestycja realizowana ze znaczącym udziałem środków pomocowych Unii Europejskiej.
- ✓ *Wymiana pokrycia dachowego budynku Urzędu Miejskiego w Janowcu Wielkopolskim. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.* Całkowita wartość projektu: 168 889,91 zł.
- ✓ *Przebudowa drogi gminnej nr 130815C - ul. Nowa w Janowcu Wielkopolskim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013.* Całkowita wartość projektu: 632 710,75 zł. Dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 316 355,37 zł.
- ✓ *Remont świetlic oraz urządzenie placu rekreacyjno-sportowego na terenie Gminy Janowiec Wielkopolski* – inwestycja zrealizowana w ramach sektorowego Programu Operacyjnego ze środków pomocowych w latach 2004-2006, wartość projektu: 88 433,88 zł.
- ✓ Ponadto trwają przygotowania do przeprowadzenia kompleksowej rewitalizacji rynku w Janowcu Wielkopolskim.

II.3.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa

➤ Położenie

Miejsko-wiejska Gmina Janowiec Wielkopolski jest jedną z 144 gmin województwa kujawsko-pomorskiego. Położona jest w południowo - zachodniej części Powiatu Żnińskiego, w odległości około 60 km od Poznania i 60 km od Bydgoszczy. Zajmuje ona powierzchnię 130,43 km² z czego miasto Janowiec Wielkopolski 2,88 km². Na terenie gminy znajduje się 21 zróżnicowanych pod względem demograficznym, gospodarczym i funkcjonalnym sołectw. Gmina pod względem obszarowym należy do mniejszych gmin w województwie kujawsko-pomorskim.

➤ **Zasoby środowiska naturalnego**

Janowiec Wielkopolski jest położony nad rzeką Wełną (długość ogółem 118 km), która jest jednym z większych dopływów rzeki Warty i stanowi południową granicę regionu Pałuk. Na terenie gminy zlokalizowane są cztery jeziora: Żernickie (12 ha), Kołdrąbskie (92,3 ha), Tonowskie (159,9 ha) i Łopienno (27,32 ha) - część jeziora w granicach gminy. Walory krajobrazowe sprzyjają rozwojowi turystyki pieszej, rowerowej oraz kajakowej.

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Obszary użytkowane rolniczo stanowią 83,13 % ogólnej powierzchni gminy, natomiast użytki leśne 5,82 %.

➤ **Zasoby kulturowe**

Mimo bogatej tradycji historycznej w mieście nie zachowały się zabytki znaczącej wartości. Większość z nich pochodzi z XVIII, XIX i początku XX wieku.

Do interesujących miejsc należą przede wszystkim:

- Ratusz Miejski - siedziba władz samorządowych,
- kościół pw. św. Mikołaja w Janowcu Wielkopolskim. Wewnątrz znajdują się: tablica pamiątkowa z 1863 roku upamiętniająca 200 rocznicę przejścia przez miasto króla Jana III Sobieskiego zdążającego na odsiecz Wiednia, późnobarokowa ambona z ok. 1730 roku i ołtarz boczny z II połowy XVII wieku,
- gotycki kościół pw. Narodzenia NMP z II połowy XV wieku w Żernikach wraz z freskami gotyckimi z XV wieku,
- neogotycki kościół pw. św. Małgorzaty w Juncewie z lat 1885-1986 z neobarokowym wyposażeniem wnętrza.

Dla miłośników architektury świeckiej godne polecenia są:

- XVIII wieczny pałac secesyjny w Sarbinowie Drugim, po przebudowie w pocz. XX wieku, wokół którego rozciąga się zabytkowy park,
- neogotycki pałac z lat 1870-1880 w Kołdrąbku - obecnie siedziba Domu Dziecka Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej,
- zespół dworsko-parkowy z poł. XIX w. w Tonowie – obecnie siedziba Domu Pomocy Społecznej,
- dwa obiekty we Włoszanowie – klasycystyczny pałac z początku XX wieku oraz XIX-wieczny spichlerz odrestaurowany w 1986 roku (własność prywatna),
- pałac Moszczeńskich w Brudzynie z początku XX wieku, w otoczeniu którego rośnie zabytkowy park z pomnikowym głazem granitowym o wys. 1,2 m i obwodzie 3 m (własność prywatna),

- odrestaurowany klasycystyczny dwór w Laskowie z XIX wieku, usytuowany wśród zieleni rozległego parku (własność prywatna).

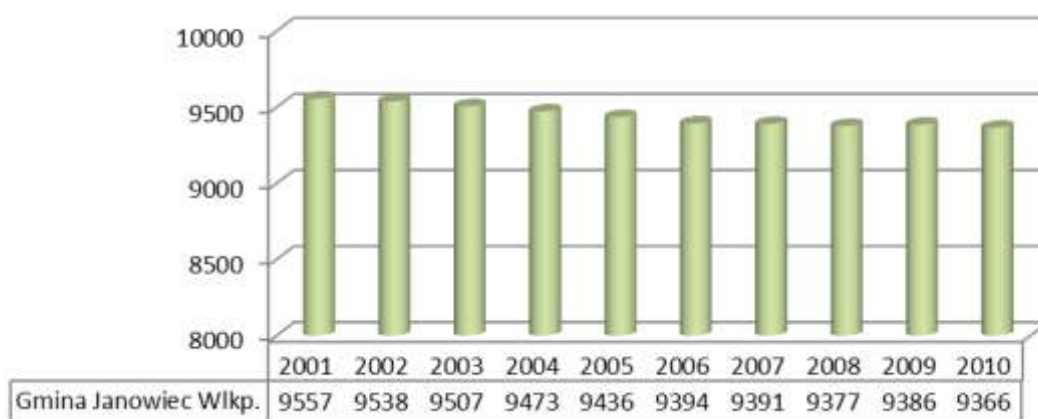
II.3.2. Sfera społeczna

➤ Stan i struktura ludności

Według danych z dnia 31 grudnia 2010 r. Miasto i Gmina Janowiec Wielkopolski liczy 9 366 mieszkańców, w tym 4 154 miasto Janowiec Wielkopolski.

Wykres 10. Ludność Gminy Janowiec Wielkopolski ogółem w okresie 2001 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

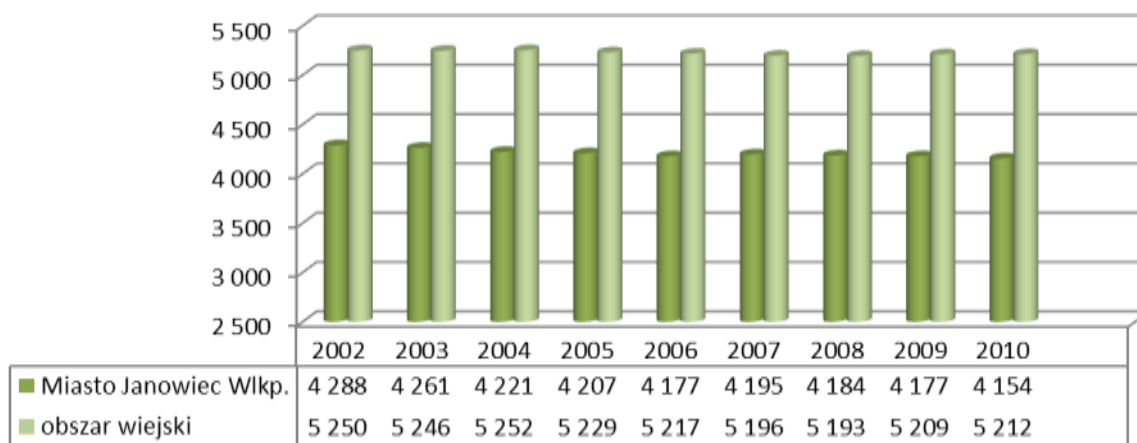

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

Przedstawione dane pozwalają określić tendencje demograficzne na terenie Gminy Janowiec Wielkopolski jako podlegające wahaniom z zauważalnym spadkiem liczby ludności. Jest to zjawisko przeciwstawne do sytuacji na terenie powiatu i województwa, gdzie obserwowany jest wzrost liczby ludności. W badanym okresie liczba ludności Gminy Janowiec Wielkopolski ogółem zmniejszyła się z 9 394 osób w 2006 roku do 9 366 w 2010 roku.

Wykres 11. Dynamika zmian ludności Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski
w okresie 2001 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Powyższy wykres pozwala zauważyć przeważający udział ludności mieszkającej na terenach wiejskich w ogólnej liczbie ludności Gminy Janowiec Wielkopolski. W ciągu ostatnich dziesięciu lat zaobserwowano stały trend postępującego spadku liczby ludności z terenu miasta: ogółem w okresie 2001-2010 populacja zmniejszyła się o 134 osoby, natomiast w odniesieniu do stanu liczebnego ludności wiejskiej tendencja ta podlega wahaniom: spadek w okresie 2001-2008, po czym wzrost w 2009 roku i 2010 roku.

Jak wynika z danych GUS, przyrost naturalny w 2008 roku osiągnął na terenie Gminy Janowiec Wielkopolski rekordową wartość +33, podczas gdy w poprzednich latach osiągał nawet wartość ujemną. Na tę sytuację złożył się przede wszystkim wzrost liczby urodzeń. Odnotowane na dzień 31 grudnia 2010 roku saldo migracji przyjęło wartość ujemną dla Gminy Janowiec Wielkopolski.

Współczynniki feminizacji, obliczany według liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn, utrzymuje się na stałym poziomie – 103. W 2010 roku na terenie gminy mieszkało 4 706 kobiet i 4 559 mężczyzn. Pod względem wieku największą liczbę ludności odnotowano w grupie w wieku produkcyjnym – 6 364 osoby.

Tabela 15. Struktura ludności według płci i wieku W Gminie Janowiec Wielkopolski w okresie 2006-2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

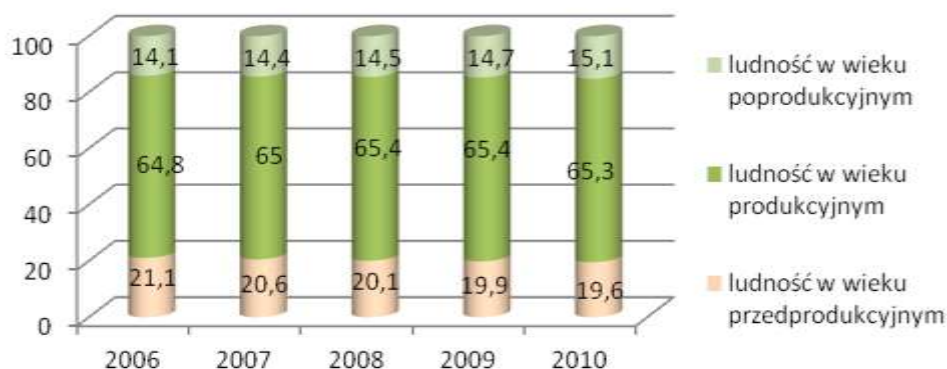
Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
w wieku przedprodukcyjnym	ogółem	1 958	1 917	1 862	1 850	1 501
	mężczyźni	1 004	974	958	953	774
	kobiety	954	943	904	897	727
w wieku produkcyjnym	ogółem	6 022	6 033	6 073	6 072	6 364
	mężczyźni	3 152	3 166	3 194	3 201	3 354
	kobiety	2 870	2 867	2 879	2 871	3 010
w wieku poprodukcyjnym	ogółem	1 309	1 334	1 351	1 363	1 400
	mężczyźni	424	426	418	412	431
	kobiety	885	908	933	951	969

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski według wieku odzwierciedla postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa. Zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) – o 457 osoby w odniesieniu do 2006 roku, przy jednoczesnym wzroście osób po zakończeniu działalności zawodowej (kobiety po 59 roku życia, mężczyźni po 64 roku życia) – wzrost w tym samym okresie o 91 osób. Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Udział grup wiekowych w strukturze społecznej Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski w okresie 2006 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

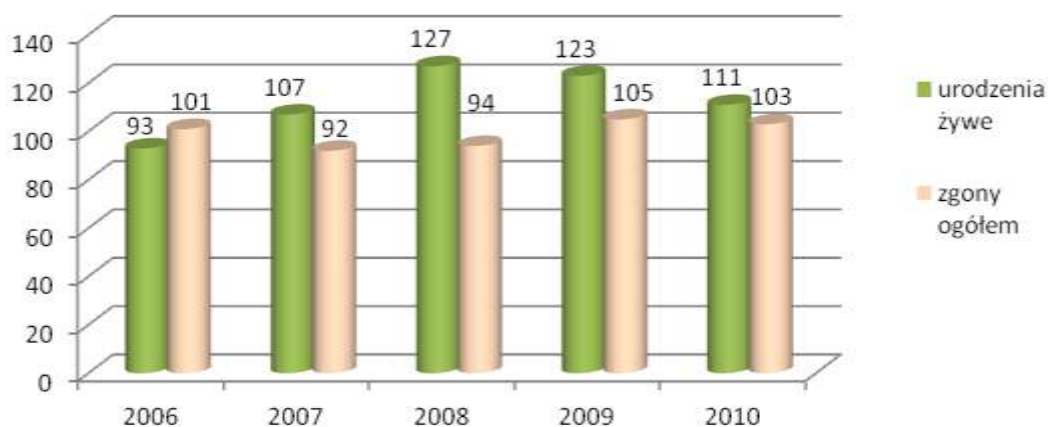
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

W 2006 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 14,1%, podczas gdy w 2010 – już 15,1%. Mając na uwadze aktualne trendy demograficzne, należy oczekiwać postępującego procesu zwiększania się liczebności tej grupy osób.

Istotny aspekt struktury demograficznej stanowią ruchy naturalne ludności, a także migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały. Jak już wspomniano, saldo migracji w Gminie Janowiec Wielkopolski od lat pozostaje ujemne (liczba wymeldowań przewyższa liczbę meldunków do gminy). Przyrost naturalny utrzymuje się z kolei jako wartość dodatnia – liczba urodzeń żywych przewyższa liczbę zgonów. W 2010 roku wskaźnik ten wynosił (+8), a w przeliczeniu na 1000 ludności (+0,9).

Wykres 13. Ruch naturalny w Mieście i Gminie Janowiec Wielkopolski
w latach 2006 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych

Liczba urodzeń w Mieście i Gminie Janowiec Wielkopolski podlega wahaniom. Największą liczbę urodzeń w okresie 2006 – 2010 odnotowano w 2008 roku, kiedy wyniosła ona 127. Najwyższą liczbę zgonów odnotowano natomiast w 2009 roku- 105.

➤ Bezrobocie

Na terenie Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski występuje niekorzystna i nieznacznie zmieniająca się struktura bezrobocia. Przeciętny bezrobotny to osoba młoda, z wykształceniem, co najwyżej zasadniczym zawodowym, mieszkająca na wsi, nieposiadająca prawa do zasiłku dla bezrobotnych z przyczyny braku odpowiedniego stażu pracy u ostatniego pracodawcy lub z powodu utraty prawa do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania. Osoby bezrobotne długotrwale, z niskim poziomem wykształcenia to głównie mieszkańcy wsi.

Tabela 16. Bezrobotni zarejestrowani na terenie Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski w latach 2006-2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
Miasto i Gmina Janowiec Wielkopolski	ogółem	1 064	816	866	902	829
	mężczyźni	441	251	263	358	336
	kobiety	623	565	603	544	493

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

Według danych GUS i Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie, liczba bezrobotnych na dzień 31 grudnia 2010 roku Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski wynosiła 829, a udział kobiet – 59,5% (493 kobiet). W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpiła poprawa, gdyż liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 73 osoby. Jest to pozytywny trend, utrzymujący się od 2007 roku. Należy zwrócić uwagę, iż w przypadku bezrobotnych mężczyzn trend jest podobny. Ogółem udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2009 roku 14,6%. Porównując dane dotyczące obszaru miejskiego i wiejskiego widoczne jest nieproporcjonalne rozłożenie udziału osób bezrobotnych, które w 2010 roku przedstawiają się odpowiednio na poziomie: 350 i 479 osób.

Zadania w zakresie wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizuje obecnie **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowcu Wielkopolskim**. W latach 2009 - 2011 realizował on projekty systemowe "Uwierz w siebie - zacznij od nowa" w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Przedsięwzięcia współfinansowane były ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównym celem Projektów:

- w roku 2009 było podniesienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych z terenu gminy Janowiec Wielkopolski, będących długotrwale klientami pomocy społecznej, które umożliwi im znalezienie zatrudnienia i poprawę sytuacji materialnej (2009),
- w roku 2010 było zwiększenie mobilności i aktywności osób bezrobotnych z terenu Gminy Janowiec Wielkopolski,
- w roku 2011 była integracja społeczna i stworzenie warunków do podejmowania aktywności zawodowej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin poszukujących wsparcia w 2011r.

Formami pomocy były różnego rodzaju szkolenia (m.in. kurs spawania metodą MAG, kurs obsługi wózków jezdniowych, kurs sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej, kurs komputerowy, szkolenie na opiekuna środowiskowego, kurs operatora wózków widłowych,

kurs fryzjerski oraz kurs aktywnego poszukiwania pracy z doradztwem zawodowym, kurs bukieciarstwa z obsługą kasy fiskalnej), kontrakt socjalny, badania profilaktyczne i specjalistyczne, pomoc finansowa w ramach zasiłku celowego, szeroko rozumiana praca socjalna, działania o charakterze środowiskowym. Projekty przyczyniły się do zdobycia zawodu, dodatkowych kompetencji, podniesienia kwalifikacji, poziomu aktywności zawodowej, zdobycia umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz podniesienia samooceny uczestników projektu.

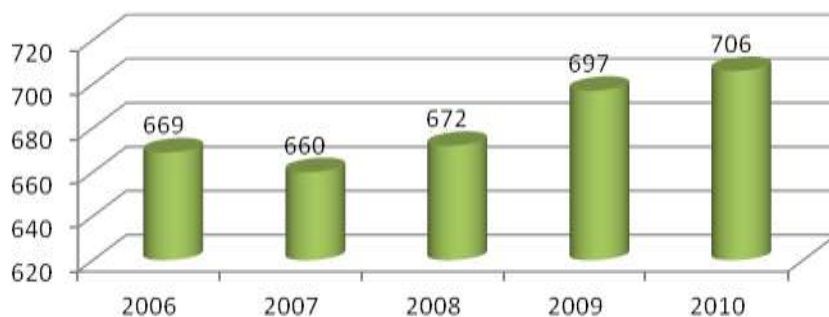
II.3.3. Sfera gospodarcza

➤ Charakterystyka podmiotów gospodarczych

W ostatnich latach liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Janowiec Wielkopolski systematycznie rosła. 31 grudnia 2010 roku ich liczba ogółem wyniosła 706 podmiotów, w tym w sektorze prywatnym - 686. Największy wzrost obejmuje kategorię osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, których liczba w stosunku do 2008 roku wzrosła o 23 podmioty.

Wykres 14. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski w latach 2006 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat widoczny jest wzrost liczby przedsiębiorstw sektora prywatnego, których w 2010 roku całkowita liczba wynosiła 686. Udział sektora prywatnego w strukturze własnościowej wszystkich podmiotów gospodarczych wynosił zatem 97,1%.

Tabela 17. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski w latach 2006 -2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Podmioty gospodarcze	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem - sektor prywatny	652	643	653	677	686
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	550	542	548	570	571
Spółki handlowe	13	14	17	18	17
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	4	4	4	4	4
Spółdzielnie	8	8	8	8	8
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	18	21	24	24	24
Ogółem – sektor publiczny	17	17	19	20	20
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	15	15	15	15	15
Ogółem	669	660	672	697	706

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli nie są zaprezentowane wszystkie formy prawne podmiotów należących do poszczególnych sektorów, dlatego dane liczbowe nie sumują się. Dla pozycji "Ogółem – sektor prywatny" oraz "Ogółem - sektor publiczny" przedstawiono dane łącznie z gospodarstwami pomocniczymi.

Przeważająca część podmiotów gospodarczych prowadzi działalność opartą o świadczenie usług (według PKD 2007), a znaczna liczba podmiotów należy do kategorii przemysłu i budownictwa.

Poniżej wymieniono największe podmioty gospodarcze działające na terenie Janowca Wielkopolskiego:

- Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe – Produkcyjne „SIMA” J.Staśkiewicz, ,
- Zakłady Przemysłu Mięsnego M. P. Ławniczak S.J.,
- Przedsiębiorstwo "TIBRO" JV,
- "Emaks" Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe Wyrób Luster Edmund Durek,
- "Golpasz" S.A.,
- Pałucka Drukarnia Opakowań.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące kategorii działalności przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 w 2010 roku.

Tabela 18. Charakterystyka podmiotów gospodarczych Gminy i Miasta Janowiec Wielkopolski według sekcji PKD 2007 – sektor prywatny
Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów	Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	28	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	0	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	19
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	55	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	36
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10
Sekcja F - Budownictwo	136	Sekcja P - Edukacja	18
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	209	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	26
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	53	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17	Sekcja S - Pozostała działalność usługowa	50
Sekcja J - Informacja i komunikacja	9		

Źródło; opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Wśród zarejestrowanych podmiotów przeważają mikro i małe przedsiębiorstwa. Najwięcej podmiotów zarejestrowano w kategoriach handlu, transportu, budownictwa, przetwórstwa przemysłowego i usług.

W gminie dominują następujące branże przemysłu:

- handel hurtowy i detaliczny,
- przemysł przetwórczy,
- produkcja elementów budowlanych,
- transport i gospodarka magazynowa,
- przemysł rolno-spożywczy.

Gmina charakteryzuje się znacznym areałem rolnym oraz niewielkim stopniem zalesienia. Lasy zajmują 5,82 % powierzchni.

Na obszarze Gminy Janowiec Wielkopolski rolnictwo stanowi jedną z głównych dziedzin produkcji. Przeważa tu uprawa zboża i hodowla trzody chlewnej oraz bydła. Gmina od lat jest wiodącą w regionie w produkcji wysokojakościowego żywca wieprzowego.

➤ **Uwarunkowania do rozwoju gospodarki**

Gmina Janowiec Wielkopolski posiada potencjał dla rozwoju nowoczesnego rolnictwa, sprzyjając rozwojowi drobnej wytwórczości i przedsiębiorczości w oparciu o wysoki potencjał produkcyjny miejscowego rolnictwa. Gmina jest doskonałym miejscem do powstawania wielkich składów, hurtowni i magazynów oraz budowy nowych zakładów, przedsiębiorstw, w tym z zakresu przetwórstwa rolno spożywczego w oparciu o nowoczesną bazę - potencjał stanowią rolnicy o bardzo wysokich kwalifikacjach. Duże znaczenie mają także walory krajobrazowe, które przyczyniają się do rozwoju turystyki i różnych form wypoczynku.

Samorząd Janowca Wielkopolskiego od wielu lat podejmuje działania oraz prowadzi inwestycje poprawiające infrastrukturę (wodociągi, kanalizacja sanitarna i deszczowa, drogi w mieście i drogi wiejskie), co sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości i dopływu kapitału podnosząc atrakcyjność inwestycyjną dostępnych obiektów i terenów. Dzielnica przemysłowa położona jest w południowo-zachodniej części miasta. Tu koncentrują się zakłady wytwórcze, przetwórstwo oraz zakłady usługowo-handlowe.

Do 2011 roku podstawą rozwoju Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski była strategia, która określała misję, cele i kierunki działania na lata 2001 – 2011. Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski opracowano przyjmując za podstawę wyniki debat strategicznych z udziałem liderów gminnych, reprezentujących: Radnych Rady Miejskiej, środowiska biznesowe oraz organizacje pozarządowe.

➤ Turystyka

Źródło: www.it.znin.pl

Usługi turystyczne w Gminie Janowiec Wielkopolski świadczone są w oparciu o posiadane zasoby przyrodnicze i kulturowe.

Korzystne warunki dla rozwoju turystyki zapewnia w gminie brak uciążliwego przemysłu, naturalne warunki z rynkami jezior, przepływająca rzeka Wełna oraz sieć dróg i szlaków turystycznych, umożliwiających uprawianie turystyki wędrownej, rowerowej, kajakowej, żeglarskiej i wędkarskiej. Dodatkowym walorem turystycznym jest położenie Janowca Wielkopolskiego w pobliżu Biskupina i Gniezna. Na terenie gminy funkcjonuje kilka gospodarstw agroturystycznych.

Okolice Janowca stwarzają szerokie możliwości amatorom aktywnej turystyki. Przez teren gminy przebiegają dwa znakowane turystyczne szlaki piesze:

- zielony "Nad Wełną" - rozpoczynający się w Janowcu i wzdłuż biegu rzeki Wełny docierający do Powidza,
- żółty "Hipolita Cegielskiego" - rozpoczynający się w Zrazimiu i biegnący do ławek k. Gniezna - miejsca urodzenia wielkiego XIX-wiecznego działacza społecznego i przemysłowca.

Miłośnicy turystyki rowerowej mają do dyspozycji niebieski Szlak Czterech Gmin, którego 75-kilometrowa trasa przebiega przez najważniejsze miejsca Pałuk (Żnin, Biskupin, Wenecję, Gąsawę), a na terenie Gminy Janowiec Wielkopolski przebiega przez Kołdrąb, Janowiec Wielkopolski, Żerniki i Świątkowo.

Drugim znakowanym turystycznym szlakiem jest Janowiecki Szlak Rowerowy (29 km), który w połączeniu z wyżej opisanym tworzy malowniczą 34 - kilometrową pętlę wokół miasta. Trasa szlaku krzyżuje się z przebiegiem szlaków pieszych, które również nadają się do uprawiania turystyki rowerowej.

Turystycznym szlakiem kajakowym jest przepływająca przez teren gminy na odcinku Jezioro Tonowskie - Wybranowo rzeka Wełna.

W Janowcu działa Kolo Terenowe PTTK im. Aleksandra Janowskiego, które organizuje imprezy turystyczne oraz udostępnia turystom sprzęt kajakowy.

II.3.4. Sfera infrastrukturalna

➤ Infrastruktura techniczna

▪ Transport i komunikacja

Szkielet układu drogowego stanowią drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Stan wielu dróg wymaga modernizacji z uwagi na zdegradowaną nawierzchnię, np. odcinki drogi 2315C Żnin – Janowiec Wielkopolski.

Tabela 19. Wykaz dróg na terenie Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	Długość
Drogi wojewódzkie	4,39 km
Drogi powiatowe	89,425 km
Drogi gminne	88,93 km
Razem	182,75 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych

Na terenie gminy przewóz osób zapewnia PKS: Bydgoszcz, Gniezno, Inowrocław oraz przewoźnik prywatny - firma Atlas, dzięki czemu możliwa jest komunikacja z sąsiednimi miejscowościami i większymi ośrodkami takimi jak Gniezno, Żnin, Wągrowiec, Bydgoszcz i Poznań. Od 24 czerwca 2000 roku zlikwidowano odcinek linii kolejowej Oleśnica-Chojnice na trasie: Gniezno-Nakło n/Notecią. W związku z tym Ogólnopolskie Stowarzyszenie Samorządów na Rzecz Kolei Lokalnych czyni starania o przywrócenie ruchu pociągów pasażerskich na tej linii poprzez uruchomienie innego transportu – autobusy szynowe.

▪ Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Tereny wiejskie gminy są zwodociągowane w 99%, natomiast miasto w 100%. Funkcjonuje łącznie pięć stacji uzdatniania wody (Janowiec Wielkopolski, Bielawy, Laskowo, Obiecanowo oraz Tonowo).

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 38,2 km. Na terenie gminy funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Flantrowo, której modernizację ukończono w październiku 2011 roku. Projekt realizowany był w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Wartość inwestycji to 3 734 901,00 zł. Obsługuje ona teren miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski. Przy oczyszczalni zlokalizowany jest punkt zlewny dla ścieków dowożonych z szamb. Na terenie oczyszczalni ścieków znajduje się także stacja odwadniania osadu oraz kompostownia osadów ściekowych. Na terenie miasta zlokalizowanych jest część przepompowni ścieków. W przyszłości zakłada się budowę indywidualnych biologicznych oczyszczalni ścieków w miejscowościach, w których nie planuje się budowy oczyszczalni indywidualnych.

Tabela 20. Charakterystyka gospodarki wodno-kanalizacyjnej
w Mieście i Gminie Janowiec Wielkopolski

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Wodociągi - długość czynnej sieci rozdzielczej	149,2	150,5	149,0	149,1	149,1
Korzystający z wodociągów w % ogółu ludności	81,6	81,7	82,3	82,4	82,5
Kanalizacja – długość czynnej sieci	38,2	38,2	38,2	38,2	38,2
Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	39,6	39,7	41,0	40,9	40,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

▪ Gospodarka odpadami

Odpady komunalne do 2009 roku gromadzone były na gminnym składowisku odpadów w Zrazimiu, którym administrował Zakład Usług Miejskich w Janowcu Wlkp. Z początkiem roku 2010 składowisko zostało zamknięte i poddane rekultywacji. Obecnie odpady transportowane są na komunalne składowisko odpadów w Wawrzynkach, znajdujące się na terenie Gminy Żnin. Dla zminimalizowania ilości odpadów oraz zrationalizowanie gospodarki odpadami prowadzi się segregację szkła, makulatury i plastiku. Licencję na odbiór i transport odpadów posiadają 4 przedsiębiorstwa, które obsługują 1 179 budynków mieszkalnych.

Tabela 16. Charakterystyka gospodarki odpadami w Mieście i Gminie
Janowiec Wielkopolski

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Zmieszane odpady komunalne ogółem [t]	805,26	840,96	2 521,87	1 399,96	1 729,26
Zmieszane odpady z gospodarstw domowych [t]	860,87	635,52	1 355,95	1 205,72	1 354,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

▪ Sieć ciepłownicza

W Mieście i Gminie Janowiec Wielkopolski brak jest centralnej kotłowni zaopatrującej w ciepło. Istnieją lokalne kotłownie w Spółdzielniach Mieszkaniowych w Janowcu Wielkopolskim i Sarbinowie Drugim oraz kotłownie lokalne – zakładowe. W zabudowie

mieszkaniowej jednorodzinnej kotłowni węglowe są stopniowo zamieniane na paliwa ekologiczne (olej, gaz).

▪ **Sieć elektroenergetyczna**

Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta i stanowi część jednolitego systemu krajowego. Obszar gminy obsługiwany jest przez Grupę Energetyczną ENEA S.A. Oddział w Mogilnie. Obecny system zaopatrywania mieszkańców w energię elektryczną w pełni pokrywa istniejące zapotrzebowanie, jednakże wymaga on stopniowej modernizacji, polegającej chociażby na zastępowaniu linii napowietrznych bardziej nowoczesnymi kablami podziemnymi.

W 2010 roku zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w Janowcu Wielkopolskim w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 1796,8 kWh. Obserwowany jest trend w postaci zwiększającego się zużycia energii w gospodarstwach domowych.

Na terenie gminy w kilkunastu miejscowościach wymagana jest konieczność przeprowadzenia modernizacji istniejących linii napowietrznych. Jest to spowodowane zużyciem dotychczasowej instalacji.

▪ **Sieć gazowa**

Na terenie Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski brak jest sieci gazu ziemnego. Mieszkańcy w szerokim zakresie stosują gaz butlowy – propan-butan.

➤ **Infrastruktura społeczna**

▪ **Edukacja**

Na terenie gminy działa pięć szkół podstawowych: Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Janowcu Wielkopolskim, Szkoła Podstawowa w Sarbinowie Drugim, Szkoła Podstawowa w Żernikach, Szkoła Podstawowa w Świątkowie, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Laskowie oraz Publiczne Gimnazjum im. Powstańców Wlkp. w Janowcu Wielkopolskim. Placówki wyposażone są w nowoczesne pracownie komputerowe, językowe, sale gimnastyczne i rehabilitacyjne. W Janowcu Wielkopolskim funkcjonuje Przedszkole Samorządowe przyjmujące dzieci z terenu miasta i gminy. Placówką oświatową na poziomie szkoły średniej jest Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Janowcu Wielkopolskim, w skład którego wchodzi Liceum Ogólnokształcące, Technikum Rolnicze, Technikum Agrobiznesu i Zasadnicza Szkoła Zawodowa.

Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych wynosił 94,52%, a dla gimnazjum 87,62%. Dane dotyczące komputeryzacji szkół wskazują na zasadność dalszego doposażenia w nowoczesny sprzęt. Obecnie placówki w gminie dysponują ogółem 108 szt. komputerów, z których 86 posiada dostęp do Internetu (w tym jedynie 20 z dostępem szerokopasmowym). W odniesieniu do szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat, wskaźnik uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu, przeznaczonego do użytku uczniów wynosi 25 os.

Przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowano następujące projekty edukacyjne:

- „Przyszłość wytyczana pozalekcyjnymi ścieżkami wiedzy i kompetencji”,
- „Zajęcia pozalekcyjne szansą na sukces”,
- „Program Indywidualizacji procesu nauczania i wychowania uczniów klas I – III szkół podstawowych w województwie kujawsko – pomorskim (2010 – 2012).

▪ **Infrastruktura sportu i rekreacji**

Do obiektów sportowych w Janowcu Wielkopolskim zaliczyć należy: Stadion Miejski (dwa boiska pełnowymiarowe, boisko do piłki siatkowej plażowej), boiska szkolne (przy Szkole Podstawowej oraz Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych), cztery sale gimnastyczne (przy Publicznym Gimnazjum, przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych i dwie przy Szkole Podstawowej). Szkoły podstawowe i Publiczne Gimnazjum posiadają siłownie i salki rehabilitacyjne. W 2008 roku oddano do użytku „Moje Boisko – Orlik 2012”, na terenie Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum. Dla najmłodszych mieszkańców gminy stworzono w Parku Miejskim wielofunkcyjny plac zabaw, jak również mniejsze place zabaw w poszczególnych miejscowościach.

W gminie prężnie działają również następujące kluby sportowe: Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Orły Temidy”, Uczniowski Klub Sportowy „Dragon”, Ludowy Klub Sportowy „Sparta”, Młodzieżowy Klub Koszykówki i Piłki Nożnej „Waleczni”, Ludowy Zespół Sportowy Świątkowo, „Cerplon” Cerekwica

▪ **Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej**

Opiekę zdrowotną mieszkańcom Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Janowcu Wielkopolskim (w ramach świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej oraz pomocy specjalistycznej) oraz Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej VENA w Janowcu Wielkopolskim.

▪ **Infrastruktura kultury**

Główną rolę w animacji kultury zapewnia **Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Janowcu Wielkopolskim**. Strukturę instytucji tworzą Dom Kultury w Janowcu Wielkopolskim, świetlica na stadionie miejskim, świetlice wiejskie w Bielawach, Chrzanowie, Gączu, Juncewie, Kołdrąbiu, Ośnie, Poługowie, Sarbinowie Drugim oraz Świątkowie. Na terenie Miasta i Gminy Janowiec Wielkopolski działa Biblioteka Publiczna (filie w Sarbinowie II, Świątkowie i Żernikach), która współpracuje ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Wsi Laskowo oraz ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Wsi Sarbinowo Drugie, współorganizując wiele imprez dla dzieci (Karnawałowy bal miłośników książek, Rajd pieszy „Śladami pomników przyrody w okolicy Janowca Wielkopolskiego”, biwak aktywnych czytelników, spotkania autorskie z ludźmi związanymi z książką).

Na terenie gminy funkcjonuje Orkiestra Dęta im. Stanisława Rozmarynowskiego, która powstała w 1948 roku z inicjatywy komitetu założycielskiego Orkiestry Dętej. Jest ona członkiem Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Bydgoszczy. W Janowcu Wielkopolskim istnieje również Chór „Harmonia” utworzony w 1900 roku, którego działalność została zawieszona na czas wojny a następnie wznowiona w 1988 roku. Wówczas Chór zarejestrował się w Polskim Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie. Od 1983 roku działa folklorystyczny zespół „Pałuczanie”.

W 2011 roku zespoły „Pałuczanie Sarbinowo Drugie” oraz „Janowiecką Orkiestrę Dętą im. Stanisława Rozmarynowskiego” doposażono ze środków unijnych odpowiednio w stroje ludowe oraz instrumenty muzyczne.

Corocznie na terenie gminy organizowane są obchody święta plonów, czyli **Dożynki Gminne**. Pod hasłem „**Nie zapominajmy o tradycji**” organizowany jest również od wielu lat festyn z okazji obchodów Dni Janowca Wielkopolskiego. Głównym przesłaniem tej imprezy folklorystycznej jest promowanie regionu, jego kultury i tradycji. Podczas festynu prezentowane jest bogactwo wyrobów ludowych, organizowane wystawy ogrodnicze i kiermasz sztuki ludowej połączone z występami artystycznymi zespołów działających na terenie naszej gminy (Zespół Folklorystyczny „Pałuczanie”, Zespół Folklorystyczny „Folk-Rom”, Orkiestra Dęta im. Stanisława Rozmarynowskiego, Chór „Harmonia”, Kabaret „Retro”).

Ponadto co roku w okresie letnim odbywa się **Festyn Integracyjny** organizowany przez M-GOPS mający na celu zintegrowanie osób niepełnosprawnych z całą społecznością gminy. Gmina bierze również czynny udział w akcji **Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy** i organizowane są z tej okazji różne aukcje, konkursy i koncerty.

II.4. Miasto i Gmina Łabiszyn

Gmina miejsko-wiejska Łabiszyn leży w północno - wschodniej części Pojezierza Gnieźnieńskiego, w środkowo - zachodniej części województwa kujawsko - pomorskiego, na granicy Pałuk i Kujaw. Miasto Łabiszyn stanowi centralny punkt w gminie jako największe skupisko ludności, siedziba punktów handlowo-usługowych, szkół, władz samorządowych i innych instytucji użyteczności publicznej. Centralne położenie miasta ułatwia komunikację z jednostkami pomocniczymi. Siedziba gminy jest typowym lokalnym ośrodkiem miejskim, nie pełniącym funkcji ponadlokalnych, o charakterystycznym silnym skupieniu zabudowy miejskiej na niewielkiej powierzchni. Łabiszyn wzmiankowany był już w 1247 roku, jako gród będący własnością rycerską. W XIV wieku Łabiszyn był w posiadaniu rodu Prawdziców, których starania doprowadziły do otrzymania praw miejskich w 1369 roku. Genezę nazwy Łabiszyn należy łączyć prawdopodobnie z imieniem księcia Łabiszy. W 1407 roku miasto posiadało już własną pieczęć lakową z herbem przedstawiającym prawą, otwartą i odciętą dłoń z napisem "Łabiszyn".

II.4.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa

➤ Położenie

Miasto i Gmina Łabiszyn jest jedną z 35 gmin miejsko-wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego. Położona jest w północno-wschodniej części Powiatu Żnińskiego. Zajmuje powierzchnię 16 700 ha (z tego na miasto przypada 289 ha), należy więc do dość dużych gmin województwa (33 miejsce na 144 gminy). Sieć osadnicza gminy jest skoncentrowana wokół centralnego Łabiszyna i składa się z 27 miejscowości wiejskich, przynależących do 15 sołectw. Największe wsie, o charakterze rozwojowym, to Lubostroń, Ojrzanowo, Nowe Dąbie i Łabiszyn Wieś.

Gmina położona jest 25 km od Bydgoszczy i 20 km od Żnina, 35 km od Inowrocławia, 70 km od Torunia i 100 km od Poznania. Sąsiaduje z gminami Szubin, Białe Błota, Nowa Wieś Wielka, Żłotniki Kujawskie, Barcin i Żnin.

➤ Zasoby środowiska naturalnego

Położenie gminy na styku dwóch różnych jednostek fizyczno-geograficznych powoduje dużą różnorodność rzeźby terenu, spotykanych form morfologicznych, gatunków gleb, szaty roślinnej oraz fauny. Południowa i centralna część gminy związana jest z wysoczyzną morenową, zaś północną część zajmuje pradolina Kotliny Bydgoskiej. Krajobraz gminy jest typowym dla Polski krajobrazem nizinny, teren wysoczyzny morenowej jest bardziej urozmaicony geomorfologicznie, z lokalnymi kulminacjami, maksymalnymi w obszarze tzw. Gór Jabłowskich.

Zasób wód powierzchniowych gminy nie jest rozbudowany. Osią hydrologiczną jest rzeka Noteć, która przepływa przez gminę południkowo, będąc w swoim środkowym biegu. Niemal cały obszar gminy znajduje się w bezpośredniej zlewni rzeki, która kończąc swój bieg w miejscowości Santok, jest największym dopływem Warty. Długość Noteci wynosi 388,5 km, a powierzchnia dorzecza 17 tys. km. W północnej części gminy ciek przybiera postać Kanału Noteckiego.

Teren gminy cechuje się niską jeziornością. Głównymi zbiornikami wody stojącej w granicach gminy są Jezioro Smerzyńskie o powierzchni 18,71 ha oraz Jezioro Meszno w miejscowości Annowo. Niedaleko, na granicy gminy położone jest też Jez. Bagno. Poza tym znaleźć można kilka mniejszych zbiorników wodnych (Okulary, Dębinko, Borówno).

Na terenie gminy występują niewielkie pokłady kopalin głównie surowców ilastych i kruszywa (złoża piasków, żwirów). Aktualnie w czterech miejscowościach gminy – Załachowie, Nowym Dąbiu, Smogorzewie i Jeżewie prowadzone jest wydobywanie kruszywa w postaci piasku i żwiru.

Pomimo ponadprzeciętnej lesistości obszaru gminy (ponad 35%) system obszarów i obiektów chronionych nie jest mocno rozwinięty. Najwyższą formą ochrony objęto rezerwat

przyrody „Ostrów Pszczółczyński” w północnej części gminy, chroniący las liściasty o charakterze naturalnym. Poza tym ustanowiono trzy użytki ekologiczne w miejscowości Obórznia – wszystkie związane z zarastającymi bagnami lub jeziorami.

Jako pomniki przyrody, ochronie prawnej podlega 19 obiektów, w tym: dąb szypułkowy o obw. 290 cm w Jeżewie, aleja przydrożna modrzewi europejskich w Lubostroniu, aleja przydrożna lip drobnolistnych i szerokolistnych w Lubostroniu, lipa szerokolistna o obw. 415 cm w Łabiszynie, dąb szypułkowy o obw. 520 cm w Pszczółczynie, dąb szypułkowy o obw. 610 cm w Łabiszynie, lipy drobnolistne 6 szt. w Pszczółczynie, klon jawor o obw. 290 cm w Smerzynie, aleja przydrożna w Smerzynie, lipa drobnolistna o obw. 475 cm w Zdiersku, aleja śródleśna lip drobnolistnych w Lubostroniu, buki zwyczajne oraz lipa drobnolistna w parku wiejskim w Obielewie, sosny zwyczajne o obw. po 260 cm w Łabiszynie, dąb szypułkowy o obw. 530 cm w Pszczółczynie, drzewa parku pałacowego w Lubostroniu, sosna zwyczajna o obw. 180 cm w Nowe Dąbiu, głąz narzutowy o obw. 1150 cm w Lubostroniu, głąz narzutowy o obw. 520 cm w Lubostroniu.

Największą powierzchnię w granicach Miasta i Gminy Łabiszyn posiada obszar chroniony Natura 2000 (Równina Szubińsko-Łabiszyńska), który obejmuje dno doliny Noteci związane z kompleksem łąk towarzyszących rzece.

➤ **Zasoby kulturowe**

Teren gminy nie obfituje w znaczną ilość zachowanych obiektów zabytkowych. Wyznaczonych zostało kilkadziesiąt obiektów objętych ochroną konserwatorską. Do najciekawszych obiektów dziedzictwa kulturowego można zaliczyć:

- zespół pałacowo-parkowy w Lubostroniu w stylu klasycystycznym, z pałacem, parkiem, oficyną, stajnią i wozownią, domkiem myśliwskim i ogrodzeniem oraz zapleczem;
- zespół klasztoru reformatów, obecnie kościół rzymsko-katolicki pw. św. Mikołaja w Łabiszynie wraz z czynnym cmentarzem, wzniesiony w latach 1688-1690;
- Stare Miasto Łabiszyna z zachowanym historycznym układem urbanistycznym i architekturą z XIX i początków XX w.;
- historyczne przedmieścia z układem historycznych szlaków handlowych;
- kościół Farny z XVII w. pw. Zwiastowania NMP w Łabiszynie;
- dworek z XVIII wieku na łabiszyńskiej wyspie wraz z parkiem;
- zespół dworsko-parkowy z pozostałością folwarku w Pszczółczynie;
- pozostałość wiatraka typu holenderskiego w Sosnowcu;
- zespół dworsko-parkowy z pozostałością folwarku we wsi Kąpie;
- park dworski założony w XIX w. oraz kapliczka z połowy XIX w. w Obielewie;
- zespół kościoła ewangelickiego, obecnie rzymsko-katolickiego z 1901 r. w Jabłówku;

- zespół dworsko – parkowy z folwarkiem i kolonią mieszkaniową w Smerzynie;
- Kanał Górnonotecki wraz z urządzeniami i zabudową towarzyszącą;
- „Góra Szekelego”- miejsce walk i wspólnych mogił wojska polskiego i żołnierzy pruskich, którzy zginęli podczas Powstania Kościuszkowskiego;
- młyn z 1796 roku;
- spichlerz zbożowy z XVIII w.

Należy uznać, iż szczególny potencjał kulturowy związany jest z działalnością Pałacu Lubostroń, obecnie instytucją kultury. Obok wspierania turystyki (działalność hotelarsko-gastronomiczna), Pałac jest organizatorem różnorodnych imprez kulturalnych, w tym koncertów, recitali, festynów, konkursów o tematyce artystycznej.

Źródło: www.it.znin.pl

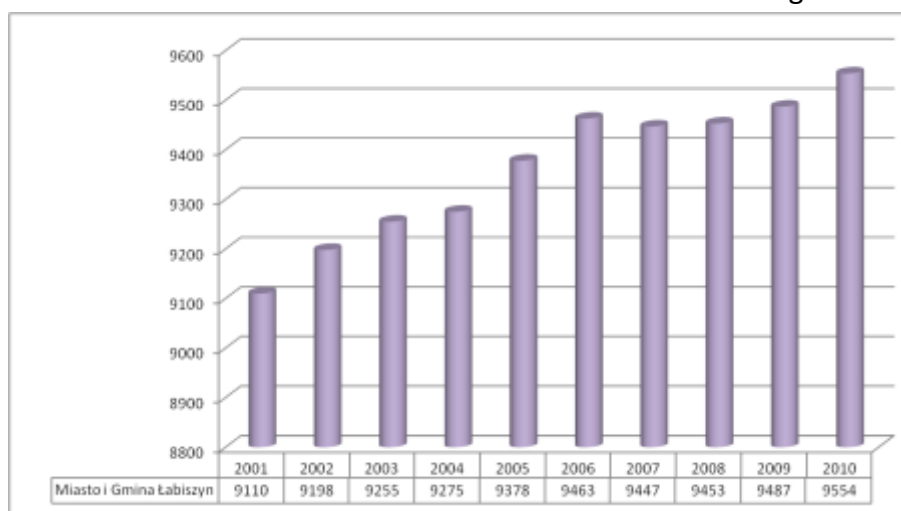
II.4.2. Sfera społeczna

➤ Stan i struktura ludności

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2010 roku liczba mieszkańców według faktycznego miejsca zamieszkania Miasta i Gminy Łabiszyn liczyła 9 554 osoby, z których 4 452 zamieszkiwało teren miejski Łabiszyna.

Wykres 15. Liczba ludności Miasta i Gminy Łabiszyn w latach 2001-2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

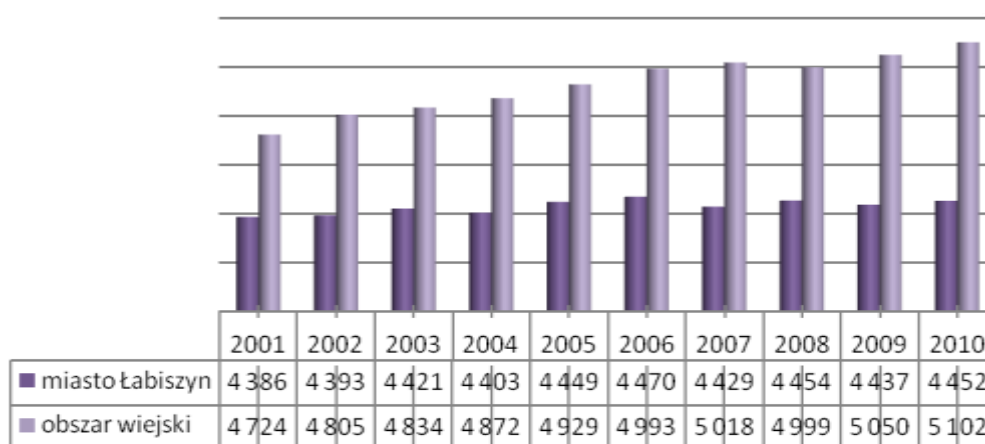

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych

Przedstawione dane pozwalają na określenie tendencji demograficznych na terenie Gminy Łabiszyn jako korzystne, z zauważalnym wzrostem liczby ludności. Jest to zjawisko adekwatne do sytuacji na terenie powiatu i województwa, gdzie również obserwowany jest wzrost liczby ludności. W badanym okresie liczba ludności Miasta i Gminy Łabiszyn ogółem wzrosła z 9 110 osób w 2001 roku do 9 554 w 2010 roku, czyli o niecałe 5%. Stanowi to największy wzrost wśród gmin powiatu. Liczba mieszkańców wskazuje, że Miasto i Gmina Łabiszyn koncentruje 13,6% ogółu mieszkańców powiatu.

Wykres 16. Dynamika zmian ludności w Mieście i Gminie Łabiszyna w okresie 2001 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

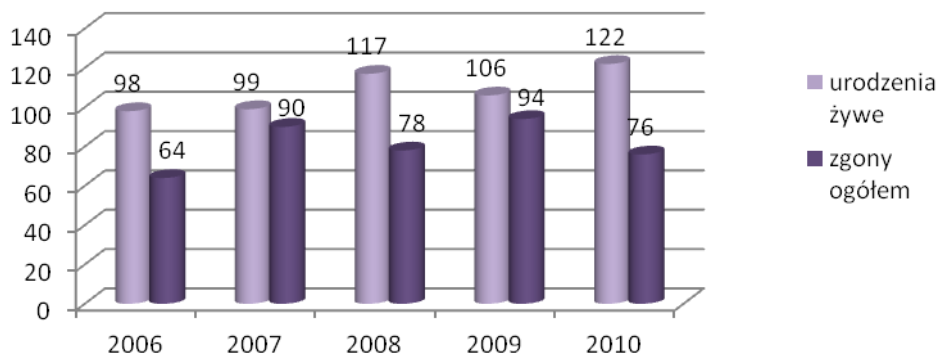
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Przedstawione dane wskazują na duże rozproszenie ludności terenów wiejskich gminy. Cechują się one jednak większą dynamiką zmian w liczbie ludności od Miasta Łabiszyna. Widoczny trend wzrostu ludności terenów wiejskich w ostatnich latach jest znacznie wyższy. Ogółem w okresie 2001-2010 populacja zwiększyła się o 378 osób, natomiast w odniesieniu do stanu liczebnego ludności miasta tendencja ta podlega wahaniom: wzrost w okresie 2001-2003, nagły spadek w 2003 roku, tendencja wzrostowa w ciągu kolejnych dwóch lat, po czym spadek w 2007 roku i 2009 roku.

Istotny aspekt struktury demograficznej stanowią ruchy naturalne ludności, a także migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały. Jak wynika z danych GUS, gminę cechuje dodatni wynik przyrostu naturalnego. W ostatnich latach notuje się niewielkie dodatnie wartości przyrostu, na koniec 2010 roku wyniósł on 4,8 ‰. Liczba urodzeń żywych przewyższa liczbę zgonów: w 2010 roku wskaźnik ten wynosił 122 urodzeń, a w przeliczeniu na 1000 ludności – 12,7. Niekorzystny dla gminy jest brak poprawy wielkości urodzeń (wskaźnik podlega wahaniom w ostatnich latach), którą to notuje się w większości gmin powiatu. Wskaźniki związane z liczbą urodzeń i zgonów są na tle województwa korzystne, teren wiejski posiada korzystniejszy wskaźnik urodzeń, zaś teren miasta cechuje niższa wartość wskaźnika zgonów.

Wykres 17. Ruch naturalny w Mieście i Gminie Łabiszyn w okresie 2006-2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Na stan ludności Miasta i Gminy Łabiszyn w niewielkim stopniu wpływają ruchy migracyjne. Saldo migracji od lat przyjmuje wartość dodatnią (liczba zameldowań przewyższa liczbę wymeldowań z gminy), jednak jest ona względnie niewielka. W ostatnim dziesięcioleciu gmina zyskuje rocznie przeciętnie kilkunastu mieszkańców, przy czym obszar wiejski posiada nieco lepsze wyniki salda migracji. Odnotowane na dzień 31 grudnia 2010 roku saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych przyjęło wartość +21 dla Miasta i Gminy Łabiszyn. Zauważyć należy wyraźnie mniejsze wskaźniki ruchów migracyjnych gminy w porównaniu do sąsiednich gmin podmiejskich Bydgoszczy.

Współczynnik feminizacji, obliczany według liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn, utrzymuje się na stałym poziomie – 99. W 2010 roku na terenie gminy mieszkało 4 793 kobiet i 4 761 mężczyzn. Wynik ten jest nieco niższy niż średnia dla całego Powiatu Żnińskiego.

Tabela 17. Struktura ludności według płci i wieku w okresie 2006 – 2010
w Mieście i Gminie Łabiszyn

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

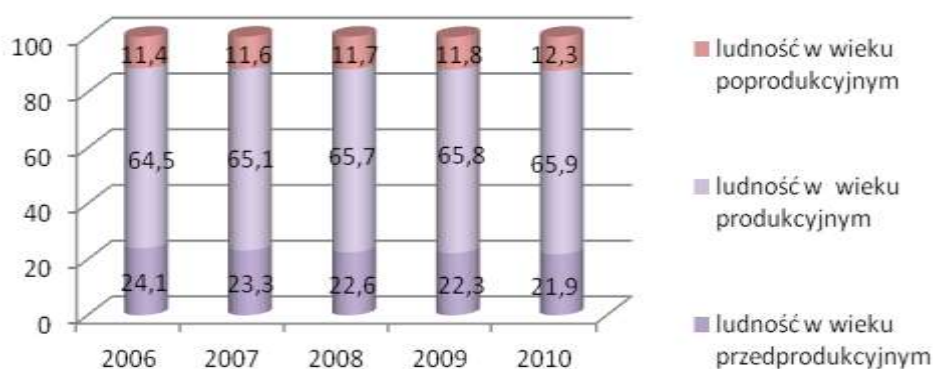
Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
w wieku przedprodukcyjnym	ogółem	2 278	2 197	2 136	2 119	2 091
	mężczyźni	1 201	1 158	1 123	1 106	1 095
	kobiety	1 077	1 039	1 013	1 013	996
w wieku produkcyjnym	ogółem	6 105	6 154	6 211	6 244	6 291
	mężczyźni	3 223	3 246	3 288	3 311	3 342
	kobiety	2 882	2 908	2 923	2 933	2 949
w wieku poprodukcyjnym	ogółem	1 080	1 096	1 106	1 124	1 172
	mężczyźni	370	363	351	345	356
	kobiety	710	733	755	779	816

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

Dane dotyczące struktury wiekowej ludności, wskazują, że społeczność Miasta i Gminy Łabiszyn jest nieco młodsza od przeciętnej w skali województwa, na co wskazują wyższy udział grupy przedprodukcyjnej i niższy poprodukcyjnej. Powyższa tabela zmian udziałów poszczególnych ekonomicznych grup wieku odzwierciedla zjawisko starzenia się społeczeństwa. Zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) – o 187 osób w odniesieniu do 2006 roku, przy jednoczesnym wzroście osób po zakończeniu działalności zawodowej (kobiety po 59 roku życia, mężczyźni po 64 roku życia) – wzrost w tym samym okresie o 92 osoby. Co typowe dla gmin całego kraju, proces starzenia się ludności jest bardziej zaawansowany w Mieście Łabiszyn. Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 18. Udział grup wiekowych w strukturze społecznej Miasta i Gminy Łabiszyn w okresie 2006-2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych

W 2006 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 11,4%, podczas gdy w 2010 – już 12,3%. Mając na uwadze aktualne trendy demograficzne, należy oczekiwać postępującego procesu zwiększania się liczebności tej grupy osób, co w przyszłości będzie dużym wyzwaniem dla funkcjonowania gminy.

➤ Bezrobocie

Podobnie jak na obszarze całego powiatu, wysoki wśród bezrobotnych jest udział osób młodych oraz posiadających niskie kwalifikacje zawodowe (wykształcenie zasadnicze zawodowe). Ponadto bardzo niekorzystnym zjawiskiem jest fakt, że ponad 50% to osoby pozostające długotrwale bezrobotne.

Tabela 18. Bezrobotni zarejestrowani na terenie Miasta i Gminy Łabiszyn w okresie 2006 – 2010

Stan na dzień 31 października 2011 roku

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010	X 2011
Miasto i Gmina Łabiszyn	ogółem	985	605	610	704	693	762
	mężczyźni	394	203	224	318	305	345
	kobiety	591	402	386	386	388	417

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyki PUP w Żninie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie, liczba bezrobotnych w październiku 2011 roku na terenie Miasta i Gminy Łabiszyn wynosiła 762, w tym udział kobiet – 54,7% (417 kobiet). W porównaniu z końcem poprzedniego roku nastąpiło pogorszenie, gdyż liczba bezrobotnych zwiększyła się o 69 osób, natomiast w porównaniu z 2006 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 223 osoby. Z kolei według danych GUS, udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 11,0% na koniec 2010 r. i był nieco niższy niż średnia dla Powiatu Żnińskiego (11,9%).

Zadania w zakresie wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizuje **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**. Bezpośrednie wsparcie socjalne udzielane jest najczęściej rodzinom wielodzietnym, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i bezrobotnym. Pomoc kierowana jest również do rodzin patologicznych, osób nieporadnych życiowo, ludzi starych czy przewlekle chorych.

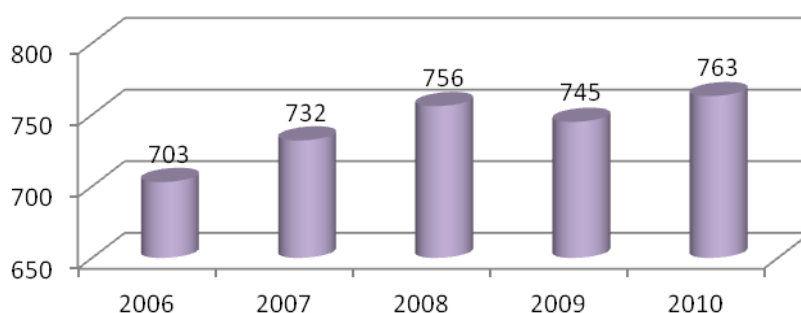
II.4.3. Sfera gospodarcza

➤ Charakterystyka podmiotów gospodarczych

Gmina Łabiszyn cechuje się wielofunkcyjnym charakterem, z dominującą rolą rolnictwa w gospodarce. Struktury przedsiębiorczości są umiarkowanie rozwinięte. Gmina posiada zaplecze rolnicze, w którym rozwija się produkcja roślinna i zwierzęca, które zaopatrują lokalny przemysł przetwórstwa spożywczego.

Wykres 19. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem zarejestrowanych w Mieście i Gminie Łabiszyn w okresie 2006-2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych

W ostatnich latach liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Miasta i Gminy Łabiszyn systematycznie rosła, obserwowany trend posiadał najwyższą dynamikę spośród gmin powiatu. W grudniu 2010 roku ich liczba ogółem wyniosła 763 podmioty, w tym w sektorze prywatnym - 736. Największy wzrost obejmuje kategorię osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, których liczba w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 11 podmiotów.

Tabela 19. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w Mieście i Gminie Łabiszyn w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Podmioty gospodarcze	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem - sektor prywatny	671	700	729	718	736
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	583	612	628	618	629
Spółki handlowe	14	14	14	13	15
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1	1
Spółdzielnie	7	6	6	6	6
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	14	17	18	18
Ogółem – sektor publiczny	32	32	27	27	27
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	19	18	17	17	19
Spółki handlowe	1	1	1	1	1
Ogółem	703	732	756	745	763

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli nie są zaprezentowane wszystkie formy prawne podmiotów należących do poszczególnych sektorów, dlatego dane liczbowe nie sumują się. Dla pozycji "Ogółem – sektor prywatny" oraz "Ogółem - sektor publiczny" przedstawiono dane łącznie z gospodarstwami pomocniczymi.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat widoczny jest spadek liczby przedsiębiorstw sektora publicznego, których całkowita liczba w 2010 roku wynosiła 27. Udział sektora publicznego w strukturze własnościowej wszystkich podmiotów gospodarczych wynosił zatem 3,67%.

Wskaźnik rozwoju przedsiębiorczości, mierzony liczbą podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności osiągnął dla Miasta wartość 1000, zaś dla obszaru wiejskiego – 623. Wartość ta jest porównywalna z innymi miastami tej wielkości, natomiast obszar wiejski gminy wypada poniżej średniej wojewódzkiej.

Struktura branżowa podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie jest typowa dla województwa. Wśród zarejestrowanych podmiotów przeważają mikro i małe przedsiębiorstwa. Dominują najważniejsze z punktu widzenia obsługi ludności branże, czyli handel hurtowy i detaliczny, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, transport i gospodarka magazynowa, działalność usługowa, obsługa nieruchomości.

Mimo przeciętnych warunków glebowych, Gmina Łabiszyn należy do obszarów gdzie dominuje gospodarka rolna. Najbardziej korzystne warunki dla potrzeb rolnictwa występują w południowo-wschodniej części gminy, natomiast północna jej część posiada wiele ograniczeń działalności rolniczej. Struktura gleb według klas bonitacyjnych świadczy o ich niskiej jakości. Większość gruntów ornych należy do klas gorszych, niż IVB, najlepsze klasy pokrywają zaledwie ok. 9% powierzchni. Na obszarze gminy główną formą jest rolnictwo indywidualne. Struktura agrarna gminy nie jest korzystna, nadal największy udział posiadają gospodarstwa o niewielkiej powierzchni, w tym do 10 ha.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące kategorii działalności przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 w 2010 roku.

Tabela 20. Charakterystyka podmiotów gospodarczych Miasta i Gminy Łabiszyn według sekcji PKD 2007 – sektor prywatny

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów	Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	27	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	20
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	2	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	32
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	62	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	30
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa;	3
Sekcja F - Budownictwo	84	Sekcja P - Edukacja	7
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	262	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	27
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	72	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	29	Sekcja S - Pozostała działalność usługowa	50
Sekcja J - Informacja i komunikacja	4		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

➤ **Uwarunkowania do rozwoju gospodarki**

Na obszarze Miasta i Gminy Łabiszyn nie spotyka się większych przeszkód dla rozwoju przedsiębiorczości. Jako gmina w powiecie najbliższa Bydgoszczy, w przyszłości pozostawać będzie pod największym wpływem urbanizacyjnym i gospodarczym tego głównego ośrodka gospodarczego województwa. Największe miejscowości, koncentrujące przeważającą część potencjału gospodarczego, zlokalizowane są poza najcenniejszymi zasobami przyrodniczymi oraz są dobrze skomunikowane za pomocą istniejącej sieci drogowej. Łabiszyn należy do miast dobrze wyposażonych w infrastrukturę służącą rozwojowi przedsiębiorczości. Na obrzeżach miasta utworzona została strefa przemysłowa, która stwarza dogodną bazę dla rozwoju gospodarczego i tworzy atrakcyjne warunki dla obecnych i przyszłych inwestorów.

➤ **Turystyka**

Usługi turystyczne w Mieście i Gminie Łabiszyn świadczone są w oparciu o posiadane zasoby przyrodnicze i kulturowe. O potencjale turystycznym przesądzają zasoby kulturowe, duże obszary leśne oraz rzeki i zbiorniki wodne. Możliwy jest rozwój działalności turystyczno-wypoczynkowej, jako funkcja uzupełniająca rozwój.

Ogółem na terenie gminy funkcjonuje jeden całoroczny obiekt zakwaterowania (Pałac Lubostroń), który oferuje 57 miejsc noclegowych, w tym trzy apartamenty. Już od wielu lat na terenie pałacu organizowane są różnorodne imprezy kulturowe m.in. wystawy prac plastycznych, recitale, spektakle poetyckie. Na terenie gminy funkcjonują również sezonowe miejsca zakwaterowania - domki letniskowe zgrupowane w ramach Pracowniczych Ogródków Działkowych (w Łabiszynie, Annowie, Nowym Dąbiu) oraz jedno pole namiotowe przy Jeziorze Smerzyńskim. W okresie letnim dostępne są plaże na jeziorach Smerzyńskie i Meszno. Nad Jeziorem Smerzyńskim zlokalizowany jest Harcerski Ośrodek Wypoczynkowy w Smerzynie, oferujący noclegi w domkach kempingowych, pawilonie oraz pole namiotowe. Rozwojowi turystyki sprzyja również stale modernizowana infrastruktura.

Przez teren gminy przebiega turystyczny Szlak Piastowski oraz 15 km szlak rowerowy przebiegający przez wyznaczone ścieżki leśne Doliny Noteci. Ponadto istnieje możliwość urządzania spływów wodnych na rzece Noteci i jej kanałach (Furmańskim, Ciągłym, Kunowskim, Nowonoteckim). Niezwykle atrakcyjne tereny spacerowe znajdują się na obszarze czterdziestohektarowego parku w Zespole Pałacowo-Parkowym w Lubostroniu. Ponadto funkcjonuje trasa spacerowa (szlak niebieski) na terenie Rezerwatu Przyrody „Ostrów Pszczółczyński”.

Na terenie Miasta i Gminy Łabiszyn dostępna jest infrastruktura rekreacyjno-sportowa, a mianowicie dwa kompleksy sportowe Orlik 2012 (przy Zespole Szkół w Łabiszynie i przy Zespole Szkół w Lubostroniu).

Istniejące zasoby pozwalają na prowadzenie form działalności turystyczno-rekreacyjnej, takich, jak: wypoczynek pobytowy codzienny i weekendowy, organizacja

kultury w Pałacu w Lubostroniu, wędkarstwo, nieuciążliwe sporty wodne, turystyka krajoznawcza i kwalifikowana, edukacja ekologiczna.

II.4.4. Sfera infrastrukturalna

➤ Infrastruktura techniczna

▪ Transport i komunikacja

Układ sieci drogowej zapewnia dobrą dostępność komunikacyjną gminy. Szkielet układu drogowego stanowią drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Brak jest dróg krajowych, jednak gmina położona jest pomiędzy drogami krajowymi 5 i 25 i poprzez drogi powiatowe sprawnie włączona jest w system krajowy. Miasto Łabiszyn stanowi węzeł dla wszystkich dróg wojewódzkich, których długość w granicach gminy wynosi ponad 34 km. Dzięki nim dostępne są wszystkie większe ośrodki miejskie w okolicy. Ważne z punktu widzenia obsługi ludności drogi powiatowe przebiegają korzystnie w układzie gęstej sieci, na którą składa się 12 ciągów dróg. Z kolei drogi gminne pełnią funkcję uzupełniającą dla tras wyższej kategorii i mają znaczenie głównie dla obsługi rolnictwa. Nadal wiele z nich to drogi o niskim standardzie, wiele dróg gruntowych wymaga utwardzenia, część posiada również zdegradowaną nawierzchnię.

Drogi gminne zarządzane są przez samorząd Miasta i Gminy Łabiszyn, do którego obowiązków należą wszystkie czynności związane z funkcjonowaniem dróg. W szczególności jest to planowanie, budowa dróg i mostów, modernizacja i ochrona dróg gminnych. Przez teren gminy przebiegają drogi gminne o łącznej długości 190 km.

W granicach gminy nie przebiega żadna czynna linia transportu kolejowego. Najbliższa jest linia Bydgoszcz-Inowrocław, dostępna poprzez stacje Brzoza, Chmielniki, Żłotniki Kujawskie lub Nowa Wieś Wielka. Korzystanie z połączenia nie jest jednak komfortowe dla mieszkańców Gminy Łabiszyn.

▪ Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Stopień zwodociągowania gminy wynosi ok. 100%. Woda pitna dla mieszkańców gminy dostarczana jest z czterech ujęć podziemnych, funkcjonujących ze stacjami wodociągowymi - Jabłówko, Ojrzanowo, Nowe Dąbie, Łabiszyn. Zgodnie z danymi GUS czynna sieć rozdzielcza, prowadząca od stacji ma długość 143,5 km i 7949 mieszkańców gminy.

Istniejący zbiorczy system kanalizacji sanitarnej obsługiwany jest przez komunalną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w Łabiszynie o średniej docelowej przepustowości 1550 m³/d. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Noteć. Do oczyszczalni podłączona jest część miasta Łabiszyn, Lubostroń i Smerzyn. Pozostałe powstające na terenie gminy ścieki bytowe gromadzone są w zamkniętych zbiornikach bezodpływowych, które następnie wywożone są do punktów zlewnych oczyszczalni. Gmina systematycznie rozbudowuje sieć kanalizacyjną, zwłaszcza w obrębie wyznaczonej

aglomeracji Łabiszyn, z której obecnie korzysta 3887 mieszkańców (dane GUS). Eksploatację oczyszczalni ścieków i sieci prowadzi Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łabiszynie.

Tabela 21. Charakterystyka gospodarki wodno-kanalizacyjnej w Mieście i Gminie Łabiszyn w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Wodociągi - długość czynnej sieci rozdzielczej	138,5	143,5	143,5	143,5	143,5
Korzystający z wodociągów w % ogółu ludności	82,6	82,8	83,1	83,2	83,2
Kanalizacja – długość czynnej sieci	13,4	13,4	13,4	13,1	17,1
Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	35,3	35,1	35,2	38,6	40,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

▪ Gospodarka odpadami

Powstające na terenie Miasta i Gminy Łabiszyn odpady to głównie odpady komunalne wytwarzane przez gospodarstwa domowe oraz firmy i instytucje. Do niedawna gospodarka odpadami prowadzona była w oparciu o składowisko odpadów komunalnych w Załachowie, które obecnie jest zamknięte i wymaga rekultywacji. Od czasu zamknięcia odpady z terenu Gminy Łabiszyn składowane są na Składowisku Odpadów Komunalnych w Wawrzynkach, gm. Żnin. Odbiorem i wywozem nieczystości stałych zajmują się wyspecjalizowane podmioty gospodarcze. Należą do nich: Zakład Oczyszczania Miasta z siedzibą w Świdnicy, firma REMONDIS Bydgoszcz sp. o.o.

Tabela 22. Charakterystyka gospodarki odpadami w Mieście i Gminie Łabiszyn w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Zmieszane odpady komunalne ogółem [t]	945,00	1 262,70	2 416,96	1 801,04	1 925,69
Zmieszane odpady z gospodarstw domowych [t]	781, 80	944,44	1 886,44	1 413,08	1351,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Na terenie gminy prowadzona jest również selektywna zbiórka odpadów obejmująca opakowania z tworzyw sztucznych oraz szkła w dwóch frakcjach - bezbarwne i kolorowe.

Rozbudowany system pojemników na wtórne odpady opakowaniowe rozstawiony jest zarówno na terenie miasta Łabiszyn jak również w niektórych miejscowościach wiejskich. Nadal jednak poziomu odzysku odpadów opakowaniowych są niskie i w latach 2009-2010 nie przekroczyły 5% całkowitej masy odpadów.

▪ Sieć ciepłownicza

Na terenie gminy stosowane są rozwiązania indywidualne z przewagą wykorzystania gazu płynnego.

▪ Gospodarka elektroenergetyczna

Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta i stanowi część jednolitego systemu krajowego. Przez teren gminy biegnie tranzytowa linia elektroenergetyczna, energia dla mieszkańców dostarczana jest za pomocą sieci elektroenergetycznych średniego napięcia poprzez linie napowietrzne z Głównych Punktów Zasilania usytuowanych poza granicami gminy (GPZ Przyłęki, GPZ Nowa Wieś Wielka, GPZ Szubin, GPZ Żnin, GPZ Pakość). W systemie funkcjonuje ok. 120 stacji transformatorowych, zasilających domy, obiekty usługowe i zakłady przemysłowe.

Obecny system zaopatrywania mieszkańców w energię elektryczną w pełni pokrywa istniejące zapotrzebowanie, jednakże wymaga on stopniowej modernizacji polegającej chociażby na zastępowaniu linii napowietrznych bardziej nowoczesnymi kablami podziemnymi.

▪ Sieć gazowa

Na terenie gminy funkcjonuje sieć gazowa, oparta o gazociąg biegnący ze Żnina do Łabiszyna. Zgazyfikowane są Łabiszyn i Lubostroń, korzystające ze swoich stacji redukcyjnych.

Tabela 23. Zaopatrzenie w gaz w Mieście i Gminie Łabiszyn w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
długość czynnej sieci ogółem w m	31 585	31 585	31 585	31 585	31 585
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	466	467	470	515	516
odbiorcy gazu	1 321	1 320	1 311	1 278	1 273
zużycie gazu w tys. m ³	1 255,90	1 344,70	1 333, 40	1 209,70	1 240,20
Ludność korzystająca z sieci gazowej (osoba)	4 240	4 441	4 421	4 404	4 414

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

➤ Infrastruktura społeczna

▪ Edukacja

Na terenie Miasta i Gminy Łabiszyn funkcjonują następujące placówki oświaty dla dzieci i młodzieży prowadzone przez gminę: Zespół Szkół w Łabiszynie (Gimnazjum i SP), Zespół Szkół w Lubostroniu (Gimnazjum, SP i Przedszkole), Szkoła Podstawowa w Ojrzanowie, Przedszkole Miejskie w Łabiszynie. Nauczanie na poziomie podstawowym zapewnia także Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Nowym Dąbiu. Łącznie w szkołach tych w marcu 2011 roku liczba uczniów wyniosła ok. 1 000 osób. Możliwość kształcenia ponadgimnazjalnego w Łabiszynie zapewnia Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Łabiszynie, w skład którego wchodzi zasadnicza szkoła zawodowa i liceum profilowane.

Współczynnik skolaryzacji netto³ w 2010 r. dla szkół podstawowych wynosił 93,96%, a dla gimnazjum 90%. Dane GUS dotyczące komputeryzacji szkół wskazują na zasadność dalszego doposażenia w nowoczesny sprzęt.

Przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowano projekt edukacyjny „Przyszłość wytyczana pozalekcyjnymi ścieżkami wiedzy i kompetencji”, w ramach którego uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów uzyskali różne formy wsparcia m. in. w postaci zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, opieki psychologiczno-logopedycznej, warsztatów laboratoryjnych na uczelniach wyższych, doradztwa edukacyjno-zawodowego czy wycieczek edukacyjno-kulturalnych i przyrodniczo-krajobrazowych.

▪ Infrastruktura sportu i rekreacji

Do najważniejszych obiektów sportowych należą kompleksy sportowe Orlik 2012, stadion miejski oraz hala sportowa zlokalizowana przy Zespole Szkół w Łabiszynie. Na terenie gminy działa Miejski Ludowy Klub Sportowy „Notec” oraz sekcja karate shotokan „GAKKO-KARATE”, która powstała w 1986 r. Działalność o charakterze sportowo – rekreacyjnym prowadzą również: Bractwo Kurkowe, 5 kół Polskiego Związku Łowieckiego, 2 koła Polskiego Związku Wędkarskiego, sekcja bilarda – Uczniowski Klub Sportowy „Łabiszynianka”, Jeździecki Klub Sportowy „VULCAN”.

Przez teren Gminy Łabiszyn przebiega Szlak Piastowski, szlak rowerowy poprowadzony wzdłuż doliny Noteci oraz trasa spacerowa (szlak niebieski) na terenie rezerwatu przyrody „Ostrów Pszczółczyński”.

▪ Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łabiszynie. Ponadto funkcjonują dwa gabinety stomatologiczne. Świadczenia specjalistyczne dostępne są poprzez Pałuckie Centrum Zdrowia NZOZ Sp. z o.o. w Żninie, natomiast w Lubostroniu znajduje się punkt lekarski.

³ według definicji GUS: Relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Zadania gminy z zakresu pomocy społecznej wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łabiszynie. Polegają one m.in. na przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń społecznych, pracy socjalnej, prowadzeniu infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej.

▪ Infrastruktura kultury

Źródło: www.it.znin.pl

Istotną rolę kulturalną na terenie gminy odgrywa **Pałac Lubostroń**. Od 30.04.1994 roku zabytkowy zespół pałacowo-parkowy jest siedzibą samorządowej instytucji kultury. Natomiast Od 01.09.2009 roku Pałac Lubostroń jest instytucją kultury współprowadzoną przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Samorząd Powiatu Żnińskiego. Instytucja ta posiada w swojej ofercie szereg różnych imprez kulturalnych jak również świadczenie usług hotelarsko-gastronomicznych oraz szkoleniowo-konferencyjnych.

Główną rolę w animacji kultury odgrywa **Łabiszyński Dom Kultury**, który nie tylko prowadzi działalność kulturalno-oświatową, ale także promuje szeroko rozumianą rekreację. Na terenie placówki działają różnego rodzaju kółka, zespoły i grupy. Do najważniejszych można zaliczyć: zespoły muzyczno-wokalne, grupy aerobiku, szkoły bilarda i tenisa stołowego oraz kółka hafciarskie, plastyczne, teatralne i ekologiczne. Organizowane są konkursy artystyczne, turnieje sportowe, dyskoteki, ogniska, pokazy, wystawy, wernisaże oraz wycieczki skierowane do różnych grup społecznych. Ważną rolę odgrywa także działalność **Łabiszyńskiego Towarzystwa Kulturalnego**, które kultywuje regionalne i historyczne tradycje Ziemi Pałuckiej, prowadzi działalność wydawniczą, upowszechnia historię regionu oraz sprawuje pieczę nad zabytkami i miejscami pamięci narodowej. Przy Łabiszyńskim Domu Kultury od 1970 roku działa także Klub Seniora i chór „Tulipan”, który zrzesza ok. 60 seniorów. Ponadto na terenie gminy działa **Towarzystwo Miłośników Historii Łabiszyna** i okolic, które współpracuje z władzami Miasta i Gminy Łabiszyn, instytucjami oświatowymi i stowarzyszeniami. Jego głównym celem jest upowszechnianie historii Łabiszyna i okolic m.in. poprzez działalność oświatową i kulturalną.

W Mieście i Gminie Łabiszyn działa **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. dra Juliana Gerpe** (podlegają jej 3 filie w Jeżewie, Lubostroniu i Nowym Dąbiu), która prowadzi swą działalność od 1948 roku, a jej księgozbiór liczy około 45 tys. woluminów. Oprócz działalności statutowej prowadzi ona najróżniejsze formy propagowania czytelnictwa.

Odbywa się to przez spotkania z pisarzami i podróżnikami. Ponadto dla dzieci i młodzieży organizowane są konkursy literackie, zajęcia plastyczne, ogniska i wyjazdy do kina.

Od 2007 r. działa Dyskusyjny Klub Książki. Biblioteka uczestniczy także w Programie Rozwoju Bibliotek, dzięki czemu uzyskała dofinansowanie na zakup sprzętu informatycznego do wszystkich filii.

II.5. Gmina Rogowo

Gmina Rogowo położona jest w województwie kujawsko-pomorskim, w Powiecie Żnińskim. Rogowo leży na terenie najstarszego osadnictwa okresu prastawiańskiego. Ponad 2,5 tys. lat temu był to obszar, na którym znajdowały się liczne prastawiańskie osady kultury łużyckiej. Świadczą o tym pozostałości osiedli odkrytych podczas prac wykopaliskowych w najbliższym sąsiedztwie Rogowa - w Biskupinie i Izdebnie. W okresie formowania się państwa polskiego Rogowo leżało na obszarach stanowiących centralny ośrodek kształtującej się Polski Piastowskiej. W okresie potopu szwedzkiego, Rogowo zostało doszczętnie zniszczone, spalone i obrabowane. Ówczesny właściciel Rogowa, Albert Węgierski odbudował je w całości. Obecny układ przestrzenny pochodzi z tego okresu.

Władze Gminy Rogowo w ramach Narodowego Planu Rozwoju i Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego, w tym Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Strategii Rozwoju Powiatu Żnińskiego opracowały *"Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Rogowo na lata 2004-2013"*.

Na rzecz poprawy konkurencyjności gminy i warunków życia mieszkańców wykonano niżej wymienione projekty m.in.:

- ✓ *Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Rogowo w ciągu ulic: Sportowej, Szkolnej i Hokejowej* - projekt zrealizowany został przy wsparciu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ✓ *Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Rogowo w ciągu ulic: 21 Stycznia i Krótkiej* - projekt zrealizowany został przy wsparciu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ✓ *Przebudowa istniejącej kanalizacji ściekowej wraz z przyłęczami w m. Lubcz oraz budowa budynku prasy i składowiska osadu po prasie na biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków w m. Rogowo* - objęta Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- ✓ *Przebudowa istniejącej sieci wodociągowej wraz z przyłęczami w miejscowości Mięcierzyn* - objęta Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- ✓ *Przebudowa istniejącej kanalizacji ściekowej w miejscowości Złotniki i Grochowiska Księża* - objęta Funduszem Wsparcia,

- ✓ Budowa hali sportowej i łącznika wraz z jej wyposażeniem w Rogowie przy Zespole Publicznych Szkół – projekt dofinansowany z Ministerstwa Sportu i Turystyki.

II.5.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa

➤ Położenie

Gmina Rogowo usytuowana jest na obrzeżu województwa kujawsko-pomorskiego w jego południowo-zachodniej części. Od strony południowej graniczy z województwem wielkopolskim. Sąsiaduje z gminami: Janowiec Wielkopolski, Żnin, Gąsawa, Mogilno, Trzemeszno, Gniezno i Mieleszyn. Przez obszar gminy przebiega z północy na południe droga krajowa nr 5, łącząca Gdańsk z południem kraju (Bolków).

Gmina swoim zasięgiem obejmuje 20 sołectw z 43 miejscowościami. Pod względem zajmowanej powierzchni zaliczana jest do dużych i zajmuje 23 lokatę wśród gmin województwa — jej powierzchnia wynosi 179 km².

➤ Zasoby środowiska naturalnego

Ponad połowę ogólnej powierzchni gminy stanowią użytki rolne. Lasy zajmują 4 707,5 ha obszaru gminy. Pozostałą powierzchnię stanowią tereny zabudowane, użytkowe oraz jeziora. Gmina Rogowo jest gminą o charakterze rolniczym, posiadającą wszelkie walory sprzyjające rozwojowi turystyki. Powstaje tu coraz więcej gospodarstw agroturystycznych.

Atrakcją turystyczną gminy są liczne jeziora i lasy, które przyciągają zarówno turystów jak i wędkarzy. Największymi jeziorami są Jezioro Rogowskie i Zioło, które wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich, ustanowionego na mocy Rozporządzenia Wojewody Bydgoskiego. O wydzieleniu obszaru zadecydowały względy ochronne: niezbędne przeciwdziałanie dalszej degradacji Jeziora Zioło (wody poniżej III kl. czystości) oraz pozostałych akwenów narażonych na eutrofizację wód, spowodowaną spływaniem związków mineralnych i organicznych z obszarów rolnych. Obszar posiada fragmenty przydatne do rekreacji. Pozostałe jeziora objęte Obszarem Chronionym to: J. Wolskie, J. Lubieckie i J. Jądrzywie.

Lasy gminne zajmują łącznie 56,80 ha, na co składa się 15 odrębnych kompleksów. W takiej sytuacji każdy fragment lasu jest cenny ze względu na swoje funkcje środowiskowe (wodochronne, glebochronne, klimatotwórcze), a urozmaicając krajobraz stwarza warunki do bytowania wielu gatunków roślin i zwierząt.

Na terenie gminy mieści się rezerwat przyrody "Długi Bród" o powierzchni 8,73 ha, utworzony na podstawie Zarządzenia Ministerstwa Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 1965 roku i rozporządzenia Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z 2004 roku. Zlokalizowane są tam

stanowiska lęgowe Czapli Siwej – ok. 140 gniazd. Ponadto na terenie Gminy Rogowo znajduje się Rezerwat Mięcierzyn o powierzchni 53,24 ha, ustanowiony zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 1996 roku. Rezerwat został utworzony dla ochrony fragmentu żyznej buczyny niżowej na terenach niewapiennych (oba rezerваты położone na terenie Nadleśnictwa Gołębki). Poza tym gmina posiada parki wiejskie i pomniki przyrody, które tworzą głównie wyjątkowo stare dęby szypułkowe. Do najokazalszych pomników przyrody zaliczyć należy „Chrobrego” - dąb szypułkowy w Reczu o obw. 890 cm, lipę drobnolistną w Gościeszynie o pierśnicy 308 cm, żywą skamielinę jaką jest miłorząb dwuklapowy, rosnący w parku przy Urzędzie Gminy w Rogowie o obw. 170 cm. Świadectwem przeobrażeń glacialnych jest znajdujący się w leśnictwie Długi Bród głąz narzutowy o obw. 700 cm.

W lasach na terenie Gminy Rogowo przeważają siedliska borowe, które łącznie zajmują 67% powierzchni. Zwraca uwagę duży (25%) udział siedlisk wilgotnych i bagiennych. Są to drzewostany położone nad brzegami jezior, porośnięte drzewostanami olchowymi zbliżonymi do naturalnych bądź sztucznymi nasadzeniami topolowymi, które będą w bieżącym okresie gospodarczym przebudowywane rębnią zupełną. Podobnie jak w całej Polsce, głównym gatunkiem lasotwórczym jest tutaj sosna, która zajmuje 74 % powierzchni.

Ważnym elementem krajobrazowym są rynny polodowcowe, powstałe w wyniku erozyjnej działalności topniejącego lodowca, które układają się w dwa południkowe ciągi. Powszechnie występującymi utworami są gliny zwałowe, tworzące od jednego do czterech poziomów morenowych. Na południe od Rogowa na przedpolu moren czołowych zalegają piaski sandrowe.

We wschodniej części gminy znajduje się fragment terenu górniczego „PAŁĘDZIE I” ustanowionej koncesją wydaną przez Ministra Środowiska dla złoża soli kamiennej „Mogilno I” i teren górniczy „Mogilno” ustanowiony decyzją Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dla Kawernowego Podziemnego Magazynu Gazu.

➤ **Zasoby kulturowe**

Pierwsze ślady ludzkiej bytności w okolicach Rogowa, pochodzą sprzed przeszło 2.5 tys. lat. Najstarsza wzmianka o Rogowie pochodzi z pocz. XIV wieku. W XVI w. Rogowo utraciło prawa miejskie. Po odbudowie, w XVII w. przywrócono ponownie miastu dawne przywileje. Była to już druga lokacja Rogowa. W wyniku wprowadzenia w życie ustawy samorządowej z 23 marca 1933 roku Rogowo ponownie utraciło prawa miejskie.

Ziemia Rogowska może pochwalić się zabytkami sakralnymi. Można tu zobaczyć zespół kościelno-cmentarny. Są to kościół pw. św. Doroty z I poł. XIX w., drewniana dzwonnica, mauzoleum – grobowiec rodzinny Schedlin - Czerlińskich z pocz. XX w. i XIX w. cmentarz przykościelny. Ponadto interesującymi obiektami są rzymskokatolickie nekropolie w Lubczu i Gościeszynie z XIX w. oraz drewniany, o cechach orientalnych kościół w Skórkach. Osobny rozdział historii, stanowi grodzisko wczesnośredniowieczne w Reczu w kształcie świętego stożka, z zachowaną fosą i śladami podwala o średnicy 55 m.

Na terenie gminy ciekawymi pod względem architektonicznym i kulturowym są obiekty zabytkowych zespołów dworsko-parkowych:

- w Grochowiskach Szlacheckich dwór z XVIII w. po przebudowie w XIX w., w którym obecnie mieści się hotel i restauracja,
- w Złotnikach warte polecenia jest założenie dworsko-parkowe z końca XIX wieku. Obejmuje ono dwór i park. Dwór zbudowany ok. 1880 roku, całość otacza park o powierzchni 2 ha.
- wieś Wola to siedziba majątności z początku XX wieku. Z 1910 roku pochodzi murowany, piętrowy dwór, w otoczeniu, którego rozciąga się niewielki park krajobrazowy.

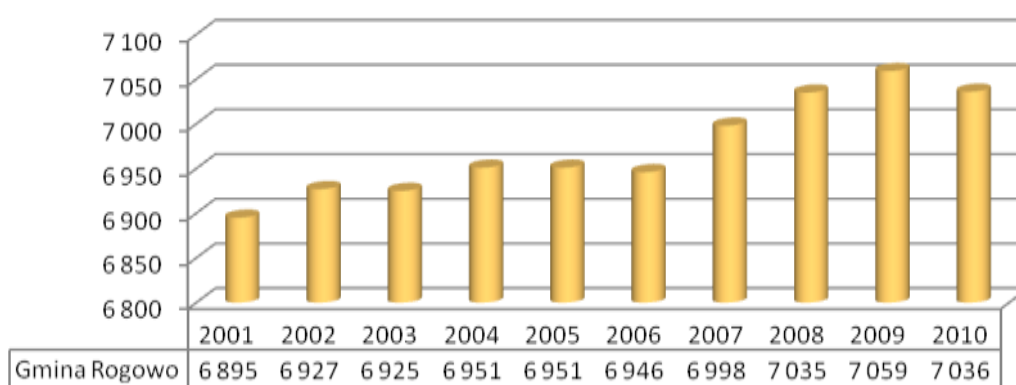
II.5.2. Sfera społeczna

➤ Stan i struktura ludności

Według danych GUS, na dzień 31 grudnia 2010r. Gmina Rogowo liczy 7 036 mieszkańców. Od ponad dziesięciu lat odnotowuje się wyraźną tendencję wzrostową ogólnej liczby ludności na terenie gminy (z wyłączeniem roku 2010, w którym odnotowano nieznaczny spadek liczby ludności). Przedstawione dane pozwalają określić tendencje demograficzne na terenie Gminy Rogowo. W przeciągu dziesięciu lat liczba mieszkańców gminy wzrosła o 141 mieszkańców. Nie jest to wysoka liczba, jednak zjawisko to jest odzwierciedleniem sytuacji na terenie powiatu i województwa, gdzie również obserwowany jest wzrost liczby ludności.

Tabela 24. Ludność Gminy Rogowo w okresie 2001 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS-Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z danych GUS, przyrost naturalny w 2007 roku osiągnął rekordową wartość +37, podczas gdy w roku poprzedzającym wyniósł - 2. Tym samym rok 2006 był jedynym w ciągu ostatniej dekady kiedy przyrost naturalny osiągnął wartość ujemną. Jest to efekt wzrostu ogólnej liczby urodzeń, w stosunku do w wahającej się liczby zgonów oraz

wynik dodatniego od dekady salda migracji, wynikającego z dużej liczby zameldowań z miast, który potwierdza trend osiedlania się w budownictwie jednorodzinnym na terenach podmiejskich. Saldo migracji wewnętrznych od 2001 roku osiągnęło wartość ujemną, a w 2007 roku wyniosło rekordową wartość 20. W roku 2010 wartość tego wskaźnika wyniosła - 30.

Współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, od 2001 do 2010 utrzymywał się na stałym poziomie: 102. Wyjątkiem był rok 2004, kiedy to wartość tego współczynnika osiągnęła 103. W 2010 roku na terenie Gminy Rogowo mieszkało 3 512 kobiet i 3 442 mężczyzn. Jak widać więc liczba ta jest bardzo wyrównana.

Tabela 25. Struktura ludności według płci i wieku w Gminie Rogowo w latach 2006-2010
Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
w wieku przedprodukcyjnym	ogółem	1 266	1 237	1 228	1 227	1 196
	mężczyźni	643	630	621	631	612
	kobiety	623	607	607	596	584
w wieku produkcyjnym	ogółem	4 650	4 684	4 697	4 723	4 700
	mężczyźni	2 431	2 470	2 472	2 488	2 491
	kobiety	2 219	2 214	2 225	2 235	2 209
w wieku poprodukcyjnym	ogółem	976	993	1 023	1 027	1 058
	mężczyźni	330	326	343	332	339
	kobiety	646	667	680	695	719

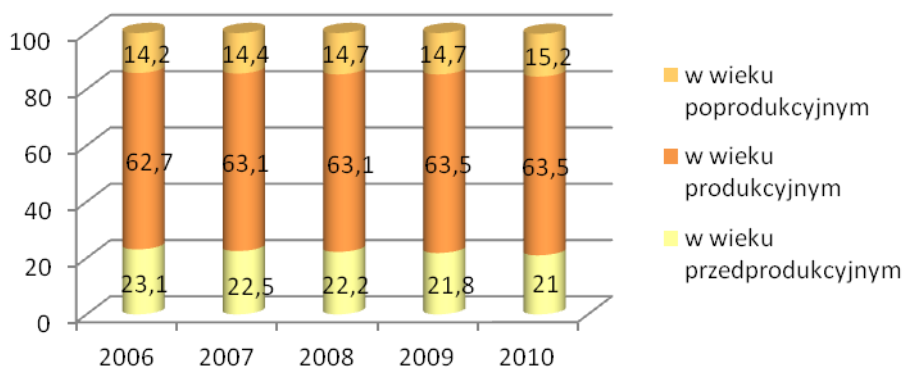
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności Gminy Rogowo według wieku odzwierciedla postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa. W 2010 roku zmniejszyła się ogólna liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, w porównaniu z rokiem 2006. Jednocześnie zwiększyła się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, szczególnie wśród kobiet. Wartości liczb ludności w wieku produkcyjnym systematycznie wzrastały we wskazanym okresie. Rokiem przełomowym był rok 2010, kiedy po raz pierwszy od dłuższego czasu zanotowano spadek liczby osób w wieku produkcyjnym.

W 2006 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 18,23% ogólnej liczby ludności, podczas gdy w 2010 roku – już 16,99%. Jednocześnie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym nieznacznie, lecz systematycznie zwiększa się – w latach 2006-2010 zwiększył się z 14,05 do 15,03. Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych przedstawia poniższy wykres.

Tabela 26. Udział grup wiekowych w strukturze społecznej Gminy Rogowo w okresie 2006- 2010 [%]

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

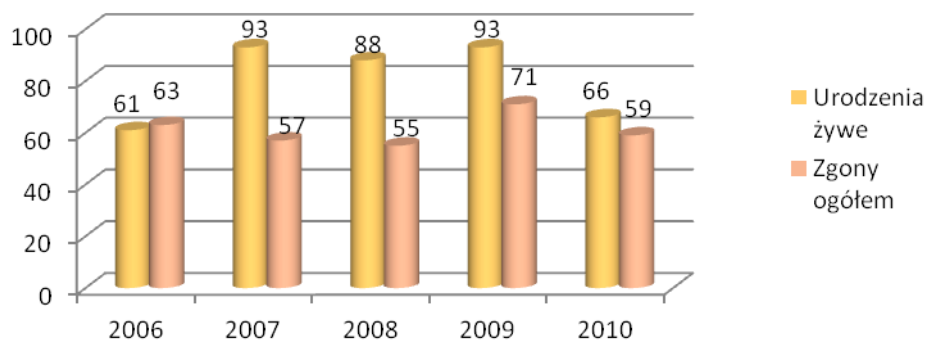

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Istotny aspekt struktury demograficznej stanowią ruchy naturalne ludności, a także migracje zewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały. Przyrost naturalny w gminie w ciągu ostatnich czterech lat, za wyjątkiem roku 2006, przyjmował wartość dodatnią - liczba urodzeń żywych przeważała nad liczbą zgonów: w 2010 roku wskaźnik ten wyniósł 7, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wartość ta była równa 1.

Tabela 27. Ruch naturalny w Gminie Rogowo w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

Liczba urodzeń w Gminie Rogowo podlega wahaniom. Najwyższą liczbę urodzeń w okresie 2006-2010 zanotowano w 2007 i 2009 roku, kiedy to urodziło się 93 dzieci. Jednocześnie w 2009 roku liczba zgonów osiągnęła najwyższą od 2006 roku wartość i wyniosła 71. W roku 2010 roku odnotowano 59 zgonów i 66 urodzeń żywych, co owocowało dodatnim przyrostem naturalnym ludności.

➤ **Bezrobocie**

Wysoki poziom bezrobocia w Gminie Rogowo jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, który wywołuje wiele negatywnych skutków o charakterze społecznym, ekonomicznym a także psychologicznym. Jest to efekt niskiego poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ludności, których poprawę dodatkowo utrudnia brak placówek oświatowo- badawczych oraz instytucji doradztwa personalnego.

Tabela 28. Bezrobotni zarejestrowani na terenie Gminy Rogowo w latach 2006-2010
Stan na 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
Gmina Rogowo	ogółem	751	565	513	515	488
	mężczyźni	287	185	159	214	190
	kobiety	464	380	354	301	298

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żnie, liczba bezrobotnych na dzień 31 grudnia 2010 roku w Gminie Rogowo wyniosła 488, w tym udział kobiet wyniósł - 61% (298 kobiet). W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpiła poprawa, gdyż liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 3 kobiety. Jest to pozytywny trend utrzymujący się od 2006 roku. Wśród mężczyzn bezrobocie w tym okresie spadło o 97 osób, natomiast wśród kobiet o 166. Łączna liczba bezrobotnych w Gminie Rogowo zmniejszyła się w ciągu lat 2006- 2010 o 263 osoby.

Zadania w zakresie wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizuje obecnie **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie**. Aktualnie Ośrodek prowadzi nabór do "Programu aktywizacji społecznej w Gminie Rogowo" w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, finansowanego przy udziale środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego. Dla uczestników projektu przewidziane są między innymi profesjonalne szkolenia specjalistyczne z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb uczestników oraz warsztaty psychoedukacyjne.

W ramach aktywizacji edukacyjnej przeprowadzono szkolenia z zakresu:

- kurs kierowców, wózków jezdniowych z napędem silnikowym w transporcie wewnątrzzakładowym,
- kurs fryzjerstwa,
- obsługi komputera,

Ostatnio realizowane były następujące kursy:

- prawa jazdy kat. B,
- prawa jazdy kat. C ,
- kurs spawania metodą TIG i MAG,
- kurs sprzedawcy z obsługą kasy fiskalnej.

Poprzez udział w zajęciach i warsztatach z doradcą zawodowym i psychologiem osoby te uzyskały możliwość podwyższenia swoich kwalifikacji oraz zdobyły wiedzę dotyczącą rynku pracy.

II.5.3. Sfera gospodarcza

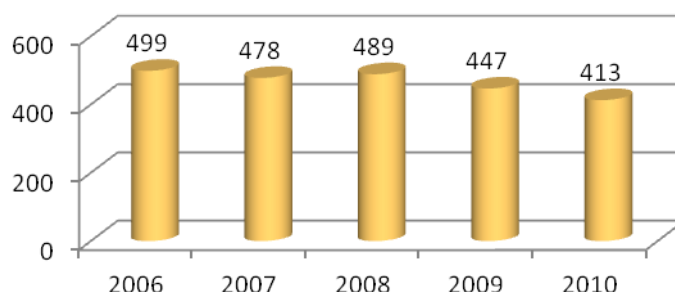
➤ Charakterystyka podmiotów gospodarczych

Gmina Rogowo jest gminą o charakterze rolniczym, posiadającą wszelkie walory sprzyjające rozwojowi turystyki. Powstaje tu coraz więcej gospodarstw agroturystycznych. Według danych zawartych w Powszechnym Spisie Rolnym z 2002 roku, na terenie Gminy Rogowo funkcjonowało 817 gospodarstw rolnych.

W gminie na koniec 2010 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 413 podmiotów gospodarczych, z czego zdecydowana większość to podmioty sektora prywatnego. Tym samym na 10 000 mieszkańców przypadły 594 podmioty gospodarcze. Najwięcej podmiotów należało do Sekcji F (budownictwo) i G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – po 93 przedsiębiorców zdecydowało się na prowadzenie działalności w tych sekcjach.

Tabela 29. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w Gminie Rogowo w latach 2006 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

W ostatnich latach liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Rogowo systematycznie spadała. 31 grudnia 2010 roku ich ogólna liczba wyniosła 413 podmiotów, w tym w sektorze prywatnym 399. Największy spadek obejmuje kategorię osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą, których liczba w przeciągu ostatnich pięciu lat zmniejszyła się o 117 podmiotów.

Tabela 30. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych
w Gminie Rogowo w latach 2006 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Podmioty gospodarcze	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem-sektor prywatny	482	464	475	433	399
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	438	415	418	368	321
Spółki handlowe	8	11	13	15	15
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	1	1
Spółdzielnie	5	5	5	5	5
Fundacje	1	1	1	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	4	6	17	24	24
Ogółem sektor publiczny	17	14	14	14	14
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12	10	10	10	10
Ogółem	499	478	489	447	413

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS: Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli nie są zaprezentowane wszystkie formy prawne podmiotów należących do poszczególnych sektorów, dlatego dane liczbowe nie sumują się. Dla pozycji "Ogółem – sektor prywatny" oraz "Ogółem - sektor publiczny" przedstawiono dane łącznie z gospodarstwami pomocniczymi.

Na przestrzeni ostatnich czterech lat utrzymywała się stała liczba przedsiębiorstw sektora publicznego, których w 2010 roku całkowita liczba wyniosła 14, po zamknięciu w 2006 roku 3 przedsiębiorstw w tym sektorze. Udział sektora publicznego w strukturze własnościowej wszystkich podmiotów gospodarczych wynosił zatem jedynie 3,39 %. Spadek liczby działających przedsiębiorstw należy wiązać ze skutkami pogorszenia się koniunktury gospodarczej. Liczba podmiotów gospodarczych sektora prywatnego zmniejszyła się z 482 w roku 2006 do 399 na koniec 2010 roku.

Poniżej wymieniono największe podmioty gospodarcze o charakterze przemysłowym:

- PZZ S.A. Spichlerz Zbożowy, Rogowo,
- Spółdzielnia „EKO-ROL”, Rogowo,
- Zakład Produkcyjno - Handlowy. „Anders II” , Rogowo,
- Firma Usługowo - Handlowa „STOL GUM” s.c., Rogowo,
- Cukiernictwo - Handel MAKO Sp. z o.o., Rogowo
- Producent Wyrobów Cukierniczych E. Koperska, Rogowo,
- Piekarnia i cukiernia W. Jułkowski, Rogowo,
- A. Lewandowska, Zakład Masarski Sp. z o.o., Rogowo,
- Zakład Rzeźnicko-Masarski „Morawscy” Sp. z o.o., Grochowiska Księżę,
- Przedsiębiorstwo Handlowo – Produkcyjno – Usługowe „Drew-mar” M. Gaca, Rogowo,
- Betoniarstwo S. Basiński, Bożacin,
- DORA S.C. Rękodzieło Cukiernicze, P. Pogorzały, Cotoń,
- „Tomex” Produkcja Wyrobów Cukierniczych, T. Karbowy, Rogowo.

Tabela 31. Charakterystyka podmiotów gospodarczych w Gminie Rogowo według sekcji PKD 2007 – sektor prywatny

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów	Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	0	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	0	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9
Sekcja F – Budownictwo	16	Sekcja P – Edukacja	2
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	14	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	6	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1	Sekcja S - Pozostała działalność usługowa	14
Sekcja J – Informacja i komunikacja	0		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS- Bank Danych Lokalnych

Wśród zarejestrowanych podmiotów przeważają mikro i małe przedsiębiorstwa. Zdecydowanie najwięcej podmiotów zarejestrowano w kategoriach działalność usługowa, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów i budownictwo.

W gminie dominują następujące branże przemysłu: zbożowa, rolnicza, spożywcza, masarska, produkcyjno – usługowo – handlowa oraz budowlana.

Na terenie Rogowa świadczone są usługi w zakresie przetwórstwa rolnego, w tym mięsnego, zbożowego, przetwórstwa ziemniaczanego i skupu mleka. Ponadto w gminie działają instytucje świadczące usługi rolnicze, w tym transportowe, transportowo-mechanizacyjne, melioracyjne, przetwórstwa mięsnego oraz usługi na rzecz przetwórstwa drzewnego i meblarskiego.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 10 ferm hodowlanych o następujących rodzajach hodowli: bydło (krowy, jałówki, cielęta), gęsi i trzoda chlewna. Rozwinięta jest także hodowla zwierząt w gospodarstwach indywidualnych (konie, bydło, trzoda chlewna).

Zróznicowane ukształtowanie terenu, obecność pasma Jezior Rogowskich oraz występujące wąwozy przyczyniły się do zagrożenia części obszaru gminy erozją gleb, w tym w około 32 % wietrzną, 0,8 % wodną i w niewielkim stopniu wąwozową. Pod względem bonitacji najlepsze gleby klas I- III b zajmują 30,6 % użytków rolnych i występują licznie w północnej części gminy. Większość gleb ornych zalicza się do klasy IV (42,8 %). Użytków zielonych jest także najwięcej w klasie IV. Użytki zielone zajmują około 9 % użytków rolnych.

Gospodarka rolna prowadzona jest na glebach dobrych i bardzo dobrych o względnie korzystnym odczynie z przewagą gleb kwaśnych, jednak mało zasobnych w przyswajalne składniki pokarmowe, zwłaszcza w magnez. W produkcji roślinnej dominują zboża (około 80 % zasiewów), w tym najwięcej pszenicy, żyta, jęczmienia i pszenżyto ozime. Inne zboża łącznie z kukurydzą na ziarno stanowią 17,6 % zasiewów. Pszenica – 17,9 %, żyto – 13,9 %, jęczmień jary – 13,4 %, pszenżyto ozime – 11,2 %. Z okopowych ziemniaki stanowią 6,3 % powierzchni, a buraki cukrowe – 5,0 % zasiewów.

➤ **Uwarunkowania do rozwoju gospodarki**

Gmina Rogowo posiada szeroki katalog propozycji lokalizacyjnych dla przedsiębiorców z różnych branż. Ze względu na swoją lokalizację i walory krajobrazowe przyciąga inwestycje głównie z branży turystycznej i okolicy turystycznej.

Część terenów wchodzących w skład oferty inwestycyjnej położona jest w sąsiedztwie jezior, co wpływa na ich atrakcyjność i sprzyja powstawaniu infrastruktury takiej jak: hotele, motele, restauracje, przystanie czy wypożyczalnie sprzętu wodnego.

➤ **Turystyka**

Na terenie Gminy Rogowo znajdują się liczne zabytki wpisane do ewidencji zabytków lub rejestru. Wśród zabytków sakralnych wpisanych do rejestru na szczególną uwagę zasługują:

- *kościół pw. św. Doroty w Rogowie wraz z jego wyposażeniem, które stanowi tzw. zabytek ruchomy.* Kompleks obejmuje: budynek kościoła, dzwonnice, grobowiec-mauzoleum rodzinny Schedlin-Czerlińskich i cmentarz przykościelny.
- *kościół pw. św. Mateusza w Lubczu wraz z wyposażeniem.* Kościół parafialny zbudowany w latach 1907-1908 w stylu neogotyckim.
- *kościół filialny pw. św. Katarzyny w Skórkach wraz z wyposażeniem.* Powstanie kościoła datowane jest na II poł. XIX w. Świątynia ma charakter budowli orientalnej, zbudowanej z drewna, a postawionej na planie wydłużonego prostokąta, z trójbocznie zamkniętą apsydą i z kwadratową wieżą od strony zachodniej.
- *wyposażenie Kościoła pw. Nawiedzenia Najświętsze Marii Panny w Gościeszynie.* W Kościele znajduje się obraz „Matki Boskiej Gościeszyńskiej”, nazywany także „Matką Boską z Dzieciątkiem w ogrodzie mistycznym”. Dzieło namalowane zostało w latach 1480 – 1490 techniką temperową na płycie z drewna lipowego.

Źródło: www.it.znin.pl

Do cieszących się dużą popularnością atrakcji turystycznych z pewnością można zaliczyć Park Dinozaurów, który przyciąga rzesze turystów. Zaurolandia w Rogowie została otwarta w 2007 roku. Na obszarze blisko 20 hektarów, wzdłuż dwukilometrowej ścieżki znajduje się ponad 80 modeli dinozaurów naturalnej wielkości. W 2007 roku Zaurolandię odwiedziło przeszło 280 tysięcy gości - tym samym park dołączył do grona największych atrakcji turystycznych regionu.

Rogowo leży na jednej z najciekawszych i najliczniej odwiedzanych tras turystycznych, jaką jest Szlak Piastowski.

Odwiedzając gminę można zobaczyć wiele ciekawych pomników przyrody, głównie stare dęby (6 drzew), ale też miłorząb, wiąz i lipę oraz jeden pomnik przyrody nieożywionej: głaz narzutowy. Godne uwagi są też parki w Grochowiskach Szlacheckich, Złotnikach, Woli, Reczu i Rogowie.

Oprócz zabytków sakralnych warte uwagi są również obiekty archeologiczne i zespoły pałacowo-parkowe:

- *Recz – grodzisko wczesno-średniowieczne.* Położone na zachodnim brzegu Jeziora Radeckiego ma kształt ściętego stożka z zachowaną fosą i śladami podwału. Średnica około 55 m;
- *gród w Izdebnie.* Położony na półwyspie Jeziora Wolskiego odkryty został przez członków ekspedycji biskupińskiej w 1935 roku, w wyniku szeroko zakrojonych wówczas poszukiwań stanowisk archeologicznych. Potwierdzono hipotezę o bliźniaczym charakterze grodów w Izdebnie i Biskupinie. Przeprowadzona w roku

1975 ekspedycja archeologiczna wykazała, że pod metrową warstwą torfiastej ziemi, znajdują się doskonale zachowane drewniane relikty grodu łużyckiego, zbudowanego około V w. p.n.e. (obecnie brak śladów grodu na powierzchni);

- *Grochowiska Szlacheckie*. Znajduje się tu dwór klasycystyczny, murowany, piętrowy z końca XVIII wieku;
- *Złotniki*. Położony jest tu dwór zbudowany ok. 1880 roku i park o powierzchni 2 ha;
- *Wola*. Usytuowany jest tu dwór z 1910 roku i park krajobrazowy o powierzchni 2 ha.

Gmina posiada zaplecze turystyczne. Występują tu gospodarstwa agroturystyczne m.in.: „Bocianie Gniazdo” w centrum wsi Izdebno, „Słoneczko” przy trasie nr 5 Rogowo-Żnin, „Pod Lipami” w centrum wsi Rogowo, „Ptasi ogród” przy drodze prostopadłej do trasy Mięcierzyn – Bożacin. Na terenie Gminy Rogowo znajdują się też 3 turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania, w których w 2010 roku udzielono 1848 noclegów, w tym 93 turystom zagranicznym.

II.5.4. Sfera infrastrukturalna

➤ Infrastruktura techniczna

▪ Transport i komunikacja

Sieć dróg występująca na obszarze gminy, obejmuje drogi o zróżnicowanym standardzie technicznym, które podlegają różnym zarządom administracyjnym.

Drogi powiatowe są głównymi trasami komunikacyjnymi między gminami powiatu, a także sieć dróg gminnych o dość niskim standardzie pomiędzy wsiami i oddalonymi obszarami gminy.

Podstawą układu drogowego w gminie jest droga krajowa nr 5, Gdańsk – Bydgoszcz – Poznań. Pozostałe drogi stanowią drogi powiatowe i gminne. Szkielet układu drogowego stanowią drogi:

- krajowe - 20,00 km,
- powiatowe - 85,526 km,
- gminne - 98,200 km, w tym drogi utwardzone – 35,700 km.

Ponadto przez teren gminy Rogowo przebiegają drogi wewnętrzne, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, które stanowią własność Gminy Rogowo - 105 km.

Na terenie gminy nie występują samodzielne trasy przeznaczone tylko i wyłącznie dla ruchu rowerowego. Istnieje potrzeba wyodrębnienia takich ścieżek rowerowych szczególnie w miejscowościach rekreacyjno-wypoczynkowych, położonych nad jeziorami.

▪ Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Gmina Rogowo jest zwodociągowana niemalże w 100%. Stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych określono ilością przyłączy do tych budynków. Na 1061 budynków

mieszkalnych przypada 907 przyłączy. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje to 178 przyłączy.

Tabela 32. Charakterystyka gospodarki wodno-kanalizacyjnej w Gminie Rogowo
w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Wodociągi - długość czynnej sieci rozdzielczej w m	165,4	170,0	165,1	167,5	167,6
Korzystający z wodociągów w % ogółu ludności	96,3	96,4	96,4	96,5	96,5
Kanalizacja – długość czynnej sieci w km	28,7	28,7	28,7	29,4	31,4
Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	37,7	38,2	38,4	38,6	38,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Oczyszczalnia ścieków (mechaniczno-biologiczna) została zlokalizowana w północno-wschodniej części miejscowości Rogowo nad Jeziorem Rogowskim w odległości około 150 m od linii brzegowej jeziora. Najbliższe otoczenie oczyszczalni stanowią grunty uprawne, Jezioro Rogowskie i oddalone o około 300 m zabudowania Spółdzielczego Przedsiębiorstwa "EKO - ROL". Powierzchnia działki, na której wybudowana została oczyszczalnia wynosi 4 980 m².

Oczyszczalnia działa od czerwca 1998 roku. W pierwszym etapie posiadała ona wydajność 250 m³ na dobę. W 2002 roku rozbudowano sieć kanalizacyjną, w wyniku czego przepustowość oczyszczalni została zwiększona do 600 m³ ścieków na dobę. Ogólna długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi: 25,9 km w tym kolektorów tłocznych 11,0 km. W gminie znajduje się 9 przepompowni, które zlokalizowane są w miejscowościach: Żłotniki, Grochowiska Szlacheckie, Lubcz, Gostomka, Rogowo (pięć przepompowni). Ponadto na oczyszczalni ścieków w Rogowie oraz w miejscowości Lubcz znajdują się punkty ścieków dowożonych, przyjmujące ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi.

Gmina Rogowo posiada opracowany "Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Rogowa na lata 2004-2013", który obejmuje skanalizowanie pozostałej części gminy, ze sprowadzeniem ścieków do odbiornika - oczyszczalni ścieków w Rogowie.

▪ Gospodarka odpadami

W 2004 roku opracowano „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogowo wraz z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008 – 2011”. Jako problem w gminie wymienia się: małą świadomość ekologiczną mieszkańców wyrażającą się

zanieczyszczeniem środowiska naturalnego odpadami stałymi oraz zanieczyszczenie terenu dzikimi wysypiskami śmieci.

Odpady z Gminy Rogowo dostarczane są na komunalne składowisko odpadów w miejscowości Wawrzynki. Dotychczasowe składowisko w Rogowie zostało zamknięte na początku 2010 roku i poddane rekultywacji. Ponadto na terenie gminy prowadzi się segregację: makulatury, szkła i plastiku.

Tabela 33. Charakterystyka gospodarki odpadami w Gminie Rogowo w latach 2006 - 2010
Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Zmieszane odpady komunalne ogółem [t]	1 169,57	1 077,12	937,47	900,42	1 063,22
Zmieszane odpady z gospodarstw domowych [t]	562,81	690,48	568,30	537,51	740,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

▪ Sieć ciepłownicza

Na obszarze gminy brak centralnych systemów zaopatrzenia gminy w energię ciepłą. Budynki indywidualne, wielorodzinne i zabudowa zagrodowa ogrzewane są głównie z indywidualnych źródeł ciepła. Przeważnie stosowane paliwo to węgiel kamienny, koks i miał węglowy. Tylko niewielki procent obiektów w gminie stosuje jako paliwo olej opałowy lub gaz płynny.

Większe kotłownie lokalne zlokalizowane są m. innymi w: Żłotnikach, Grochowiskach Szlacheckich, Rogowie (4 kotłownie), Gościeszynie i Mięcierzynie. Kotłownia w Żłotnikach dostarczająca ciepło i wodę użytkową do budynków wielorodzinnych - osiedle w Żłotnikach 22 budynki.

Długość sieci ciepłowniczej w gminie wynosi ok. 1,1 km. Liczba odbiorców indywidualnych liczy 209 i instytucjonalnych – 5. Wskaźnik mieszkań ocieplonych w stosunku do ogółu mieszkań w gminie wynosi 5%.

W zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowie zagrodowej kotłownie węglowe są stopniowo zamieniane na paliwa ekologiczne (olej, gaz).

▪ Gospodarka elektroenergetyczna

Na terenie gminy brak jest głównego punktu zasilania i sieci wysokiego napięcia.

Źródłem zasilania gminy w energię elektryczną są GPZ 110/15 kV zlokalizowane w Mogilnie i Trzemesznie. Z GPZ w Mogilnie i Trzemesznie wyprowadzone zostały po jednej linii głównej SN-15 kV napowietrznej AFL 3x70 w kierunku Gminy Rogowo, które zasilają promieniście stacje transformatorowe, zlokalizowane na terenie gminy.

Na terenie gminy znajduje się łącznie około 109 stacji transformatorowych. Łączna długość linii napowietrznych 15 kV wynosi około 75 km.

Na terenie gminy w kilkunastu miejscowościach wymagana jest konieczność przeprowadzenia modernizacji istniejących linii napowietrznych. Jest to spowodowane zużyciem dotychczasowej instalacji, a także konieczność znaczącego powiększania zapotrzebowania zużywanej energii w budownictwie jednorodzinnym. Z uwagi na duże walory turystyczne gminy, należy zwrócić uwagę i podjąć działania przyczyniające się do powstawania odnawialnych źródeł energii.

▪ **Sieć gazowa**

Na terenie gminy brak sieci gazowej. Gospodarstwa domowe na terenie gminy wykorzystują do celów bytowych gaz butlowy. Docelowo planuje się budowę infrastruktury gazowniczej. Obecnie najbliższej gminy położona jest sieć gazowa wysokiego ciśnienia w Gminie Żnin i na terenie Gminy Mogilno.

➤ **Infrastruktura społeczna**

▪ **Edukacja**

Na terenie Gminy Rogowo znajdują się 3 szkoły podstawowe, w których w 2010 roku uczyło się 493 uczniów. W tym samym roku, odnotowano 15 uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych oraz 5 uczniów niepełnosprawnych indywidualnie nauczanych.

Na terenie omawianej jednostki samorządu terytorialnego znajdują się także 3 gimnazja. W zeszłym roku uczyło się w nich łącznie 240 uczniów.

Placówki edukacyjne na terenie Gminy Rogowo:

- Zespół Publicznych Szkół w Rogowie,
- Zespół Publicznych Szkół w Gościeszynie,
- Szkoła Podstawowa w Mięcierzynie,
- Gminne Przedszkole w Rogowie.

Procentowy udział szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu w 2010 roku ukształtował się na poziomie 100% dla szkół podstawowych.

▪ **Infrastruktura sportu i rekreacji**

Na terenie Gminy Rogowo korzystać można z zaplecza sportowo – rekreacyjnego. Przy Zespole Publicznych Szkół w Rogowie oraz przy Zespole Publicznych Szkół w Gościeszynie funkcjonują boiska ze sztuczną nawierzchnią. W maju 2011 r. przy Zespole Publicznych Szkół w Rogowie powstała pełnowymiarowa hala sportowa o wymiarach 53 m x 24 m wyposażona w widownię na 166 miejsc oraz wysuwane trybuny na kolejne 205 miejsc. Powstał też łącznik z budynkiem szkoły, zaplecze socjalne oraz w pełni wyposażona

siłownia przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dzięki rozbudowanej infrastrukturze sportowej na terenie Gminy Rogowo organizowane są liczne zawody sportowe, w tym o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej. W planach jest budowa pełnowymiarowego boiska ze sztucznej trawy wodnej do gry w hokeja na trawie.

Zaplecze sportowo – rekreacyjne udostępnione jest również przez ośrodki wypoczynkowe oraz gospodarstwa agroturystyczne. Nad jeziorem Wolskim zlokalizowany jest klub płetwonurków, wypożyczalnia sprzętu pływającego, organizowane są kursy pływania i windsurfingu.

W historię Gminy Rogowo wpisują się tradycje związane z hokejem na trawie, które sięgają roku 1947. Wtedy to powstał Ludowy Klub Sportowy. Dziś jest to jeden z liczących się w Polsce ośrodków tego sportu i kuźnia talentów dla większych zespołów czy też kadry narodowej.

▪ **Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej**

Na terenie Gminy Rogowo funkcjonuje 1 Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz 1 praktyka lekarska. Dostępne są także 2 apteki.

Problemy społeczne w Gminie Rogowo rozwiązuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z zakładami, instytucjami, stowarzyszeniami, w tym: ze szkołami, Komendą Powiatową Policji w Żninie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie, Sądem Rejonowym w Żninie.

Trudna sytuacja rodzin w Gminie Rogowo jest powodowana przede wszystkim przez: bezrobocie, długotrwałe choroby, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i alkoholizm. Systematycznie rośnie liczba osób wymagających pomocy. Corocznie Rada Gminy uchwała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program obejmuje cele polegające na zapobieganiu powstawania nowych problemów alkoholowych na terenie gminy i zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących.

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych jest głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy Gminy Rogowo na lata 2010-2016. W Rogowie funkcjonuje również Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy.

▪ **Infrastruktura kultury**

Większość imprez odbywających się na obszarze gminy organizowana jest przez Gminny Dom Kultury. Gminny Dom Kultury w zakresie organizacji imprez kulturalnych i artystycznych ściśle współpracuje z Zespołem Publicznych Szkół w Rogowie, Zespołem Publicznych Szkół w Gościeszynie, Gminnym Przedszkolem w Rogowie, GOPS w Rogowie i Biblioteką Gminną. W GDK działają:

- 1) kółko teatralne,
- 2) kółko taneczne,
- 3) kółko plastyczne,

- 4) sekcja haftu,
- 5) sekcja brydża,
- 6) Klub Seniora "Aster",
- 7) Chór "Aster".

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie i jej filia w Gościeszynie.

II.6. Miasto i Gmina Żnin

Żnin, położony przy drodze krajowej nr 5, ok. 45 km na południe od Bydgoszczy. Jest miastem powiatowym z bogatymi tradycjami i historią liczącą blisko 750 lat. Nazwa miasta wywodzi się ze staropolskiego „źnieja”, co wg źródeł oznacza „żniwiarza”, „żniwa” lub

„kobietę żącą zboże” i określa rolniczy charakter miejscowości. Przemysłowy rozwój miasta nastąpił po II wojnie światowej wraz z powstaniem Fabryki Maszyn Spomasz. Napływ ludności stymulował budownictwo mieszkaniowe, miasto rozrastało się. Począwszy od lat siedemdziesiątych XX wieku wzrosło znaczenie Ziemi Żnińskiej dla kultury i turystyki, gdyż została ona włączona w przebieg ważnego turystycznego Szlaku Piastowskiego (Żnin, Lubostroń, Wenecja, Gąsawa, Marcinkowo Górne, Rogowo, Biskupin). W roku 1963 powstało Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie, zaś w 1972 Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji. W 1999 roku Żnin został siedzibą powiatu.

Źródło: www.it.znin.pl

Obecnie Żnin spełnia rolę lokalnego ośrodka administracji samorządowej, o znaczącym potencjale kulturowym i turystycznym, w którym koncentruje się działalność związana z folklorem pałuckim, rozwijana dzięki zaangażowaniu miejscowych instytucji kulturalnych (organizujących kilkakrotnie w roku imprezy o tematyce pałuckiej), a także inicjatywy lokalnych mediów (Tygodnik Lokalny „Pałuki”, Express Żniński, Gazeta Pomorska – oddział w Żninie, Radio Żnin FM).

W północnej części miasta zlokalizowana jest sfera przemysłowa, w której siedziby posiada m.in. Zakład Energetyki Ciepłej, Pepsi-Cola General Bottlers Poland, Fercon oraz Frigo Logistics. Oferta inwestycyjna miasta opiera się o istniejące na tym obszarze działki przeznaczone na cele produkcyjne, magazynowo-składowe i handlowe.

Według danych z 31 grudnia 2010 roku, gminę zamieszkiwało łącznie 24 340 osób, z których 14 055 posiadało miejsce zamieszkania w granicach miasta Żnin.

Żnin korzysta ze wsparcia funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. W ostatnich latach zrealizowano następujące projekty:

- ✓ *Ochrona zlewni rzeki Gąsawki – Etap I* - realizacja projektu miała na celu ochronę wód powierzchniowych rzeki Gąsawki i jezior (Żnińskie Małe, Żnińskie Duże, Dobrylewskie i Sobiejuskie) poprzez ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do wód i gleb. Całkowita wartość projektu wyniosła 5,4 mln zł, a dofinansowanie z EFRR – 4 mln zł,
- ✓ *Ochrona zlewni rzeki Gąsawki – Etap II* – kontynuacja wdrażania koncepcji rozwoju sieci kanalizacji na terenie gminy. Całkowity koszt Projektu wyniósł 4,4 mln zł, a dotacja z Funduszu Spójności – 1,9 mln zł,
- ✓ *Przebudowa ulicy Fabrycznej w Żninie* – w 2009 roku przebudowano kluczową ulicę w strefie przemysłowej Żnina. Całkowity koszt inwestycji to 1,4 mln zł, przy czym pozyskano niemal najwyższą możliwą dotację w Regionalnego Programu Operacyjnego (499.808,36 zł),
- ✓ *Przedsięwzięcia dofinansowane ze środków EFRROW w ramach PROW: Adaptacja świetlicy wiejskiej w Brzyskorzestewku; budowa i remont placów zabaw, boisk sportowych i świetlic wiejskich na terenie gminy Żnin; budowa świetlicy wiejskiej w Cerekwicy; budowa placu zabaw w Podgórzyźnie* (łącznie wartość 1,1 mln zł, dotacje z EFRROW na kwotę 653 tys. zł).

Obecnie z udziałem środków unijnych realizowane są takie przedsięwzięcia jak:

- ✓ *Przebudowa ulic w obszarze starówki miasta Żnina w ramach rewitalizacji obszaru miejskiego w Żninie* (planowana wartość projektu 12,6 mln zł, dotacja z EFRR 2,9 mln zł);
- ✓ *Program indywidualizacji procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III Szkół Podstawowych w województwie kujawsko - pomorskim oraz Zajęcia pozalekcyjne szansa na sukces* – projekty o wartości 1,36 mln zł dofinansowane w kwocie 1,25 mln zł z Europejskiego Funduszu Społecznego.

II.6.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa

➤ Położenie

Gmina miejsko-wiejska Żnin położona jest centralnie względem pozostałych gmin powiatu. Posiada wśród nich największą powierzchnię – 251,55 km². Podział terytorialny opiera na strukturze 38 sołectw. W mieście Żnin jako jednostki pomocnicze wydzielono 5 osiedli.

Przez miasto przebiega droga krajowa nr 5, która łączy aglomeracje bydgosko-toruńską, poznańską i wrocławską. Odległość Żnina od Bydgoszczy wynosi ok.45 km, od Inowrocławia 42 km, od Torunia 82 km, od Włocławka 105 km, Poznania 85 km, Gniezna 40 km.

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina znajduje się w granicach tzw. mezoregionu Pojezierza Gnieźnieńskiego stanowiącego fragment Pojezierza Wielkopolskiego. Pod względem geobotanicznym jest to część Krainy Wielkopolsko-Kujawskiej. Teren gminy stanowi wysoczyznę polodowcową z sandrami i rynnymi jeziornymi.

Gmina Żnin zajmuje powierzchnię 251,55 km², w tym miasto Żnin – 8,35 km². Użytki rolne zajmują 20188 ha (201,88 km²) i stanowią 80,25% obszaru gminy, lasy i grunty zadrzewione to łącznie 1462 ha. Obszar gminy zaliczany jest do dwóch regionów glebowo-rolniczych: Żnińsko-Mogileńskiego i w niewielkiej części do Szubińsko-Barcińskiego. Żnin należy do gmin o charakterze rolniczym.

➤ **Zasoby środowiska naturalnego**

Układ hydrograficzny opiera się o rzekę Gąsawkę (lewy dopływ Noteci) oraz jeziora: Żnińskie Duże (437,7 ha) oraz Żnińskie Małe (147,7 ha). Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są jeziora: Sobiejuskie, Dobrylewskie, Skarbińskie, Weneckie, Kaczkowskie, Biskupińskie, Ostrowieckie, Kierzkowskie. Tworzą one dobrą bazę dla turystyki i uprawiania sportów wodnych.

Gmina posiada ubogą bazę surowcową. Przeprowadzone prace poszukiwawcze za węglem brunatnym doprowadziły do stwierdzenia nieopłacalności eksploatacji tego surowca (ze względu na małą miąższość i nieodpowiednie kryterium bilansowości). Torfy związane z doliną Gąsawki należą do torfowisk niskich i charakteryzują się drobnymi właściwościami opałowymi i izolacyjnymi. Złoża surowców budowlanych gminy nie są w stanie zaspokoić jej potrzeb, tym bardziej, że centralne obszary perspektywiczne kolidują z terenami ochrony przyrody i krajobrazu.

Agroklimat, warunki wodne i rzeźba terenu są bardzo korzystne, wskaźnik bonitacji wynosi 1,17 dla gruntów ornych i 0,78 dla użytków zielonych. W strukturze gleb przeważają gleby płowe (60%), występują również gleby brunatne (17%) i czarne ziemie (12%). Ogółem powierzchnia użytków rolnych wynosi 20 439 ha, a lasów i gruntów leśnych 1 255 ha.

➤ **Zasoby kulturowe**

Miasto Żnin uznawane jest za stolicę regionu etnograficzno – historycznego Pałuki. Pierwsze wzmianki o mieście pochodzą z początku XII w. Przez Żnin przechodził szlak handlowy łączący Śląsk z Gdańskiem (tzw. Szlak Bursztynowy). Jednakże dynamiczny rozwój miasta był wielokrotnie hamowany przez pożary, zarazy i wojny, wskutek których doszczętnie zniszczona została średniowieczna drewniana zabudowa. W celu zachowania pozostałych zabytków i obiektów o znaczeniu historycznym, w mieście wyodrębniono 3 strefy ochrony konserwatorskiej.

Do najcenniejszych i najbardziej atrakcyjnych obiektów na terenie gminy należą:

- układ architektoniczny rynku z charakterystyczną wieżą gotycką z XV w. oraz budynkiem Magistratu z XIX w. (obecnie Muzeum Ziemi Pałuckiej i Muzeum Sportów Motorowodnych),

- kościoły: pw. św. Marcina w Żninie-Górze (z XIV w. – najstarszy zabytek w mieście, zbudowany w stylu gotyckim), św. Floriana (z XV w. – gotycki kościół farny) oraz Najświętszej Marii Panny Królowej Polski (z pocz. XX w. – poewangelicka świątynia, położona w miejscu dawnego zespołu klasztorowego),
- Sufragania - klasycystyczny dwór biskupi z 1795 roku, w którym mieści się Muzeum Sztuki Sakralnej,
- Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji.

Jedną z najbardziej rozpoznawalnych atrakcji regionu stanowi kolejka wąskotorowa o rozstawie szyn 600 mm kursująca na trasie: Żnin - Wenecja - Biskupin - Gąsawa. Weneckie

Muzeum Kolei Wąskotorowej (pierwsze w Polsce) w 1972 roku założyła grupa Miłośników Ziemi Pałuckiej w Żninie. Swoim funkcjonowaniem nawiązuje ono do tradycji Żnińskiej Kolei Powiatowej powstałej w 1894 roku. W Muzeum zgromadzono eksponaty związane z dawnym transportem kolejowym: zabytkowe parowozy, wagony, urządzenia stacyjne, znaki kolejowe.

Źródło: www.it.znin.pl

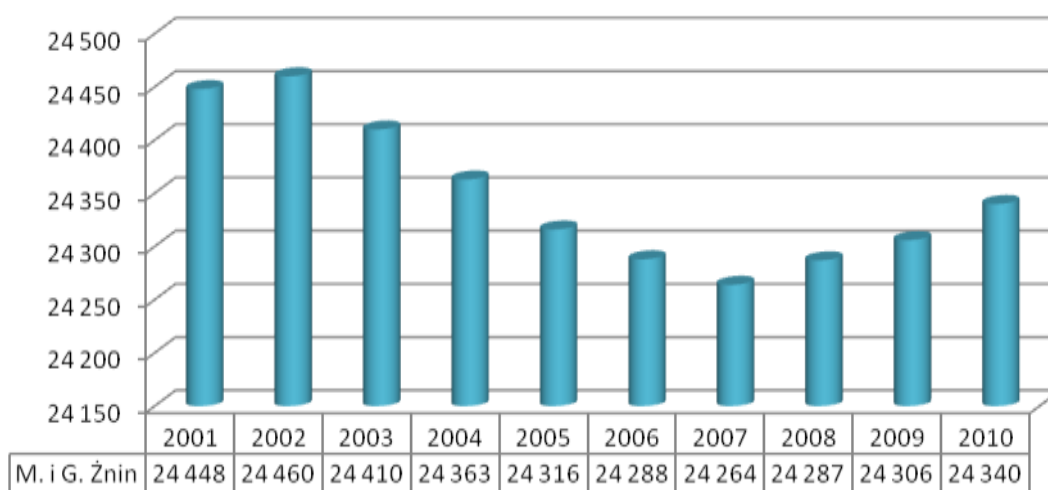
II.6.2. Sfera społeczna

➤ Stan i struktura ludności

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2010 roku Miasto i Gminę Żnin zamieszkiwało 24 340 osób, w tym na terenach miejskich – 14 055 osób. Przedstawione dane pozwalają zauważyć trend w postaci zmniejszającej się liczby ludności, który rozpoczął się w 2002 roku. W badanym okresie najmniejszą liczbę mieszkańców odnotowano w 2007 roku (24 284 osoby) przy jednoczesnym dodatnim przyroście naturalnym. Sytuacja ta była spowodowana przez odpływ ludności z terenu gminy. Saldo migracji kształtowało się w tym okresie na poziomie ujemnym. Po 2007 roku notuje się stopniowy wzrost liczby mieszkańców gminy.

Wykres 20. Ludność Miasta i Gminy Żnin w okresie 2001 – 2010 roku

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

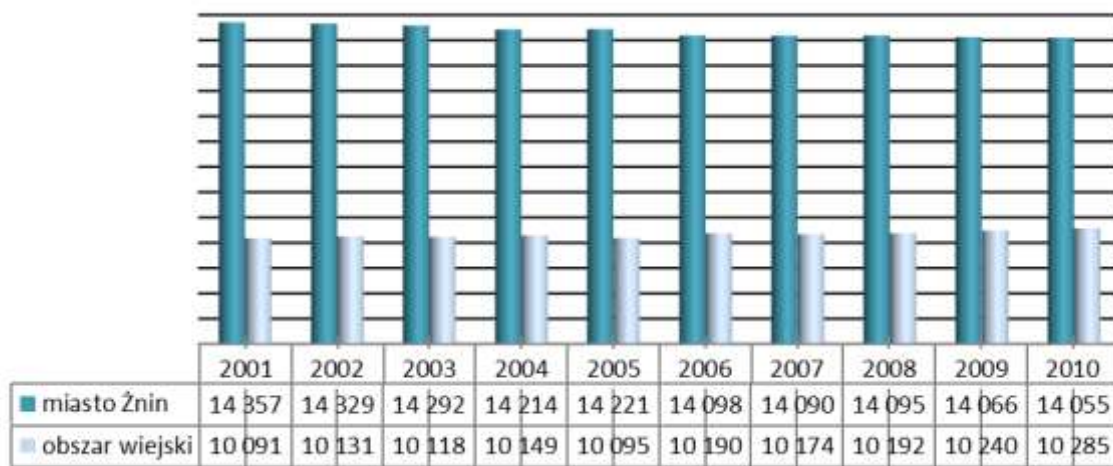

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Wyszczególnienie danych dotyczących liczby ludności według miejsca zamieszkania pozwala zauważyć przeciwstawne tendencje: zmniejszanie się liczby ludności z miasta Żnin (w badanym okresie o ponad 300 osób) i jednocześnie napływ ludności na terenach wiejskich (o 194 osoby).

Wykres 21. Dynamika zmian ludności w mieście i na obszarach wiejskich Gminy Żnin w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Zgodnie z danymi GUS, przyrost naturalny dla Miasta i Gminy Żnin pozostawał przez cały badany okres na poziomie dodatnim. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najwyższy wskaźnik został osiągnięty w 2008 (+3,3), natomiast najniższy w 2006 roku (+0,8). Współczynnik feminizacji utrzymuje się na względnie stałym poziomie – 105. W ostatnim pięcioleciu wzrosła liczba zawieranych małżeństw, co wiąże się z wchodzeniem roczników z wyżu demograficznego w okres dojrzałości.

Żnin pozostaje obszarem stosunkowo młodym demograficznie. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące zmian w liczbie ludności pod względem grup ekonomicznych.

Tabela 34. Struktura ludności według płci i wieku w Mieście i Gminie Żnin
w okresie 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

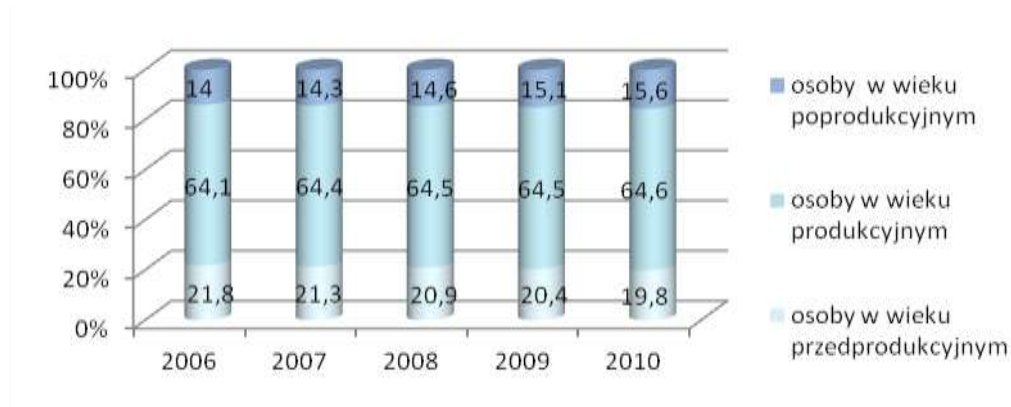
Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
w wieku przedprodukcyjnym	ogółem	5 255	5 137	5 061	4 933	3 850
	mężczyźni	2 702	2 643	2 576	2 523	1 965
	kobiety	2 553	2 494	2 485	2 410	1 885
w wieku produkcyjnym	ogółem	15 451	15 543	15 628	15 605	15 596
	mężczyźni	7 978	8 026	8 117	8 146	8 712
	kobiety	7 473	7 517	7 511	7 459	7 884
w wieku poprodukcyjnym	ogółem	3 383	3 463	3 549	3 914	3 769
	mężczyźni	1 127	1 142	1 145	2 016	1 161
	kobiety	2 256	2 321	2 404	1 898	2 608

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Jak już stwierdzono, Żnin posiada zrównoważony podział grup demograficznych, jednak analiza danych potwierdza postępujące zjawisko zwiększania się udziału osób wieku poprodukcyjnym (14% w 2006 roku, 15,6% w 2010 roku) przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby najmłodszego pokolenia (21,8 % w 2006 roku, 19,8% w 2010 roku).

Wykres 22. Udział grup wiekowych w strukturze społecznej Miasta i Gminy Żnin
w okresie 2006 – 2010 [%]

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

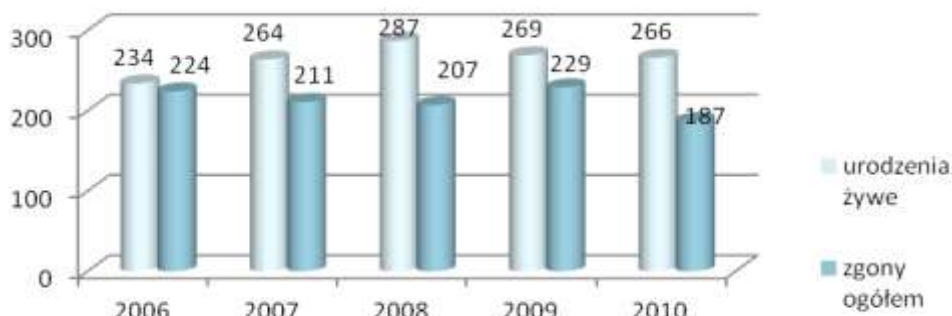

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

Istotny aspekt struktury demograficznej stanowią ruchy naturalne ludności, a także migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały. Przyrost naturalny w gminie utrzymuje się jako wartość dodatnia – liczba urodzeń żywych przewyższa liczbę zgonów: w 2010 roku odnotowano 266 urodzeń i 187 zgonów.

Wykres 23. Ruch naturalny w Mieście i Gminie Żnin w latach 2006 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

Saldo migracji w Mieście i Gminie Żnin przyjmuje stałą tendencję: liczba wymeldowań przewyższa liczbę meldunków na pobyt stały. Pozytywnym zjawiskiem jest spadek liczby wymeldowań za granicę (z 30 w 2006 roku do 2 w 2009 roku), lecz niepokojące jest ogólne zjawisko opuszczania miejsca zamieszkania. W 2010 roku saldo migracji ogółem osiągnęło wartość (-45).

➤ Bezrobocie

Zjawisko bezrobocia negatywnie oddziałuje na warunki życia mieszkańców Żnina i jest jedną z najczęstszych przyczyn konieczności udzielania wsparcia socjalnego. Należy zauważyć, że ostatnie załamanie koniunktury gospodarczej znalazło odzwierciedlenie w zwiększeniu liczby bezrobotnych w 2009 i 2010 roku.

Tabela 35. Bezrobotni zarejestrowani na terenie Miasta i Gminy Żnin
w okresie 2006 – 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie		2006	2007	2008	2009	2010
Miasto i Gmina Żnin	ogółem	2 481	1 928	1 808	1 838	1 893
	mężczyźni	984	670	593	800	840
	kobiety	1 497	1 258	1 215	1 038	1 053

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i sprawozdania PUP

Analiza powyższych danych wykazuje, iż w na koniec 2010 roku liczba bezrobotnych na terenie gminy wynosiła 1 893 osoby, co stanowi poprawę w stosunku do roku 2006 roku, lecz pogorszenie do dwóch poprzedzających lat. Znaczące odchylenia nastąpiły w

kategoriach płci – liczba bezrobotnych mężczyzn zwiększyła się z 593 w 2008 roku do 800 w roku kolejnym, natomiast liczba bezrobotnych kobiet w analogicznym okresie uległa zmniejszeniu.

Za realizację zadań z zakresu polityki społecznej na terenie Gminy Żnin odpowiedzialny jest **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**. Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej w formie:

- zadań własnych gminy oraz własnych o charakterze obowiązkowym,
- zadań zleconych gminie oraz zadań zleconych na realizację świadczeń rodzinnych, zaliczce alimentacyjnej i funduszu alimentacyjnego.

Obecnie MOPS w Żninie realizuje trzecią edycję programu systemowego „Aktywni, Zintegrowani, Silniejsi” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, który skierowany jest do osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z terenu Gminy Żnin, zagrożonych wykluczeniem społecznym bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo w wieku aktywności zawodowej. Dla 62 uczestników projektu w okresie od marca 2011 roku do sierpnia 2011 roku zaplanowane są między innymi: zajęcia w Klubie Integracji Społecznej, indywidualne poradnictwo zawodowe, kursy zawodowe, indywidualne poradnictwo psychologiczne.

Działalność komplementarną prowadzi **Klub Integracji Społecznej w Żninie**, który jest jednostką organizacyjną MOPS – u od 2006 roku. Jego celem jest reintegracja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwale korzystających z pomocy społecznej poprzez udzielenie indywidualnym osobom i ich rodzinom pomocy w odbudowaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu lub miejscu pracy oraz podniesieniu kwalifikacji zawodowych. W ramach Klubu porad udzielają: psycholog, konsultant ds. doradztwa zawodowego, pracownicy socjalni, radca prawny, terapeuta ds. uzależnień.

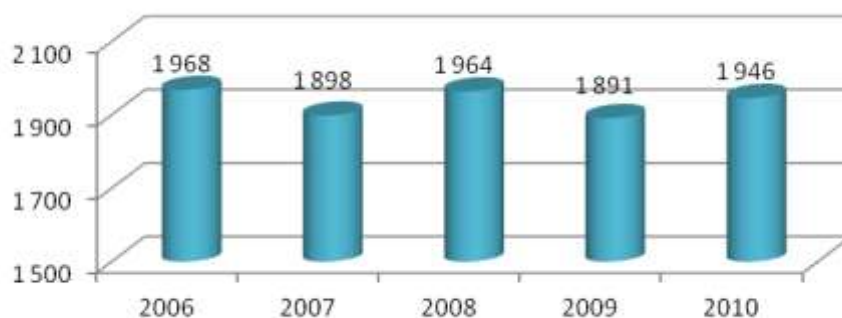
II.6.3. Sfera gospodarcza

➤ Charakterystyka podmiotów gospodarczych

Żnin jest siedzibą firm różnorodnych branż, z których najbardziej znaczącą rolę odgrywa handel oraz produkcja na potrzeby przemysłu spożywczego, szczególnie piekarstwa i cukiernictwa.

Wykres 24. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem zarejestrowanych w Mieście i Gminie Żnin w okresie 2006-2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

W badanym okresie liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Mieście i Gminie Żnin podlegała zmianom, przy czym ogólna tendencja pozostawała spadkowa – największą liczbę odnotowano w 2006 roku (1 968 przedsiębiorstw). Na koniec 2010 roku w sektorze publicznym działało 96 podmiotów, a w sektorze prywatnym – 1 850. Niekorzystne zjawisko makroekonomiczne najsilniej odbiło się na osobach fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą, czego przejawem są największe zmiany w tej kategorii podmiotów. W 2010 roku zarejestrowanych było 1 532 osób, czyli 78,7% w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych.

Tabela 36. Struktura własnościowa podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w Mieście i Gminie Żnin w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Podmioty gospodarcze	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem - sektor prywatny	1 889	1 819	1 893	1 797	1 850
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 646	1 563	1 616	1 498	1 532
Spółki handlowe	52	52	54	56	58
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	7	7	7	8	8
Spółdzielnie	13	15	14	14	14
Fundacje	4	5	5	4	4
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	31	37	53	57	66
Ogółem – sektor publiczny	79	79	71	94	96
Ogółem	1 968	1 898	1 964	1 891	1 946

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli nie są zaprezentowane wszystkie formy prawne podmiotów należących do poszczególnych sektorów, dlatego dane liczbowe nie sumują się. Dla pozycji "Ogółem – sektor prywatny" oraz "Ogółem - sektor publiczny" przedstawiono dane łącznie z gospodarstwami pomocniczymi.

W północnej części miasta Żnin wydzielona została strefa przemysłowa terenów inwestycyjnych (łącznie ok. 64 ha) przeznaczonych na cele produkcyjne, magazynowo-składowe i handlowe.

Do największych przedsiębiorstw na terenie Żnina należą:

- amerykański koncern Pepsi-Cola General Bottlers Poland,
- Frigo Logistics (japoński właściciel Nichirei Corporation of Tokyo),
- Köhler + Bovenkamp,
- Preva,
- FERCON.

Działają tu również lokalne firmy: Domaroll (producent stolarki i aluminium), Jantex (producent pizzy i zapiekanek), Kandex (dodatki piekarsko – cukiernicze), Lipro (koncentraty spożywcze), Mech – Masz (maszyny piekarsko – cukiernicze), Ronach (okucia meblowe), Mechanika Nawrocki (mechanika maszyn, granulacja biomasy i pasz).

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące kategorii działalności przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 w 2010 roku.

Tabela 37. Charakterystyka podmiotów gospodarczych w Mieście i Gminie Żnin według sekcji PKD 2007 – sektor prywatny
Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów	Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	56	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	62
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	3	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	60
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	205	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	110
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	40
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3
Sekcja F - Budownictwo	243	Sekcja P - Edukacja	32
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	537	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	117
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	105	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	41
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	49	Sekcja S - Pozostała działalność usługowa	152
Sekcja J - Informacja i komunikacja	26		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

Wśród zarejestrowanych podmiotów przeważają przedsiębiorstwa z branż: handlowej, budowlanej, przetwórstwa przemysłowego i usług.

➤ **Uwarunkowania do rozwoju gospodarki**

Gmina Żnin posiada korzystne warunki dla rolnictwa, a użytki rolne stanowią ok. 80% jej obszaru. Główne kierunki upraw to: zboża, buraki cukrowe, ziemniaki. Produkcja zwierzęca (głównie trzody chlewnej) odgrywa mniejsze znaczenie.

Korzystne uwarunkowania dla rozwoju Żnina związane są z jego centralnym położeniem i znaczeniem jako miasta powiatowego. Położenie przy drodze krajowej nr 5 zapewnia dogodne połączenie z Bydgoszczą i Gnieznem. Połączenia komunikacyjne pozwalają również dotrzeć do Poznania, Torunia, Inowrocławia. W pobliżu miasta projektowany jest przebieg drogi ekspresowej, która stanowi szansę dla dalszego rozwoju w oparciu o zwiększanie dostępności komunikacyjnej. W północnej części miasta (ul. Fabryczna, Przemysłowa, Mickiewicza) wydzielona została strefa przemysłowa terenów inwestycyjnych (łącznie ok. 64 ha) przeznaczonych na cele produkcyjne, magazynowo-składowe i handlowe. Są one doskonale przygotowane na przyjęcie inwestorów, posiadają pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną.

W samym mieście rozwinięte są obiekty wspomagające funkcjonowanie biznesu: urzędy, instytucje handlowe, usługowe, finansowe.

➤ **Turystyka**

Żnin z racji swojego położenia i historycznych tradycji, nazywany jest stolicą Pałuk. Kulturowo – etnograficzne dziedzictwo stanowi główną oś budowania oferty promocyjnej i turystycznej miasta i gminy.

Miasto jest dobrze przygotowane na przyjęcie turystów pod względem infrastruktury noclegowej. Ogółem funkcjonuje 7 obiektów zbiorowego zakwaterowania, w tym dwa hotele (kategoria ***), ośrodek wypoczynkowy PTTK. W 2010 roku liczba dostępnych miejsc noclegowych wynosiła 539, z których 229 dostępnych jest także poza sezonem wakacyjnym. W ofercie wyposażenia obiektów znajdują się siłownie, korty tenisowe, boiska, stoły bilardowe, stoły do tenisa stołowego. Funkcjonuje także wypożyczalnia sprzętu pływającego. 3 obiekty posiadają zaplecze konferencyjne.

Na terenach wiejskich gminy rozwija się agroturystyka. Do dyspozycji gości oferowane są boiska, rowery, miejsca do grillowania, przejażdżki konne. W pobliskim Uścikowie ofertę noclegów przygotowano w zabytkowym pałacyku (pozostałość po XIX-wiecznym folwarku).

Według danych GUS, w 2010 roku z noclegów w Mieście i Gminie Żnin skorzystało 12 521 osób, w tym 1 148 pochodzących z zagranicy. W porównaniu do lat poprzednich jest to spadek liczby odwiedzających rodaków, lecz jednocześnie zaobserwowano wzrost liczby turystów spoza granic kraju.

Turyści odwiedzający Żnin mogą zapoznać się z zasobami kultury i architektury, które zostały wymienione wcześniej. Zdecydowanie główną atrakcją turystyczną w skali regionu i kraju jest kolejka wąskotorowa kursująca na trasie Żnin – Wenecja – Biskupin – Gąsawa. Znaczący potencjał rozwoju jest również związany z korzystnymi warunkami geograficzno-krajobrazowymi. Każdego roku w lipcu Jezioro Żnińskie Małe jest areną Motorowodnych Mistrzostw Świata, Europy i Polski. Z roku na rok rośnie też ranga Żnina jako ośrodka żeglarstwa, windsurfingu oraz sportu bojerowego. Wpływają na to doskonałe warunki wietrzne panujące na Jeziorze Żnińskim Dużym oraz powierzchnia akwenu wynosząca 432 ha.

II.6.4. Sfera infrastrukturalna

➤ Infrastruktura techniczna

▪ Transport i komunikacja

Miasto i Gmina Żnin skomunikowana jest z krajem i regionem poprzez drogę międzynarodową E261 i drogę krajową nr 5 (granica państwa – Wrocław – Poznań – Gniezno – Żnin – Bydgoszcz – Świecie) oraz drogę wojewódzką nr 251 (Inowrocław – Barcin – Żnin – Damasławek – Kaliska). Stan wielu dróg gminnych i powiatowych wymaga przeprowadzenia prac remontowych.

Tabela 38. Wykaz dróg na terenie Miasta i Gminy Żnin

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	Długość
Drogi krajowe	14 km
Drogi wojewódzkie	22 km
Drogi powiatowe	142,502 km
Drogi gminne	164 km

Źródło: Urząd Miejski w Żninie

Żnin nie posiada już połączeń kolejowych, lecz istnieją liczne linie autobusowe, łączące miasto z ważniejszymi ośrodkami, m.in.: Bydgoszczą, Elblągiem, Gnieznem, Inowrocławiem, Poznaniem i Toruniem.

▪ Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Stopień zwodociągowania Miasta i Gminy Żnin wynosi 100% (dane pochodzą z Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Żninie), jednak odsetek korzystających z wodociągów według danych GUS wynosi ogółem 90,9%, w tym 96,5% na obszarze miejskim i 83,2% na obszarze wiejskim. Wskaźniki dla podłączeń do kanalizacji są niższe, szczególnie na terenach poza miastem: jedynie 25,7%. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż w ostatnich latach nastąpił istotny rozwój sieci kanalizacyjnej.

Tabela 39. Charakterystyka gospodarki wodno-kanalizacyjnej w Mieście i Gminie Żnin w latach 2006 - 2010

Stan na 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Wodociągi - długość czynnej sieci rozdzielczej	293,4	294,5	293,3	294,5	293,1
Korzystający z wodociągów w % ogółu ludności	90,8	90,9	91,0	90,9	91,0
Kanalizacja – długość czynnej sieci	72,3	72,6	118,1	118,1	123,0
Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	58,1	58,8	59,5	59,3	61,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Ścieki z aglomeracji żnińskiej kierowane są do oczyszczalni w Jaroszewie. Posiada ona przepustowość 5200 m³ na dobę (która nie jest wykorzystywana) i zapewnia podwyższone usuwanie biogenów. W 2009 roku odprowadzono z terenu gminy 713,4 dam³ ścieków (890 dam³ wraz z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi) od około 17 500 mieszkańców.

▪ Gospodarka odpadami

Odbieraniem odpadów komunalnych zajmują się dwie firmy: Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Żninie oraz Zakład Oczyszczania Miasta Sp. z o.o. w Świdnicy z bazą w Żninie. Odpady gromadzone są na składowisku w Wawrzynkach (Gmina Żnin), które przyjmuje również odpady z pobliskich gmin. Całkowita powierzchnia składowiska wynosi 4,38 ha w skład którego wchodzi dwie kwatery o łącznej pojemności 181.000 m³. W Gminie Żnin prowadzona jest od 2000 roku selektywna zbiórka odpadów za pomocą pojemników dzwonowych i siatkowych (makulatura, szkło, tworzywa sztuczne).

Tabela 40. Charakterystyka gospodarki odpadami w Mieście i Gminie Żnin w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Zmieszane odpady komunalne ogółem [t]	7 696,02	6 702,82	5 112,40	5 539,94	5452,49
Zmieszane odpady z gospodarstw domowych [t]	5 107,02	4 894,14	3 724,82	3 998,21	3707,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

▪ Sieć ciepłownicza

Głównym źródłem ciepła dla Żnina jest ciepłownia wyposażona w dwa kotły rusztowe WR 10 i jeden kocioł WR 6 o łącznej mocy 31,6 MW. Długość sieci ciepłowniczej wynosi ok. 30 km. Na terenie gminy znajdują się kotłownie zasilające instalacje centralnego ogrzewania budownictwa wielorodzinnego w Brzyskorzystewku i Cerekwicy.

▪ Sieć elektroenergetyczna

Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta i stanowi część jednolitego systemu krajowego. Obszar powiatu obsługiwany jest przez Grupę Energetyczną ENEA S.A. Oddział w Mogilnie. Energia dostarczana jest za pomocą sieci elektroenergetycznych średniego napięcia, głównie poprzez linie napowietrzne, z Głównych Punktów Zasilania usytuowanych na terenie Żnina.

Obecny system zaopatrywania mieszkańców w energię elektryczną w pełni pokrywa istniejące zapotrzebowanie, jednakże wymaga on stopniowej modernizacji, polegającej chociażby na zastępowaniu linii napowietrznych bardziej nowoczesnymi kablami podziemnymi.

W 2010 roku zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w mieście Żnin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 1103,3 kWh. Obserwowany jest trend w postaci zwiększającego się zużycia energii w gospodarstwach domowych.

Na terenie gminy w kilkunastu miejscowościach wymagana jest konieczność przeprowadzenia modernizacji istniejących linii napowietrznych. Jest to spowodowane zużyciem dotychczasowej instalacji.

▪ Sieć gazowa

Miasto Żnin zasilane jest gazem ziemnym z gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150 odcinek Barcin-Żnin. Stacja redukcyjno-pomiarowa gazu I stopnia zlokalizowana jest poza granicami administracyjnymi miasta od strony wsi Murczyn. Tereny wiejskie nie są obecnie zgazyfikowane przewodowo.

Tabela 41. Zaopatrzenie w gaz w Mieście i Gminie Żnin w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
długość czynnej sieci ogółem w m	42 101	42 798	42 798	42 883	42 883
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	669	677	679	816	816
odbiorcy gazu (gospodarstwa domowe)	2 743	2 745	2 736	2 726	2 713
mieszkania ogrzewane gazem	289	295	298	305	310

zużycie gazu w tys. m ³	1 016,80	919,90	870,90	995,80	857,80
korzystający z gazu w % ogółu ludności	34,1	35,1	34,9	34,6	34,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

➤ Infrastruktura społeczna

▪ Edukacja

Na terenie Miasta i Gminy Żnin działa 10 szkół podstawowych i 2 gimnazja, w których liczba uczniów w 2010 roku wyniosła prawie 2 500 osób. W oddziałach integracyjnych uczyło się 20 osób, ponadto 5 niepełnosprawnych uczniów było nauczanych w domu. Możliwość kształcenia ponadgimnazjalnego zapewniają następujące placówki: 2 zasadnicze szkoły zawodowe i 1 zawodowa specjalna, 4 technika, 3 licea ogólnokształcące, Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych.

Współczynnik skolaryzacji netto⁴ dla szkół podstawowych wynosił 97,85%, a dla gimnazjum 96,70%. Obecnie placówki dysponują 349 zestawami komputerowymi, z których 291 posiada dostęp do Internetu (w tym 171 z dostępem szerokopasmowym). W odniesieniu do szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat, wskaźnik uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu, przeznaczonego do użytku uczniów, wynosi ogółem 9,44.

Szkoły zlokalizowane na terenie Miasta i Gminy Żnin biorą udział w projektach współfinansowanych przez EFS: „Zajęcia pozalekcyjne szansą na sukces” oraz „Wyższe kwalifikacje – lepsza perspektywa”, które ukierunkowane są na podnoszenie jakości kształcenia poprzez m.in. dodatkowe zajęcia dydaktyczne, w tym związane z nauką zawodu.

▪ Infrastruktura sportu i rekreacji

Głównym koordynatorem i inicjatorem wydarzeń sportowych jest Miejski Ośrodek Sportu w Żninie. Największe imprezy organizowane są na stadionie miejskim, gdzie rozgrywane są m.in. mecze w ramach Ligi Piłki Halowej, mecze ligowe oraz treningi zawodników klubu piłkarskiego MKS „Pałuczanka” Żnin, zawody jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Istnieje również możliwość skorzystania z kortu tenisowego, siłowni, sauny, skateparku przy MOS oraz uprawiania sportów wodnych na Małym i Dużym Jeziorze Żnińskim: żeglarstwa, kajakarstwa, windsurfingu. W 2009 roku oddano do użytku kompleks sportowy „Moje Boisko Orlik 2012”, który składa się z dwóch boisk - piłkarskiego oraz wielofunkcyjnego do siatkówki i koszykówki. W 2010 roku i 2011 roku oddano do użytku kolejne dwa tego typu kompleksy.

⁴ według definicji GUS: Relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

W Gminie Żnin działa szereg stowarzyszeń i klubów sportowych, m.in.: Miejski Klub Sportowy „Pałuczanka”, Pałuckie Stowarzyszenie Paralotniarzy, Międzyszkolny Klub Żeglarski, Klub Sportowy „Jeziorak”, Uczniowski Klub Sportowy „JEDYNKA”, Uczniowski Klub Sportowy „5”, Klub Piłkarski „Brzysko-Rol” Brzyskorzystewko, Pałuckie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Związek Wędkarski „Pałuczanie”, Windsurfing Team Żnin, Żnińskie Towarzystwo Miłośników Sportu „BASZTA” Żnin, Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Pałuki”, Żniński Klub Biegacza „1992”, Miejsko – Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe.

▪ Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Podstawowa opieka zdrowotna zapewniana jest przez 8 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, w tym w trzech w ramach NFZ. W mieście prowadzonych jest 5 praktyk lekarskich. W ramach leczenia szpitalnego specjalistyczną opiekę oferuje Pałuckie Centrum Zdrowia sp. z o.o. NZOZ w Żninie. W strukturze placówki znajduje się m.in. poradnia chirurgii ogólnej, dziecięcej i urazowo – ortopedycznej, poradnia otolaryngologiczna, neurologiczna, gruźlicy i chorób płuc, kardiologiczna, zdrowia psychicznego, terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu.

Przedsięwzięcia związane z ochroną zdrowia i opieką społeczną są również realizowane przez organizacje pozarządowe. Można tutaj wymienić takie organizacje jak: Pałuckie Stowarzyszenie Osób ze Stwardnieniem Rozsianym, Stowarzyszenie „Kalejdoskop Żnin”, Warsztat Terapii Zajęciowej „Promyk” przy Lidze Kobiet Polskich, Zarząd Rejonowy PCK, Polski Związek Niewidomych Koło w Żninie.

▪ Infrastruktura kultury

Głównym inicjatorem wydarzeń kulturalnych jest **Żniński Dom Kultury**. W ofercie posiada on liczne sekcje, w tym Pałucką Pracownię Rzeźby, Ognisko Muzyczne, Studio Piosenki, Koło Miłośniczek Haftu Pałuckiego, Studio Kreacji Tańca, zespoły taneczne i wokalne. W ciągu roku ŻDK organizuje imprezy cykliczne i tematyczne, w tym folklorystyczne, a także koncerty i konkursy o tematyce artystycznej.

Na terenie Gminy Żnin działa również Muzeum Ziemi Pałuckiej, Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji oraz Muzeum Sztuki Sakralnej. Atrakcyjna jest również oferta kulturalna stowarzyszeń z terenu miasta i gminy, m.in. „MY” Ruch Społeczny, Stowarzyszenie Śpiewacze Chór Męski im. Stanisława Moniuszki, Uniwersytet III Wieku im. Wandy Dobaczewskiej, Radzin.pl, Ruch Kultury Chrześcijańskiej „Odrodzenie” oraz innych stowarzyszeń działających na rzecz rozwoju poszczególnych sołectw gminy.

II.7. Podsumowanie. Raport o stanie Powiatu Żnińskiego

Powiat Żniński zajmuje powierzchnię 984,77 km², czyli 5,5% obszaru województwa kujawsko - pomorskiego. Obejmuje swym zasięgiem terytorialnym 6 gmin, na terenie których zlokalizowanych jest 196 miejscowości. Powierzchnia gruntów leśnych zajmuje ok. 17% powierzchni powiatu, a ponad 10% - to obszary chronionego krajobrazu. W ramach Programu Natura 2000 objęte ochroną zostały 4 obszary w powiecie: Buczyna w Międzyrzynie w Gminie Rogowo, Ostoja Barcińsko-Gąsawska w Gminie Barcin, Równina Szubińsko-Łabiszyńska w Gminie Łabiszyn, Torfowisko Oporówek w Gminie Łabiszyn. Walory przyrodnicze, w szczególności bogactwo jezior, stanowią jeden z atutów powiatu. Mogą one stanowić czynnik przyciągający turystów, lecz wymagają odpowiedniego zagospodarowania, w szczególności w zakresie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, a także zapewnienia stałej ochrony jakości wód, gleby i powietrza.

Pod względem zajmowanej powierzchni (984,77 km²) oraz liczby mieszkańców (70 605) powiat należy do średnich w skali województwa jednostek administracyjnych (powiatów ziemskich) zajmując 12-tą lokatę pod względem ludności i 10-tą pod względem powierzchni.

Pod względem potencjału przemysłowego Powiat Żniński zalicza się do powiatów średnio zindustrializowanych. Dominujący udział w produkcji ma przemysł rolno-spożywczy, meblarski i cementowo-wapienniczy. Szczególne znaczenie w powiecie mają zakłady Lafarge Cement S.A.

II.7.1. Sfera przestrzenno-środowiskowa

➤ Położenie

Powiat Żniński położony jest w południowo-zachodniej części Województwa Kujawsko-Pomorskiego na Pojezierzu Gnieźnieńskim wchodzącym w skład mezoregionu Pojezierza Wielkopolskiego. Pod względem hydrograficznym obszar powiatu leży w zlewni rzeki Warty ze względu na jej dopływy rzeki Noteć wraz z rzeką Gąsawka i Strugą Foluską oraz rzeką Wełna.

W skład Powiatu Żnińskiego wchodzi 6 gmin: Żnin, Barcin, Janowiec Wielkopolski, Łabiszyn (gminy miejsko-wiejskie) oraz Rogowo i Gąsawa (gminy wiejskie). Stolicą powiatu jest Żnin, który oddalony jest od Bydgoszczy o ok. 45 km, a od Poznania i Torunia o 82 km.

➤ Zasoby środowiska naturalnego

Obszar Powiatu Żnińskiego posiada bogatą sieć hydrograficzną ze znacznym udziałem wód powierzchniowych. Do niej należy, w szczególności:

- zlewnia rzeki Noteć z jeziorami: m.in. Sadłogoszcz, Wolickie, Kierzkowskie, Ostrowieckie, Chomiąskie, Foluskie wraz ze zlewnią rzeki Gąsawka z jeziorami: m.in. Dobrylewskie, Żnińskie Duże, Żnińskie Małe, Skarbińskie, Weneckie, Biskupińskie, Godawskie, Gąsawskie, Oćwieckie;
- zlewnia rzeki Wełna z jeziorami: m.in. Żernickie, Tonowskie, Kołdrąbskie, Rogowskie, Wolskie, Zioło.

Tworzą one bardzo korzystne uwarunkowania w zakresie turystyki kwalifikowanej przede wszystkim do uprawiania sportów wodnych. Atrakcją wyjątkową w skali ponadregionalnej jest zalany kamieniołom w Piechcinie, który stanowi popularny akwen do nurkowania ze względu na przejrzystość wody.

W większości jeziora położone są w obszarach chronionego krajobrazu tj. Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich, Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich oraz częściowo Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich. Ponadto niektóre jeziora objęte są siecią ekologiczną NATURA 2000 (część gminy Gąsawa, Barcin). Podstawą dla ich ustanowienia były posiadane walory oraz konieczność przeciwdziałania degradacji, w szczególności eutrofizacji wód.

Powiat Żniński to powiat typowo rolniczy: użytki rolne stanowią 63,25% obszaru a lasy zajmują 15,94% powierzchni ogólnej. Na obszarze wysoczyzny morenowej dominują gleby płowe, poprzedzielane enklawami gleb brunatnych i bielcowych. Rozwijana od wieków kultura rolna dziś owocuje dobrymi wynikami, mimo że region zalicza się do obszarów o najniższej sumie opadów w kraju. Na terenie Powiatu Żnińskiego występują złoża kruszywa naturalnego (piasku i żwiru) i złoża wapieni.

Powiat Żniński posiada cenne pokłady wód geotermalnych nadających się do rekreacji i wodolecznictwa. W rejonie Żnina, w utworach dolnej kredy występują wody o temperaturze 30°C. Natomiast z dolnej jury można ująć wody o temperaturze 60°C i mineralizacji ponad 50 g/dm³.

Ponadto na terenie Powiatu Żnińskiego występują poziomy wodonośne o charakterze użytkowym, które są źródłem zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną i stanowią bazę dla większości ujęć wodociągowych. Pokłady wodonośne podlegają szczególnej ochronie, co spowodowało wydzielenie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, a mianowicie:

- Zbiornik „Pradolina Toruń-Eberswalde” obejmujący swym zasięgiem północno-wschodni obszar Gminy Łabiszyn.
- Zbiornik „Zbiornik międzymorenowy Inowrocław-Dąbrowa” obejmujący swym zasięgiem obszary gmin: Barcin część południowo-zachodnia, Gąsawa część wschodnia, Łabiszyn południowo-zachodnia i Żnin część północno-wschodnia.

- Zbiornik „Subzbiornik Inowrocław-Gniezno” obejmujący swym zasięgiem obszary gmin: Gąsawa – część zachodnia, Janowiec Wielkopolski - część północno-wschodnia, Rogowo - prawie cały obszar gminy bez południowo-zachodniego skrawka oraz Żnin - centralny obszar.

➤ **Zasoby kulturowe**

Powiat Żniński posiada znaczące zasoby kulturowe. Należą do nich zarówno liczne zabytki materialne jak i bogate tradycje związane z przynależnością do regionu etnograficznie – historycznego Pałuk.

Wśród zabytków materialnych bezwątpienia największe znaczenie odgrywa Biskupin z pozostałościami osady kultury łużyckiej. Charakterystyczne dla tego regionu są również liczne zespoły pałacowo – parkowe (Lubostroń, Grochowiska Szlacheckie, Młodoć, Uścikowo, Kołdrąb) oraz dworsko – parkowe (m.in. Marcinkowo Górne, Marcinkowo Dolne, Sielec, Słębowo, Sobiejuchy, Recz, Żnin).

Z obiektów sakralnych na szczególną uwagę zasługują kościoły drewniane oraz najstarsze świątynie murowane (pochodzące z XIII/XIV w.). Największą wartość kulturową posiada kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie (XVII w.), w którego wnętrzu zachował się cenny zespół barokowych malowideł ściennych.

Zabytki kultury materialnej, historyczna przeszłość regionu są bogato eksponowane w obiektach muzealnych na terenie powiatu – w Muzeum Archeologicznym w Biskupinie, Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie, Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji i w zespole pałacowo – parkowym w Lubostroniu. Izba Tradycji w Barcinie eksponuje bogatą historię tego miasta i okolicznych miejscowości.

Przez teren Powiatu Żnińskiego przebiega kulturowy Szlak Piastowski. O jego niepowtarzalności świadczą zabytki kultury materialnej nagromadzone wzdłuż jego przebiegu – zabytki od powstania polskiej państwowości, aż po czasy współczesne. Szlak ten łączy wybrane miejscowości Powiatu Żnińskiego z ośrodkami o niepowtarzalnym wymiarze historycznym, w tym z Gnieznem i Poznaniem.

Bogactwo kulturowe regionu propagowane jest przez ośrodki kultury (domy kultury, biblioteki) działające w poszczególnych gminach powiatu:

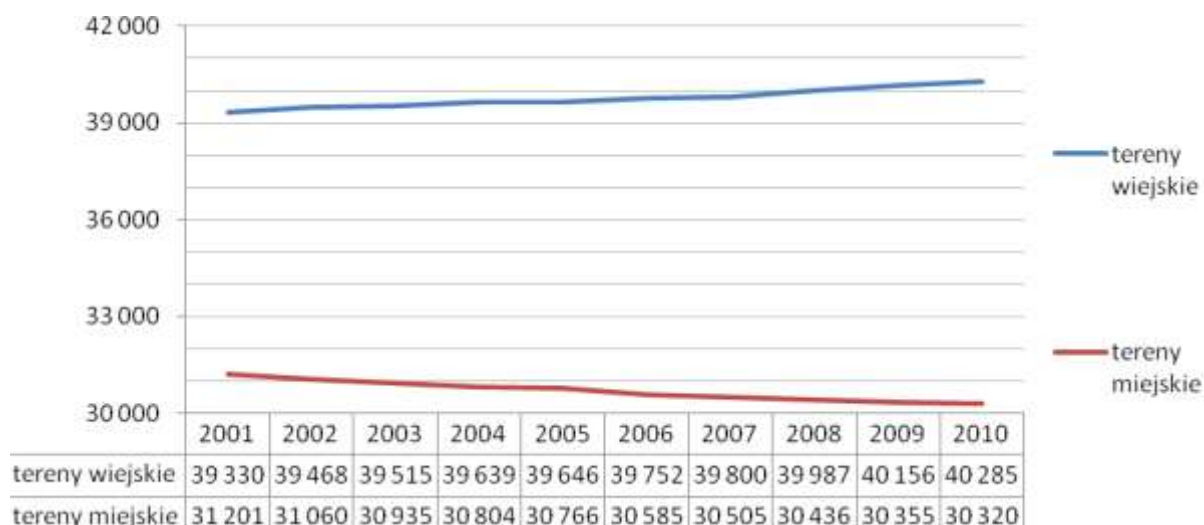
- Miejski Dom Kultury w Barcinie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Gąsawie,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Janowcu Wlkp.,
- Łabiszyński Dom Kultury,
- Gminny Dom Kultury w Rogowie,
- Żniński Dom Kultury.

II.7.2. Sfera społeczna

➤ Stan i struktura ludności

Analizując sytuację demograficzną na terenie Powiatu Żnińskiego, za podstawowe zjawisko obserwowane w ostatnich latach uznać należy zmiany w liczbie i strukturze ludności.

Wykres 25. Liczba ludności terenów miejskich i wiejskich w Powiecie Żnińskim
Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Ogółem, w porównaniu do 2001 roku liczba ludności wzrosła o 74 osoby i na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 70 605 osób. Powyższy wykres ilustruje znaczną dysproporcję wskaźnika ilości mieszkańców terenów miejskich (gdzie liczba ludności zmniejszyła się o 881 osób) w stosunku do wartości tego wskaźnika dla terenów wiejskich, gdzie nastąpił wzrost o 955 osób. Przyczyny tego zjawiska można łączyć z postępującym procesem suburbanizacji i rozwojem budownictwa jednorodzinnego na terenach podmiejskich.

Istotny aspekt struktury demograficznej stanowią ruchy naturalne ludności, a także migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały. Saldo migracji w okresie 2001 - 2010 utrzymywało wartość ujemną, co oznacza większą liczbę wymeldowań niż liczbę zameldowań na terenie powiatu. Należy jednak zwrócić uwagę, iż z roku na rok widoczny jest trend zmniejszania się dysproporcji pomiędzy liczbą wymeldowań a liczbą zameldowań, a zatem zmniejsza się odpływ ludności z terenu powiatu. W 2001 roku saldo posiadało wartość - 169, a w roku 2010 wyniosło - 56.

Tabela 42. Saldo migracji na terenie Powiatu Żnińskiego w latach 2006 - 2010

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
wymeldowania	802	798	827	806	755	1 102	1 140	942	785	885
zameldowania	633	679	654	660	612	989	981	848	755	829
saldo	-169	-119	-173	-146	-143	-113	-159	-94	-30	-56

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

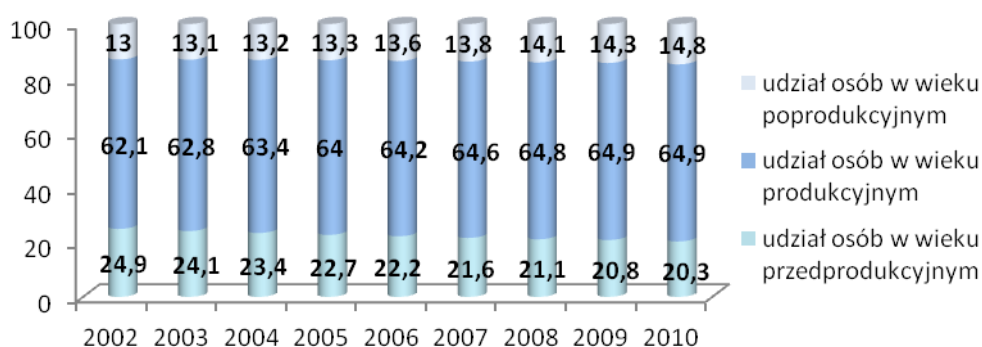
Mapa przedstawia wskaźnik salda migracji w poszczególnych gminach w 2010 roku. Saldo ujemne odnotowano w gminach: Żnin (-45), Rogowo (-30) oraz Janowiec Wielkopolski (-28), natomiast saldo dodatnie odnotowano w Gminach Łabiszyn, Barcin i Gąsawa. W zakresie migracji zagranicznych w Powiecie Żnińskim wskaźnik osiągnął wartość dodatnią: nastąpiły 3 wymeldowania za granicę przy jednoczesnych 10 zameldowaniach spoza granic kraju.

Wskazane powyżej zjawiska bezpośrednio przekładają się na strukturę demograficzną ludności.

Poniższy wykres przedstawia udziały poszczególnych grup ekonomicznych w kolejnych latach. Zgodnie z klasyfikacją Głównego Urzędu Statystycznego, do grupy w wieku przedprodukcyjnym zaliczamy osoby do 15 roku życia, do grupy w wieku produkcyjnym kobiety do 59 roku życia oraz mężczyzn do 64 roku życia. Z łatwością można zauważyć zmiany. Zmniejsza się liczba osób zaliczanych do najmłodszego pokolenia – z 24,9% w 2002 roku do 20,3% w 2010 roku. Spadek ten był łagodzony przez zwiększającą się liczbę osób w wieku produkcyjnym. Jednocześnie systematycznie zwiększał się udział osób po zakończeniu pracy zawodowej – z 13% w 2002 roku do 14,8% w 2010 roku. Oznacza to utrwalanie się zjawiska starzenia się społeczeństwa.

Wykres 26. Struktura ludności Powiatu Żnińskiego według grup ekonomicznych

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Ruchy naturalne ludności, mierzone według liczby urodzeń i zgonów, stanowią kolejny czynnik warunkujący trendy w sferze społecznej. Liczba urodzeń utrzymuje się w stałym przedziale, najwyższą wartość osiągnęła w 2008 roku - 827. Wartość wskaźnika przyrostu naturalnego na 1 000 ludności na przestrzeni lat 2001-2010 pozostawała dodatnia. W 2010 roku osiągnęła poziom 2,1 – o 0,5 wartość wyższą niż w 2002 roku.

Tabela 47. Ruchy naturalne ludności na terenie Powiatu Żnińskiego

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
urodzenia ogółem	743	763	729	724	745	694	784	827	818	779
zgony	662	647	634	585	633	656	657	615	700	629

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Bezrobocie

Wysoki poziom bezrobocia jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, jakie dotyczą mieszkańców Powiatu Żnińskiego. Jest on zjawiskiem wywołującym szereg negatywnych skutków w płaszczyźnie ekonomicznej, społecznej, politycznej a także psychologicznej. Stopa bezrobocia na dzień 31 grudnia 2010 roku dla Powiatu Żnińskiego wyniosła 21,5%. Należy jednak podkreślić, że ostatnie działania zwalczające poziom bezrobocia przyniosły pozytywne rezultaty, a liczba osób pozostająca bez pracy uległa zmniejszeniu. W okresie 2001 – 2010 liczba ta zmniejszyła się do 5 426 osób, przy czym najwyższą wartość odnotowano w 2003 roku (9 531 osób). Ogółem udział osób bezrobotnych w całkowitej liczbie osób w wieku produkcyjnym, która zamieszkuje powiat, wynosi 11,9% (dane na dzień 31 grudnia 2010 roku).

Tabela 48. Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żnińskim

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem	8 977	9 135	9 531	9 261	8 420	7 366	5 397	5 231	5 554	5 426
mężczyźni	4 040	4 169	4 284	4 124	3 619	2 839	1 765	1 694	2 315	2 268
kobiety	4 937	4 966	5 247	5 137	4 801	4 527	3 632	3 537	3 239	3 158

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Jak wynika z powyższej tabeli bezrobocie w Powiecie Żnińskim w większym stopniu dotyka kobiet. W 2010 roku kobiety stanowiły ponad 58,2% osób bezrobotnych.

Poniższa tabela przedstawia udział bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach oraz w powiecie na przestrzeni kilku lat. Najwyższy odsetek bezrobotnych występuje w Gminie Gąsawa – wynosi 13,8%. Nieco niższy wskaźnik został osiągnięty w Gminie Janowiec Wlkp. – 13,7% oraz w Gminie Żnin – 12,1%. Na terenie Gminy Łabiszyn oraz Gminy Rogowo wskaźnik udziału bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym kształtuje się na identycznym poziomie – 11,0%. Natomiast najkorzystniejszej sytuacja wygląda w Gminie Barcin, tam analizowany wskaźnik przyjął wartość 10,9%.

Tabela 49. Udział osób bezrobotnych w gminach i powiecie w stosunku do osób w wieku produkcyjnym

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Gmina	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Barcin	21,5	20,7	18,0	15,2	10,2	10,3	11,4	10,9
Gąsawa	25,5	23,9	22,1	19,0	15,2	13,1	14,5	13,8
Janowiec Wlkp.	21,8	21,7	20,1	17,7	13,5	14,3	14,6	13,7
Łabiszyn	21,9	20,3	18,8	16,1	9,8	9,8	11,3	11,0
Rogowo	23,2	20,6	19,6	17,4	13,0	11,7	11,6	11,0
Żnin	20,6	20,5	18,0	16,1	12,4	11,6	11,8	12,1
Powiat Żniński	21,7	20,9	18,8	16,4	12,0	11,5	12,2	11,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Poniższa tabela przedstawia strukturę bezrobocia ze względu na płeć, wiek i wykształcenie. Jak wynika z poniższych danych najwięcej bezrobotnych osób jest w wieku 25-34 lata, wśród których ponad 60% to kobiety. Bezrobocie wśród młodych osób (do 35 roku życia) stanowi poważny problem na terenie powiatu, gdyż osoby te stanowią aż 53% ogółu bezrobotnych. Najniższy wskaźnik bezrobocia zanotowano wśród osób po 55 roku życia (8%).

Biorąc pod uwagę wykształcenie wśród osób bezrobotnych, najwięcej osób pozostających bez pracy posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – 42%. Na podobnym poziomie kształtuje się udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (24%) oraz policealnym i średnim zawodowym (20%). Najniższy wskaźnik bezrobocia występuje wśród osób z wykształceniem wyższym (5%), wśród nich ponad 75% to kobiety.

Tabela 50. Struktura osób bezrobotnych w Powiecie Żnińskim

Stan na 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie		Liczba osób bezrobotnych			
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	%
Ogółem		3 158	2 268	5 426	100
Bezrobotni wg wieku					
z tego	18 - 24	752	473	1 225	23%
	25 - 34	1 027	600	1 627	30%
	35 - 44	668	427	1 095	20%
	45 - 54	575	459	1 034	19%
	55 - 59	136	234	370	7%
	60 - 64	n/d	75	75	1%
Bezrobotni wg wykształcenia					
z tego	wyższe	218	70	288	5%
	policealne, średnie zawodowe	782	320	1 102	20%
	średnie ogólnokształcące	368	140	508	9%
	zasadnicze zawodowe	1 146	1 102	2 248	42%
	gimnazjalne i poniżej	644	636	1 280	24%

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Poniżej zaprezentowano wybrane dane podsumowujące sytuację na rynku pracy w Powiecie Żnińskim w zestawieniu z sytuacją w Województwie Kujawsko-Pomorskim.

Tabela 51. Wybrane dane dotyczące rynku pracy w Powiecie Żnińskim na tle Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	Powiat Żniński	Województwo Kujawsko-Pomorskie
Bezrobotni zarejestrowani	5 426	139 401
- tym kobiety w % ogółem	58,2	54,3
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	21,5	17,0
% udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem	11,9	10,4
- w tym % udział kobiet	14,7	11,8
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	1 330	41 897

Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok ogółem w % ludności aktywnej zawodowo	5,4	5,0
Udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w % bezrobotnych ogółem	24,5	30,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zgodnie z powyższą tabelą liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie Powiatu Żnińskiego według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosi 5 426 osób, z czego 58,2% stanowią kobiety. Bezrobocie rejestrowane w powiecie kształtuje się na wyższym poziomie niż w województwie i wynosi 21,5%. Ponadto udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Powiecie Żnińskim wynosi 11,9%, podczas gdy w województwie jest to 10,4%, natomiast udział kobiet to kolejno 14,7% i 11,8%. Udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż rok w % ludności aktywnej zawodowo wynosi w Powiecie Żnińskim 5,4% (5,0% w województwie), natomiast biorąc pod uwagę % bezrobotnych ogółem, to wskaźnik ten wynosi 24,5% i jest niższy od występującego w województwie (30,1%).

Kompleksowe działania ukierunkowane na poprawę sytuacji na rynku pracy prowadzi **Powiatowy Urząd Pracy w Żninie**. Wśród proponowanych usług i aktywności znajdują się:

- pośrednictwo pracy – analiza rynku pracy, prowadzenie banku ofert pracy, kontaktowanie bezrobotnych i pracodawców. W 2010 roku w dyspozycji pośrednictwa pracy znajdowało się 2 766 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, z czego 806 to oferty pracy niesubsydiowanej. Pośrednicy skierowali na rozmowy kwalifikacyjne do pracodawców łącznie 3 223 osoby. Na część ofert nie znaleziono odpowiednio wykwalifikowanych kandydatów, co stanowi uzasadnienie dla kontynuowania działalności szkoleniowej,
- Klub pracy – przygotowanie do efektywnego poszukiwania i podejmowania zatrudnienia poprzez organizację szkoleń, zajęć aktywizacyjnych, udostępnianie informacji i baz danych. W 2010 roku odbyło się 13 szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, które ukończyło 131 osób,
- poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa – świadczone w formie porad indywidualnych i grupowych. W 2010 roku z usług poradnictwa i informacji zawodowej skorzystało 4 019 osób bezrobotnych i poszukujących pracy w ramach 7 959 wizyt,
- usługi EURES - są kierowane do osób posiadających sprecyzowane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, pozwalające na podjęcie pracy za granicą,
- szkolenia dofinansowane z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Projekt *Aktywizacja osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy* (5 406 700 PLN)

oraz *Program na rzecz osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy* (247 100 PLN).

Analiza powyższych danych pozwala na określenie następujących wniosków:

- wyprowadzanie się ludności z terenów miejskich implikuje konieczność podnoszenia ich atrakcyjności osiedleńczej,
- napływ ludności na tereny wiejskie wiąże się z koniecznością rozwijania infrastruktury technicznej i społecznej w celu zapewnienia dobrych warunków życia,
- negatywne zjawisko nasilonych migracji z terenu Powiatu Żnińskiego zostało w ostatnich latach załagodzone, jednakże nadal pozostaje ujemne. Odpływ ludności należy wiązać z niezadowoleniem z sytuacji w miejscu zamieszkania i poszukiwaniem nowych możliwości, co stanowi podstawowe uzasadnienie dla podjęcia działań naprawczych i prorozwojowych,
- na obszarze powiatu obserwowane jest postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa, które może w przyszłości skutkować obciążeniem systemu zdrowia i opieki społecznej, zmniejszeniem wpływów z podatków, koniecznością dostosowywania infrastruktury publicznej do ograniczeń osób starszych. Przeciwdziałanie pogłębiania się tego zjawiska jest ściśle związane ze wspieraniem rodzin i tworzeniem jak najlepszych warunków bytowych, w szczególności poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, a także poprawę klimatu społecznego dla godzenia obowiązków zawodowych i rodzinnych oraz stałego podnoszenia poziomu edukacji,
- bezrobocie stanowi jeden z najpoważniejszych problemów społecznych Powiatu Żnińskiego. Należy kontynuować działania zwalczające bezrobocie, którego stopa w 2010 roku wyniosła 21,5%, gdzie 11,9% to udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem. W szczególności zaś należy wzmocnić działania na rzecz kobiet oraz aktywizację osób długotrwale bezrobotnych.

II.7.3. Sfera gospodarcza

➤ Charakterystyka podmiotów gospodarczych

W odniesieniu do sfery gospodarczej zbadana została liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, ich struktura własnościowa oraz charakter działalności.

W ciągu ostatnich 10 lat liczba przedsiębiorstw ulegała zmianom. Widoczna jest jednak tendencja wzrostowa. W 2001 roku działały 4733 podmioty, a na koniec 2010 roku – 5 151. Najwyższą liczbę przedsiębiorstw odnotowano w 2008 roku, a spadek w kolejnych latach można łączyć z wpływem kryzysu gospodarczego.

Tabela 52. Charakterystyka podmiotów gospodarki narodowej w Powiecie Żnińskim

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
podmioty ogółem	4 733	4 994	5 091	4 914	5 046	5 184	5 112	5 271	5 189	5 151
sektor publiczny ogółem	168	177	180	182	197	199	195	182	205	214
sektor prywatny ogółem	4 565	4 817	4 911	4 732	4 849	4 985	4 917	5 089	4 984	4 937

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W sektorze prywatnym przewagę pod względem struktury własnościowej posiadają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich liczba na koniec 2010 roku wynosiła 4 096, co stanowi 83% sektora. W badanym okresie znacząco zwiększyła się liczba spółek handlowych (z 74 do 159), ogółem przybyły również 4 spółki z udziałem kapitału zagranicznego.

Podział według rodzajów działalności przedstawia się następująco:

- handel hurtowy i detaliczny;
- naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle,
- budownictwo,
- przetwórstwo przemysłowe.

W ciągu ostatnich 2 lat upadło ogółem prawie 1 300 przedsiębiorstw, przy czym większość stanowiło zakończenie działalności przez osoby fizyczne.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące kategorii działalności przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 w 2010 roku.

Tabela 53. Charakterystyka podmiotów gospodarczych w Powiecie Żnińskim wg sekcji PKD 2007 – sektor prywatny

Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów	Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	205	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	149
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	7	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	131
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	481	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	238
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	10	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	126
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	18	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	25
Sekcja F - Budownictwo	737	Sekcja P - Edukacja	64
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 427	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	232
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	416	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	95
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	131	Sekcja S - Pozostała działalność usługowa	395
Sekcja J - Informacja i komunikacja	50		

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

➤ **Uwarunkowania do rozwoju gospodarki**

Korzystne uwarunkowania do rozwoju gospodarki Powiatu Żnińskiego związane są z położeniem przy drodze krajowej nr 5, która zapewnia dogodne połączenie z Bydgoszczą i Gnieznem. Połączenia komunikacyjne pozwalają również dotrzeć do Poznania, Torunia, Inowrocławia.

Ważne znaczenie w podnoszenie konkurencyjności obszaru powiatu posiada Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna o całkowitej powierzchni 100,5548 ha, która znajduje się w Gminie Barcin.

Czynnikiem rozwojowym Powiatu Żnińskiego jest atrakcyjność turystyczna na którą składają się znaczące walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz bogactwo kulturowe regionu.

Krajobraz regionu ukształtowany został w czasie ostatniego zlodowacenia, dlatego też jego powszechnym elementem są jeziora (w powiecie 49 - zgodnie z rejestrem gruntów) ułożone w ciągi rynnowe. Zbiorniki wodne stanowią doskonałą bazę do rozwoju sportów wodnych. Często towarzyszą im lasy. Wartość walorów przyrodniczych potwierdza fakt, iż częściowo objęte zostały ochroną. Na terenie Powiatu Żnińskiego znajdują się trzy obszary chronionego krajobrazu, cztery rezerваты przyrody, cztery obszary NATURA 2000 oraz 167 pomników przyrody (zgodnie z danymi GUS, stan na dzień 31 grudnia 2010 r.).

Mocną stroną są obiekty historyczne świadczące o długiej i ciekawej historii regionu prezentowanej w obiektach muzealnych. Istotne znaczenie ma tutaj fakt, iż liczne zabytki i atrakcje turystyczne położone są w promieniu ok. 15 km od Żnina.

Podsumowując należy stwierdzić, iż powiat dysponuje istotnymi walorami turystycznymi, których wykorzystanie stanowić może ważny czynnik rozwojowy wpływający na jego konkurencyjność gospodarczą. Posiadane zasoby stanowią dobrą podstawę do kolejnych inwestycji mających na celu poszerzenie oferty turystycznej zarówno w zakresie powstawania kolejnych atrakcji turystycznych jak i rozwoju bazy noclegowej, gastronomicznej czy też rekreacyjno – sportowej.

Turystyka

Usługi turystyczne w Powiecie Żnińskim świadczone są w oparciu o bogate zasoby przyrodnicze i kulturowe.

W ramach sfery gospodarczej należy wyodrębnić turystykę jako specyficzną gałąź usług. W 2010 roku w usługach związanych z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi w powiecie działały 132 podmioty, przy czym liczba przedsiębiorstw hotelarskich w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła z 11 do 12 obiektów, a w sektorze gastronomii ze 119 do 120. Według danych GUS w 2010 roku w powiecie działały 2 hotele ***, 1 hotel **, a 1 podmiot był w trakcie kategoryzacji. Jednak podstawę bazy noclegowej stanowią ośrodki wypoczynkowe oraz obiekty agroturystyczne.

Tabela 54. Turystyka w Powiecie Żnińskim

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyróżnienie	2006	2007	2008	2009	2010
korzystający z noclegów ogółem	36 648	42 302	34 262	38 060	34 976
korzystający z noclegów turyści zagraniczni	1 653	1 491	1 674	1 196	1 532
udzielone noclegi ogółem	79 419	79 188	71 075	78 737	79 095
udzielone noclegi turystom zagranicznym	2 409	3 163	4 559	2 743	2 393

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Analiza danych dotyczących korzystających z noclegów wskazuje na wyraźne wahania w poszczególnych latach. Zmiany zaznaczają się również w przypadku turystów zagranicznych.

W okresie objętym zestawieniem przedstawionym w tabeli nr 54 znaczący spadek udzielonych noclegów ogółem zaznaczył się w roku 2008. W kolejnych latach widoczny jest już wzrost. Jest to efekt korzystania przez turystów z oferty ośrodków wypoczynkowych i pozostawiania na terenie powiatu przez kilka dni. Pomimo to na terenie powiatu dominują wizyty jednodniowe, dlatego zasadne jest podjęcie działań zmierzających do wydłużenia pobytu przynajmniej na okres weekendu.

Według danych GUS, na przestrzeni lat 2006 – 2010, turystom zagranicznym najwięcej noclegów udzielonych zostało w roku 2008. W kolejnych latach nastąpił znaczny spadek.

Powyższe dane wskazują na potrzebę troski o podnoszenie stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz rozwoju turystyki kwalifikowanej, np. związanej ze sportami wodnymi.

Tabela 55. Liczba turystów odwiedzających obiekty muzealne w Powiecie Żnińskim oraz Muzeum Archeologiczne w Biskupinie

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyróżnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Powiat Żniński	301 756	358 685	337 942	338 161	270 483
Muzeum Archeologiczne w Biskupinie	245 674	289 117	270 429	268 621	215 384

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Z danych GUS wynika, że Powiat Żniński odwiedza rocznie około 300.000 turystów. Powyższa tabela wskazuje, że od roku 2007 liczba osób odwiedzających obiekty muzealne spada. Duże załamanie nastąpiło w roku 2010. Znaczący wpływ na to miały jednak czynniki zewnętrzne, w szczególności powódź, która swoim zasięgiem objęła znaczny obszar Polski.

Powiat Żniński położony jest na terenie o dużych walorach krajoznawczych. Krajobraz regionu ukształtowany został w czasie ostatniego zlodowacenia, które na terenie Pałuk pozostawiło po sobie koryta rzek oraz sześć rynien z łańcuchami jezior w liczbie około 130 (w samym Powiecie Żnińskim jest ich 49 – zgodnie z rejestrem gruntów). Krajobraz tej ziemi cechuje duże zróżnicowanie terenu – liczne wzniesienia, rynny polodowcowe oraz łąki i lasy.

Cechą charakterystyczną Powiatu Żnińskiego jest duże nagromadzenie atrakcji turystycznych na stosunkowo niewielkim obszarze.

Do największych atrakcji turystycznych należą:

- Muzeum Archeologiczne w Biskupinie (rekonstrukcja osady sprzed 2700 lat),
- Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie (sale ekspozycyjne mieszczą się w dwóch obiektach zabytkowych – magistracie z przełomu XIX i XX w. oraz wieży ratuszowej z XV w.),
- Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji,
- Żnińska Kolej Powiatowa (turystyczna linia kolejki wąskotorowej),
- Pałac Lubostroń (XVIII w.),
- kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie (zespół barokowych malowideł ściennych),
- Park Dinozaurów Zaurolandia w Rogowie,
- Silverado City w Bożejewiczkach koło Żnina (miasteczko westernowe).

Dodatkowo ich atrakcyjność podnosi fakt, iż do niektórych z nich dotrzeć można kolejką wąskotorową lub też drogą wodną (rejsy spacerowe stateczkiem Venezia na trasie Jezioro Żnińskie Małe – Jezioro Skarbińskie – Jezioro Weneckie).

Formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich, Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich oraz fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich,
- Rezerваты przyrody: Ostrów Pszczółczyński, Długi Bród, Źródła Gąsawki, Mięcierzyn,
- NATURA 2000: Buczyna w Mięcierzynie, Ostoja Barcińsko – Gąsawska, Równina Szubińsko – Łabiszyńska, Torfowisko Oporówek,
- liczne pomniki przyrody (167 - zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2010 r.).

Ponadto na turystów odwiedzających obszar powiatu czeka wiele innych ciekawych obiektów. Istotne znaczenie turystyczne odgrywają liczne dwory i pałace, szczególnie obiekty dostosowane do obsługi ruchu turystycznego (Lubostroń, Grochowiska Szlacheckie, Marcinkowo Górne, Uścikowo, Sielec). Godne zainteresowania są również miejsca i

wydarzenia historyczne, w tym np. ruiny zamku Mikołaja Nałęcz z XIV w. czy też Marcinkowo Górne jako miejsce śmierci księcia Leszka Białego uczestniczącego w zjeździe książąt piastowskich w 1227 roku (pomnik).

Atrakcyjność turystyczną regionu podnoszą również szlaki turystyczne. Przez teren powiatu przebiega Szlak Piastowski (szlak o znaczeniu międzyregionalnym). Turyści poruszając się również Szlakiem Pałuckich Kościołów oraz szeregiem innych znakowanych szlaków, zarówno pieszych, rowerowych jak i kajakowych.

Istotne znaczenie w przypadku turystyki ma również fakt, iż Powiat Żniński w całości leży na terenie historycznych Pałuk. Silne poczucie więzi regionalnej wśród mieszkańców oraz folklor, który stanowi dziś kontynuację ludowych tradycji malarsko-rzeźbiarskich, muzycznych, haftu, zdobnictwa wnętrz, plecionkarstwa, garncarstwa i kowalstwa sprawiają, iż jest to obszar sprzyjający rozwojowi turystyki kulturowej.

Na szczególną uwagę zasługują również liczne imprezy i wydarzenia, których popularność znacznie przekracza zasięg lokalny. Wśród ważniejszych wydarzeń odbywających się na terenie Powiatu Żnińskiego należy wymienić:

- Mały Festyn (Biskupin),
- Wenecki Festyn Średniowieczny i Igr Plebejskich (Wenecja),
- Konkurs Pojazdów Konnych (Lubostroń),
- Motorowodne Mistrzostwa Polski/Europy/Świata (Żnin),
- Muzyka w Świetle Księżyca (Lubostroń),
- Wenecki Turniej Rycerski (Wenecja),
- Pałuckie Targi Rolne (Żnin),
- Otwarte Mistrzostwa Polski Jachtów Sterowanych Radiem (Żnin),
- Regaty Windsurfingowe/Żeglarskie (Żnin),
- Festyn Archeologiczny w Biskupinie (Biskupin),
- Jesień na Pałukach (Żnin),
- Adrenalina na Pałukach (Brzyskorzystewko),
- Koncerty Pałacowe (Lubostroń),
- Wenecka Noc z Parowozami (Wenecja).

Bogactwo atrakcji turystycznych oraz walory przyrodnicze z jednej strony stwarzają korzystne uwarunkowania do inwestycji w turystykę, z drugiej konieczne jest jednak podniesienie atrakcyjności terenu oraz zwiększenie zakresu działań na rzecz przyciągnięcia zarówno turystów krajowych jak i osób spoza granic kraju. Działania te wymusza duża konkurencyjność innych regionów atrakcyjnych turystycznie, w tym m.in. położonych niedaleko Borów Tucholskich czy też Pojezierza Brodnickiego.

Zadeklarowaną misją powiatu jest podejmowanie działań na rzecz dalszego rozwoju z wykorzystaniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz ich promocją i działaniami na rzecz rozwoju infrastruktury turystycznej. Powiat Żniński z pewnością dysponuje wystarczającymi walorami, które mogą stać się podstawą takiego rozwoju. Można więc

przypuszczać, że rozwój infrastruktury turystycznej jest wart podejmowania kolejnych inwestycji.

II.7.4. Sfera infrastrukturalna

➤ Infrastruktura techniczna

▪ Transport i komunikacja

Podstawową kwestią warunkującą stan i funkcjonalność infrastruktury technicznej są drogi. Na dzień 31 grudnia 2010 roku teren Powiatu Żnińskiego pokrywała siatka 490,6 km dróg powiatowych (dane GUS), natomiast na dzień 31 grudnia 2011 roku 493,387 km (dane Powiatowego Zarządu Dróg Powiatowych w Żninie). Kluczowym elementem powiatowego szkieletu drogowego jest droga krajowa nr 5, która jednocześnie stwarza problemy związane z natężeniem ruchu tranzytowego. Liczba pojazdów osobowych na 1000 mieszkańców wynosi 481,6, ciężarowych zaś 69,9. Oczywiście trudną kwestią pozostaje stan techniczny dróg powiatowych – w Zarządzie Dróg Powiatowych na bieżąco aktualizowany jest program naprawy dróg.

Tabela 56. Publiczne drogi Powiatowe według typu nawierzchni
na terenie Powiatu Żnińskiego

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Rodzaj drogi	Długość (km)
o nawierzchni twardej	480,2
o nawierzchni twardej ulepszonej	464,6
o nawierzchni gruntowej	10,4

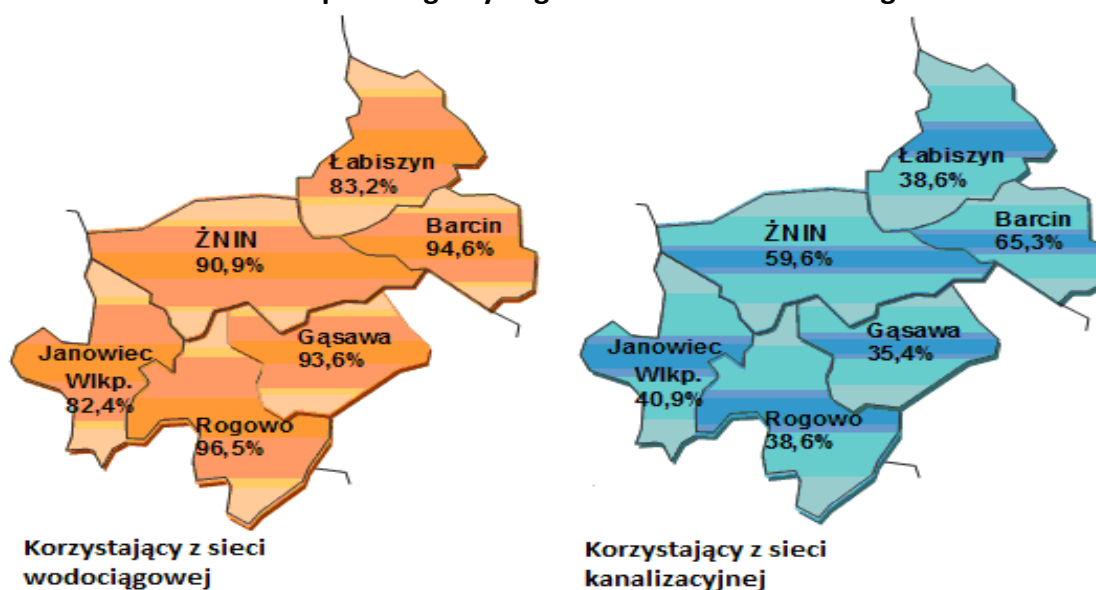
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Powiat Żniński położony jest poza siecią głównych połączeń kolejowych kraju. Posiada jednak stosunkowo wysoką gęstość dróg gminnych i umiejscowiony jest wokół wysokiej rangi dróg głównych, co rekompensuje ogólnie bardzo słabą dostępność komunikacji kolejowej. Potrzeby komunikacyjne mieszkańców zaspokaja PKS. Na terenie powiatu działają także prywatne firmy świadczące usługi przewozowe.

▪ Gospodarka wodno-kanalizacyjna

W ostatnich latach zrealizowano projekty polegające na rozbudowie infrastruktury kanalizacji z użyciem środków unijnych, np. w ramach ochrony zlewni rzeki Gąsawki. Istnieje jednak wyraźna potrzeba dalszych inwestycji w tym kierunku.

**Wskaźnik korzystających z infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
w poszczególnych gminach Powiatu Żnińskiego**

Wskaźnikiem określającym stopień rozwoju infrastruktury technicznej jest procentowy udział mieszkańców korzystających z instalacji. Na dzień 31 grudnia 2010 roku sytuacja w powiecie wyglądała następująco:

Tabela 57. Ludność korzystająca z instalacji w % ogółu ludności w Powiecie Żnińskim

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	Użytkownicy
sieć wodociągowa	90,3%
sieć kanalizacyjna	52,6%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Sieć wodociągową posiada najwięcej odbiorców. Statystycznie największy udział odbiorców wśród mieszkańców występuje w Gminie Rogowo (96,5%), Barcin (94,6%) i Gąsawa (93,6%). Najwyższy stopień skanalizowania posiada Gmina Barcin (65,3%) oraz Żnin (59,6%).

▪ **Gospodarka odpadami**

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 roku w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620 z późn. zm.), Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami określa aktualny stan gospodarki odpadami, prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, w tym również wynikające ze zmian demograficznych i gospodarczych oraz działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami. Gminy z terenu powiatu generują różnego rodzaju odpady, tj. odpady

komunalne, z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady opakowaniowe, odpady budowlane, wraki samochodowe, opony, odpady niebezpieczne - w tym odpady medyczne i weterynaryjne, oleje odpadowe, baterie i akumulatory. Począwszy od 2000 roku poszczególne gminy w powiecie zaczęły stopniowo wprowadzać system selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych i surowcowych.

Poniżej w tabeli przedstawiono przedsiębiorstwa zajmujące się transportem i zbiórką odpadów na terenie Powiatu Żnińskiego.

Tabela 58. Przedsiębiorstwa zajmujące się transportem i zbiórką odpadów na terenie Powiatu Żnińskiego

L.p.	Nazwa i adres przedsiębiorstwa
1.	PPHU "PROPEX" A.S. Tokarscy ul. Zielona 9, 88-430 Janowiec Wlkp.
2.	IRMET Andrzej Figiela, Kierzkowo, 88-403 Jadowniki
3.	Gospodarstwo Rolne Zenon Zieliński, Łabiszyn Wieś 37, 89-210 Łabiszyn
4.	PPH "Rol-Sad" sp. z o.o., Lubostroń, 89-210 Łabiszyn
5.	Przedsiębiorstwo Remontowo – Montażowo - Handlowe "MIREX" Mirosław Pawlak, ul. Słowackiego 11, 88-190 Barcin
6.	Adam Łukowski, Gogółkowo 39 A, 88-410 Gąsawa
7.	Skup Surowców Wtórnych, Czajka Jerzy&Rataj Leszek, Kierzkowo 9, 88-400 Żnin
8.	Przedsiębiorstwo Transportowe "TRANSBUD - Bielawy", Bielawy, 88-192 Piechcin
9.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Magnum” Wojciech Czajka , ul. Spadowa 13, 88-400 Żnin
10.	Transport Ciężarowy Józef Mrówczyński, Chomiąża Szlachecka 33, 88-410 Gąsawa
11.	Usługi Transportowe HER-TRANS Jerzy Hernet, Smogorzewo 84 B, 89-210 Łabiszyn
12.	Firma Handlowo-Usługowa Grzegorz Bujewski, ul. Statkowska 3, 89-210 Łabiszyn
13.	TRANSPORT CIĘŻAROWY Roman Kroczyk, ul. Szkolna 21/1, 88-400 Żnin
14.	PPU "WODBAR" sp. z o.o., ul. Dworcowa 12, 88-190 Barcin
15.	Firma Transportowo-Handlowa Mariusz Nowak, ul. Bydgoska 31, 89-210 Łabiszyn
16.	Pośrednictwo Handlowe "REDAM" Wiśniewski Radosław, ul. Św. Wojciecha 1, 88-190 Barcin
17.	PW "SINTRA" Sławomir Wysocki, Godawy, 88-410 Gąsawa
18.	Usługi Transportowe Jan i Jolanta Kowalscy s.c., ul. Polna 27, 88-190 Barcin
19.	PPHU "SPED-BUD" Waldemar Szałkowski, ul. Polna 73, 88-190 Barcin
20.	PHU "Eko-Trans" Maciej Niedbalski, ul. Artylerzystów 15/20, 88-190 Barcin
21.	GABBER Bernaciak Jan, Sadłogoszcz 9, 88-190 Barcin
22.	PW "DANBUD" import-export Danuta Muszyńska, ul. Pakoska 22/8, 88-190 Barcin
23.	MIKO Jarosław Mikołajczak, Złotowo 23, 88-190 Barcin

24.	PPUH "BODEX" Bogusław Nowak, ul. Dworcowa 10, 88-190 Barcin
25.	Przedsiębiorstwo Transportowe TRANSBUD BIS BIELAWY sp. z o.o., Bielawy 55, 88-192 Piechcin
26.	"TRANS-MARCIN" Przedsiębiorstwo Spedycyjno Transportowe Export-Import Tomasz Lasecki, Godawy 6a, 88-410 Gąsawa
27.	PW SECOPOL Sebastian Baran, Os. J. Sobieskiego 4/2, Paterek, 89-100 Nakło n/Notecią z siedzibą Zdiersk, 89-210 Łabiszyn
28.	PW Jerzy Zieliński i Wspólnicy Spółka Jawna, ul. Bielawska 6, 88-430 Janowiec Wlkp.
29.	PW Maja-Trans-Sped Mirosław Najzer, ul. Przemysłowa 4, 88-400 Żnin
30.	Skup Złomu i Surowców Wtórnych Andrzej Nowicki, ul. Szubińska 9, 89-210 Łabiszyn
31.	PW "BERKLEJ" Rafał Borkowski, ul. Mickiewicza, 88-400 Żnin
32.	COMETTO - Z. Ciszewski i W. Ciszewski spółka jawna, Wolice 20/2, 88-190 Barcin
33.	KZ-POL Sp. J. TRANSPORT-SPEDYCJA K.J. Rosińscy, ul. Kasprowicza 13, 88-190 Barcin
34.	Transport Ciężarowy AUTO-TRANS Bronisław Zabłocki, ul. Polna 94, 88-190 Barcin
35.	PPHU „AGRO-TRANS” Aleksander Józefowicz, Zalesie Barcińskie 7, 88-190 Barcin
36.	PPH DOCARD Dorota Bartczak, ul. Przemysłowa 4, 88-400 Żnin
37.	PKK-BUD Przemysław Kawka, ul. Lotników 23/34, 88-190 Barcin
38.	Traf-Trans Trafny Janusz, ul. Barcińska 3, 88-192 Piechcin
39.	PUHP Pawełczak Leszek, Mamlicz 80, 88-190 Barcin
40.	EKO-PRO Sp. z o.o., ul. Grzebskiego 10, 06-500 Mława z siedzibą Wawrzynki, 88-400 Żnin
41.	P.P.H.U. „MACIO” Maciej Wiśniewski, ul. Spółdzielcza 21, 88-430 Janowiec Wlkp.
42.	P.H.U. „ZŁOMEX” Łukasz Kamadulski, ul. Gen. Świerczewskiego 2, 88-190 Barcin
43.	PW Olejnik Andrzej, Wolice 48, 88-190 Barcin
44.	P.H.U. TRANS-CARBO Łukasz Kanarkowski, ul. Klemensa Janickiego 1A, 88-400 Żnin
45.	PTHW Bylicka Małgorzata, ul. Kopernika 5/53, 88-400 Żnin
46.	JAC-POL Jacek Zeidler, ul. Pakoska 26/19, 88-190 Barcin
47.	PW Artur Idziakowski, Jeżewo 34, 89-210 Łabiszyn
48.	Usługi Transportowe Kubicki Wiktor, ul. Szpitalna 58, 88-400 Żnin
49.	PIEKARNIA - Jacek Mrówczyński „MRÓWKA-TRANS”, ul. Żnińska 7, 88-410 Gąsawa
50.	Transport Ciężarowy Siwak Paweł, ul. Spokojna 11, 88-400 Żnin
51.	SMART Iwona Hyjek, Kania 43, 88-190 Barcin
52.	„WĘGLO-WAP” Jakub Mrówczyński, Wenecja 40 D, 88-400 Żnin
53.	COMETTO Sp. z o.o., Wolice 20/2, 88-190 Barcin
54.	ZABŁOCKI TRANSPORT Jarosław Zabłocki, Sadłogoszcz 8, 88-192 Piechcin
55.	PPH „POL-KOR” Andrzej Szolc, ul. Gwardii Ludowej 16, 88-400 Żnin

56.	PW „ARKADIUSZ” Bogdan Tracki, ul. Ogrodowa 4, 89-210 Łabiszyn
57.	PHU AK-TRANS Artur Kuras, ul. Rynarzewska 18, 89-210 Łabiszyn
58.	„ROBOMAWI” Robert Chmielewski, ul. Bydgoska 32, 89-210 Łabiszyn
59.	URAN Urszula Lewicka, Andrzej Lewicki Spółka Jawna, ul. Żnińska 38, 88-190 Barcin
60.	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. o.o. 88-400 Żnin, Ul. Mickiewicza 22
61.	Zakład Transportowo – Usługowo - Handlowy, Bożena Sika, Nowe Dąbie 84, 89-210 Łabiszyn

Źródło: „Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego wraz z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 oraz Powiatowy Program Usuwania Azbestu” oraz Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Żninie.

▪ Sieć ciepłownicza

Głównie stosowane są rozwiązania indywidualne z przewagą wykorzystania węgla. Wynika to z przewagi obszarów wiejskich, na których dominują domy jednorodzinne wolnostojące. Na obszarze miasta, w obrębie budownictwa wielorodzinnego, funkcjonują lokalne kotłownie o małej mocy oraz sieci ciepłownicze niskotemperaturowe. Łącznie w 2010 roku energię ciepłą sprzedano w ilości 257 487 GJ. W tym gospodarstwach domowych, siecią o długości 1,4 km sprzedano 212 907 GJ.

▪ Gospodarka elektroenergetyczna

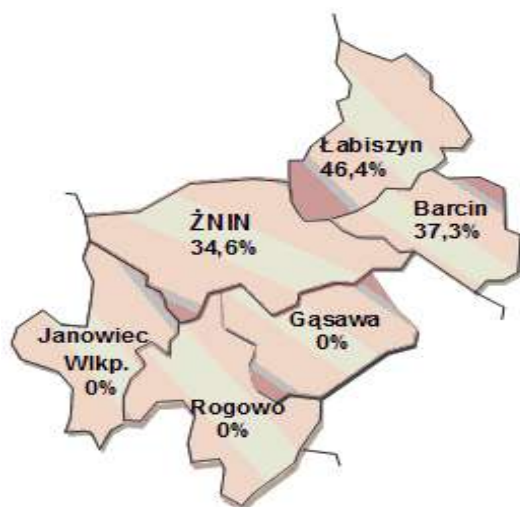
Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta i stanowi część jednolitego systemu krajowego. Obszar powiatu obsługiwany jest przez Grupę Energetyczną ENEA S.A. Rejon Energetyczny Mogilno oraz Rejon Energetyczny Inowrocław. Energia dostarczana jest za pomocą sieci elektroenergetycznych średniego napięcia, głównie poprzez linie napowietrzne, z Głównego Punktu Zasilania usytuowanego na terenie Żnina.

Obecny system zaopatrywania mieszkańców w energię elektryczną w pełni pokrywa istniejące zapotrzebowanie, jednakże wymaga on stopniowej modernizacji, polegającej chociażby na zastępowaniu linii napowietrznych bardziej nowoczesnymi kablami podziemnymi.

W 2010 roku energię elektryczną w gospodarstwach domowych odbierało 21 360 odbiorców, a zużycie energii kształtowało się na poziomie 50 161 MWh. Obserwowany jest trend w postaci zwiększającego się zużycia energii w gospodarstwach domowych.

▪ Sieć gazowa

Mieszkańcy powiatu mają także dostęp do sieci gazowniczej. Jej długość zwiększa się

Korzystający z sieci gazowej

z każdym rokiem. W 2010 roku jej długość wyniosła 106,929 m. Zasila ona 7 104 gospodarstw domowych, w tym 800 ogrzewanych jest za pomocą gazu. Z sieci gazowej korzysta 22 664 użytkowników, którzy zużyli łącznie 2 834,00 tys. m³ tej energii. Dostęp do sieci gazowej posiadają Gminy Łabiszyn, Barcin i Żnin (głównie na terenach miejskich). W porównaniu z Województwem Kujawsko-Pomorskim i pozostałymi 22 powiatami, wskaźniki te plasują Powiat Żniński w pierwszej dziesiątce, w okolicach 7 miejsca pod względem dostępności instalacji gazowej dla mieszkańców.

➤ Infrastruktura społeczna

▪ Edukacja

Na terenie Powiatu Żnińskiego funkcjonuje 28 szkół podstawowych i 10 gimnazjów. W oddziałach specjalnych uczy się 26 uczniów na poziomie podstawowym i 43 na poziomie gimnazjalnym. 37 uczniów niepełnosprawnych korzysta z nauczania indywidualnego w domu (stan na rok szkolny 2011/2012).

Możliwość dalszego kształcenia daje młodym ludziom 7 zasadniczych szkół zawodowych, 3 szkoły ogólnokształcące, 10 techników, 3 uzupełniające licea ogólnokształcące dla absolwentów szkół zawodowych i 1 szkoła policealna dla dorosłych. Szczegółowa prezentacja placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Żniński znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 59. Wykaz placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Żniński

Stan na rok szkolny 2011/2012

Placówki oświatowe Powiatu Żnińskiego		
Nazwa szkoły	Adres	Typy szkół
I Liceum Ogólnokształcące im. Braci Śniadeckich w Żninie	ul. Sienkiewicza 1 88-400 Żnin	– Liceum Ogólnokształcące

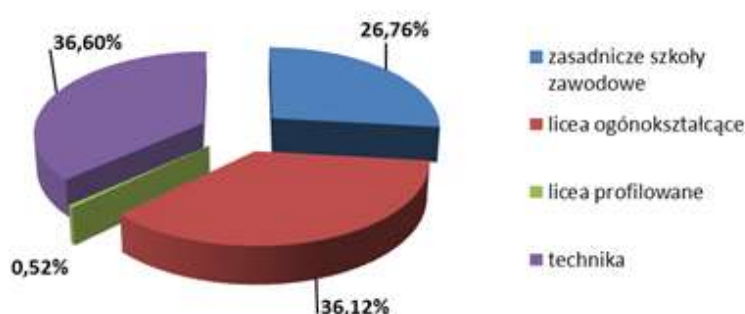
Zespół Szkół Ekonomiczno - Handlowych w Żninie	ul. Śniadeckich 18 88-400 Żnin	– Liceum Ogólnokształcące – Technikum Ekonomiczne
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Karłowskiej w Żninie	ul. Browarowa 14 88-400 Żnin	– Liceum Ogólnokształcące – Technikum Mechaniczne – Technikum Informatyczne – Technikum Technologii Żywności – Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące – Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Zespół Szkół Specjalnych w Żninie	ul. Mickiewicza 32 88-400 Żnin	– Szkoła Podstawowa – Gimnazjum – Szkoła Zawodowa – Szkoła Przeposabiająca do Pracy
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Janowcu Wlkp.	ul. 3 Maja 30 88-430 Janowiec Wielkopolski	– Technikum Agrobiznesu – Technikum Rolnicze – Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Młodocianych Pracowników
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jadwigi Dziubińskiej w Gąsawie	ul. Żnińska 6 88-410 Gąsawa	– Technikum Żywnienia i Gospodarstwa Domowego – Technikum Rolnicze – Technikum Hotelarskie – Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Młodocianych Pracowników
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Henryka Dąbrowskiego w Łabiszynie	ul. Poznańska 10 89-210 Łabiszyn	– Zasadnicza Szkoła Zawodowa – Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Piechcinie	ul. Radłowska 10 88-192 Piehcin	– Technikum Logistyki – Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Centrum Kształcenia Ustawicznego w Żninie	ul. Klemensa Janickiego 26 88-400 Żnin	– Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące – Technikum o kierunku technik handlowiec – Szkoła Policealna o kierunkach kształcenia: • technik administracji, • technik informatyk, • technik bezpieczeństwa i higieny pracy, • technik obsługi turystycznej, • opiekun w domu pomocy społecznej, • opiekunka dziecka.

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury, Sportu Starostwa Powiatowego w Żninie

Współczynnik skolaryzacji w 2010 roku wyniósł 99,15% dla szkół podstawowych oraz 99,27% dla gimnazjalnych. Procentowy udział szkół wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu przeznaczonych do użytku uczniów w szkołach podstawowych wyniósł 88,89, co daje liczbę 12,19 uczniów przypadających na komputer w szkole. W gimnazjach natomiast współczynnik ten wynosi 71,43, czyli 15 uczniów na komputer.

Wydatki na edukację stanowią ok. 35% wydatków ogółu powiatu. W strukturze absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w 2010 roku przeważali uczniowie techników (36,60%) i liceów ogólnokształcących (36,12%), następnie absolwenci szkół zawodowych (26,76%) oraz nieznaczny procent młodzieży kończącej licea profilowane (0,52%).

Wykres 27. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół w roku szkolnym 2009/2010

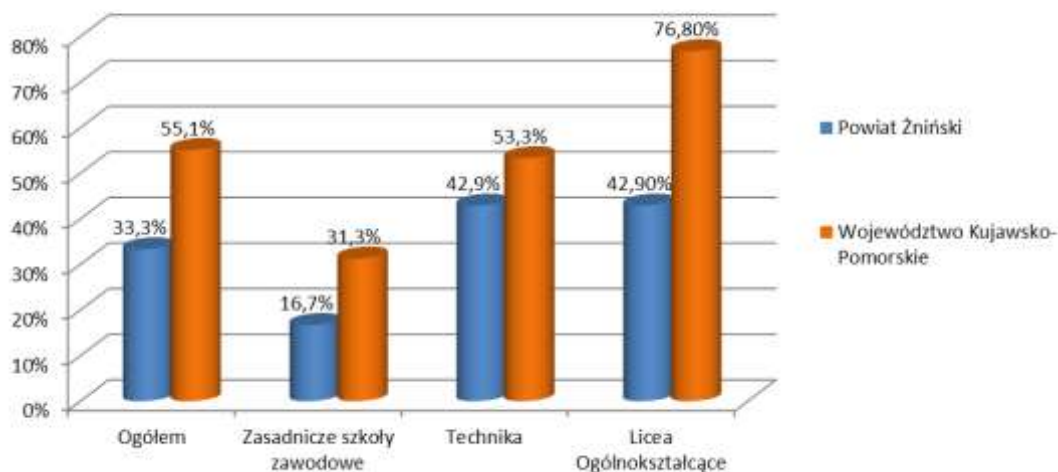

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych – GUS.

W roku 2011 w strukturze absolwentów przeważali uczniowie liceów (47,24%) oraz techników (20,80 %) następnie uczniowie szkół zawodowych (23,22%) i szkół policealnych (8,74%).

Wykres 28. Procentowy udział szkół ponadgimnazjalnych w Powiecie Żnińskim wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu na tle Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Teren Powiatu Żnińskiego przecinają liczne szlaki piesze, rowerowe i kajakowe. Najbardziej znanym jest niewątpliwie Szlaki Piastowski oraz Pałuckich Kościołów.

The map illustrates the road network of the Greater Gniezno Region. Key locations labeled include:

- Poznań** (Poznań)
- Gniezno** (Gniezno)
- Luboń** (Luboń)
- Barcin** (Barcin)
- Żnin** (Żnin)
- Wenecja** (Wenecja)
- Pakość** (Pakość)
- Inowrocław** (Inowrocław)
- Kościelec** (Kościelec)
- Kruszwica** (Kruszwica)
- Strzelno** (Strzelno)
- Kwiecie** (Kwiecie)
- Trzemeszno** (Trzemeszno)
- Niechanów** (Niechanów)
- Witkowo** (Witkowo)
- Grzybów** (Grzybów)
- Września** (Września)
- Giech** (Giech)
- Gultów** (Gultów)
- Kórnik** (Kórnik)
- Swarzędz** (Swarzędz)
- Czarniejewo** (Czarniejewo)
- Uzarszewo** (Uzarszewo)
- Pobiedziska** (Pobiedziska)
- Lubowo** (Lubowo)
- Moraczewo** (Moraczewo)
- Ostrów Lednicki** (Ostrów Lednicki)
- Imiółki** (Imiółki)
- Kłecko** (Kłecko)
- Rzym** (Rzym)
- Marcinkowo Górne** (Marcinkowo Górne)
- Biskupin** (Biskupin)
- Gasawa** (Gasawa)
- Markowice** (Markowice)
- Mogilno** (Mogilno)
- Chabsko** (Chabsko)
- Duszno** (Duszno)

A small inset map on the right shows the location of the region within Poland.

Obecnie trwają prace nad gruntowną inwentaryzacją Szlaku Piastowskiego. Zadania tego podjęła się Rada Programowo - Naukowa ds. Szlaku Piastowskiego. Głównym zadaniem zespołu jest inwentaryzacja Szlaku, jego materialnych zabytków i atrakcji oraz jego przebiegu wg kształtu ustalonego w latach 60-tych i 70-tych ubiegłego wieku.

- basen z jacuzzi i zespołem saun w Barcinie,
- hale i ośrodki sportowe – boiska, kort tenisowy,
- ośrodki rekreacji konnej,
- Centrum Nurkowe „Piechcin”,

- Paintball Park (Wola, Rogowo),
- strzelnica w Piechcinie,
- tor motocrossowy i kartingowy na terenie Parku Dinozaurów w Rogowie.

Na terenie Powiatu Żnińskiego działają także kluby sportowe (piłki nożnej, koszykówki, hokeja na trawie, bilardowy), bractwa i koła łowieckie, koła i związki wędkarskie. Ponadto istnieją atrakcyjne warunki do uprawiania sportów wodnych: kitesurfingu, snowkitingu, wakeboardingu, żeglarstwa i windsurfingu.

Przy odpowiednim zagospodarowaniu i podjęciu działań promocyjnych Powiat Żniński stanowić może ważny teren obsługi ruchu turystycznego w Polsce. Rozwój turystyki daje możliwość tworzenia nowych miejsc pracy i kształcenia w kierunku nowych zawodów, zwłaszcza dla osób młodych. Może wyzwać w lokalnej społeczności przedsiębiorczość, np. otwieranie zakładów usługowych. Inwestowanie w rozbudowę infrastruktury technicznej i komunalnej miejscowości turystycznych jest szansą na poprawę ich wizerunku i przez to zwiększenia popytu na usługi turystyczne. Podwyższanie i kształtowanie świadomości turystycznej społeczności lokalnych poprzez organizowanie licznych spotkań i szkoleń jest szansą na jej aktywizowanie w kierunku rozwoju turystyki.

Ponadto z informacji uzyskanych od kierowników placówek wynika, iż występuje znaczne zapotrzebowanie na rozwijanie przyszłolnej infrastruktury sportowej.

▪ Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Zgodnie z art.4, ust.1, pkt.2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. 01.142.1592 z późn. zm.), Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, w zakresie promocji i ochrony zdrowia. Szczegółowy zakres kompetencji powiatu w obszarze ochrony zdrowia określają jednak inne ustawy, odnoszące się m.in. do takich zagadnień jak przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii, zwalczanie zagrożeń epidemiologicznych, zapewnienie dostępu do opieki ambulatoryjnej.

Tabela 60. Ochrona zdrowia i opieka społeczna w Powiecie Żnińskim

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA		
Zakłady opieki zdrowotnej		
ogółem	ob.	17
publiczne	ob.	3
niepubliczne	ob.	13
Praktyki lekarskie		
w miastach	osoba	6
na wsi	osoba	3
Podstawowa opieka zdrowotna - porady	jd	321870
Apteki ogólnodostępne	ob.	21
Żłobki		

ogółem	ob.	0
miejsca rzeczywiste (łącznie z oddz.)	msc	23
dzieci (łącznie z oddziałami)	osoba	23
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej		
placówki (z filiami)	ob.	4
domy pomocy społecznej	ob.	3
miejsca (łącznie z filiami)	msc	255
mieszkańcy (łącznie z filiami)	osoba	267

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS; Wydział Zdrowia, Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego

Na terenie Powiatu Żnińskiego funkcjonują 3 publiczne zakłady opieki zdrowotnej, 13 zakładów niepublicznych na czele z największym Pałuckim Centrum Zdrowia Sp. z o.o. NZOZ w Żninie, który jest jedynym szpitalem w powiecie oraz Powiatowa Stacja Epidemiologiczno-Sanitarna w Żninie. Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z 9 prywatnych praktyk lekarskich oraz 5 przychodni, ośrodków zdrowia i poradni. Na obszarze Powiatu Żnińskiego zlokalizowanych jest ponadto 21 ogólnodostępnych aptek. Liczba dzieci w oddziałach żłobkowych jest równa liczbie miejsc rzeczywistych i wynosi 23. Wśród stacjonarnych placówek pomocy społecznej można wyróżnić 3 domy pomocy społecznej w Podobowicach, Barcinie, Tonowie oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Żninie i 2 Rodzinne Domy Dziecka w Gąsawie i Rozalinowie. Liczba mieszkańców wspomnianych obiektów wynosi 267 osób.

Wśród wydatków budżetu powiatu w 2010 roku ok. 26% przeznaczono na ochronę zdrowia i pomoc społeczną. Analiza potrzeb placówek wykazała konieczność przeprowadzenia prac remontowych, m.in. z zakresu wykonania dociepleń, doposażenia, dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

▪ Infrastruktura kultury

Głównym ośrodkiem kulturalnym współprowadzonymi przez samorząd powiatowy jest Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żninie.

Biblioteka w Żninie oprócz swej podstawowej funkcji, czyli udostępniania osobom chętnym swego księgozbioru, pełni również funkcję animatora kultury. Pracownicy biblioteki podjęli się szeregu działań o charakterze propagatorskim, mających na celu pobudzanie aktywności czytelniczej, a tym samym rozwój czytelnictwa jako formy uczestnictwa kulturalnego. Biblioteka oferuje jednak szeroką paletę propozycji spędzania wolnego czasu: wieczory autorskie, wieczory literackie, wykłady tematyczne, prelekcje dla dzieci, prowadzenie Klubu Podróżnika, lekcje biblioteczne, wystawy, sesje historyczne i konferencje popularnonaukowe, konkursy literackie i plastyczne, warsztaty dziennikarsko-survivalowe.

Jednocześnie na terenie Powiatu Żnińskiego ważnym ośrodkiem kulturalnym jest Pałac Lubostroń, który poza różnymi formami działalności o charakterze kulturalno-edukacyjnym prowadzi również działalność gastronomiczno-hotelarską. Pałac Lubostroń

specjalizuje się w obsłudze szkoleń, konferencji, seminariów, spotkań integracyjnych, różnego rodzaju imprez okolicznościowych. Realizując program kulturalny w zabytkowym zespole pałacowym organizowane są cykliczne koncerty muzyki klasycznej a także wernisaże malarstwa, fotografii, rzeźby i inne. Pałac Lubostroń podejmuje szereg działań kulturalnych, mających na celu zachowanie tradycji organizowanych imprez, m.in.: Konkurs Pojazdów Konnych, Festiwal Muzyka w Świetle Księżyca. Na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Lubostroniu organizowane są również piknikowe spotkania dzieci (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci niepełnosprawnych) połączone ze zwiedzaniem.

Mieszkańcy powiatu mogą śledzić bieżące wydarzenia za pośrednictwem mediów. Najważniejsze z nich to Express Żniński, miejscowy oddział Gazety Pomorskiej, Tygodnik Lokalny Pałuki oraz Radio Żnin i Telewizja Lokalna – Barcin.

II.7.5. Administracja i służby publiczne

➤ Administracja powiatowa

Władzę uchwałodawczą w powiecie sprawuje Rada Powiatu, a władzą wykonawczą jest Zarząd Powiatu, na czele którego stoi Starosta. Prace Rady Powiatu Żnińskiego, złożonej z 19 radnych, zorganizowane są w 9 stałych Komisjach Rady Powiatu. W Radzie Powiatu Żnińskiego działają następujące stałe komisje:

1. Komisja Etyki Radnego,
2. Komisja Gospodarki Przestrzennej i Infrastruktury,
3. Komisja Zdrowia, Opieki Społecznej i Spraw Socjalnych,
4. Komisja Turystyki i Promocji Powiatu,
5. Komisja Oświaty, Kultury i Sportu,
6. Komisja Ochrony Środowiska,
7. Komisja Budżetu i Rozwoju Gospodarczego,
8. Komisja Bezpieczeństwa Publicznego i Spraw Samorządowych,
9. Komisja Rewizyjna.

W skład Starostwa Powiatowego wchodzi następujące wydziały:

1. Wydział Organizacyjny,
2. Biuro Rady,
3. Wydział Finansów,
4. Wydział Zdrowia, Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego ,
5. Wydział Urbanistyki i Architektury,
6. Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa,
7. Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości,
8. Wydział Komunikacji i Dróg,
9. Wydział Oświaty, Kultury i Sportu,
10. Wydział Promocji i Rozwoju Lokalnego.

Poza wydziałami w skład Starostwa Powiatowego wchodzi następujące samodzielne stanowiska pracy:

1. Radcy Prawni,
2. Powiatowy Rzecznik Konsumentów,
3. Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych,
4. Audytor Wewnętrzny,
5. Administrator Bezpieczeństwa Informacji,
6. Pełnomocnik ds. systemu zarządzania jakością,
7. Administrator systemu zarządzania jakością.

➤ **Jednostki organizacyjne Powiatu Żnińskiego**

1. Powiatowy Urząd Pracy w Żninie,
2. Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie,
3. Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Żninie,
4. Placówki oświatowe:
 - I Liceum Ogólnokształcące im. Braci Śniadeckich w Żninie,
 - Zespół Szkół Ekonomiczno-Handlowych w Żninie,
 - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Marii Karłowskiej w Żninie,
 - Zespół Szkół Specjalnych w Żninie,
 - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Janowcu Wielkopolskim,
 - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jadwigi Dziubińskiej w Gąsawie,
 - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Henryka Dąbrowskiego w Łabiszynie,
 - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Piechcinie,
 - Centrum Kształcenia Ustawicznego w Żninie,
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żninie.
5. Placówki Pomocy Społecznej:
 - Rodzinny Dom Dziecka w Gąsawie,
 - Rodzinny Dom Dziecka w Rozalinowie,
 - Dom Pomocy Społecznej w Barcinie,
 - Dom Pomocy Społecznej w Podobowicach,
 - Dom Pomocy Społecznej w Żninie (w budowie),
 - Dom Pomocy Społecznej w Tonowie,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy w Żninie,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

➤ **Służby publiczne Powiatu Żnińskiego**

Na terenie Powiatu Żnińskiego działają następujące służby, inspekcje i straże:

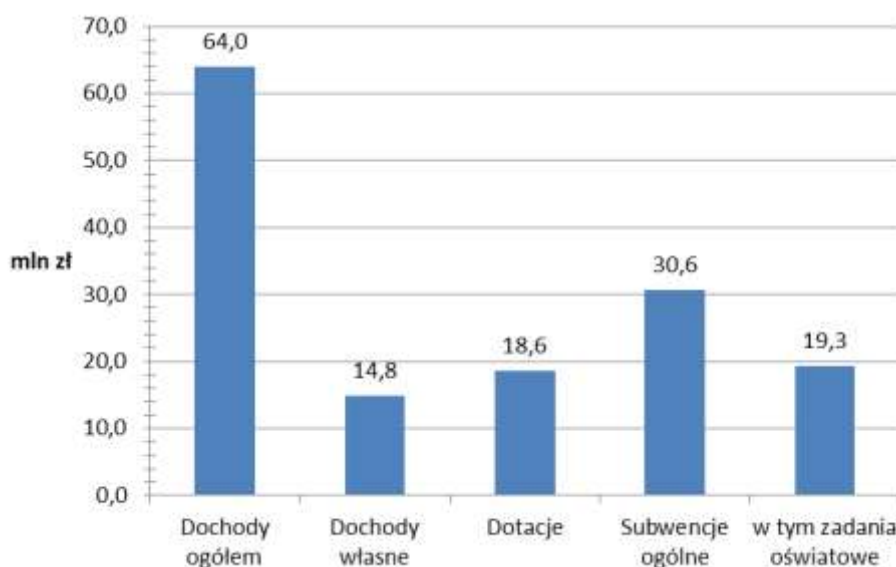
1. Komenda Powiatowa Policji w Żninie wraz z jednostkami podległymi, na które składają się:
 - Komisariat Policji w Barcinie,
 - Posterunek Policji w Łabiszynie,

- Posterunek Policji w Gąsawie,
 - Posterunek Policji w Janowcu Wielkopolskim,
 - Posterunek Policji w Rogowie.
2. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie,
 3. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żninie,
 4. Inspekcja Weterynaryjna Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Żninie.

II.7.6. Budżet Powiatu Żnińskiego

W 2010 roku dochód Powiatu Żnińskiego wyniósł 64 031 854,89 zł, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 914,47 zł. Zgodnie z poniższym wykresem dochody Powiatu Żnińskiego składają się z subwencji ogólnych (w tym zadań oświatowych), dotacji oraz dochodów własnych. Prawie połowa budżetu powiatu to subwencje ogólne, około 30% to dotacje. Dochody własne w 2010 roku stanowiły 23%.

Wykres 29. Dochody budżetu Powiatu Żnińskiego według rodzajów w 2010 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W poniższej tabeli zaprezentowano dochody Powiatu Żnińskiego według działów. Procentowo największy udział stanowią dochody związane z następującymi działami: różne rozliczenia (47,8%) oraz pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej (16,8%). Duże znaczenie w budżecie powiatu mają dochody od osób prawnych i od osób fizycznych. W 2010 roku wyniosły one 7 195,6 tys. zł i stanowiły 11,2% ogółu dochodów powiatu.

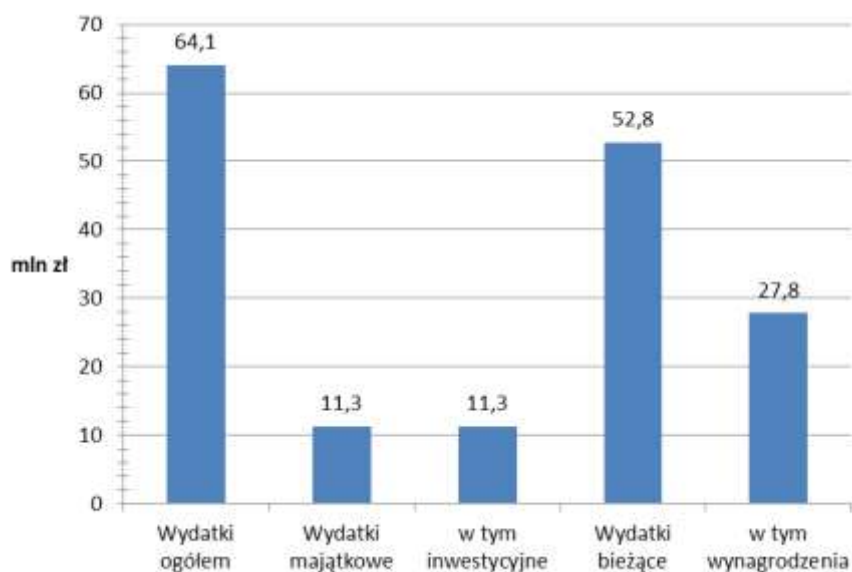
Tabela 61. Dochody budżetu Powiatu Żnińskiego według działów

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

DOCHODY BUDŻETU POWIATU ŻNIŃSKIEGO WEDŁUG DZIAŁÓW	2008	2009	2010	
	w tys. zł		w %	
Dochody ogółem	51904,1	56973,2	64031,9	100
Różne rozliczenia	26278,0	29103,7	30622,5	47,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	8751,8	9571,3	10748,8	16,8
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	8569,9	7331,1	7195,6	11,2
Transport i łączność	292,7	1904,2	4889,5	7,6
Administracja publiczna	675,3	1008,5	1070,4	1,7
Gospodarka mieszkaniowa	478,5	497,9	500,4	0,8
Leśnictwo	204,8	214,4	222,0	0,2
Rolnictwo i łowiectwo	35,7	19,9	32,9	0,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	64,0	14,0	16,4	0,1
Kultura fizyczna i sport	28,2	0	0	x
Pozostałe	6525,1	7308,2	8733,4	13,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W 2010 roku wydatki Powiatu Żnińskiego wyniosły 64 119 004,35, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 915,71 zł. Struktura wydatków Powiatu Żnińskiego składa się z wydatków majątkowych (w tym inwestycyjnych) oraz wydatków bieżących, na które składają się m.in. wynagrodzenia. Ponad 83% wydatków to wydatki bieżące powiatu.

Wykres 30. Wydatki budżetu Powiatu Żnińskiego według rodzajów w 2010 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Poniższa tabela prezentuje wydatki Powiatu Żnińskiego według działów. Zdecydowanie najwięcej środków powiat przeznacza na oświatę i wychowanie (34,8%), następnie pomoc społeczną i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej (22,0%) oraz transport i łączność (19%).

Tabela 62. Wydatki budżetu Powiatu Żnińskiego wg działów

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

WYDATKI BUDŻETU POWIATU ŻNIŃSKIEGO WEDŁUG DZIAŁÓW	2008	2009	2010	
	w tys. zł		w %	
Wydatki ogółem	52597,3	58518,5	64119,0	100,0
Oświata i wychowanie	16834,3	21228,5	22285,9	34,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	12102,7	13507,0	14090,0	22,0
Transport i łączność	5848,5	7617,4	12168,1	19,0
Administracja publiczna	5343,9	6156,7	6409,3	10,0
Ochrona zdrowia	5689,9	3737,7	2717,4	4,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3869,1	2944,6	2966,3	4,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	1264,3	1344,3	1372,2	2,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	345,0	445,0	169,0	0,3
Działalność usługowa	339,5	322,4	383,0	0,6
Leśnictwo	204,8	214,4	221,9	0,3
Gospodarka mieszkaniowa	119,4	197,2	198,4	0,3
Kultura fizyczna i sport	130,0	73,8	76,2	0,1
Rolnictwo i łowiectwo	46,6	30,5	43,9	0,1
Pozostałe	459,3	699,0	1017,4	1,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

II.7.7. Fundusze unijne pozyskane przez Powiat Żniński

Powiat Żniński, poczynawszy od 2004 r. pozyskiwał i realizował projekty finansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej. Dotychczas Powiat Żniński pozyskał łącznie **32.875.505,96 zł** z czego:

- ✓ **1.852.436,59 zł** w okresie programowania 2004-2006,
- ✓ **31.023.069,37 zł** w okresie programowania 2007-2013.

W poniższych tabelach przedstawiono wykaz wszystkich projektów zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji. Wykaz został podzielony na okresy programowania, a te na poszczególne programy.

Tabela 63. Środki unijne pozyskane przez Powiat Żniński w okresie programowania 2004-2006.

OKRES PROGRAMOWANIA 2004-2006		
L.p.	Tytuł projektu	Zakres projektu
1	„Szansa dla żaka”	Przedsięwzięcie obejmowało 3 edycje projektu edukacyjnego dla studentów
2	Pomoc stypendialna dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych województwa kujawsko-pomorskiego	
3	„Jestem silniejszy”	Projekt adaptacyjny dla osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na otwartym rynku pracy
4	„Szkola marzeń”	Projekt edukacyjny dla szkół ponadgimnazjalnych
ŁĄCZNA KWOTA POZYSKANYCH DOTACJI W OKRESIE PROGRAMOWANIA 2004-2006: 1.852.436,59 Zł		

Źródło: Prezentacja pn. „Fundusze unijne. Perspektywy, szanse na rozwój regionów na przykładzie Powiatu Żnińskiego. Aktualnie realizowane projekty z funduszy unijnych”

Tabela 64. Środki unijne pozyskane przez Powiat Żniński w okresie programowania 2007-2013.

OKRES PROGRAMOWANIA 2007-2013						
Program Operacyjny Kapitał Ludzki						
Projekty zrealizowane	L.p.	Tytuł projektu	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Czas realizacji	Źródło finansowania
	1	Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w roku szkolnym 2008/2009 / <i>Powiat Żniński jako Partner</i>	77.041,00 zł	66.881,00 zł	2008-2009	9.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	2	Kadry oświaty podwyższają swoje kwalifikacje / <i>Powiat Żniński jako Partner</i>	23.180,00 zł	19.242,00 zł	2008-2009	9.4 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	3	Europejskie Kompetencje Urzędnika / <i>Powiat Żniński jako Lider</i>	820.826,24 zł	769.226,24 zł	2008-2010	5.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	4	Na pomoc rodzinie (I i II edycja) / <i>Powiat Żniński jako Partner</i>	841.367,72 zł	752.971,53 zł	2009-2013	7.1.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	5	Sprawny Urząd Pracy / <i>Powiat Żniński jako Lider</i>	177.995,53 zł	151.102,25 zł	2008-2009	6.1.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki

	6	Sprawna kadra w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żninie / <i>Powiat Żniński jako Lider</i>	109.760,08 zł	96.050,07 zł	2009	6.1.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	7	Profesjonalna kadra / <i>Powiat Żniński jako Lider</i>	88.440 zł	75.174 zł	2010	6.1.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	8	Wyższe kwalifikacje lepsza perspektywa / <i>Powiat Żniński jako Lider</i>	1.034.558,50 zł	902.652,29 zł	2009-2011	9.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	9	Przyszłość wytyczana pozalekcyjnymi ścieżkami wiedzy i kompetencji / <i>Powiat Żniński jako Lider</i>	1.184.228,00 zł	1.184.228,00 zł	2009-2011	9.1 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Projekty realizowane	10	Profesjonalne Kadry – Sprawne Urzędy Powiatu Żnińskiego / <i>Powiat Żniński jako Lider</i>	1.150.215,00 zł	1.019.223,00 zł	2010-2012	5.2.1 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	11	Aktywizacja osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy / <i>Powiat Żniński jako Lider</i>	14.017.000,00 zł	14.017.000,00 zł	2008-2013	6.1.3 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	12	Nowa jakość kształcenia zawodowego w Powiecie Żnińskim / <i>Powiat Żniński jako Lider</i>	925.625,00 zł	786.781,25 zł	2011-2012	9.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
	13	Profesjonalna kadra 2011	103.720,00 zł	88.162,00 zł	2011	6.2 Program

						Operacyjny Kapitał Ludzki
Projekty, które będą realizowane	14	Autostrada kompetencji i umiejętności / Powiat Żniński jako Lider	800.607,00 zł (szacunkowa wartość projektu – projekt w trakcie negocjacji)	680.515,95 zł (proponowana kwota dofinansowania przez Komisję Oceny Projektów)	2012-2013	9.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Łączna kwota pozyskanych dotacji w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki: 21.354.464,07 zł						
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego						
Projekty zrealizowane	1	Przebudowa obiektu mostowego w miejscowości Szkółki na rzece Wełna / Powiat Żniński jako Lider	1.428.213,86 zł	714.106,93 zł	lipiec 2007 – październik 2009	Regionalny Program Operacyjny WK-P, Działanie 1.1
	2	Przebudowa drogi powiatowej Żnin – Gąsawa – Ryszewo / Powiat Żniński jako Lider	4.070.160,09 zł	2.035.080,04 zł	wrzesień 2007 – sierpień 2010	Regionalny Program Operacyjny WK-P, Działanie 1.1
	3	e-Usługi – e-Organizacja / Powiat Żniński jako Partner	12.960,00 zł	9.720,00 zł	2010	Regionalny Program Operacyjny WK-P

Projekty realizowane	4	Przyszkolne obserwatoria astronomiczne – Astro-Baza / Powiat Żniński jako Partner	299.361,00 zł	219.361,00 zł	2010-2011	Regionalny Program Operacyjny WK-P
	5	Przebudowa drogi powiatowej Chomętowo – Żnin / Powiat Żniński jako Lider	3.810.384,85 zł	1.905.192,42 zł	lipiec 2011 – listopad 2011	Regionalny Program Operacyjny WK-P, Działanie 1.1
Łączna kwota pozyskanych dotacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego: 9.621.079,80 zł						
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich						
Projekty zrealizowane	1	Ustawienie tablic informacyjnych z mapami turystycznymi / Powiat Żniński jako Lider	25.522,50 zł	16.329,60 zł	2011	4.1/413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju PROW 2007-2013 dla małych projektów
Projekty realizowane	2	Wydanie mapy turystycznej Powiatu Żnińskiego / Powiat Żniński jako Lider	21.420,00 zł	13.790,00 zł	2011	4.1/413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju PROW 2007-2013 dla małych projektów
Łączna kwota pozyskanych dotacji w ramach Programu Rozwój Obszarów Wiejskich: 46.942,50 zł						
ŁĄCZNA KWOTA POZYSKANYCH DOTACJI W OKRESIE PROGRAMOWANIA 2007-2013: 31.022.486,37 zł						

Źródło: materiały Starostwa Powiatowego w Żninie

II.7.8. Powiat Żniński na tle pozostałych powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Wewnętrzne zróżnicowanie gmin Powiatu Żnińskiego prezentuje wykonana szczegółowa diagnoza prospektywna, podsumowana całościowym ujęciem powiatu oraz analizą SWOT jego słabych i mocnych stron.

W niniejszej części strategii przeanalizowano, jak poszczególne cechy Powiatu Żnińskiego z różnych dziedzin, składające się na jego portret, wypadają w kontekście pozostałych powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego i miast na prawach powiatu.

Zestawienie porównywanych cech przedstawiono w poniższych tabelach. Zastosowano ujęcia według wartości bezwzględnych dla porównywanych cech oraz według pozycji zajmowanej przez daną jednostkę samorządową w zbiorze pozostałych.

Tabela 65. Wybrane cechy opisujące Powiat Żniński na tle pozostałych Powiatów Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wyszczególnienie	Ludność na 1 km2	Kobiety na 100 mężczyzn	Saldo migracji na 1000 ludności	Dochody własne budżetów Powiatów	Wydatki budżetów Powiatów	Obsługa długu publicznego	Czytelnice bibliotek publicznych na 1000 ludności	Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania		Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w zasobach mieszkaniowych na 1 osobę	Ludność korzystająca z instalacji w % ogółu ludności w 2010r.			Stopa bezrobocia rejestrowanego	Targowiska stałe	Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w 2009 r. *
				na 1 mieszkańca	obiekty			udzielone noclegi na 1000 ludności	wodociągu			kanalizacji	gazu				
Powiat Aleksandrowski	117	107	35	216,03	919,15	206680,06	136	35	14300,04	29,4	26,2	90,2	40,8	12,8	20,6	6	10125
Powiat Brodnicki	73	103	52	198,91	730,72	868243,96	189	15	1028,27	41,9	24,1	86,3	52,8	0,3	15,9	4	21124
Powiat Bydgoski	75	103	1255	275,59	599,67	3623,08	114	26	958,56	76,5	26,8	85,3	48,2	18,6	12,7	6	14301
Powiat Chełmiński	98	105	-73	170,33	947,15	231156,84	173	8	283,65	22,7	21,4	87,6	48,8	30,8	22	3	7472
Powiat Golubsko-Dobrzyński	74	102	-54	188,89	991,97	402940,45	153	5	388,91	19,7	22,3	88,6	55	6,1	21,2	4	11870
Powiat Grudziądzki	53	99	-68	137,6	606,34	67043,73	128	4	107,05	21,4	23,4	80,2	32,3	10,1	27,1	1	9281
Powiat Inowrocławski	134	107	-289	256,85	1137,2	1433311,37	147	14	2937,8	22	21,3	94,2	67,3	55,5	21,7	9	26103
Powiat Lipnowski	65	103	-194	191,46	1375,81	12785,05	133	4	49,86	14,8	21,3	83,2	29,7	0,1	28,9	6	4527
Powiat Mogileński	69	104	-79	190,63	1152,26	80240,02	148	16	1039,01	16,8	22,6	93,2	48,6	33,9	21,5	3	7641
Powiat Nakielski	76	103	-167	203,44	1019,12	1012166,46	158	5	93,95	21,4	20,6	86,9	45,4	26,2	22,9	6	3643
Powiat Radziejowski	69	103	-100	161,47	1096,88	96757,46	189	7	116,91	12,5	24,4	88,4	30,5	0,4	22,9	7	7639
Powiat Rypiński	75	104	-141	181,91	996,04	12785,05	158	5	256,49	19,1	22,3	85,9	43,3	0	19,9	5	12015
Powiat Sępoleński	52	101	-154	221,1	1046,93	601425,94	141	12	786,71	12,2	21,2	79,3	42,8	22	25,9	3	4851
Powiat Świecki	66	104	-69	247,27	859,37	601365,98	145	13	468,78	19,5	22,3	87,5	57,4	24,9	20	9	34988
Powiat Toruński	79	103	1108	247,6	734,81	406546,55	138	12	336,39	51,9	22,8	86,1	40,6	14,9	17,8	1	44839
Powiat Tucholski	44	101	-79	299,66	1356,18	1391978,38	157	17	1825,1	18,9	23,1	85,8	57,4	27,3	19,8	7	5914
Powiat Wąbrzeski	69	104	-50	191,47	840,45	613569,23	135	9	973,66	31,7	22,6	87,5	51,5	8,8	21	1	13891
Powiat Włocławski	58	102	-2	229,39	859,4	37472,83	122	8	1355,15	26,2	23,8	85,3	30	5,5	26,2	11	7437
Powiat Żniński	71	103	-56	211,62	915,71	501180,82	152	21	1129,59	15	21,4	90,3	52,6	32,3	21,5	9	5215
Miasto Bydgoszcz	2024	114	-1267	2133,98	3734,87	22890249,34	141	26	641,34	27,9	22,6	96,7	91,1	87,2	8	14	18312
Miasto Grudziądz	1710	110	-293	1526,35	3959,31	4150158,04	142	10	505,33	13,3	20,7	95,5	90,9	90,2	22,5	10	8897
Miasto Toruń	1774	116	-642	2181,49	4029,03	17718276,94	148	36	1628,47	36,4	23,2	94,8	92,5	82,5	8,2	6	20833
Miasto Włocławek	1387	113	-356	2177,52	4397,29	10899350,63	166	8	560,29	20,8	21,1	96,9	91,7	74,8	19,5	5	36646

Wyszczególnienie	Ludność na 1 km2	Kobiety na 100 mężczyzn	Saldo migracji na 1000 ludności	Dochody własne budżetów Powiatów	Wydatki budżetów Powiatów	Obsługa długu publicznego	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania		Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w zasobach mieszkańczych na 1 osobę	Ludność korzystająca z instalacji w % ogółu ludności w 2010r.			Stopa bezrobocia rejestrowanego	Targowiska stałe	Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w 2009 r.
				na 1 mieszkańca				obiekty	udzielone noclegi na 1000 ludności			wodociągu	kanalizacji	gazu			
Powiat Aleksandrowski	6	5	4	12	15	8	18	2	1	6	2	8	18	15	10	9	12
Powiat Brodnicki	13	12	3	15	21	16	1	8	8	3	4	15	9	21	4	16	5
Powiat Bydgoski	10	12	1	6	23	1	23	3	10	1	1	19	14	13	3	9	8
Powiat Chełmiński	7	7	11	21	14	9	3	15	18	9	16	11	12	8	16	18	17
Powiat Golubsko-Dobrzyński	12	19	7	19	13	10	8	19	16	14	13	9	8	18	12	16	11
Powiat Grudziądzki	21	23	9	23	22	5	21	22	21	11	6	22	20	16	22	21	13
Powiat Inowrocławski	5	5	19	7	8	19	12	9	2	10	18	5	5	5	15	4	4
Powiat Lipnowski	19	12	18	17	5	2	20	22	23	20	18	21	23	22	23	9	22
Powiat Mogileński	15	8	12	18	7	6	10	7	7	18	10	6	13	6	13	18	15
Powiat Nakielski	9	12	17	14	11	17	5	19	22	11	23	14	15	10	18	9	23
Powiat Radziejowski	15	12	14	22	9	7	1	18	20	22	3	10	21	20	18	7	16
Powiat Rypiński	10	8	15	20	12	2	5	19	19	16	13	17	16	23	8	14	10
Powiat Sępoleński	22	21	16	11	10	14	15	11	11	23	20	23	17	12	20	18	21
Powiat Świecki	18	8	10	9	18	13	13	10	15	15	13	12	6	11	9	4	3
Powiat Toruński	8	12	2	8	20	11	17	11	17	2	9	16	19	14	5	21	1
Powiat Tucholski	23	21	12	5	6	18	7	6	3	17	8	18	6	9	7	7	19
Powiat Wąbrzeski	15	8	6	16	19	15	19	14	9	5	10	12	11	17	11	21	9
Powiat Włocławski	20	19	5	10	17	4	22	15	5	8	5	19	22	19	21	2	18
Powiat Żniński	14	12	8	13	16	12	9	5	6	19	16	7	10	7	13	4	20
Miasto Bydgoszcz	1	2	23	3	4	23	15	3	12	7	10	2	3	2	1	1	7
Miasto Grudziądz	3	4	20	4	3	20	14	13	14	21	22	3	4	1	17	3	14
Miasto Toruń	2	1	22	1	2	22	10	1	4	4	7	4	1	3	2	9	6
Miasto Włocławek	4	3	21	2	1	21	4	15	13	13	21	1	2	4	6	14	2

*dot. podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

Przedstawiony powyżej zestaw danych wskazuje na dużą zbieżność wartości analizowanych cech Powiatu Żnińskiego ze średnimi obliczonymi dla całego obszaru województwa. Średnia wypadkowa pozycja powiatu w analizowanym zbiorze cech - jedenasta - klasyfikuje go niemal w środku stawki, zatem można stwierdzić, że jest to obszar statystycznie reprezentatywny dla województwa. Nie wystąpiła sytuacja, aby teren powiatu przodował lub zajmował końcową pozycję pod względem każdej z rozpatrywanych cech.

Poniżej zamieszczono krótką analizę pozycji Powiatu Żnińskiego w województwie w badanych dziedzinach wraz z komentarzem.

Teren Powiatu Żnińskiego, zajmujący 5,5% obszaru województwa, charakteryzuje się przeciętnym zagęszczeniem ludności. Wypadkowa wartość wskaźnika zagęszczenia ludności jest jednak niższa niż średnia dla województwa (71 osób/ km²) i lokuje Powiat Żniński na 14 miejscu w regionie.

Spółeczeństwo gmin Powiatu Żnińskiego wpisuje się w charakterystyczny dla powiatów ziemskich województwa schemat niemal równego udziału liczby kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie ludności. Za wyjątkiem Powiatu Grudziądzkiego ma miejsce wśród nich minimalna przewaga kobiet nad mężczyznami. W Powiecie Żnińskim wskaźnik feminizacji wyniósł 103 kobiety na 100 mężczyzn i był nieco niższy od średniego wskaźnika dla obszaru województwa, który przyjął wartość 107. Charakterystyczny jest także wyraźnie wyższy stopień feminizacji społeczności wszystkich Powiatów grodzkich województwa.

Powiat Żniński należy do grupy powiatów województwa o niekorzystnym układzie migracji ludności. Ten trend, związany z odpływem ludności, jest dominujący w całym regionie, dla którego saldo migracji również przyjęło ujemną wartość. Zajmując 8 pozycję pod kątem salda migracji, Powiat Żniński jest jednak w czołówce wśród jednostek o stwierdzonej ujemnej wartości tego wskaźnika. Zdecydowanie najkorzystniejsze trendy migracyjne występują w gminach podmiejskich Bydgoszczy i Torunia, co widoczne jest w wartościach salda migracji dla Powiatów Bydgoskiego i Toruńskiego.

W odniesieniu do pozostałych jednostek, przeciętnie wypadają wskaźniki Powiatu Żnińskiego, związane z budżetem w dyspozycji jednostki samorządowej. Statystyczne ujęcie dochodów własnych i wydatków powiatu na 1 mieszkańca oraz wysokości obsługi długu publicznego klasyfikuje Powiat Żniński na dalszych pozycjach rankingowych. Co oczywiste, dochody i wydatki budżetowe są zdecydowanie najwyższe na mieszkańca w Powiatach grodzkich województwa, które są jego najbardziej rozwiniętymi gospodarczo obszarami. Dysponowanie przez nie największymi budżetami oraz intensywna polityka inwestycyjna widoczna jest także we względnie wysokich wartościach dotyczących obsługi długu publicznego. Pozycja Powiatu Żnińskiego w dużej mierze wynika z wielofunkcyjnego charakteru jego terenu, na którym nadal dominuje funkcja rolnicza, istotne znaczenie posiada funkcja turystyczna, natomiast nie rozwinął się w znacznym stopniu duży przemysł.

O wysokiej aktywności kulturalnej mieszkańców Powiatu Żnińskiego świadczy jego pozycja związana z cechą „czytelniczy bibliotek publicznych na 1000 ludności”. W powiązaniu

z korzystnymi uwarunkowaniami dla działalności turystycznej w powiecie, aktywnie funkcjonują podmioty sektora kultury. Duża oferta propozycji spędzania wolnego czasu, kreowana przez te podmioty oraz promowana przez lokalne media, sprzyja licznemu uczestnictwu mieszkańców w kulturze. Pod kątem statystycznej liczby czytelników bibliotek Powiat Żniński zajmuje nawet lepszą pozycję niż większość powiatów grodzkich regionu.

Zgodnie ze stanem faktycznym oraz zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego znaczna część obszaru Powiatu Żnińskiego należy do rejonów najatrakcyjniejszych pod względem turystycznym. Znajduje to potwierdzenie w statystykach dotyczących tej dziedziny, jako specyficznej gałęzi usług. Względnie wysoka jest pozycja powiatu, związana z ilością funkcjonujących turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania (miejsce 5), a także udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców (miejsce 6). Duże walory krajoznawcze sprzyjają rozwojowi aktywności turystycznej na tym terenie i sprawiają, że jest to jedno z centrów krajoznawczych regionu. Mocną stroną są atrakcyjne szlaki turystyczne, jak np. Szlak Piastowski, Szlak Pałuckich Kościołów, Szlak Kolei Wąskotorowej, atrakcyjne obiekty muzealne (Muzeum Ziemi Pałuckiej, Muzeum Kolei Wąskotorowej Wenecja, Muzeum Sztuki Sakralnej), liczne wyznaczone obszary i obiekty chronione przyrodniczo oraz jeden z najbardziej charakterystycznych walorów turystycznych Powiatu, za który uznać można zabytek architektury użytkowej - Muzeum Archeologiczne w Biskupinie. Zatem na tle regionu powiat dysponuje dużymi walorami kulturowymi, przyrodniczo-krajobrazowymi, których wykorzystanie ma dużą szansę stania się ważnym czynnikiem rozwojowym.

Stopień rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej stanowi decydujący czynnik, wpływający na jakość życia mieszkańców danego terenu. W prezentowanym zestawieniu wybrano kilka cech, które opisują obecną pozycję Powiatu Żnińskiego, wynikającą ze stopnia obsługi infrastrukturalnej ludności. W zależności od dziedziny pozycja ta jest zróżnicowana. Względnie dobry jest stopień wyposażenia terenu powiatu w urządzenia sieciowe, służące do obsługi komunalnej mieszkańców w zakresie podstawowych mediów – zaopatrzenia w wodę, odbioru i oczyszczania ścieków oraz dostaw gazu. Pod kątem udziału ludności korzystającej z wodociągu powiat wypada niemal tak samo, jak średnia dla całego województwa, nieco niższe od średniej są natomiast wartości udziałów ludności korzystającej z kanalizacji i sieci gazowej. Jednakże wskaźniki te są nadal jednymi z korzystniejszych wśród powiatów ziemskich województwa, co w tej grupie stawia Powiat Żniński wśród jednych z lepiej wyposażonych obszarów w infrastrukturę sieciową. Dane GUS wskazują, że mimo dobrej obsługi komunalnej gospodarstw domowych w powiecie, względnie uboższy jest sam zasób mieszkaniowy terenu oraz niższa dynamika jego rozwoju. Notowane w 2010 roku wartości statystyk związanych z przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania na 1 osobę oraz mieszkaniem oddanymi do użytkowania na 10 tys. mieszkańców wypadają niekorzystnie i pod tym względem Powiat Żniński zajmuje jedną z dalszych pozycji w regionie. Szczególnie wskaźnik liczby oddawanych mieszkań jest znacznie niższy od średniej wartości dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Mimo pozytywnych rezultatów, które przyniosły ostatnie działania w zakresie walki z bezrobociem, nadal pozostaje ono jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, jakie dotyczą mieszkańców Powiatu Żnińskiego. Znajduje to także potwierdzenie w statystykach regionalnych, które wskazują na przeciętną pozycję powiatu według wskaźnika stopy rejestrowanego bezrobocia. Choć rok 2010 był w powiecie rokiem spadku liczby osób bezrobotnych i wzrostu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, to nadal notowana wartość stopy bezrobocia jest wyraźnie wyższa, niż średnia dla całego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Dane dotyczące struktury i stopnia rozwoju gospodarki Powiatu Żnińskiego świadczą, podobnie jak wskazywane powyżej dane na temat budżetów jednostek samorządu, o wielofunkcyjnym charakterze jego terenu, z istotnym znaczeniem funkcji rolniczej i turystycznej, natomiast niskim stopniem rozwoju dużego przemysłu. Wskaźniki rozwoju ogólnego gospodarki, mierzonego liczbą podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, stawiają Powiat Żniński dokładnie w środku badanych jednostek. Jednak teren powiatu zajmuje dopiero 20 miejsce w regionie pod kątem wartości produkcji sprzedanej przemysłu na 1 mieszkańca. Potwierdza to względnie mniejszy udział dużych zakładów przemysłowych w produkcji gospodarki Powiatu, niż ma to miejsce średnio w skali województwa. Duże znaczenie mikro i małych przedsiębiorstw w gospodarce Powiatu jest odbiciem istotnej roli branży turystycznej oraz drobnego handlu, czy handlu produktami rolnymi. Stan ten potwierdza chociażby wartość prezentowanej cechy dotyczącej liczby funkcjonujących targowisk stałych, która stawia Powiat Żniński wśród najbardziej rozwiniętych pod tym względem obszarów województwa (4 miejsce).

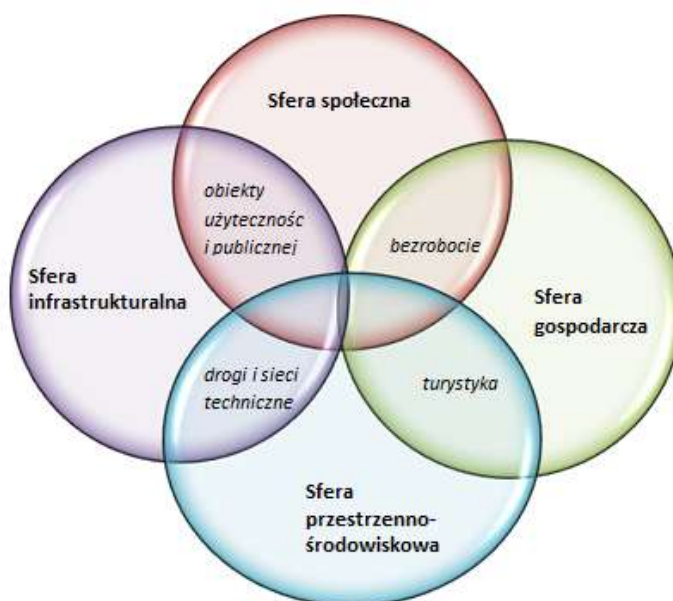
Analizując pozycję konkurencyjną Powiatu Żnińskiego na tle innych jednostek Województwa Kujawsko-Pomorskiego należy przytoczyć także wyniki rankingu Powiatów polskich, prowadzonego przez Związek Powiatów Polskich w Warszawie. Aktualizowany na bieżąco ranking, corocznie wyłania najlepsze jednostki, które są w ten sposób promowane w skali kraju. Zestawienie powstaje na podstawie szczegółowej punktacji, która przyznawana jest za osiągnięcia w wielu dziedzinach funkcjonowania powiatu, m.in. za: działania proinwestycyjne i prorozwojowe, rozwiązania poprawiające jakość obsługi mieszkańca oraz funkcjonowania jednostki, rozwój społeczeństwa informacyjnego i obywatelskiego, promocję rozwiązań z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej, wspieranie działań na rzecz społecznej gospodarki rynkowej, współpracę krajową i międzynarodową.

Ranking Powiatów Związku Powiatów Polskich za rok 2010 wypada bardzo korzystnie dla Powiatu Żnińskiego. Uzyskana w tym okresie liczba 20401 punktów klasyfikuje go na 24 miejscu wśród wszystkich powiatów w kraju. Jednocześnie wynik ten jest zdecydowanie najlepszy na tle pozostałych powiatów ziemskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Natomiast w rankingu Energii Odnawialnej w kategorii „powiaty” zorganizowanym przez Związek Powiatów Polskich, Powiat Żniński zajął 10 lokatę. Wynik ten stanowi potwierdzenie dużej aktywności samorządu powiatowego w działaniach na rzecz wielokierunkowego rozwoju społeczności tworzących go gmin.

II.7.9. Podsumowanie analizy

Poniższy diagram ilustruje zależności zidentyfikowane na etapie dokonywania diagnozy stanu gmin i Powiatu Żnińskiego. **Sfera społeczna** obejmuje zagadnienia demografii i trendów w ruchu ludności, a także problem bezrobocia, które stanowi poważny czynnik spowalniający rozwój obszaru oraz nasila negatywne zjawiska takie jak alkoholizm, pauperyzacja mieszkańców czy przemoc w rodzinie. Jednocześnie bezrobocie pozostaje w bezpośrednim związku ze **sferą gospodarczą**, gdzie analizie poddano takie zagadnienia jak charakterystyka i struktura występujących podmiotów oraz uwarunkowania do rozwoju przedsiębiorczości. Jedną z istotnych szans na pobudzenie lokalnej gospodarki wydaje się być turystyka, której infrastrukturę zaprezentowano w odniesieniu do posiadanej bazy noclegowej i funkcjonujących oraz potencjalnych atrakcji. Należy wskazać, iż wzmacnianie roli turystyki musi odbywać się z racjonalnym wykorzystaniem walorów przyrodniczych, które są niewątpliwie atutem Powiatu Żnińskiego. Ich opis zawiera **sfera przestrzenno-środowiskowa**. Zachowanie dobrego stanu przyrody jest w znacznej mierze uzależnione od dobrego stanu technicznego sieci komunikacyjnej, sieci wodno-kanalizacyjnej oraz uporządkowanej gospodarki odpadami. Stąd wynika powiązanie ze **sferą infrastrukturalną**. Jednocześnie można zauważyć, że właściwie rozbudowana infrastruktura służąca mieszkańcom: obiekty edukacji, zdrowia, pomocy społecznej, sportu i rekreacji służą podnoszeniu standardu życia, a tym samym zapobiegają lub niwelują skutki niekorzystnych zjawisk w życiu społecznym.

Wykres 29. Diagram powiązań – sfery istotne dla zrównoważonego rozwoju Powiatu Żnińskiego

Podsumowując powyższy tok badawczy stwierdzono, iż następującym zagadnieniom stanowiącym połączenia pomiędzy poszczególnymi sferami powinien zostać nadany specjalny priorytet:

- zwalczanie bezrobocia i jego skutków,
- rozwijanie turystyki, w tym turystyki kwalifikowanej i pobytów weekendowych,
- zapewnienie dobrego stanu dróg i sieci technicznych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- zapewnienie dobrego stanu i poziomu usług w obiektach użyteczności publicznej (doposażenie szkół, remonty w placówkach pomocy społecznej, przebudowa Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej).

III ANALIZA SWOT

Zaprezentowana analiza SWOT to metoda diagnozy sytuacji społeczności lokalnej. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów.

Szczegółowo analiza SWOT polega na rozważeniu:

- Sił (**S**trengths) - mocnych stron – czynników wewnętrznie pozytywnych – atutów, które w sposób pozytywny wyróżniają z otoczenia czynniki tworzące podstawy dla rozwoju, podnoszące atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających,
- Słabości (**W**eaknesses) - słabych stron – czynników wewnętrznie negatywnych – konsekwencji ograniczeń zasobów, mających negatywny wpływ na rozwój Powiatu lub utrudniających realizację zamierzeń, obniżających pozycje zarówno w oczach mieszkańców jak i inwestorów zewnętrznych,
- Szans (**O**pportunities) – czynników zewnętrznie pozytywnych – zjawisk i tendencji w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane stają się impulsem do rozwoju, cechy makrootoczenia, które sprzyjają rozwojowi powiatu,
- Zagrożeń (**T**hreats) – czynników zewnętrznie negatywnych – wszystkich czynników zewnętrznych, które postrzegane są jako bariery rozwoju, cechy makrootoczenia, które mogą spowolnić rozwój powiatu.

Czynniki usystematyzowane jako mocne i słabe strony Powiatu Żnińskiego traktowane są jako wewnętrzne uwarunkowania powiatu, odnoszące się bezpośrednio do zasobów i problemów istniejących na jego obszarze. Szanse i zagrożenia są traktowane jako uwarunkowania zewnętrzne, niezależne, których zaistnienie w otoczeniu powiatu może nań oddziaływać.

Poniżej znajdują się wyniki analizy SWOT pogrupowane w czterech sferach funkcjonowania Powiatu Żnińskiego:

I SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA

II SFERA SPOŁECZNA

III SFERA GOSPODARCZA

IV SFERA INFRASTRUKTURALNA

I SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– położenie geograficzne, – Szlak Piastowski łączący miejscowości Powiatu Żnińskiego z ośrodkami o niepowtarzalnym wymiarze historycznym, w tym z Gnieznem, – zabytki kultury materialnej (m.in. Rezerwat Archeologiczny w Biskupinie, wieża ratuszowa i Magistrat, Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji, kolejka wąskotorowa, zespół pałacowo-parkowy w Lubostroniu, kościół pw. św. Mikołaja w Gąsawie, liczne zabytkowe dwory, pałace i kościoły), – duża koncentracja atrakcji turystycznych na stosunkowo małym obszarze, – oznakowane szlaki piesze i rowerowe, – szlaki wodne, – Europejska Sieć Natura 2000 obejmująca ochroną 4 obszary w powiecie: Buczynę w Mięcierzynie, Ostoję Barcińsko-Gąsawską, Równinę Szubińsko-Łabiszyńską, Torfowisko Oporówek, – 4 rezerваты przyrody i 167 pomników przyrody, – Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich, Rogowskich i Żędowskich, – liczne jeziora stanowiące podstawę do uprawiania turystyki kwalifikowanej i sportów wodnych, – zalany kamieniołom w Piechcinie, wykorzystywany jako akwen do nurkowania, – pokłady wapienia, piasków, żwirów, – zróżnicowane, polodowcowe formy terenu, – brak uciążliwego przemysłu.	– wysoka emisja gazów, – zespół fabryk związanych z przemysłem cementowo-wapiennym, – niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego, – niska klasa wody w rzekach i jeziorach, – brak wspólnego stanowiska społeczeństwa w sprawie utworzenia Pałuckiego Parku Krajobrazowego, – niedostateczne zagospodarowanie terenów nadjeziornych w postaci plaż i kąpielisk, – słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, – niska świadomość ekologiczna społeczeństwa, – zagrożenia wynikające z nieuregulowanych cieków wodnych (podtapianie terenów) – brak kompleksowego rozwiązania gospodarki odpadami.

SZANSE	ZAGROŻENIA
– położenie w grupie terenów najbardziej korzystnych dla rozwoju energii wiatrowej pod względem zasobów energii wiatru, – możliwości zewnętrznego dofinansowania dla inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, – nacisk Unii Europejskiej na politykę proekologiczną, – udrażnianie szlaków wodnych, – rozwój turystyki aktywnej/wypoczynkowej/agroturystyki w oparciu o zasoby przyrodnicze, – integracja podmiotów leżących na obszarze Pałuk, – „Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014” – stworzenie regionów zagospodarowania odpadów.	– atrakcyjność inwestycyjna powiatów ościennych, – identyfikowanie się społeczeństwa zamieszkującego południową część Powiatu Żnińskiego z Wielkopolską, – zmiana przebiegu Szlaku Piastowskiego.

II SFERA SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– znaczny potencjał organizacji pozarządowych, – działania na rzecz wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przy udziale środków unijnych, – realizacja projektów edukacyjnych przy udziale środków finansowych pochodzących z EFS, – aktywna działalność placówek kulturalnych i kulturalno – oświatowych (domy kultury, biblioteki), – folklor pałucki (zespoły folklorystyczne, gwara, haft, rzeźba, legendy), – silne poczucie tożsamości kulturowej, – tradycje sportowe (hokej na trawie, piłka nożna, bilard), – liczne imprezy cykliczne o znaczeniu ponadregionalnym.	– migracja młodych i wykształconych mieszkańców do większych miast lub poza granice kraju, – postępujące starzenie się społeczeństwa, – wysoki poziom bezrobocia (w tym wśród osób niepełnosprawnych), – izolacja społeczna osób niepełnosprawnych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, – brak zintegrowanej i dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku społecznym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, – przestępczość wśród uczniów, – niewystarczające środki finansowe na opiekę socjalną i społeczną, oraz opiekę w stosunku do niepełnosprawnych, – brak warunków do samodzielnego życia osób niepełnosprawnych w środowisku, – niska świadomość zdrowotna społeczeństwa, – niski zakres działań nastawionych na profilaktykę zdrowotną, – utrudniony dostęp do służby zdrowia w ramach świadczeń NFZ, – brak świadomości mieszkańców o atrakcyjności regionu, – niski stopień korzystania przez mieszkańców z oferty kulturalnej, sportowej, rozrywkowej i rekreacyjnej, – niska zdolność absolwentów do zatrudnienia (słabe umiejętności praktyczne), – niska świadomość uczniów na temat zawodów deficytowych i nadwyżkowych, – niedostosowane programy nauczania do lokalnego rynku pracy, – stosunkowo niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu zatrudnienia, w tym samozatrudniania się.

SZANSE	ZAGROŻENIA
– możliwości dofinansowania projektów szkoleniowych z funduszy unijnych, – polityka prorodzinna kraju - wspieranie kobiet w powrocie do pracy, – promocja dorobku kulturowego i tradycji regionalnych, – promocja kształcenia ustawicznego, – aktywny udział mediów lokalnych w życiu społecznym (Radio Żnin FM, Tygodnik Lokalny „Pałuki”, Express Żniński, TV Lokalna Barcin), – oddolne inicjatywy społeczne, – rozwój społeczeństwa obywatelskiego, – sprzyjające przepisy prawne dotyczące inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe.	– trudności z rozwiązaniem problemów związanych z transformacją ekonomiczną: wzrostem bezrobocia, odpływem młodego pokolenia, osłabienia więzi społecznych, – obciążenie systemu zdrowia i opieki społecznej będące skutkiem starzenia się społeczeństwa, – niskie nakłady państwa na służbę zdrowia, – patologie społeczne wywołane bezrobociem (wzrost przestępczości, agresja, przemoc), – postępujący niż demograficzny przyczyniający się do zamykania placówek oświatowych (wzrost bezrobocia wśród nauczycieli), – zagrożenie dla zdrowia psychicznego wynikające z wpływu środowiska pracy, bezrobocia, złej sytuacji ekonomicznej, emigracji zarobkowej, nadużywania alkoholu i narkotyków, przemocy w rodzinie itp.

III SFERA GOSPODARCZA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– eksploatacja wapienia i margli jurajskich, – przynależność do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, – agroturystyka, – uczestnictwo w Związku Miast i Gmin Nadnoteckich (Gmina Barcin), – korzystne położenie Żnina, stolicy Powiatu Żnińskiego, przy drodze krajowej nr 5, – dobre warunki do podejmowania działalności w sektorze usług turystycznych i okołoturystycznych, – rozwinięta promocja i informacja o atrakcjach turystycznych regionu, – wysoki poziom kultury rolniczej.	– wysoki poziom bezrobocia, – niewystarczająca liczba ofert pracy, – niedostateczna ilość nowych zakładów pracy – przedsiębiorstw produkcyjnych, – niedostosowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy, – słabe kontakty z inwestorami zagranicznymi, – spadek liczby turystów zagranicznych, – spadek liczby szkolnych grup wycieczkowych odwiedzających Powiat Żniński, – niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego, – poprawa standardu obsługi turystów zagranicznych (bariera językowa), – niedostateczna ilość wysoko kwalifikowanej kadry, – niedostatecznie rozwinięte doradztwo i wsparcie dla sektora MŚP w formie inkubatorów przedsiębiorczości i punktów konsultacyjnych, – niedostateczna współpracy samorządu z lokalnym biznesem, – niska liczba inwestycji, w tym zagranicznych, – niskie dochody własne budżetu Powiatu Żnińskiego, – niski stopień wykorzystania środków finansowych z budżetu Unii Europejskiej.

SZANSE	ZAGROŻENIA
– wykorzystanie potencjału dla rozwoju nowoczesnego rolnictwa, – współpraca w ramach mikroregionu Pałuki, – rosnące zapotrzebowanie na usługi turystyczne w regionach atrakcyjnych przyrodniczo, historycznie i kulturowo, – promocja Powiatu Żnińskiego na skalę krajową w zakresie produktu lokalnego i marki lokalnej, – promocja lokalnych przedsiębiorstw produkcyjnych, – funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „Pałuki – Wspólna Sprawa”, – działalność Związku Miast i Gmin Nadnoteckich (Gmina Barcin), – sprzyjające warunki dla rozwoju agroturystyki, – utworzenie Lokalnej Organizacji Turystycznej, – działalność Kujawsko – Pałuckiego Centrum Ekonomii Społecznej w ramach projektu realizowanego przez Wyższą Szkołę Gospodarki w Bydgoszczy.	– migracja młodych i wykształconych mieszkańców, – atrakcyjność inwestycyjna powiatów ościennych, – utrzymujący się kryzys gospodarczy i związane z nim spowolnienie gospodarcze, – sąsiedztwo silnych powiatów, – słabe lokowanie inwestorów w powiecie, – obniżenie krajowych środków finansowych na walkę z bezrobociem, – trudność w pozyskaniu funduszy zewnętrznych ze względu na dużą konkurencję oraz skomplikowane procedury.

IV SFERA INFRASTRUKTURALNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– przebiegająca przez Powiat Żniński droga krajowa nr 5 oraz drogi wojewódzkie nr 251 i 253, – rozbudowana sieć dróg gminnych i powiatowych, – łatwość dostępu do szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, – dostępność komunikacji zbiorowej.	– brak obwodnicy Żnina, – zły stan techniczny dróg gminnych, powiatowych oraz chodników, – brak połączeń kolejowych, – niedostateczna ilość ścieżek rowerowych, – niedostateczne zagospodarowanie terenów nadjeziornych, – niedostatecznie rozwinięta baza rekreacyjna, noclegowa i gastronomiczna, – niedostateczne wyposażenie placówek edukacyjnych w pomoce dydaktyczne, szczególnie w zakresie przedmiotów ścisłych i zawodowych, – konieczność przeprowadzenia prac remontowych w placówkach powiatowych, m.in. docieplenie, doposażenie, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, – niedostateczna liczba przedszkoli, – brak żłobków oraz oddziałów żłobkowych, – niedostatecznie rozbudowana przyszkolna infrastruktura sportowa, – niewystarczająca baza sportowo – rekreacyjna, – niska efektywność energetyczna obiektów szkolnych i służby zdrowia, – brak budownictwa mieszkaniowego (komunalnego, socjalnego), – bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
– budowa trasy ekspresowej S5, – bliskość dużych aglomeracji (Bydgoszcz, Toruń, Poznań), – możliwości uzyskania wsparcia z programów unijnych, krajowych i innych, – rozwój budownictwa jednorodzinnego na terenach podmiejskich związanych z procesem suburbanizacji, – rozwój sieci internetowej w powiecie, – terminal lotniczy w Bydgoszczy.	– niejasność oraz częste zmiany przepisów prawnych, – zwiększający się ruch pojazdów powodujący niszczenie dróg, – brak środków finansowych na inwestycje infrastrukturalne.

IV MISJA I WIZJA

Dla prawidłowego planowania zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego niezbędne jest określenie misji i wizji rozwoju. W trakcie warsztatów i konsultacji społecznych wypracowano najbardziej pożądane misje i wizje rozwoju Powiatu Żnińskiego.

Misja zawiera ogólny kierunek dalszego rozwoju powiatu w planowanym horyzoncie czasowym strategii. Stanowi deklarowany sposób osiągnięcia stanu docelowego - wyrażonego w wizji rozwoju. Misja umożliwia skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej grupie celów i zadań.

Misja jaką powiat sobie wytyczył do realizacji dotyczy wzajemnej współpracy powiatu i gmin w nim położonych, w celu podwyższania standardów życia społeczeństwa, poprzez dążenie do zrównoważonego i trwałego rozwoju.

MISJA

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY POWIATU ŻNIŃSKIEGO OPARTY NA WYKORZYSTANIU WALORÓW PRZYRODNICZO-KRAJOZNAWCZYCH I DZIEDZICTWA HISTORYCZNO-KULTUROWEGO, PRZYSZYNIAJĄCY SIĘ DO POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA JEGO MIESZKAŃCÓW ORAZ DO WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI EKONOMICZNEJ W REGIONIE

Misja będzie realizowana w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, które zakładają równowagę pomiędzy rozwojem gospodarczym, poszanowaniem praw przyrody i rozwojem społecznym. Rozwój ten zakłada podporządkowanie procesów gospodarczych potrzebie zachowania i ochrony środowiska naturalnego.

Wyrażać się ona będzie przede wszystkim poprzez:

- rozwój turystyki i rekreacji – tworzenie infrastruktury turystycznej opartej o lokalne zasoby naturalne i przyrodnicze oraz dziedzictwo historyczno-kulturowe, zorganizowanie profesjonalnego systemu informacji i promocji regionu, urozmaicenie oferty turystycznej, rozwój bazy rekreacyjnej, noclegowej i gastronomicznej;
- wspieranie przedsiębiorczości - tworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, rozbudowę doradztwa i wsparcia dla sektora MŚP w formie inkubatorów przedsiębiorczości i punktów konsultacyjnych;
- rozwój kapitału społecznego Powiatu Żnińskiego - poprawę jakości życia mieszkańców poprzez budowanie kapitału społecznego, dążenie do spójności społecznej

rozumianej jako wyrównywanie szans i możliwości rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

- podniesienie atrakcyjności zamieszkania – poprzez rozbudowę, modernizację i unowocześnienie infrastruktury technicznej i społecznej.

Realizacja założeń w ramach czterech sfer – przestrzenno-środowiskowej, społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej ma przyczynić się do osiągnięcia pożądanego obrazu Powiatu Żnińskiego w przyszłości, wyartykułowanego w wizji rozwoju. Wizja stanowi jeden z podstawowych elementów wpływających na kierunek rozwoju lokalnego na danym terenie. Wyznacza pożądaną stan docelowy w określonym momencie w czasie – od roku opracowania strategii do roku 2022, do którego należy dążyć podporządkowując mu wszelkie działania podejmowane na obszarze. Osiągnięcie tych elementów wizji rozwoju spowoduje zwiększenie poziomu atrakcyjności powiatu pod względem jakości życia, osiedlania się nowych mieszkańców oraz lokowania nowych działalności gospodarczych.

Wybrana wizja przedstawia obraz Powiatu Żnińskiego, jako satysfakcjonującego miejsca do życia dla mieszkańców, którzy mają zapewnione poczucie bezpieczeństwa, żyją w miejscu nowoczesnym, ale jednocześnie takim, który potrafi wykorzystać do rozwoju własne bogactwo historyczno-kulturowe i przyrodnicze.

WIZJA

PRZYJAZNY I BEZPIECZNY POWIAT O SILNYM KAPITALE SPOŁECZNYM, KULTYWUJĄCY TRADYCJĘ I KULTURĘ PAŁUK, ROZWINIĘTY GOSPODARCZO W OPARCIU O ZASOBY PRZYRODNICZE I DZIEDZICTWO HISTORYCZNO-KULTUROWE ORAZ POPRZECZ STWORZENIE I PROMOCJĘ ORYGINALNEJ MARKI

Poprzez rozwój społeczny oraz inwestycje związane z właściwym zagospodarowaniem i udostępnieniem atrakcji przyrodniczych i historyczno-kulturowych oraz stworzenie lokalnej marki w oparciu o zasoby przyrodnicze Powiat Żniński dąży do osiągnięcia pożądanego stanu docelowego w 2022 roku.

V PLAN OPERACYJNY STRATEGII ROZWOJU

Na podstawie analizy danych zastanych opisujących Powiat Żniński, ewaluacji dotychczas obowiązującej strategii, konsultacji społecznych, przeprowadzonych z przedstawicielami różnych środowisk oraz w oparciu o dokonaną tematyczną analizę SWOT, wytyczono cztery obszary strategicznej interwencji i odpowiadające im cztery strategiczne cele do realizacji na lata 2012-2022. Po wyznaczeniu celów strategicznych, następnym krokiem było ich doprecyzowanie i pogrupowanie na cele operacyjne, które z kolei przekładają się na zadania (projekty) realizujące Strategię.

Obszary strategicznej interwencji – wydzielone funkcjonalnie lub przestrzennie obszary, które cechują się specyficznym zestawem uwarunkowań i cech społecznych, gospodarczych lub środowiskowych, decydujących o występowaniu w ich zakresie barier rozwoju lub trwałych (możliwych do aktywowania) potencjałów rozwojowych, do których może być adresowana adekwatna interwencja publiczna. Koncepcja obszaru strategicznej interwencji opiera się na powiązaniu ze sobą trzech podstawowych elementów:

- występowanie określonych barier lub potencjałów rozwojowych;
- ich lokalizacja w przestrzeni;
- ich podatność na określone formy (typy) interwencji publicznej.

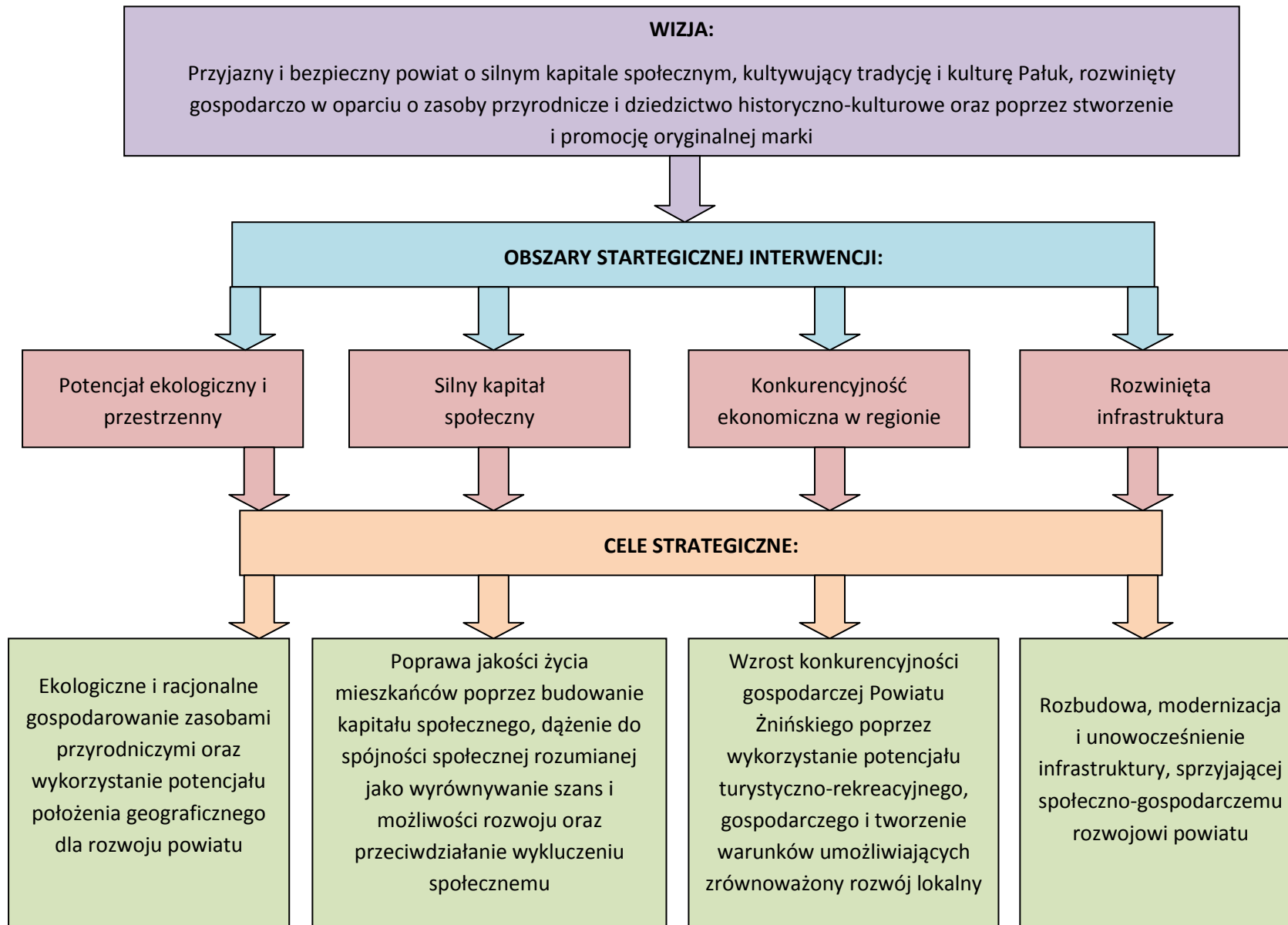
Wyznaczenie obszarów strategicznej interwencji służy lepszemu zaadresowaniu i większej efektywności interwencji publicznej.

Cele strategiczne – odzwierciedlają konkretne warunki zewnętrzne i wewnętrzne możliwości każdej organizacji. Cele strategiczne określa się w oparciu o problemy kluczowe (obszary strategicznej interwencji), wynikające z analizy otoczenia zewnętrznego powiatu i jego wewnętrznych zalet i słabości. Problemy kluczowe są to największe przeszkody, które stoją na drodze do realizacji misji powiatu. Cele strategiczne przekładają te problemy na działania zmierzające do ich rozwiązania.

Cele operacyjne – poprzez ich osiągnięcie realizowane są cele strategiczne. Cele operacyjne wskazują konkretne narzędzia działania i obejmują swym zakresem węższy obszar zainteresowania niż cele strategiczne. Cele szczegółowe realizowane są poprzez podejmowanie konkretnych zadań i projektów.

Zadania (projekty) – odpowiedzialność za realizację zadań (projektów) ponosi samorząd powiatowy. Część zadań może przyczynić się do osiągnięcia więcej niż jednego celu operacyjnego, a nawet strategicznego. Mimo, iż w niniejszym opracowaniu starano się wpisywać działania będące domeną powiatów, w katalogu zadań znajdują się też i takie, do których realizacji niezbędna jest współpraca samorządu powiatowego z samorządami gminnymi oraz innymi instytucjami, działającymi w przestrzeni publicznej powiatu.

PLAN OPERACYJNY STRATEGII ROZWOJU POWIATU ŻNIŃSKIEGO NA LATA 2012-2022

**POTENCJAŁ EKOLOGICZNY I
PRZESTRZENNY**

Ekologiczne i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi oraz wykorzystanie potencjału położenia geograficznego dla rozwoju powiatu

CELE OPERACYJNE

Wyeksponowanie i wzrost znaczenia położenia geograficznego dla rozwoju powiatu

Wzmocnienie potencjału ekologicznego w powiecie i skuteczna ochrona zasobów naturalnych

Współtworzenie warunków dla prawidłowej gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania zanieczyszczeń

SILNY KAPITAŁ SPOŁECZNY

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez budowanie kapitału społecznego, dążenie do spójności społecznej rozumianej jako wyrównywanie szans i możliwości rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

CELE OPERACYJNE

Rozwój jakości i poziomu wykształcenia mieszkańców, dostosowanego do wymogów rynku pracy

Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy

Zapewnienie opieki społecznej, wsparcia osób niepełnosprawnych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, aktywna walka z patologiami i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Zapewnienie bezpieczeństwa oraz ładu i porządku publicznego

KONKURENCYJNOŚĆ EKONOMICZNA W REGIONIE

Wzrost konkurencyjności gospodarczej Powiatu Żnińskiego poprzez wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego i tworzenie warunków umożliwiających zrównoważony rozwój lokalny

CELE OPERACYJNE

Stworzenie lokalnej marki Powiatu Żnińskiego w oparciu o zasoby przyrodnicze i dziedzictwo historyczno-kulturowe

Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu

Rozwój oraz promocja małej i średniej przedsiębiorczości

ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA

Rozbudowa, modernizacja i unowocześnienie infrastruktury, sprzyjającej społeczno-gospodarczemu rozwojowi powiatu

CELE OPERACYJNE

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej

Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i zasoby naturalne

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjnej oraz bazy oświatowej

Rozwój infrastruktury związanej z opieką społeczną i służbą zdrowia oraz innymi obiektami użyteczności publicznej

Obszar strategicznej interwencji:
POTENCJAŁ EKOLOGICZNY I PRZESTRZENNY
Cel strategiczny I:
Ekologiczne i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi oraz wykorzystanie potencjału położenia geograficznego dla rozwoju Powiatu

Powiat Żniński, stanowiący część krainy zwanej Pałukami, położony jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Stolica Powiatu Żnińskiego – Żnin – leży pomiędzy Jeziorem Żnińskim Dużym a Jeziorem Żnińskim Małym, w odległości ok. 43 km od Bydgoszczy i ok. 90 km od Poznania. Przez powiat przebiega Szlak Piastowski, o którego niepowtarzalności świadczą zabytki kultury materialnej nagromadzone wzdłuż jego trasy – zabytki od powstania polskiej państwowości, aż po czasy współczesne. Szlak ten łączy bowiem różne miejscowości Powiatu Żnińskiego z ośrodkami o niepowtarzalnym wymiarze historycznym, w tym z Gnieznem, oddalonym o niecałe 40 km od Żnina. Zabytki kultury materialnej oraz historyczna przeszłość regionu są bogato eksponowane w Muzeum Archeologicznym w Biskupinie, Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie (Bazta i Magistrat), Muzeum Kolei Wąskotorowej w Wenecji, w Zespole Pałacowym w Lubostroniu, Kościele pw. św. Mikołaja w Gąsawie. Izba Tradycji w Barcinie eksponuje bogatą historię tego miasta i okolicznych miejscowości.

Bogactwem tej krainy, poza wymiarem historycznym jest przeogromne bogactwo krajobrazu i niespotykanych gdzie indziej atrakcji przyrodniczych. Warunki przyrodnicze (bogactwo jezior – ok. 130 na Pałukach i 49 w Powiecie Żnińskim (zgodnie z rejestrem gruntów), niepowtarzalne ptactwo i zwierzyna, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody) sprawiają, że jest to jeden z najbardziej urokliwych regionów w Polsce, co stanowi niewątpliwy atut i potencjał Powiatu Żnińskiego.

Rola samorządu nie może ograniczyć się tylko do działań promujących korzystne położenie geograficzne i potencjał turystyczny. Do tego elementu dochodzi chociażby potrzeba kształtowania postaw proekologicznych mieszkańców powiatu. Bez rozumiejącego problematykę ochrony środowiska społeczeństwa trudno mówić o zbudowaniu wizerunku obszaru sprzyjającemu wypoczynkowi.

Edukacja ekologiczna to formowanie wiedzy, a także rozwijanie wrażliwości oraz chęci działania na rzecz kształtowania i ochrony środowiska. Aktualnie narasta konieczność przewartościowania postaw człowieka względem przyrody. Dlatego istotną rolę w tym zakresie powinien spełniać spójny system edukacji i wychowania środowiskowego nie tylko dzieci i młodzieży, ale także osób dorosłych. Tego rodzaju działania szczególnego znaczenia

nabierają w Powiecie Żnińskim, gdzie znajdują się tereny czyste ekologicznie, które powinny stać się motorem napędowym turystyki weekendowej.

Główne zaplanowane działania, zwiększające poziom wiedzy oraz wrażliwości obywateli na problematykę ochrony środowiska, to organizacja konkursów promujących postawy ekologiczne, przeprowadzanie zajęć dla dzieci i młodzieży poświęconych tej tematyce, rozpowszechnianie publikacji związanych z edukacją ekologiczną, organizacja konferencji przybliżających zagadnienia ekologii mieszkańcom.

W aktualizacji Programu Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Powiatu Żnińskiego przewiduje się wsparcie inwestycji mających na celu produkcję energii ze źródeł odnawialnych. Podejmowane inicjatywy powinny skutkować, w perspektywie do 2025 roku, wzrostem produkcji paliw i energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. W ostatnim czasie można zauważyć na terenie Powiatu Żnińskiego znaczny rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, szczególnie energii wiatrowej, biomasy, energii słonecznej.

Powiat, wspólnie z samorządami gminnymi, powinien także podejmować działania na rzecz prawidłowej gospodarki odpadami i zapobieganiu zanieczyszczeniom. Szczegółowa analiza i kierunki działań w tym zakresie przedstawia wspomniany powyżej Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami. Należy bowiem pamiętać, iż umacnianie społeczno-gospodarczej pozycji Powiatu powinno się odbywać zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności z zasadą zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń, w tym odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko.

Cel operacyjny I.1:

Wyeksponowanie i wzrost znaczenia położenia geograficznego dla rozwoju powiatu

Zadania celu operacyjnego I.1:

- zwiększenie atrakcyjności powiatu jako miejsca do zamieszkania;
- wykorzystanie potencjału przyrodniczego, kulturowego i historycznego do rozwoju turystyki;
- promocja powiatu jako integralnej części Pałuk i województwa kujawsko – pomorskiego;
- współpraca z podmiotami leżącymi na Szlaku Piastowskim w celu utrzymania dotychczasowego przebiegu oraz wspólnej promocji;
- rozwój układu komunikacyjnego łączącego Powiat z większymi aglomeracjami miejskimi.

Cel operacyjny I.2:

Wzmocnienie potencjału ekologicznego w powiecie i skuteczna ochrona zasobów naturalnych

Zadania celu operacyjnego I.2:

- edukacja ekologiczna i podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- ochrona obszarów o szczególnie cennym znaczeniu przyrodniczym,
- współpraca na rzecz utworzenia Pałuckiego Parku Krajobrazowego,
- promocja przedsięwzięć i zadań proekologicznych,
- propagowanie idei rolnictwa ekologicznego.

Cel operacyjny I.3:

Współtworzenie warunków dla prawidłowej gospodarki odpadami i zapobiegania powstawania zanieczyszczeń

Zadania celu operacyjnego I.3:

- segregacja, odzysk i unieszkodliwianie odpadów (w szczególności niebezpiecznych) jako czynniki przyczyniające się do budowania kompleksowych systemów gospodarowania odpadami;
- podejmowanie działań na rzecz skutecznej ochrony powietrza;
- rozwój turystyki i rekreacji z poszanowaniem zasad ochrony środowiska.

Obszar strategicznej interwencji:
SILNY KAPITAŁ SPOŁECZNY
Cel strategiczny II:
Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez budowanie kapitału społecznego, dążenie do spójności społecznej rozumianej jako wyrównywanie szans i możliwości rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Na poprawę jakości życia mieszkańców Powiatu wpływa między innymi szeroko rozumiany rozwój społeczny. Kierunki tego rozwoju wytyczono w oparciu o analizę kluczowych problemów, a jednocześnie wzmacnianie potencjału wewnętrznego. Priorytetowe znaczenie posiadają w tym zakresie zagadnienia związane z podnoszeniem jakości wykształcenia, aktywizacją rynku pracy, zapobieganiem patologiom i zachowaniem ładu publicznego.

Szybkie zmiany na rynku pracy, nowe wymagania pracodawców w stosunku do pracowników, rozwój nowych technologii, a także funkcjonowanie Polski w strukturach Unii Europejskiej wymagają elastycznego dostosowywania profili kształcenia ponadgimnazjalnego do tychże uwarunkowań. Dla zapewnienia większej efektywności tych działań, powinny być one prowadzone w ścisłej współpracy wszystkich zainteresowanych środowisk lokalnych – szkół, rodziców, uczniów, władz powiatowych i gminnych, Powiatowego Urzędu Pracy, pracodawców, organizacji gospodarczych i pozarządowych. Wysoka jakość kształcenia ponadgimnazjalnego może być zapewniona także przez możliwość korzystania przez młodzież szkolną z nowoczesnych zdobyczy techniki i udział w nowatorskich projektach edukacyjnych (zwłaszcza międzynarodowych).

Problem bezrobocia dotyczy – z różnym natężeniem – większości powiatów województwa kujawsko-pomorskiego. W Powiecie Żnińskim stopa bezrobocia w grudniu 2010 roku wynosiła 21,5% i była jedną z wyższych wartości w regionie kujawsko-pomorskim. Wobec wysokiego poziomu bezrobocia w Powiecie Żnińskim ważne staje się podejmowanie i kontynuowanie kompleksowych działań aktywizujących osoby bezrobotne, zwłaszcza te, które posiadają chęci do zaistnienia na rynku pracy. Ważnym i trudnym zadaniem jest aktywizacja pracodawców, zmierzająca do „otworzenia” ich na osoby bezrobotne oraz wspierająca proces powstawania nowych miejsc pracy. Sprawdzonym narzędziem jest krzewienie postaw przedsiębiorczych, które często tkwią w ludziach, ale nie do końca są wykorzystywane, czyli wsparcie procesu samozatrudnienia oraz wsparcie osób zakładających własną działalność gospodarczą. Dodatkowo muszą być rozszerzane działania szkoleniowe i doradcze, skierowane do osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracujących.

Poziom bezpieczeństwa publicznego i socjalnego jest jednym z elementów jakości życia i wpływa na atrakcyjność zamieszkiwania na danym terenie. Dlatego w ramach niniejszego celu strategicznego realizowany będzie także szereg spójnych działań z zakresu promocji zdrowia, efektywności działań z pomocy społecznej, organizowania systemu opieki nad rodziną i dzieckiem oraz stworzenia skutecznego systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych i opieki nad osobami starszymi.

Ponadto istotnym uzupełnieniem tych działań będzie szereg przedsięwzięć służących poprawie bezpieczeństwa publicznego w powiecie. Sukces w tych działaniach może zostać zapewniony tylko wówczas, gdy zawiązane i realizowane będzie szerokie partnerstwo wielu instytucji powiatowych i gminnych (m.in. gminne ośrodki pomocy społecznej, urzędy miejskie i urzędy gmin z terenu powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki pomocy społecznej, policja, organizacje pozarządowe).

Mówiąc o pomocy społecznej na szczeblu powiatowym należy brać pod uwagę, że Powiat to nie tylko szczebel samorządu terytorialnego i obszar z wyznaczonymi granicami administracyjnymi. Powiat to przede wszystkim mieszkańcy, wspólnota lokalna funkcjonująca w bliskim sobie otoczeniu i na określonych zasadach społecznych. Sprawą oczywistą jest, że społeczeństwo lokalne jest zróżnicowane pod względem statusu społecznego i ekonomicznego, co jednak nie powinno wpływać na kształtowanie więzi pomiędzy różnymi grupami zamieszkującymi Powiat, a na pewno nie może mieć wpływu na równy dostęp wszystkich mieszkańców do praw społecznych.

Instytucje tworzące powiatową politykę społeczną w głównej mierze powinny opierać się na działaniach profilaktycznych, bowiem zapobieganie problemom i ich rozwiązywanie na wczesnym etapie, pozwoli ograniczać negatywne ich efekty (marginalizacja i wykluczenie społeczne). Obok profilaktyki ważne jest także rozwijanie takich instrumentów reagowania, które przynosić będą pożądane efekty w przypadku wystąpienia u rodzin i osób trudnych sytuacji, którym nie są oni w stanie samodzielnie przeciwdziałać.

W tych działaniach na plan pierwszy wysuwa się coraz modniejsze pojęcie ekonomii społecznej, które jest bardzo szerokie i dotyka wielu sfer życia społecznego. Kluczową zasadą idei ekonomii społecznej jest prymat działania na rzecz ludzi (członków, podopiecznych) nad maksymalizacją zysku. Oznacza to, że dla jednostek ekonomii społecznej istotne znaczenie – obok celu gospodarczego – ma misja społeczna. W rozwoju instytucji pomocy społecznej w powiecie należy uwzględnić podnoszenie standardów usług w jednostkach już istniejących, a także organizację i wspieranie rozwoju nowych podmiotów, które powinny być odpowiedzią na nowe potrzeby i których uruchomienie może ograniczyć rozwój nowych patologii i ich negatywnych skutków.

Cel operacyjny II.1:

Rozwój jakości i poziomu wykształcenia mieszkańców, dostosowanego do wymogów rynku pracy

Zadania celu operacyjnego II.1:

- podniesienie jakości kształcenia poprzez rozwój bazy dydaktycznej;
- racjonalizacja kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych (wprowadzenie nowych kierunków i profili kształcenia zgodnych z potrzebami rynku pracy) oraz zwiększenie umiejętności praktycznych uczniów w ramach zajęć szkolnych i pozaszkolnych;
- podniesienie standardu nauczania poprzez modernizację istniejącej infrastruktury edukacyjnej;
- rozwój umiejętności informatycznych i filologicznych wśród uczniów poprzez zwiększenie wyposażenia pracowni komputerowych i językowych;
- upowszechnienie doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych;
- rozwój współpracy między szkołami ponadgimnazjalnymi, lokalnymi przedsiębiorcami i instytucjami rynku pracy.

Cel operacyjny II.2:

Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy

Zadania celu operacyjnego II.2:

- aktywizacja osób bezrobotnych, w tym osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy;
- rozwój systemu kształcenia ustawicznego oraz przekwalifikowania osób bezrobotnych lub zagrożonych utratą pracy;
- polityka prorodzinna umożliwiająca powrót bezrobotnych na rynek pracy;
- stworzenie warunków do wykonywania zadań własnych Powiatu w zakresie przeciwdziałania bezrobociu;
- stały monitoring rynku pracy i jego zmieniających się potrzeb.

Cel operacyjny II.3:

Zapewnienie opieki społecznej, wsparcia osób niepełnosprawnych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, aktywna walka z patologiami i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Zadania celu operacyjnego II.3:

- działania na rzecz profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia;
- upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej;
- pomoc niepełnosprawnym w zakresie wyrównywania szans i zwiększenia integracji społecznej;
- działania na rzecz profilaktyki nowotworowej;
- rozbudowa i wyposażenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Żninie;
- podniesienie standardu bazy pomocy społecznej;
- skuteczna pomoc ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny II.4:

Zapewnienie bezpieczeństwa oraz ładu i porządku publicznego

Zadania celu operacyjnego II.4:

- poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego w placówkach szkolnych;
- instalacja monitoringu wizyjnego w miejscach publicznych;
- prowadzenie edukacji na rzecz bezpieczeństwa;
- upowszechnianie wiedzy z zakresu pierwszej pomocy;
- opracowanie i realizacja programu walki z przestępczością na terenie Powiatu;
- realizacja programów prewencyjnych w szkołach zwłaszcza w ramach przeciwdziałania uzależnieniom i agresji.

Obszar strategicznej interwencji:
KONKURENCYJNOŚĆ EKONOMICZNA W REGIONIE
Cel strategiczny III:
Wzrost konkurencyjności gospodarczej Powiatu Żnińskiego poprzez wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego i tworzenie warunków umożliwiających zrównoważony rozwój lokalny

Tworzenie korzystnych warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarczej Powiatu przekłada się bezpośrednio na poprawę jakości życia jego mieszkańców. Im silniejsze i liczniejsze przedsiębiorstwa działają na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, tym poszczególni mieszkańcy mają większe szanse na godne warunki życia bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania, czy podejmowania pracy za granicą.

Uwarunkowania, w jakich funkcjonują przedsiębiorstwa zależą od szeregu czynników. Rolą samorządu lokalnego, w tym powiatowego jest tworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju zarówno małych, jak i większych podmiotów gospodarczych, przede wszystkim związanego z kreowaniem ram administracyjnych przyjaznych dla przedsiębiorczości. Szczególna uwaga samorządu powinna być skupiona na lokalnym sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, który jest najbardziej wrażliwy na oddziaływanie niekorzystnych czynników zewnętrznych.

Umiejętne wykorzystywanie silnych stron danej jednostki samorządu terytorialnego jest niezbędne do kreowania jej rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednym z narzędzi przyczyniających się do tego celu jest stworzenie lokalnego znaku promocyjnego. Lokalny znak promocyjny jest przyczynkiem do wspólnych działań aktywnych osób zaangażowanych w rozwój regionu, w którym żyją. Budowanie znaku promocyjnego – jego tworzenie, określanie wyróżników, przesłania które ma zawierać, zasad przyznawania – jest dziełem grupy osób, które cenią region, jego mieszkańców i lokalnych produktów. Dzięki ich energii i pracy znak promocyjny staje się marką lokalną, a jej twórcy - pierwszymi ambasadorami marki. Marka lokalna jest narzędziem promocji produktów stosowanym w różnych miejscach na świecie, w tym w Polsce. Siła marki lokalnej leży w produktach pod nią sprzedawanych oraz w regionie, z którym jest związana. Marka lokalna, prócz informacji o jakości produktu, niesie wartości dodane – pozytywne skojarzenia z miejscem lub przedmiotem. Dzięki temu stanowi swoistą rekomendację dla produktów oraz buduje przyjazne relacje klientów z regionem i producentami.

Sposobem na tworzenie korzystnego klimatu dla działalności przedsiębiorców jest także kreowanie imprez, w trakcie których możliwe będzie nawiązanie kontaktów biznesowych z potencjalnymi kontrahentami oraz prezentacja własnych usług, czy

produktów. Tego rodzaju wydarzeniem bez wątpienia powinny stać się powiatowe targi gospodarcze. Ponadto istotne jest podjęcie starań służących uruchomieniu inkubatora przedsiębiorczości połączonego z funkcją ośrodka, zapewniającego warunki do organizacji w różnego rodzaju spotkań i konferencji, poświęconych nie tylko sprawom związanym z rozwojem lokalnego biznesu.

Mali i średni przedsiębiorcy są szczególnie narażeni na zmiany zachodzące w turbulentnym otoczeniu zewnętrznym, a wielu z nich nie jest w stanie samodzielnie w wystarczającym stopniu wykorzystywać pojawiających się okazji lub przygotować się na ewentualne zagrożenia.

Pomimo szerokiego wachlarza możliwości zewnętrznego finansowania działalności mikro, małych i średnich podmiotów gospodarczych okazuje się, że tylko niewielka grupa przedsiębiorców stara się o wsparcie. Głównym powodem tej sytuacji jest niewystarczający poziom wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy. W związku z tym zachodzi konieczność stworzenia systemu zwiększania dostępności istniejących instrumentów wsparcia, przede wszystkim poprzez przekazywanie rzetelnej informacji na ten temat. Jedną z bardzo istotnych form tego rodzaju pomocy jest uruchomienie punktów, w których przedsiębiorca będzie mógł dowiedzieć się na jakie cele może uzyskać dofinansowanie, jakie warunki musi spełnić, aby otrzymać pomoc oraz w jaki sposób należy przygotować dokumentację pozwalającą na uzyskanie wsparcia. Takie punkty powinny być prowadzone przez instytucje otoczenia biznesu.

Dostępność infrastruktury technicznej jest jednym z podstawowych elementów warunkujących atrakcyjność inwestycyjną danej jednostki samorządowej. Powiat Żniński jest obszarem o stosunkowo dużej gęstości niemal wszystkich typów sieci infrastrukturalnych. Jednak widoczne są również istotne potrzeby w zakresie rozbudowy infrastruktury oraz modernizacji istniejącego zasobu, szczególnie w dziedzinie ekologii, służby zdrowia i edukacji.

Cel operacyjny III.1:

Stworzenie lokalnej marki Powiatu Żnińskiego w oparciu o zasoby przyrodnicze i dziedzictwo historyczno-kulturowe

Zadania celu operacyjnego III.1:

- organizacja szkoleń wśród przedsiębiorców w zakresie produktu lokalnego i marki lokalnej;
- budowa znaku promocyjnego Powiatu i dystrybucja materiałów promocyjnych;
- promocja lokalnej marki podczas imprez masowych;
- współpraca z Lokalnymi Grupami Działania w zakresie promocji lokalnych produktów;
- integracja podmiotów działających na terenie Pałuk poprzez powołanie Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Cel operacyjny III.2:

Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej Powiatu

Zadania celu operacyjnego III.2:

- promocja Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej;
- wielokierunkowa promocja powiatu, w tym opracowanie i promocja profesjonalnej oferty turystycznej;
- promocja terenów inwestycyjnych na obszarze Powiatu, w tym aktywizacja terenów przemysłowych;
- informatyzacja zasobu geodezyjno – kartograficznego powiatu zgromadzonego w Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

Cel operacyjny III.3:

Rozwój oraz promocja małej i średniej przedsiębiorczości

Zadania celu operacyjnego III.3:

- wspieranie rozwoju turystyki weekendowej i agroturystyki;
- wspieranie młodych przedsiębiorców, m.in. poprzez inkubator przedsiębiorczości i punkty konsultacyjne;
- kreowanie korzystnego otoczenia administracyjnego dla dalszego rozwoju lokalnych firm;
- promocja firm działających na terenie powiatu;
- wspieranie usług okołobiznesowych.

Obszar strategicznej interwencji:

ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny IV:

Rozbudowa, modernizacja i unowocześnienie infrastruktury, sprzyjającej społeczno-gospodarczemu rozwojowi powiatu

Samorządy lokalne są animatorami rozwoju lokalnej gospodarki i jakości życia poprzez oferowanie terenów odpowiednio przygotowanych pod inwestycje oraz odpowiedniej infrastruktury technicznej. Dysponując środkami na rozwój infrastruktury i świadczenie usług publicznych mogą one kreować lokalny rynek, dzięki temu pośrednio stają się jednym z największych partnerów oferujących pracę.

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej wskazana jest współpraca pomiędzy samorządami, której efektem może być kompleksowy rozwój sieci infrastrukturalnej, zmniejszenie kosztów inwestycji, a także możliwość pozyskania większego wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych.

W zakresie nowych inwestycji drogowych do najważniejszych należy budowa obwodnicy Żnina oraz przebudowa i modernizacja istniejących dróg powiatowych. Istotnym problemem całej sieci dróg na terenie powiatu jest niedoinwestowanie w zakresie modernizacji nawierzchni. Istnieje kilka punktów krytycznych, wymagających inwestycji drogowych, usprawniających tranzytowy i lokalny układ komunikacyjny oraz podnoszących atrakcyjność inwestycyjną całego powiatu.

Powiat Żniński posiada wybitne walory środowiskowe i historyczno-kulturowe do rozwoju turystyki, która może być istotnym czynnikiem wpływającym na konkurencyjność powiatu i wzmocnienie jego potencjału ekonomicznego oraz głównym filarem wzrostu gospodarczego. Jednakże wzrost ten będzie widoczny w efekcie inwestycji w szeroko pojętą bazę turystyczną i rekreacyjno-sportową, poszerzanie gamy oferowanych produktów turystycznych, promocję produktów turystycznych i budowanie zintegrowanej informacji turystycznej.

Realizowane działania przyczynią się do rozwoju turystyki w powiecie, m.in. poprzez zwiększenie poziomu inwestycji oraz zainteresowanie turystów i mieszkańców wypoczynkiem na terenie Powiatu Żnińskiego. Szczególnie istotne dla osiągnięcia tego celu są działania związane z rozwojem turystyki wodnej, zagospodarowaniem terenów nadjeziornych i zwiększaniem bazy gastronomicznej i noclegowej. Istotnym czynnikiem przyczyniającym się do rozwoju i promocji turystyki Powiatu Żnińskiego może być rozwój bazy do uprawiania żeglarstwa, windsurfingu i nurkowania, gdyż warunki naturalne występujące na terenie ziemi pałuckiej sprzyjają uprawianiu powyższych form turystyki aktywnej.

Kolejnym elementem infrastruktury wymagającej rozbudowy i modernizacji jest zaplecze techniczne szkół i placówek oświatowych Powiatu Żnińskiego, w tym przyszkolnej bazy sportowej. Zadania z tego zakresu są konieczne, gdyż wpływają na poziom kształcenia, komfort nauczania. Równie ważną kwestią pozostaje modernizacja wyposażenia pracowni komputerowych oraz bibliotek.

Rozwój i modernizacja infrastruktury w powiecie powinna uwzględniać także inwestycję w infrastrukturę ochrony zdrowia i pomocy społecznej. W kontekście istniejącej sytuacji w sektorze ochrony zdrowia, konieczne jest zapewnienie mieszkańcom powiatu

świadczeń zdrowotnych oraz pomocy społecznej na wysokim poziomie, opartym o standardy wynikające z przepisów prawa. Dla zapewnienia założonego poziomu należy poprawić istniejący stan świadczonych usług poprzez inwestycje w infrastrukturę związaną z pomocą społeczną i służbą zdrowia.

Cel operacyjny IV.1:

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej

Zadania celu operacyjnego IV.1:

- budowa, przebudowa i modernizacja dróg w celu poprawy komunikacji wewnętrznej;
- lobbing na rzecz budowy trasy S5 z obwodnicą Żnina;
- inwestycje w infrastrukturę towarzyszącą, poprawiającą bezpieczeństwo na drogach.

Cel operacyjny IV.2:

Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i zasoby naturalne

Zadania celu operacyjnego IV.2:

- budowa elementów małej infrastruktury turystycznej;
- wspieranie rozwoju bazy gastronomicznej i noclegowej;
- wspieranie rozwoju bazy do uprawiania sportów wodnych, w tym żeglarstwa, windsurfingu i nurkowania;
- budowa ścieżek rowerowych sprzyjających rekreacji.

Cel operacyjny IV.3:

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjnej oraz bazy oświatowej

Zadania celu operacyjnego IV.3:

- rozbudowa i modernizacja przyszkolnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- termomodernizacja budynków szkolnych i działania zmniejszające zapotrzebowanie na energię;
- przebudowa i doposażenie obiektów szkolnych, w tym warsztatów szkolnych i laboratoriów;
- poprawa wyposażenia bibliotek i ich informatyzacja.

Cel operacyjny IV.4:

Rozwój infrastruktury związanej z opieką społeczną i służbą zdrowia oraz innymi obiektami użyteczności publicznej

Zadania celu operacyjnego IV.4:

- modernizacja i poprawa standardu w placówkach pomocy społecznej;
- modernizacja i rozbudowa obiektów służby zdrowia, ich wyposażenie i doposażenie w nowoczesny sprzęt;
- modernizacja i rozbudowa innych obiektów zarządzanych przez powiat.

VI MECHANIZM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII

VI.1. Wdrażanie

Samo posiadanie strategii rozwoju nie gwarantuje odniesienia sukcesu. Aby strategia mogła przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest konsekwentne jej wdrażanie, czuwanie nad jej realizacją i kontrolowanie jej przebiegu. Wdrażanie postanowień strategii wymaga starannego określenia uwarunkowań organizacyjnych oraz odpowiednich systemów monitorowania i kontroli realizacji uchwalanych planów. Podstawą skutecznego wdrażania strategii rozwoju jest reagowanie na ujawniające się różnice pomiędzy założeniami a rzeczywistością, w związku z czym strategia jest dokumentem otwartym, umożliwiającym wprowadzenie zapisów wynikających ze zmieniających się warunków.

Odpowiedzialność za realizację strategii ponoszą:

- **Rada Powiatu** – organ decyzyjny w zakresie aktualizacji strategii, jej współfinansowania z budżetu powiatu i stanowienia prawa warunkującego jej realizację (plany, programy);
- **Zarząd Powiatu** – odpowiedzialny za wdrożenie i propozycje aktualizacji (zmian) strategii; główny koordynator działań wykonawczych, monitoringu, sprawozdawczości i promocji strategii;
- **Zespół ds. Realizacji Strategii**, powołany przez Starostę, w skład którego wejdą dyrektorzy jednostek organizacyjnych Powiatu Żnińskiego oraz kierownicy wydziałów Starostwa Powiatowego w Żninie – osoby odpowiedzialne za realizację konkretnych celów lub zadań w ramach przydzielonych im środków i kompetencji;
- **Wydział Promocji i Rozwoju Lokalnego** – prowadzenie bieżących spraw związanych ze strategią w tym ewidencji działań, gromadzenie dokumentacji, a także koordynowanie współpracy pomiędzy jednostkami (podmiotami) realizującymi strategię, udzielanie informacji, organizowanie działań promocyjnych, monitoringu i ewaluacji oraz innych czynności powierzonych przez Zarząd Powiatu lub Starostę.

Narzędziem pomocnym w procesie wdrożenia Strategii będzie Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Żnińskiego na lata 2012 – 2022, który zostanie uchwalony przez Radę Powiatu w Żninie w 2012 roku. Plan Rozwoju Lokalnego danej jednostki jest dokumentem szczegółowo traktującym o działaniach, jakie będą podejmowane przez samorząd w ciągu kilku najbliższych lat. Działania te będą miały na celu realizację misji tej jednostki, czyli podniesienie poziomu życia mieszkańców, poprzez rozwój wszystkich dziedzin życia publicznego. Działania wskazane w Planie Rozwoju Lokalnego są uszczegółowieniem celów strategicznych i celów operacyjnych, wskazanych w Strategii Rozwoju.

Kolejnymi pomocnymi narzędziami, służącymi wdrożeniu Strategii, będą coroczne budżety, wieloletnie plany finansowe oraz aktualnie obowiązujące i wprowadzone w przyszłości (do 2022 roku) programy. Na dzień uchwalenia Strategii obowiązują niżej wymienione programy:

- Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żnińskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 oraz Powiatowy Program Usuwania Azbestu;
- Program Korekcyjno – Edukacyjny dla Sprawców Przemocy w Rodzinie;
- Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Żnińskiego na lata 2011 – 2015;
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żnińskiego „Rodzina Sercem Powiatu Żnińskiego” na lata 2011 – 2015;
- Coroczny program współpracy Powiatu Żnińskiego z organizacjami pozarządowymi.

Wdrażanie Strategii Rozwoju jest procesem ciągłym. Przygotowanie narzędzi do realizacji Strategii i mechanizmów jej weryfikacji pozwoli podmiotom uczestniczącym w tym procesie skutecznie go realizować. System wdrażania Strategii Rozwoju powinien zawierać następujące elementy:

- aktualizację Strategii oraz Planu Rozwoju Lokalnego, jeżeli zajdą okoliczności wymagające takiej aktualizacji;
- sprawozdanie z realizacji działań zawartych w Strategii wg przyjętych wskaźników przedkładane przez Zarząd Powiatu Radzie Powiatu co najmniej raz w czasie trwania kadencji;
- sprawozdanie z realizacji projektów (zadań) zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego przedkładane przez Zarząd Powiatu Radzie Powiatu nie rzadziej niż raz na dwa lata;
- przygotowanie przez członków Zespołu ds. realizacji Strategii propozycji przedsięwzięć (wniosków inwestycyjnych) planowanych do realizacji, a następnie ich zebranie i przedstawienie Zarządowi Powiatu;

- przedyskutowanie przez Zarząd Powiatu zaproponowanych do realizacji przedsięwzięć, poddanie ich ocenie wg przyjętych kryteriów;
- uwzględnienie przewidzianych na kolejny rok zadań/inwestycji i ujęcie ich w planowanym budżecie.

Przedstawiony powyżej cykl wdrażania Strategii Rozwoju zapewnia bieżące monitorowanie wykonywania założeń strategicznych powiatu oraz gwarantuje kontrolę wdrażania dokumentu i jego zgodność z obowiązującym prawem.

VI.2. Monitoring i ewaluacja

Monitoring Strategii Rozwoju oznacza permanentną kontrolę oraz ocenę uzyskanych rzeczowych efektów społecznych i gospodarczych projektów wchodzących w zakres Strategii, a także monitorowanie wydatków na ich realizację.

Efektywna realizacja strategii wymaga więc kontrolowania skuteczności wdrażania przedsięwzięć. Pomiar i kontrola działań strategicznych w powiecie powinna być odpowiedzią na dwie znaczące kwestie: czy strategia jest rzeczywiście realizowana i czy przynosi zamierzone skutki, rozumiane jako wypełnianie celów operacyjnych i celów strategicznych Strategii.

Monitoring realizacji zapisów Strategii spełnia dwie zasadnicze funkcje: sprawdzającą i korygującą.

Funkcja sprawdzająca monitoringu Strategii – oznacza systematyczne zestawienie zrealizowanych przedsięwzięć w relacji do zaplanowanych zadań. Analiza ta polega na wskazaniu zadań wykonanych i niewykonanych wraz z podaniem przyczyn opóźnień czy innych zmian w stosunku do zapisów, w tym odchyień od przyjętych nakładów finansowych.

Funkcja korygująca monitoringu Strategii – funkcja ta służy wprowadzeniu poprawek i zmian do zapisów Strategii, które są wynikiem szczególnie istotnych okoliczności, których nie sposób było przewidzieć w fazie konstruowania dokumentu. Korekta może również wynikać z faktu przyjęcia niewłaściwych założeń (odnoszących się zarówno do zakresu, jak i nakładów finansowych czy systemu wdrażania).

Monitoring Strategii Rozwoju umożliwi więc:

- bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych przedsięwzięć,
- realizację celów strategicznych i wynikających z nich celów operacyjnych,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonywanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i korygujących,

- uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Monitoring umożliwi zatem rzecz bardzo ważną, praktycznie nieodzowną, a mianowicie traktowanie prac nad Strategią Rozwoju Powiatu Żnińskiego jako zadania ciągłego.

Działania z zakresu monitoringu Strategii Rozwoju opierają się na założeniu, iż uchwalenie dokumentu planistycznego stanowi etap inicjujący właściwe poczynania strategiczne w aspekcie rozwoju powiatu, nie natomiast koniec tych prac. Opracowanie Strategii Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022 jest zatem dopiero początkiem działalności strategicznej na okres najbliższych 10 lat.

Budując strategię rozwoju władze Powiatu Żnińskiego opowiedziały się za typem monitoringu i zarządzania, bazującego na świadomej i perspektywicznej polityce strategicznej. Nadzór nad realizacją strategii będzie się więc odbywał w trzech kierunkach:

- 1) aktualizacja danych diagnozujących powiat – sporządzając diagnozę i raport stanu obecnego w Powiecie Żnińskim posłużono się w dużej mierze danymi z roku 2010, a także – dla celów porównawczych – z danymi z lat poprzednich. W przypadku posiadania danych za rok 2011 zostały one uwzględnione w Strategii. W celu efektywnego wykorzystania opracowanych zestawień należy aktualizować istniejące dane. Jest to jeden z zasadniczych etapów monitoringu Strategii, dający możliwość obserwacji dynamiki zmian zachodzących w poszczególnych dziedzinach życia oraz dostrzegania kształtujących się trendów;
- 2) nadzór nad realizacją przyjętych celów operacyjnych oraz analiza i ocena interwencji na poziomie celów strategicznych – trafne określenie celów rozwojowych, dokonane w oparciu o wnioski z diagnozy stanu obecnego i sformułowanie głównych problemów w powiecie, pozwala utrzymywać właściwy tor rozwoju, poprzez realizację działań zmierzających we wskazanym kierunku. W czasie realizacji założeń strategicznych należy mieć na uwadze, aby sformułowana wizja oraz cele operacyjne miały swe odzwierciedlenie w planowanych konkretnych zadaniach i ich efektywnym wdrażaniu;
- 3) nadzór nad zasadnością utrzymania lub modyfikacji wyznaczonych celów i działań strategicznych – decyzja o ewentualnej zmianie celów rozwojowych zależy przede wszystkim od tzw. luki efektywności, czyli różnicy pomiędzy wyznaczonymi celami i zadaniami a wynikami wdrażania zamierzonych celów. Jeśli pojawiła się rozbieżność pomiędzy planami a realiami, wówczas można, a niekiedy wręcz należy skorygować priorytety rozwojowe.

Mając na uwadze powyższe, monitorowanie Strategii, nadzór nad realizacją zadań, a także ich ewentualną modyfikację można ogólnie nazwać ewaluacją Strategii.

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii będzie się opierała na trzech rodzajach ocen:

- **ewaluacja *ex ante*** (ocena przed realizacją działań) – ewaluację *ex ante* stosuje się przy ocenie sytuacji wyjściowej, czy i w jaki sposób strategia wpłynie na grupy docelowe, przyczyni się do poprawy sytuacji w powiecie;
- **ewaluacja *ex tempore*** (ocena w trakcie realizacji działań) – odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku;
- **ewaluacja *ex post*** (ocena po realizacji działań) – ocena długoterminowego wpływu strategii na grupy docelowe – odpowiada na pytanie, czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe.

Ewaluacja wymusza jednak opracowanie szeregu wskaźników agregujących na poziomie strategicznym wyniki działań podejmowanych na rzecz rozwoju powiatu w ramach opracowanej Strategii.

Stopień realizacji przedsięwzięć mierzony wskaźnikami może wpływać na modyfikację przyjmowanych w następnych latach działań i celów. Wskaźniki te będą wykorzystywane przy opracowaniu sprawozdań z realizacji planów strategicznych.

Poniżej przedstawiono przykładowe wskaźniki, które mogą posłużyć do badania realizacji określonych zadań i wytyczonych celów. Nie osiągnięcie założonych parametrów jakościowych i ilościowych będzie przedmiotem odpowiednich uchwał korygujących ze strony Rady Powiatu.

Cel operacyjny	Wskaźniki realizacji celów i zadań strategii
SFERA PRZESTRZENNO - ŚRODOWISKOWA	
Wyeksponowanie i wzrost znaczenia położenia geograficznego dla rozwoju Powiatu	– Liczba osób zamieszkałych w Powiecie Żnińskim; – Liczba turystów odwiedzających Powiat Żniński; – Liczba turystów zwiedzających wybrane obiekty turystyczne na terenie powiatu; – Długość wybudowanych / przebudowanych ciągów komunikacyjnych, łączących powiat z większymi aglomeracjami; – Liczba podpisanych umów/ porozumień, podjętych działań na rzecz wspólnej promocji regionu.
Wzmocnienie potencjału ekologicznego w powiecie i skuteczna ochrona zasobów naturalnych	– Liczba osób objętych edukacją ekologiczną; – Liczba godzin przeprowadzonych zajęć z zakresu edukacji ekologicznej; – Liczba materiałów informacyjnych propagujących postawę proekologiczną; – Liczba przedsięwzięć proekologicznych (odnawialne źródła energii, przydomowe oczyszczalnie ścieków); – Powierzchnia obszarów poddanych rekultywacji po eksploatacji kopalin pospolitych; – Powierzchnia zalesień;

	– Powierzchnia obszarów o szczególnie cennym znaczeniu przyrodniczym objęta ochroną; – Liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowym z zakresu ekologii; – Kwota środków finansowych przeznaczona na realizację zadań przez organizacje pozarządowe z zakresu ekologii; – Liczba wykonanych gadżetów ekologicznych.
Współtworzenie warunków dla prawidłowej gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawania zanieczyszczeń	– Ilość podmiotów gospodarczych z terenu powiatu prowadzących działalność w zakresie zbierania i transportu odpadów; – Ilość podmiotów gospodarczych z terenu powiatu prowadzących działalność w zakresie odzysku odpadów; – Ilość podmiotów gospodarczych mających uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarki odpadami; – Liczba podmiotów gospodarczych (instalacji) na terenie powiatu mających uregulowany stan formalno-prawny w zakresie wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza i wprowadzania ścieków do wód lub ziemi.
SFERA SPOŁECZNA	
Rozwój jakości i poziomu wykształcenia mieszkańców, dostosowanego do wymogów rynku pracy	– Liczba osób korzystających z rozbudowanej bazy dydaktycznej; – Liczba osób uczestniczących w zajęciach przygotowujących do wykształcenia w kierunku pożądanym specjalizacji; – Liczba oraz wartość zakupionego sprzętu dydaktycznego, komputerowego i oprogramowania; – Liczba osób korzystających z wyposażonych pracowni komputerowych; – Liczba obiektów szkolnych poddanych modernizacji; – Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych objętych zajęciami pozalekcyjnymi; – Liczba nowo utworzonych kierunków nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych; – Liczba godzin/ spotkań informacyjnych z doradcą zawodowym, przeprowadzonych w szkołach ponadgimnazjalnych.
Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy	– Liczba programów redukujących bezrobocie oraz aktywizujących bezrobotnych i liczba osób objętych ww. programami;

	– Liczba inicjatyw podjętych w celu upowszechniania wiedzy na temat bezrobocia (np. wydawanie informatora PUP, liczba spotkań z bezrobotnymi, liczba giełd pracy, liczba zorganizowanych Klubów Pracy, liczba seminariów) oraz liczba osób objętych ww. inicjatywami; – Liczba zatrudnionych w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych; – Liczba zorganizowanych szkoleń dla osób bezrobotnych oraz liczba uczestników tych szkoleń; – Liczba utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości; – Liczba utworzonych punktów konsultacyjnych dla przedsiębiorców oraz osób zamierzających otworzyć działalność gospodarczą; – Liczba zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych; – Liczba osób długotrwale bezrobotnych, które znalazły pracę; – Liczba przedsiębiorstw zakładanych przez osoby korzystające ze szkoleń organizowanych przez PUP; – Liczba osób pracujących w powiecie (wskaźnik zatrudnienia).
Zapewnienie opieki społecznej oraz wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, aktywna walka z patologiami i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	– Liczba rozbudowanych / wyposażonych placówek poradniczych; – Liczba osób objętych pomocą psychologiczną; – Liczba akcji dotyczących profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia; – Liczba osób objętych programem przeciw wykluczeniu społecznemu; – Liczba akcji dotyczących profilaktyki chorób ciężkich; – Liczba osób objętych pomocą – ofiar przemocy w rodzinie; – Liczba osób objętych pomocą – sprawcy przemocy; – Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w zajęciach wyrównawczych; – Liczba osób objętych programem edukacyjnym przeciwdziałania patologiom społecznym; – Liczba obiektów użyteczności publicznej, dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zapewnienie bezpieczeństwa oraz ładu i porządku publicznego	– Liczba obiektów infrastruktury społecznej dostosowanej do przepisów przeciwpożarowych; – Liczba zainstalowanych punktów monitoringu wizyjnego w miejscach publicznych; – Liczba osób objętych programem edukacji na rzecz bezpieczeństwa.
SFERA GOSPODARCZA	
Stworzenie lokalnej marki Powiatu Żnińskiego w oparciu o zasoby przyrodnicze i dziedzictwo historyczno-kulturowe	– Liczba przedsiębiorców objętych szkoleniami z zakresu tworzenia marki lokalnej; – Liczba przedsiębiorstw promujących swoje produkty lokalnym znakiem promocyjnym; – Liczba imprez masowych / targów promujących lokalne marki; – Liczba przedsiębiorstw promujących swe produkty na imprezach masowych i targach; – Liczba spotkań przedsiębiorców z Lokalnymi Grupami Działania w zakresie promocji lokalnych produktów; – Liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu tworzenia marki lokalnej.
Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	– Liczba osób, którym udzielono konsultacji z zakresu przedsiębiorczości; – Liczba targów turystycznych, w których brał udział powiat; – Liczba osób korzystających ze z informatyzowanego zasobu geodezyjnego; – Liczba osób, które rozpoczęły działalność gospodarczą związaną z turystyką; – Liczba przedsiębiorstw powstałych w ramach Specjalnej Pomorskiej Strefy Ekonomicznej.
Rozwój i promocja małej i średniej przedsiębiorczości	– Liczba osób, które rozpoczęły / prowadzą działalność gospodarczą związaną z agroturystyką; – Liczba osób objętych szkoleniami / konsultacjami z zakresu rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej; – Liczba przedsiębiorców korzystających z inkubatora przedsiębiorczości; – Liczba utworzonych punktów konsultacyjnych dla przedsiębiorców; – Liczba nowopowstałych miejsc pracy.

SFERA INFRASTRUKTURALNA	
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	– Długość przebudowanych / zmodernizowanych dróg powiatowych; – Długość wybudowanych dróg powiatowych; – Liczba wybudowanych / przebudowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej; – Liczba sztuk nowych punktów świetlnych.
Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i zasoby naturalne	– Długość wybudowanych ścieżek rowerowych; – Powierzchnia terenów zagospodarowanych na cele turystyczne; – Liczba nowych punktów bazy gastronomicznej; – Liczba nowych punktów bazy noclegowej; – Liczba nowych punktów bazy sportowo-rekreacyjnej.
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjnej i oświatowej	– Liczba nowopowstałych obiektów przyszkolnej infrastruktury sportowej; – Powierzchnia nowopowstałych obiektów sportowych; – Liczba obiektów poddanych termomodernizacji; – Ilość energii zaoszczędzonej w wyniku realizacji działań termomodernizacyjnych; – Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury edukacyjnej; – Liczba zakupionego wyposażenia szkolnego; – Liczba zakupionego wyposażenia bibliotecznego.
Rozwój infrastruktury związanej z opieką społeczną i służbą zdrowia i innymi obiektami użyteczności publicznej.	– Liczba przebudowanych / zmodernizowanych obiektów infrastruktury opieki społecznej, służby zdrowia i innych obiektów użyteczności publicznej; – Powierzchnia obiektów związanych z opieką społeczną i służbą zdrowia, dostosowanych do obowiązujących standardów; – Liczba osób korzystających z przebudowanych / zmodernizowanych obiektów związanych z opieką społeczną i służbą zdrowia.

VII ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Cele strategiczne i operacyjne sformułowane w trakcie opracowywania Strategii Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022 zostały przeanalizowane pod kątem ich zgodności z celami strategicznymi określonymi w dokumentach wyższego rzędu. Wśród nich znalazły się:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2007-2020
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2007-2013
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Kujawsko-Pomorskim

Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022		Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007- 2013	Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko- Pomorskiego 2007-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko- Pomorskiego 2007-2013	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego	Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Kujawsko – Pomorskim
Cel strategiczny	Cel operacyjny						
I. Poprawa jakości życia mieszkańców przez budowanie kapitału społecznego, dążenie do spójności społecznej rozumianej jako wyrównywanie szans i możliwości rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	1. Rozwój jakości i poziomu wykształcenia mieszkańców dostosowanego do wymogów rynku pracy	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Infrastruktura społeczna. a) Infrastruktura edukacji Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości c) Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy	Cel 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej: Wzrost poziomu edukacji społeczeństwa oraz poprawa jakości kształcenia	Priorytetowy obszar działań 3. Rozwój zasobów ludzkich Działanie 3.1. Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy	Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej	Cel 2. Poprawa standardu cywilizacyjnego społeczeństwa	Cel strategiczny 2: Rozwój instytucjonalnej obsługi turystyki Cel operacyjny 3: Kształcenie kadr dla turystyki
	2. Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy	Priorytet 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości a) Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości i zmniejszanie obciążeń	Cel 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej: Aktywna polityka rynku pracy; Tworzenie warunków	Priorytetowy obszar działań 1. Rozwój nowoczesnej gospodarki Dz. 1.1. Kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechniania innowacji	Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej		

		pracodawców c)Inicjatywy na rzecz równości szans na rynku pracy f)Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy Priorytet 5. Rozwój obszarów wiejskich a)Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej b)Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych d)Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi	sprzyjających przedsiębiorczości	Priorytetowy obszar działań 3. Rozwój zasobów ludzkich Działanie 3.3. Promocja zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą			
	3.Zapewnienie opieki społecznej oraz wsparcia osób niepełnosprawnych oraz osób z zaburzeniami psychicznymi, aktywna walka z patologiami i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa Zintegrowana wspólnota c)Promocja polityki integracji społecznej, w tym prorodzinnej, zwłaszcza w	Cel 2.Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej: Przeciwdziałanie ubóstwu i zapobieganie wykluczeniu społecznemu	Priorytetowy obszar działań 3. Rozwój zasobów ludzkich Działanie 3.4. Promocja i profilaktyka zdrowia Dz. 3.5 Integracja społeczno-zawodowa i bezpieczeństwo ludności	Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej		

		zakresie funkcji ekonomicznych, opiekuńczych i wychowawczych					
	4.Zapewnienie bezpieczeństwa oraz ładu i porządku publicznego	Priorytet 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa Bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne b)Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny		Priorytetowy obszar działań 3. Rozwój zasobów ludzkich Dz. 3.5 Integracja społeczno- zawodowa i bezpieczeństwo ludności			

II. Rozbudowa, modernizacja, i unowocześnianie infrastruktury, sprzyjającej społeczno-gospodarczemu rozwojowi Powiatu	1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Infrastruktura techniczna a)Infrastruktura transportowa		POD 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej	Oś priorytetowa 1. Rozwój infrastruktury technicznej		Cel strategiczny 3: Zapewnienie dostępności walorów i produktów turystycznych Cel operacyjny 1: zapewnienie dostępności zewnętrznej województwa Cel operacyjny 2: zapewnienie dostępności wewnętrznej woj.
	2. Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o dziedzictwo kulturowego i zasoby naturalne	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Infrastruktura techniczna c)Infrastruktura kultury, turystyki i sportu		POD 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Dz. 2.5 Promocja dziedzictwa kulturowego	Oś priorytetowa 6. Wsparcie rozwoju turystyki	Cel 2. Poprawa standardu cywilizacyjnego społeczeństwa	Cel strategiczny1: Zwiększenie ruchu turystycznego Cel operacyjny 1: Rozwój produktu turystycznego województwa
	3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjnej i bazy oświatowej	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Infrastruktura społeczna a)Infrastruktura edukacji	Cel 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej:	POD 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.4. Rozwój infrastruktury społecznej	Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej	Cel 2. Poprawa standardu cywilizacyjnego społeczeństwa	

	4. Rozwój infrastruktury związanej z opieką społeczną i służbą zdrowia	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Infrastruktura społeczna b)Infrastruktura ochrony zdrowia i socjalna		POD 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.4. Rozwój infrastruktury społecznej	Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej	Cel 2. Poprawa standardu cywilizacyjnego społeczeństwa	
III. Ekologiczne i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi oraz wykorzystanie potencjału położenia geograficznego dla rozwoju powiatu	1.Wyeksponowanie i wzrost znaczenia położenia geograficznego dla rozwoju powiatu	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Infrastruktura techniczna a)Infrastruktura transportowa		Priorytetowy obszar działań 1.Rozwój nowoczesnej gospodarki Dz.1.3. Promocja rozwoju turystyki	Oś priorytetowa 6. Wsparcie rozwoju turystyki		Cel strategiczny1: Zwiększenie ruchu turystycznego Cel operacyjny 1: Rozwój produktu turystycznego województwa
	2.Wzmocnienie potencjału ekologicznego w powiecie i skuteczna ochrona zasobów naturalnych	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Infrastruktura techniczna e)Infrastruktura ochrony środowiska	Cel 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski: Dywersyfikacja źródeł energii oraz ograniczenie negatywnej presji sektora energetycznego na	POD 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.6 Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego	Oś priorytetowa 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska	Cel 3: Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego	Cel strategiczny1: Zwiększenie ruchu turystycznego Cel operacyjny 3: Dbłość o zasoby środowiska kulturowego i przyrodniczego

			środowisko naturalne				
	3.Współtworzenie warunków dla prawidłowej gospodarki odpadami i zapobieganiu zanieczyszczeń	Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Infrastruktura techniczna e)Infrastruktura ochrony środowiska	Cel 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski: Zapewnienie i rozwój infrastruktury ochrony środowiska	POD 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Dz. 2.,2 Rozwój infrastruktury technicznej	Oś priorytetowa 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska		Cel strategiczny1: Zwiększenie ruchu turystycznego Cel operacyjny 3: Dbłość o zasoby środowiska kulturowego i przyrodniczego

IV. Wzrost konkurencyjności gospodarczej Powiatu Żnińskiego poprzez wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego, gospodarczego i tworzenie warunków umożliwiających zrównoważony rozwój lokalny	1.Stworzenie lokalnej marki Powiatu Żnińskiego w oparciu o zasoby przyrodnicze i dziedzictwo historyczno - kulturowe			POD 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Dz. 2.5 Promocja dziedzictwa kulturowego			Cel strategiczny 2: Rozwój instytucjonalnej obsługi turystyki Cel operacyjny 2: Promocja turystyczna regionu
	2.Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	Priorytet 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej a)Podniesienie konkurencyjności polskich regionów	Cel 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej: Przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych				Cel strategiczny 2: Rozwój instytucjonalnej obsługi turystyki Cel operacyjny 4: Rozwój instytucji turystycznych i para turystycznych
	3.Rozwój i promocja małej i średniej przedsiębiorczości	Priorytet 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej b)Wyrównywanie szans rozwojowych obszarów problemowych	Cel 6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich		Oś priorytetowa 5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw	Cel 1: Kształtowanie mechanizmów generujących efektywny ekonomicznie rozwój społeczno-gospodarczy kraju	Cel strategiczny1: Zwiększenie ruchu turystycznego Cel operacyjny 4: Rozwój infrastruktury paraturystycznej

VIII Analiza ankiet

W celu stworzenia pełnego obrazu sytuacji w powiecie Żnińskim potrzebne są informacje uzyskane bezpośrednio od mieszkańców powiatu.

W związku z powyższym przeprowadzono konsultacje społeczne wśród 6 grup odbiorców:

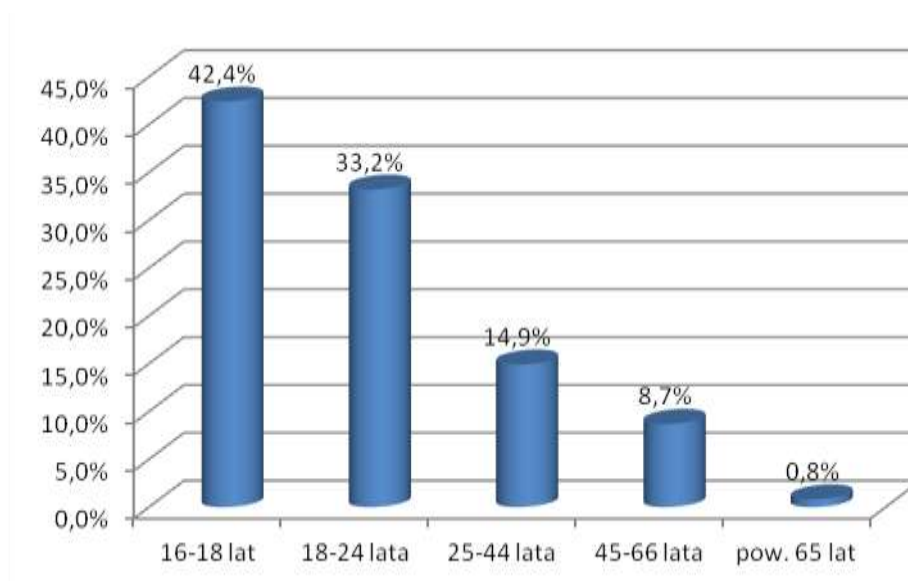
- mieszkańców,
- mieszkańców z wyłączeniem osób pomiędzy 16 a 18 rokiem życia,
- wyłącznie mieszkańców od 16 do 18 roku życia,
- organizacji pozarządowych,
- przedsiębiorców,
- gestorów branży turystycznej.

W ramach podsumowania rozdziału przedstawiono również wzory ankiet wykorzystanych do konsultacji wśród 4 grup odbiorców.

➤ Mieszkańcy Powiatu Żnińskiego

Przebadano ponad 1019 mieszkańców Powiatu Żnińskiego, spośród których 60% stanowiły kobiety i 40% mężczyźni.

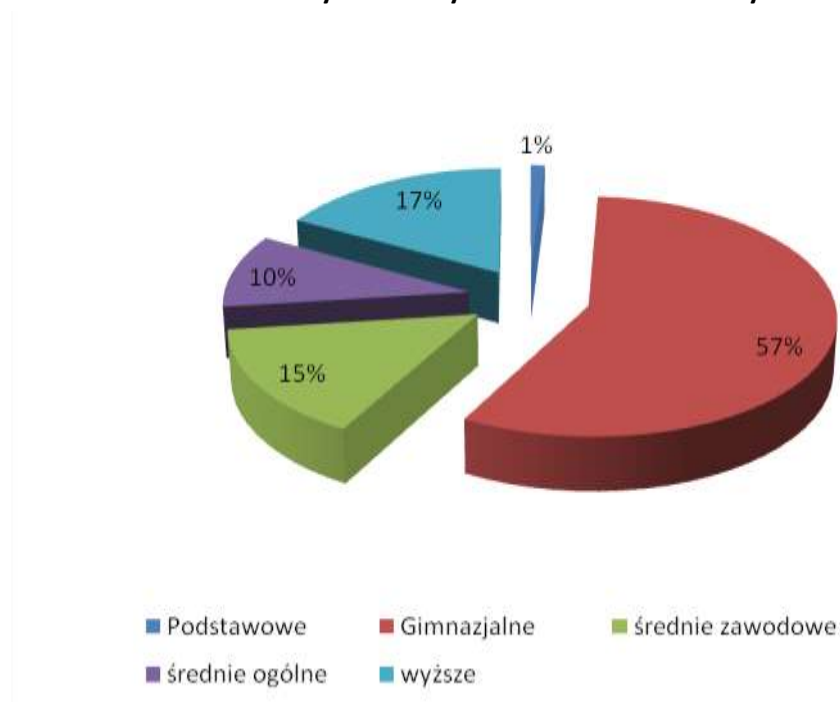
Wykres 1. Struktura wieku ankietowanych

Zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły osoby do 24 roku życia. 424 osoby miały pomiędzy 16 a 18 lat, natomiast 332 osoby były w przedziale wiekowym 18-24 lata. Najmniej osób, bo tylko 8 ankietowanych, miało ponad 65 lat. Łącznie osoby między 24 a 64 rokiem życia stanowiły 1/3 ankietowanych. Warto mieć to na uwadze analizując odpowiedzi, jakie udzielali ankietowani. Było to bowiem głównie spojrzenie osób młodych, wkraczających na rynek pracy, prowadzących wciąż aktywny tryb życia. Ułatwi to analizę oceny i potrzeb mieszkańców z nastawieniem właśnie na osoby młode.

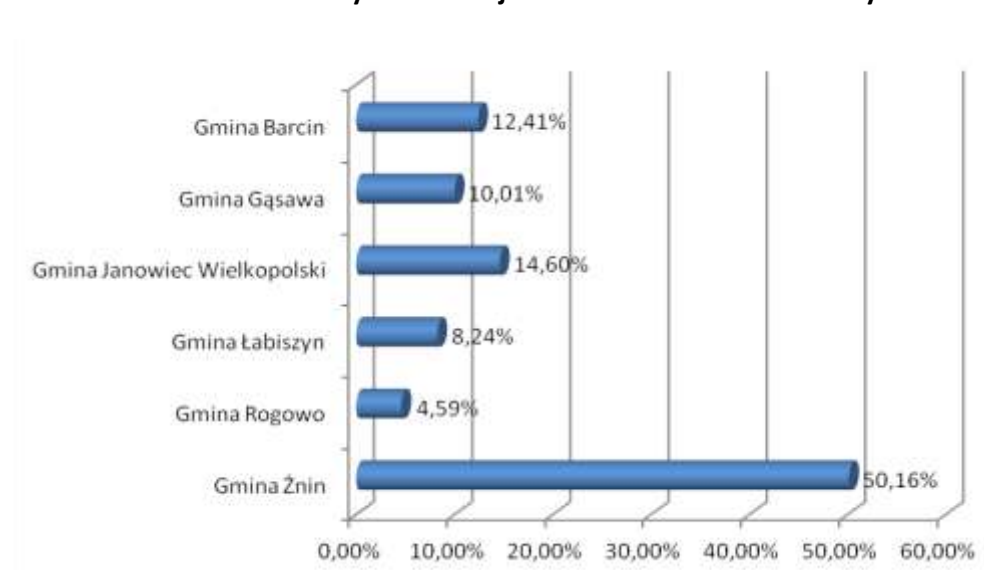
Ponadto dwie części opracowania poświęcone zostały analizie wypowiedzi ankietowanych mieszkańców Powiatu Żnińskiego, z wyłączeniem odpowiedzi osób poniżej 18 roku życia oraz wypowiedzi wyłącznie osób poniżej 18 roku życia (od 16 do 18 roku życia).

Wykres 2. Wykształcenie ankietowanych

Jeżeli chodzi o wykształcenie ankietowanych, były to osoby głównie po gimnazjum i szkole średniej. Przy czym 15% z tej grupy miało wykształcenie zawodowe, a 10% ogólne. Wykształceniem wyższym mogło się pochwalić jedynie 17% ankietowanych. Wykształcenie podstawowe miało jedynie 10% ankietowanych (wykres 2).

Wykres 3. Miejsce zamieszkania ankietowanych

Przebadano mieszkańców wszystkich gmin Powiatu Żnińskiego (wykres 3). Ponad połowę stanowiła ludność zamieszkała w Gminie Żnin. Następnie ponad 14% to mieszkańcy Gminy Janowiec

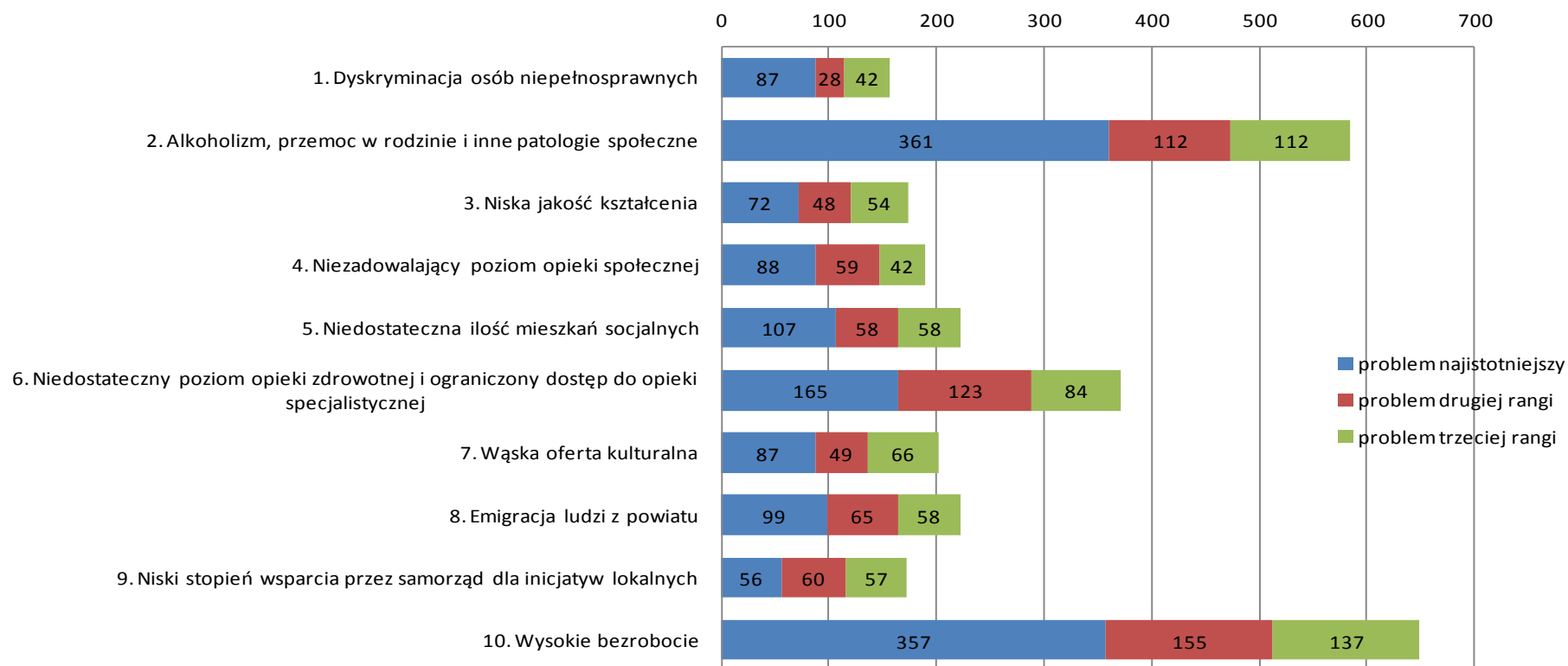
Wielkopolski, a 12% Gminy Barcin, podczas, gdy 10% Gminy Gąsawa. Mieszkańcy pozostałych gmin stanowili niecałe 13% ogółu ankietowanych.

Wykres 4. Największe walory Powiatu Żnińskiego

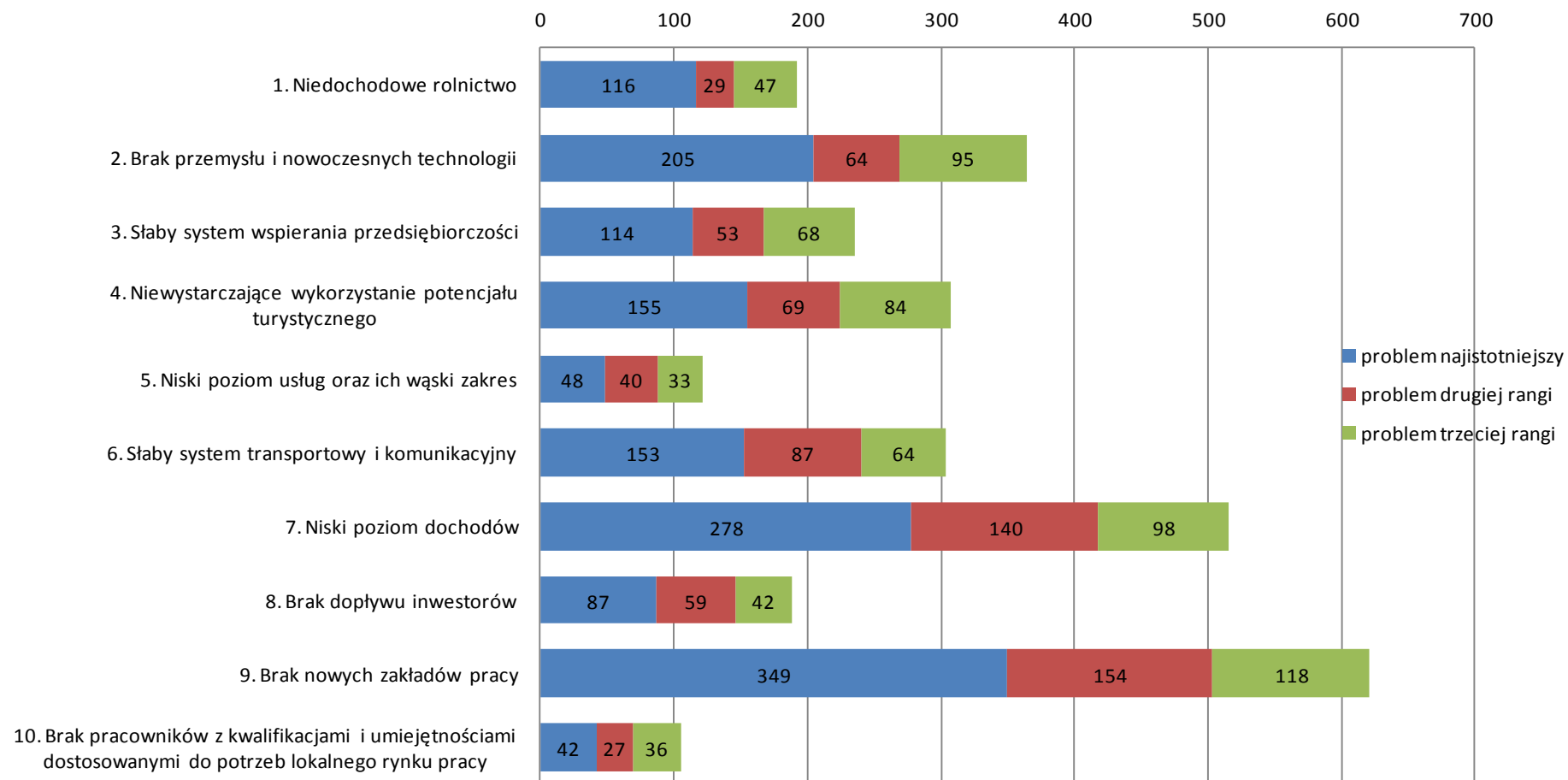

Pierwsze pytanie, jakie otrzymali ankietowani dotyczyło największych walorów, które dostrzegają w swoim regionie (wykres 4). Mogli wybrać trzy z 10 wymienionych. Nie wszyscy mieszkańcy jednak zaznaczali trzy odpowiedzi, a pojedyncze osoby nie zakresliły żadnej odpowiedzi. Za największe walory Powiatu Żnińskiego mieszkańcy uznali „dziedzictwo kulturowe, lokalny folklor i tradycje pałuckie” (prawie połowa ankietowanych zaznaczyła tę propozycję). Na następnym miejscu znalazło się „bogate środowisko przyrodnicze” (również prawie połowa mieszkańców zaznaczyła tę odpowiedź). Na trzecim miejscu typowano „dobre warunki do rozwoju różnych dziedzin sportu” (40% ankietowanych zaznaczyło tę odpowiedź). Warto zaznaczyć, że aż 392 respondentów wskazało na lokalne atrakcje turystyczne.

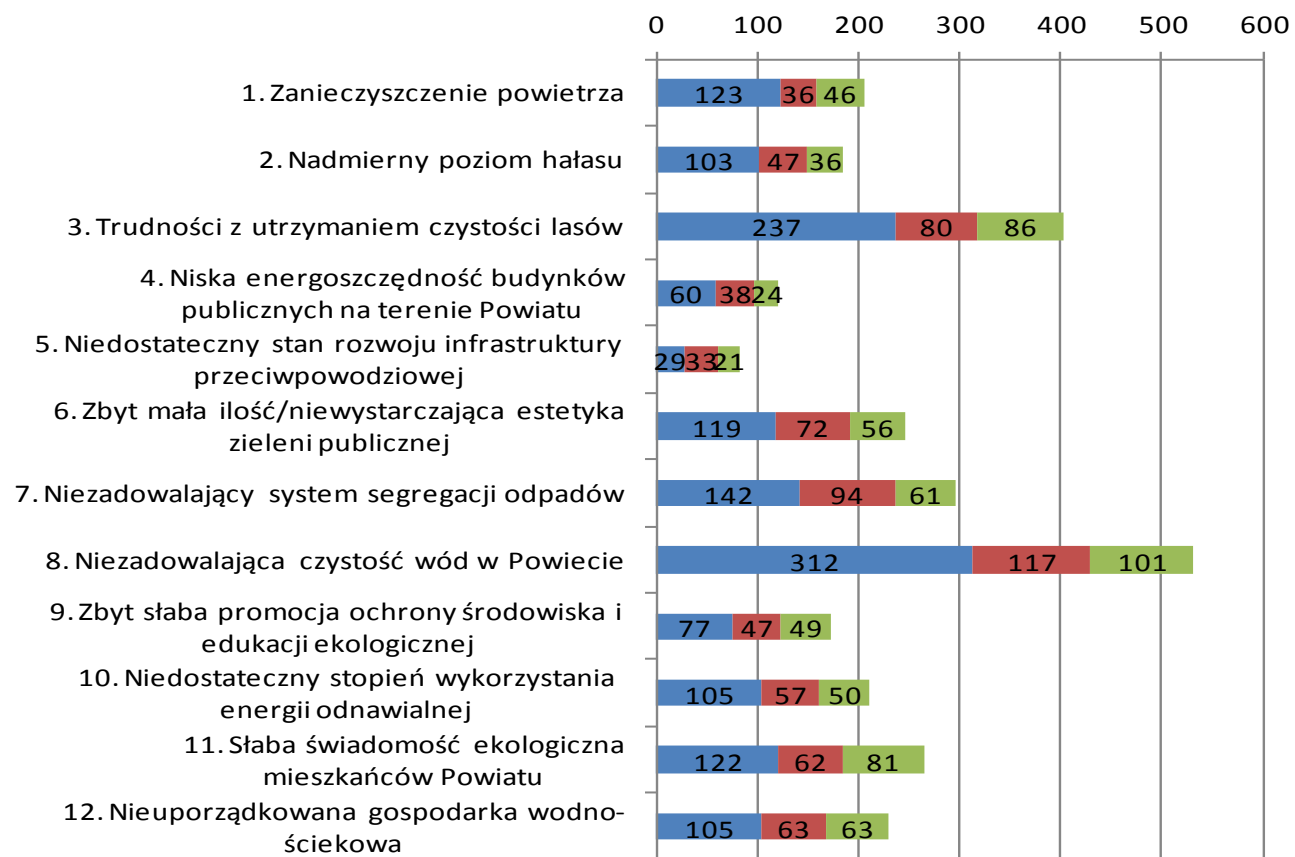
Wykres 5. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera społeczna

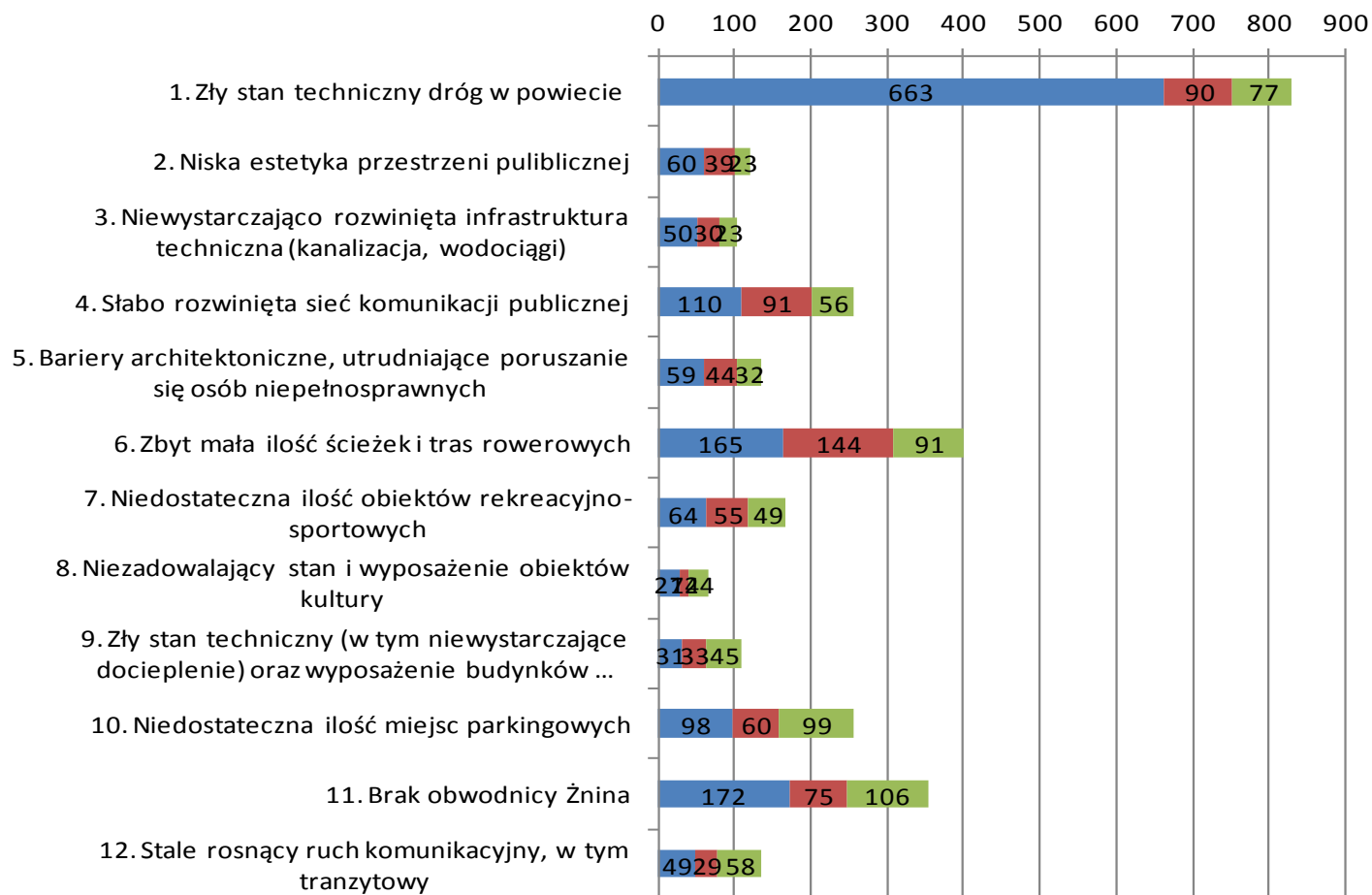
Wykres 6. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera gospodarcza

Wykres 7. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera przestrzenna i środowiskowa

Wykres 8. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera infrastrukturalna

W dalszej części ankiety poproszono mieszkańców Powiatu Żnińskiego o wytypowanie 3 najistotniejszych problemów sfery społecznej oraz o nadanie im rangi w skali 1 – 3, gdzie 1 oznacza problem najpoważniejszy (wykres 5).

Najwięcej respondentów nadało najpoważniejszą rangę następującym problemom: alkoholizm, przemoc w rodzinie i innych patologie społeczne oraz wysokie bezrobocie. Wymienione problemy wzbudziły największe zainteresowanie wśród ankietowanych.

Również w wypadku problemów, którym mieszkańcy nadali mniejszą rangę, strumień zainteresowania ankietowani skierowali na 2 problemy. Drugą rangę wśród najistotniejszych problemów Powiatu Żnińskiego zapytani mieszkańcy nadali wysokiemu bezrobociu oraz niedostatecznemu poziomowi opieki zdrowotnej i ograniczonemu dostępowi do opieki specjalistycznej.

Problemy alkoholizmu, przemocy w rodzinie i innych patologii społecznych oraz wysokiego bezrobocia za problem trzeciorzędny uznało odpowiednio 112 i 137 ankietowanych osób.

Podsumowując, stwierdzić można, że bardziej niepokoi mieszkańców Powiatu Żnińskiego w sferze społecznej wysokie bezrobocie oraz problem alkoholizmu, przemocy w rodzinie i innych patologii społecznych.

Następnie poproszono ankietowanych o wskazanie swoich typów, tym razem w sferze gospodarczej (wykres 6). Jako problemy 1 rangi najwięcej mieszkańców wskazało kolejno brak nowych zakładów pracy, niski poziom dochodów oraz brak przemysłu i technologii na terenie powiatu. Do problemów 2 rangi najwięcej zapytanych zaliczyło brak nowych zakładów pracy i niski poziom dochodów. Za problem 3 rangi większość ankietowanych uznała brak nowych zakładów pracy, niski poziom dochodów oraz brak przemysłu i technologii na terenie powiatu.

Można więc uznać, że polem największego zainteresowania ankietowanych mieszkańców Powiatu Żnińskiego w sferze gospodarczej jest poprawa warunków na rynku pracy.

W zakresie sfery przestrzennej i środowiskowej (wykres 7), za najistotniejszy problem uznano niezadowalającą czystość wód w powiecie (313 odpowiedzi) a także trudności z utrzymaniem czystości lasów (237 odpowiedzi). Kolejnym problemem sfery przestrzennej i środowiskowej był niezadowalający, zdaniem ankietowanych, system segregacji odpadów (142). Problemami 2 rangi, najczęściej wskazywanymi przez mieszkańców, były również kwestie związane z czystością wód, lasów oraz segregacją śmieci. Podobna struktura odpowiedzi nastąpiła w przypadku problemu 3 rangi. Jedynym nowym problemem o znacznej istotności dla okolicy, była słaba świadomość ekologiczna mieszkańców (81 odpowiedzi). Wydaje się, że wszystkie te problemy są bezpośrednio związane właśnie z niedostateczną świadomością ekologiczną społeczności.

Kolejną sferą, w ramach której wskazano na najważniejsze problemy, jest sfera infrastrukturalna (wykres 8). Strukturę odpowiedzi w tym pytaniu zdominował zły stan techniczny dróg w powiecie (663 osoby za problemem najistotniejszym, 90 osób jako problem 2 rangi oraz 77 osób jako problem 3 rangi). Problem niedostatecznej jakości infrastruktury drogowej przejawia się najczęściej w badaniach społeczności lokalnych. Spowodowane jest to zwykle niewystarczającymi środkami przeznaczanymi na rozbudowę infrastruktury oraz uwarunkowaniami geograficznymi i ekonomicznymi (w pierwszej kolejności remontuje się i buduje autostrady, drogi krajowe i wojewódzkie). Kolejnym istotnym problemem, wskazywanym przez mieszkańców, była zbyt mała ilość ścieżek rowerowych (166 odpowiedzi o problemie najistotniejszym, 144 – problem 2 rangi,

91 – problem 3 rangi). Mieszkańcy, w większości znający potencjał rekreacyjny okolicy, zdają sobie sprawę z niedoskonałości infrastruktury turystycznej. Kolejnym problemem, który relatywnie często wskazywany był w odpowiedziach mieszkańców, był brak obwodnicy Żnina (odpowiedź taką podały kolejno 172 osoby, 75 osób oraz 106 osób). Wskazywanie tego problemu tłumaczyć można rosnącą liczbą samochodów oraz zwiększającym się ruchem drogowym w centrum Żnina.

W kolejnej części, mieszkańcy powiatu poproszeni zostali o wytypowanie trzech kierunków, które ich zdaniem Powiat Żniński powinien realizować w pierwszej kolejności. Nie było tu możliwości stopniowania wybranych propozycji (wykres 9).

Najwięcej ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „rozwijanie infrastruktury drogowej, technicznej i komunikacyjnej” (prawie 40% badanych). Następnie ważnym kierunkiem wydawał się mieszkańcom „rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości” (prawie 30%). Na kolejnych miejscach uplasowały się: „sport i rekreacja”, „edukacja i wychowanie”, „turystyka w oparciu o walory przyrodnicze, krajoznawcze i kulturowe” oraz „porządek publiczny” (wszystkie w granicach 25%). 22% ankietowanych uznało również za istotny rozwój „rolnictwa i obszarów wiejskich”.

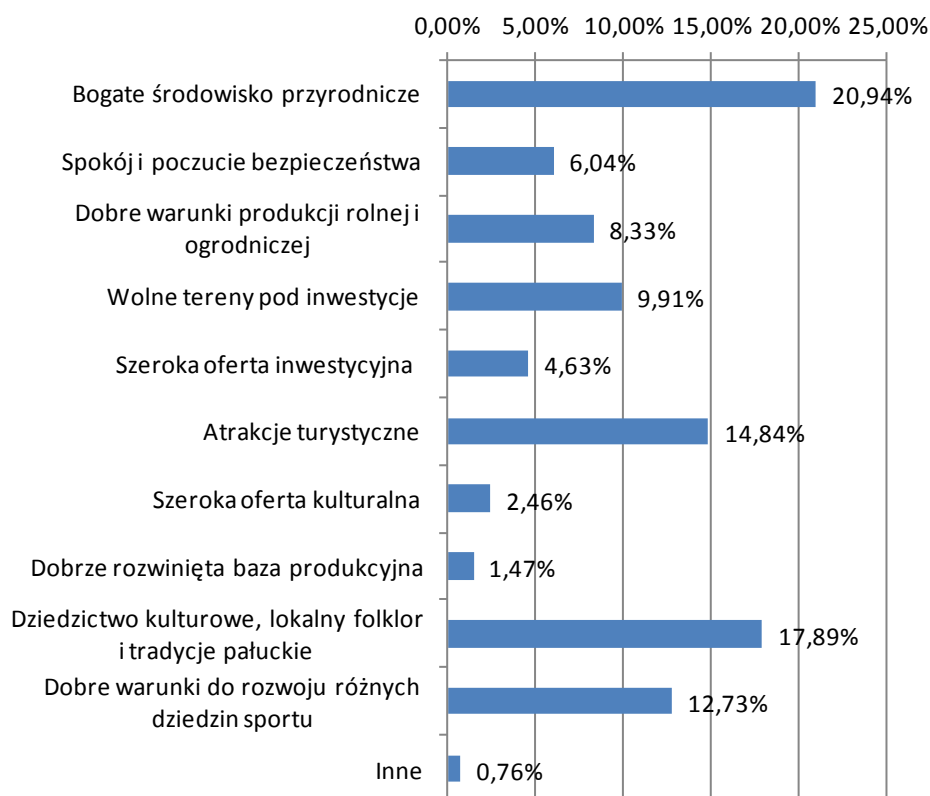
Wykres 9. Proponowane kierunki rozwoju Powiatu Żnińskiego

➤ **Mieszkańcy, z wyłączeniem osób poniżej 18 roku życia.**

Niniejsza część opracowania dotyczy wypowiedzi ankietowanych mieszkańców Powiatu Żnińskiego w kwestiach poruszonych w ankiecie, jednak z wyłączeniem odpowiedzi osób poniżej 18 roku życia.

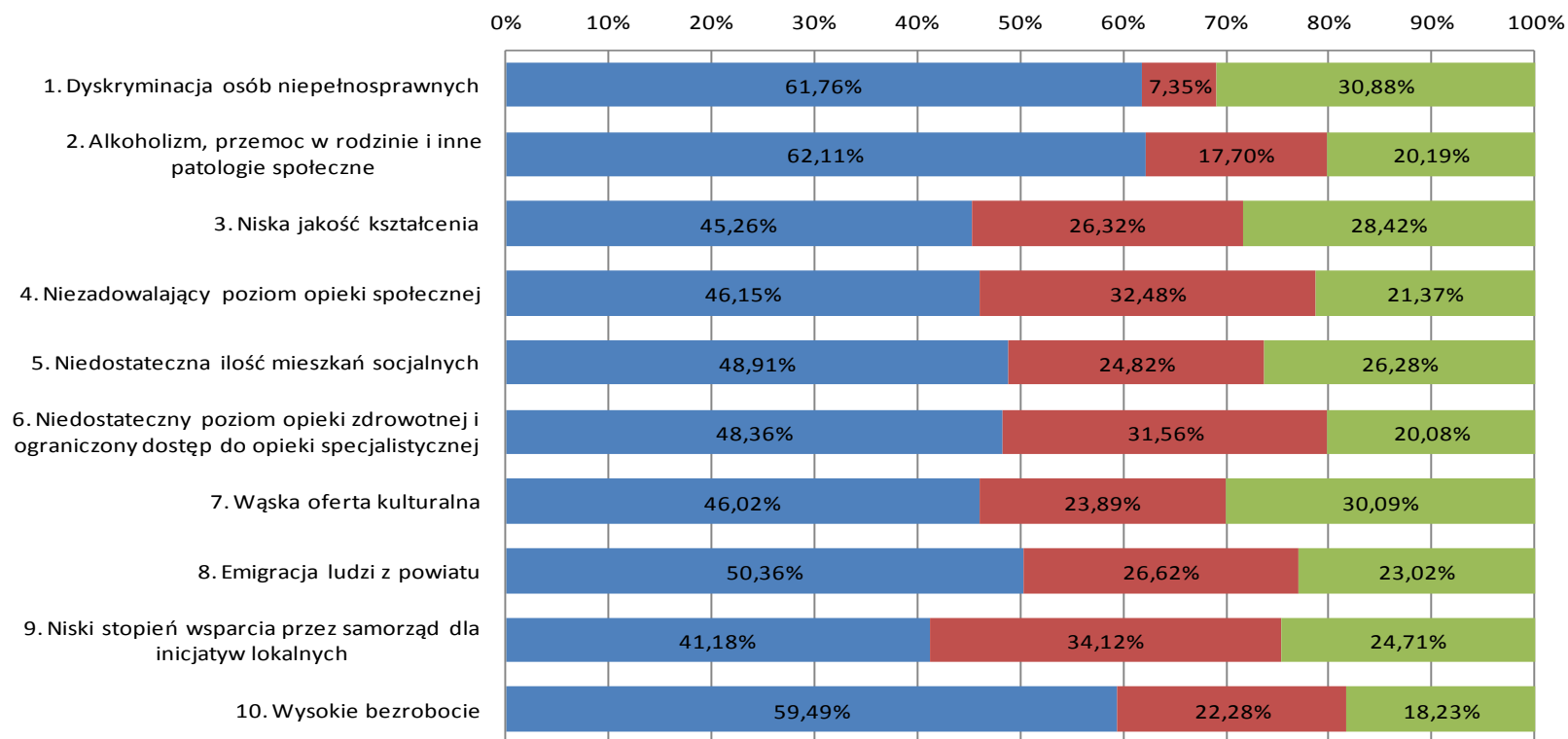
Wykres 10. Największe walory Powiatu Żnińskiego

W pytaniu 1 ankietowani zostali poproszeni o wskazanie 3, ich zdaniem, największych walorów Powiatu Żnińskiego (wykres 10). Ankietowani mieszkańcy opowiedzieli się za bogatym środowiskiem przyrodniczym jako największym walorem powiatu. Za walorem tym opowiedziało się 20,94 % ankietowanych. Za kolejny walor respondenci uznali dziedzictwo kulturowe, lokalny folklor i tradycje pałuckie – 17,89 % odpowiedzi ankietowanych oraz atrakcje turystyczne – 14,84 % wskazań

Najmniej wartościowymi walorami powiatu, według ankietowanych, są szeroka oferta kulturalna – 2,46% oraz dobrze rozwinięta baza produkcyjna – 1,47%.

Wykres 11. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera społeczna

W pytaniu 2 ankietowani zostali poproszeni o 3 najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego w sferze społecznej (wykres 11). Przedstawiono ankietowanym 10 wariantów i poproszono o wybranie trzech oraz nadanie im rangi ważności od 1 do 3, gdzie 1 oznaczało problem najpoważniejszy. Umożliwiono ankietowanym przedstawienie problemów nie wskazanych na liście wariantów w punkcie: Inne.

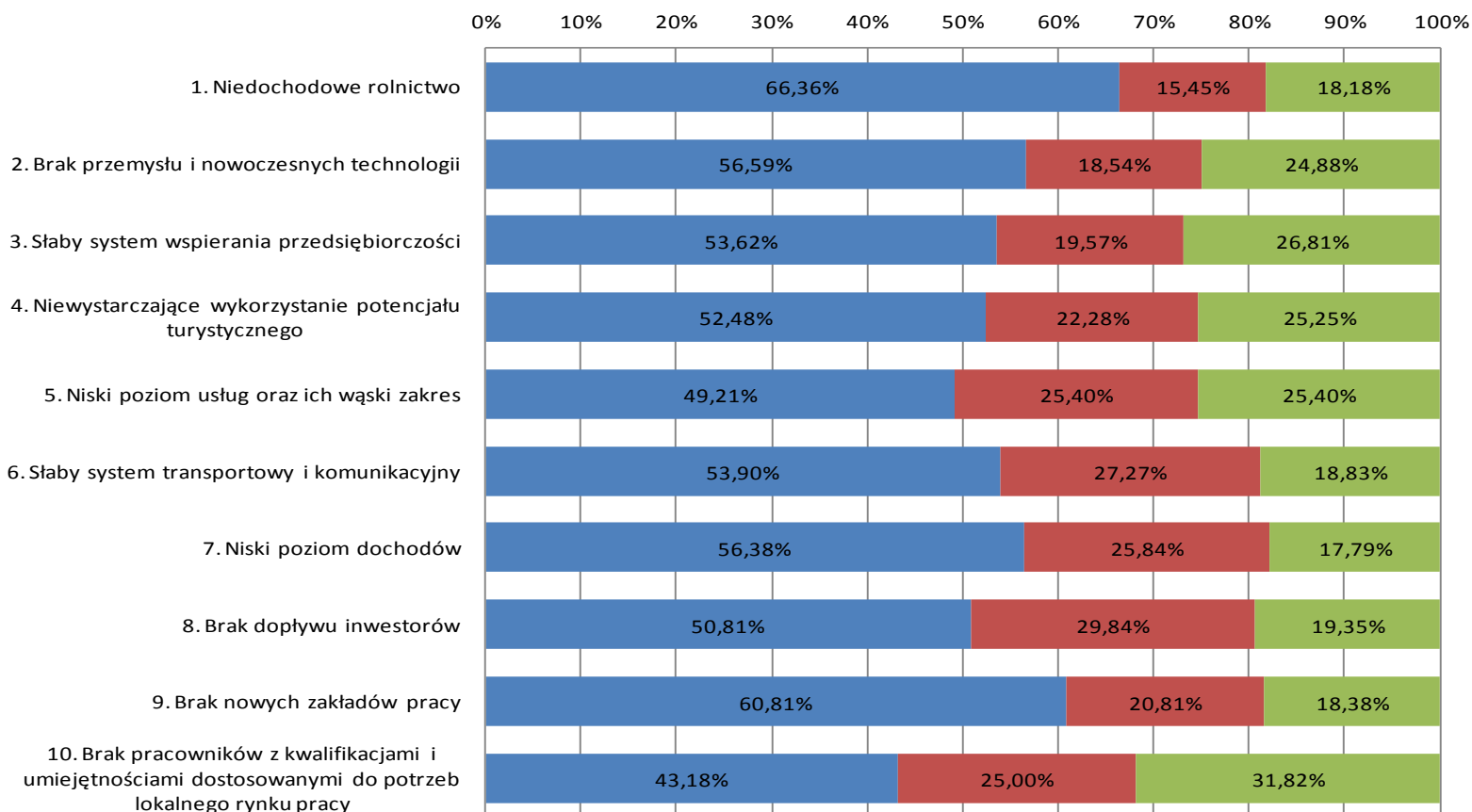
Ankietowani mieszkańcy powiatu jako najpoważniejszy problem sfery społecznej wskazali alkoholizm, przemoc w rodzinie i inne patologie społeczne. Największą wagę temu problemowi nadało 62,11% ankietowanych. Do grupy problemów najpoważniejszych mieszkańcy zaliczyli także dyskryminację osób niepełnosprawnych – 61,76% oraz wysokie bezrobocie – 59,49 %.

Jako najistotniejszy problem mniejszej wagi ankietowani mieszkańcy wskazali niski poziom wsparcia przez samorząd dla inicjatyw lokalnych. Za tym wariantem opowiedziało się 34,12%. Dwie kolejne lokaty w tej grupie to: niezadowalający poziom opieki społecznej – 32,48% oraz niedostateczny poziom opieki zdrowotnej i ograniczony dostęp do opieki specjalistycznej – 31,56%.

Za problem rangi 3 w grupie najistotniejszych problemów Powiatu Żnińskiego w sferze społecznej 30,88% ankietowanych mieszkańców uznało dyskryminację osób niepełnosprawnych. Na następnych lokatach znalazły się problemy: wąska oferta kulturalna – 30,09% oraz niska jakość kształcenia – 28,42%.

Największy stopień rozbieżności w deklaracjach ankietowanych mieszkańców zaznaczył się przy problemie dyskryminacji osób niepełnosprawnych. Ponad ⅓ zapytanych uznało ten problem za problem 1 rangi, podczas gdy pozostała część zapytanych uznała ten problem za drugo- lub trzeciorzędny, wskazując jako problemy ważniejsze niski poziom wsparcia przez samorząd dla inicjatyw lokalnych bądź wąską ofertę kulturalną powiatu.

Wykres 12. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera gospodarcza

W kolejnym etapie pytań zapytano o 3 najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego w sferze gospodarczej. Tu również poproszono ankietowanych o nadanie rangi swoim poszczególnym deklaracjom (wykres 12).

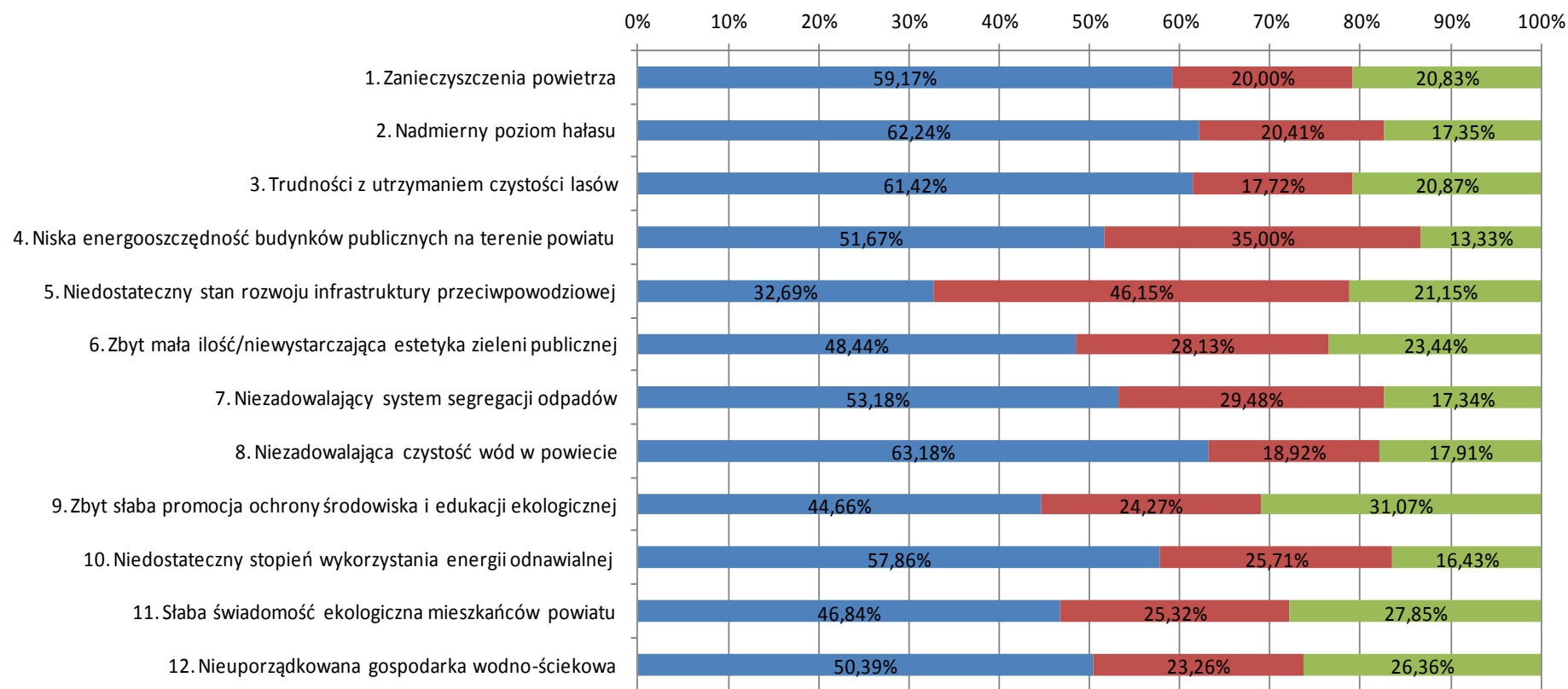
Jako problem pierwszej rangi najwięcej osób – 66,36% – wskazało niedochodowe rolnictwo. Problem braku nowych zakładów pracy jako problem 1 rangi wskazało 60,81% ankietowanych, 56,59% natomiast – brak przemysłu i nowoczesnych technologii.

Jako problem 2 rangi większość ankietowanych mieszkańców wskazała brak dopływu inwestorów – 29,84%. Ankietowani w tej randze najistotniejszych problemów sfery gospodarczej Powiatu Żnińskiego wskazali także słaby system transportowy i komunikacyjny – 27,27% oraz niski poziom dochodów – 25,84%.

W grupie problemów 3 rangi 31,82% ankietowanych umieściło brak pracowników z kwalifikacjami i umiejętnościami dostosowanymi do potrzeb lokalnego rynku pracy. 26,81% opowiedziało się za słabym systemem wspierania przedsiębiorczości, 25,40% natomiast za niskim poziomem usług oraz wąskim ich zakresem.

Największy stopień zainteresowania ankietowanych odnotowano odnośnie problemów: brak nowych zakładów pracy oraz niski stopień dochodów. Najmniej ankietowanych wypowiedziało się w sprawie braku pracowników z kwalifikacjami i umiejętnościami dostosowanymi do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz niskiego poziomu usług oraz wąskiego ich zakresu.

Wykres 13. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera przestrzenna i środowiskowa

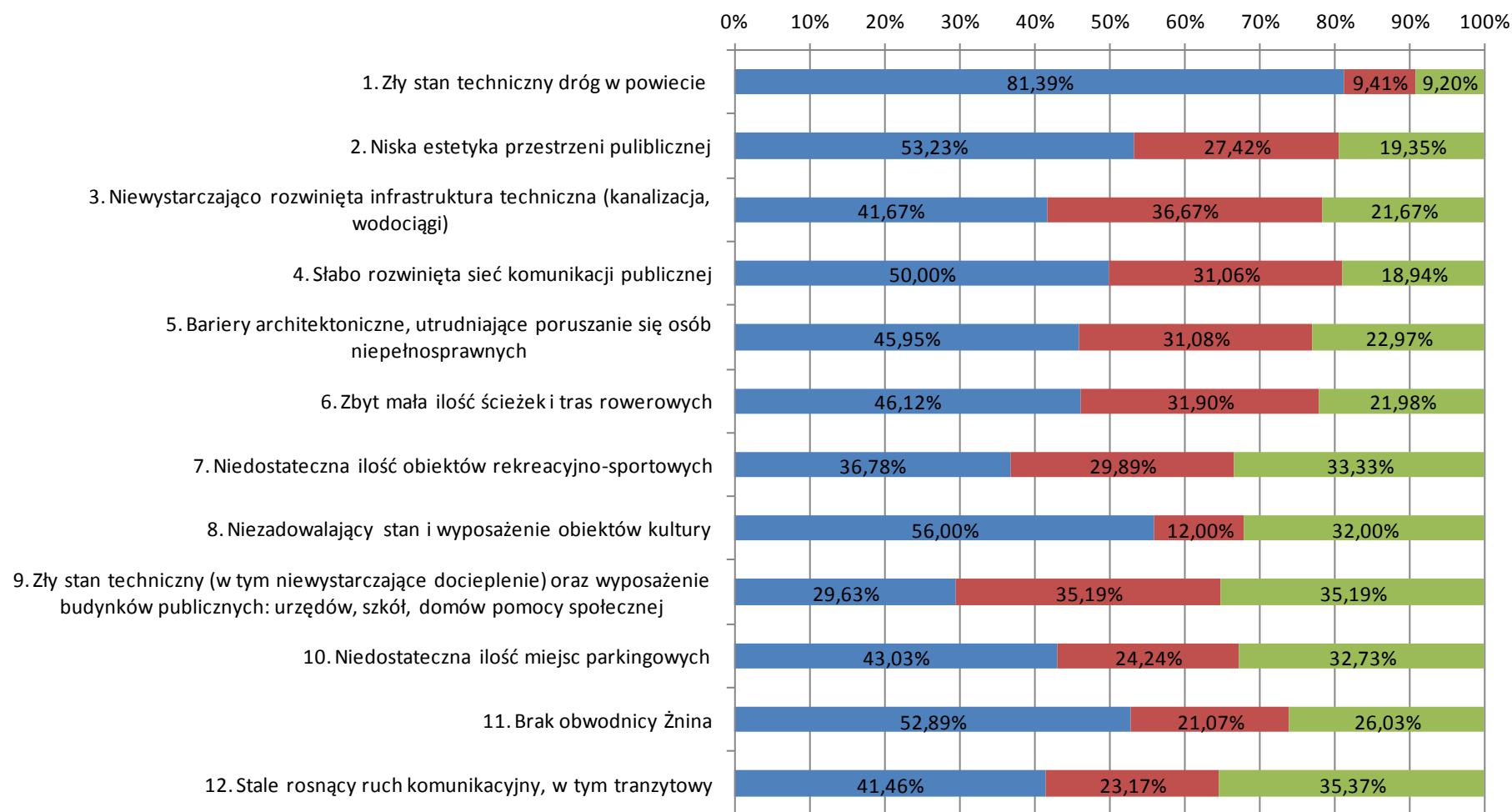
W 3 części pytania 2 zapytano ankietowanych mieszkańców o najistotniejsze, ich zdaniem, problemy Powiatu Żnińskiego, dotyczące sfery przestrzennej i środowiskowej. Przedstawiono ankietowanym 12 różnych wariantów (wykres 13).

Najwięcej mieszkańców opowiedziało się za przyznaniem rangi 1 problemowi niezadawalającej czystości wód w powiecie – 63,18%. Pozostałe problemy zidentyfikowane przez ankietowanych jako najistotniejsze to: nadmierny poziom hałasu – 62,24% oraz trudności z utrzymaniem czystości lasów – 61,42%.

46,15% ankietowanych mieszkańców powiatu nadało niedostatecznemu rozwojowi infrastruktury przeciwpowodziowej 2 rangę jeśli chodzi o problemy sfery przestrzenno-środowiskowej. Zapytanych martwi też niska energooszczędność budynków użyteczności publicznej – 35% oraz niezadawalający system segregacji odpadów – 29,48%.

Do problemów trzeciego rzędu ankietowani mieszkańcy Powiatu Żnińskiego zakwalifikowali: zbyt słabą promocję ochrony środowiska i edukacji ekologicznej – 31,07%, słabą świadomość ekologiczną mieszkańców powiatu – 27,85% oraz nieuporządkowaną gospodarkę wodno-ściekową – 26,36%.

Wykres 14. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera infrastrukturalna

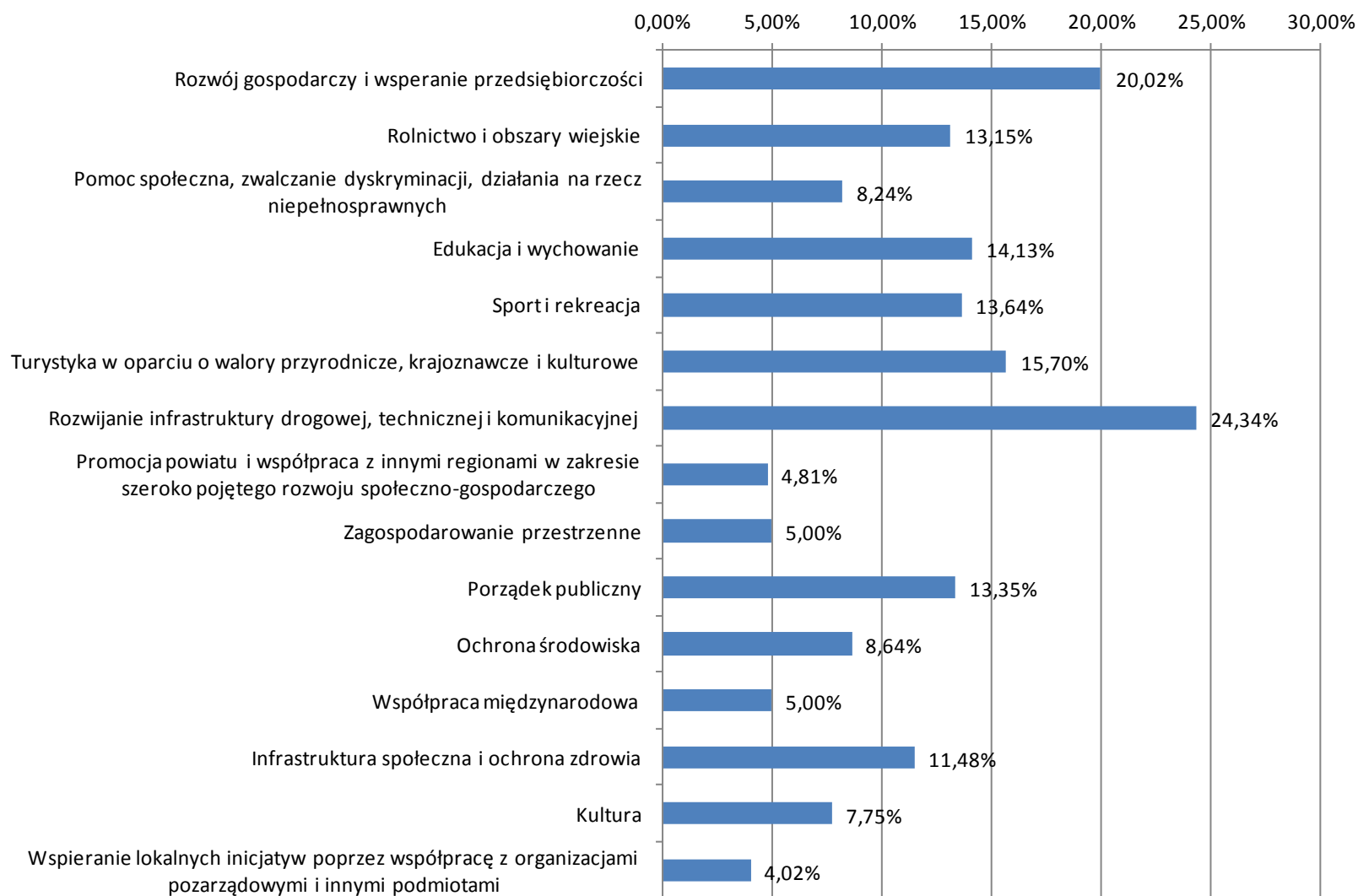

Wśród problemów sfery infrastrukturalnej (wykres 14) największe zainteresowanie zapytanych mieszkańców Powiatu Żnińskiego wzbudziły: zły stan infrastruktury drogowej w powiecie – 81,39%, niezadowalający stan i wyposażenie obiektów kultury - 56% oraz niska estetyka przestrzeni publicznej – 53,23%.

Do problemów drugorzędnych zapytani mieszkańcy zaliczyli słabo rozwiniętą infrastrukturę techniczną - 36,67%. Ankietowanych niepokoją również zły stan techniczny i wyposażenie budynków publicznych – 35,19% i zbyt mała ilość ścieżek i tras rowerowych – 31,90%.

Dla 35,37% najistotniejszym problemem trzeciej rangi stał się stale narastający ruch komunikacyjny, w tym tranzytowy. 35,19% zapytanych uznało za problem trzeciorzędny zły stan techniczny i wyposażenie budynków publicznych. Do tej rangi zaliczono także niedostateczną ilość obiektów sportowo-rekreacyjnych – 33,33%.

Wykres 15. Kierunki rozwoju Powiatu Żnińskiego

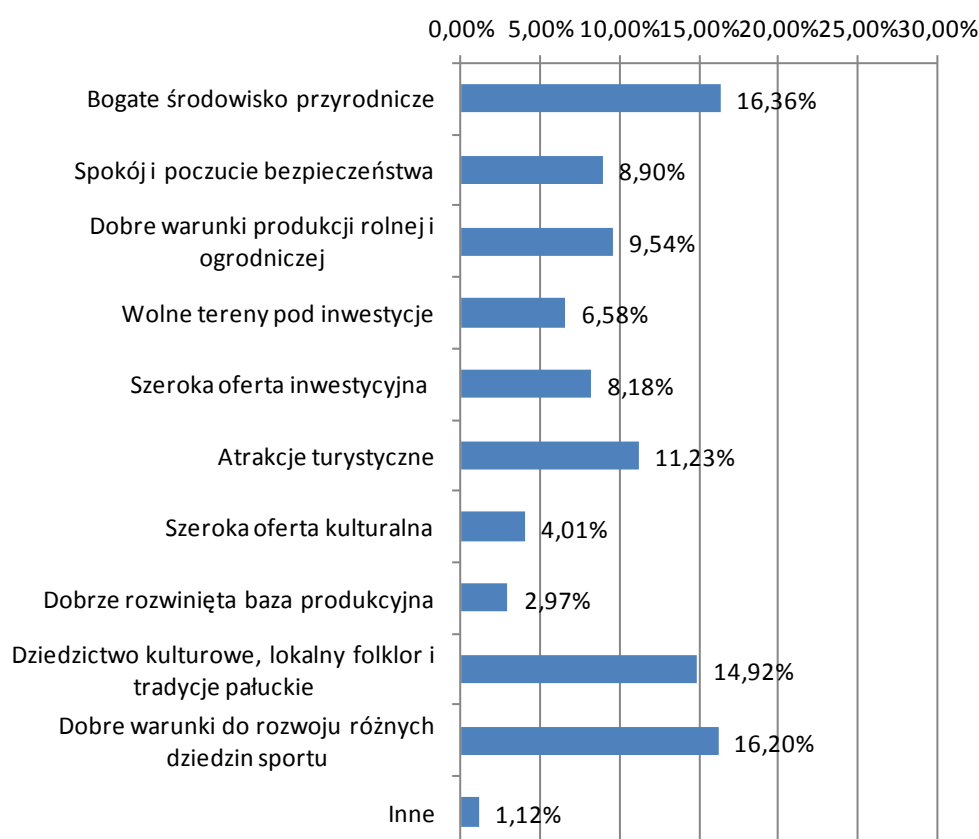
W pytaniu 3 poproszono ankietowanych mieszkańców Powiatu Żnińskiego o wskazanie 3 kierunków rozwoju, które Powiat Żniński powinien zrealizować w pierwszej kolejności. Przedstawiono pytanym 15 wariantów wyboru (wykres 15).

Podsumowując powyższe dane, stwierdzić można, że mieszkańcy nie wskazali jednoznacznie problemu, który można by uznać za kluczowy. Za kierunki rozwoju, które Powiat Żniński powinien przyjąć w pierwszej kolejności, ankietowani mieszkańcy uznali rozwijanie infrastruktury drogowej, technicznej i komunikacyjnej – 24,34%, następnie rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości – 20,02%. Wskazane zagadnienia okazały się swoistymi faworytami – wśród pozostałych zagadnień zainteresowanie ankietowanych rozłożyło się równomiernie na niższym poziomie. Najmniejszy udział procentowy głosów „zebrały” propozycje wspierania lokalnych inicjatyw przez współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami oraz promocja powiatu i współpraca z innymi regionami w zakresie szeroko pojętego rozwoju społeczno-gospodarczego.

➤ **Mieszkańcy - wyłącznie poniżej 18 roku życia.**

Kolejną przebadaną grupą mieszkańców była grupa wiekowa pomiędzy 16 a 18 rokiem życia. Respondentów zapytano o największe, ich zdaniem, walory powiatu (wykres 16).

Wykres 16. Największe walory Powiatu Żnińskiego

Wśród wskazań respondentów dominowały 3 główne walory regionu: bogate środowisko przyrodnicze (16,36% wskazań), dobre warunki do rozwoju różnych dziedzin sportu (16,20%) oraz dziedzictwo kulturowe, lokalny folklor i tradycje pałuckie (14,92% wszystkich odpowiedzi).

Niewielu ankietowanych uznało za walory powiatu takie sfery jak: dobrze rozwinięta baza produkcyjna (2,97%) czy szeroka oferta kulturalna (4,01% wskazań respondentów).

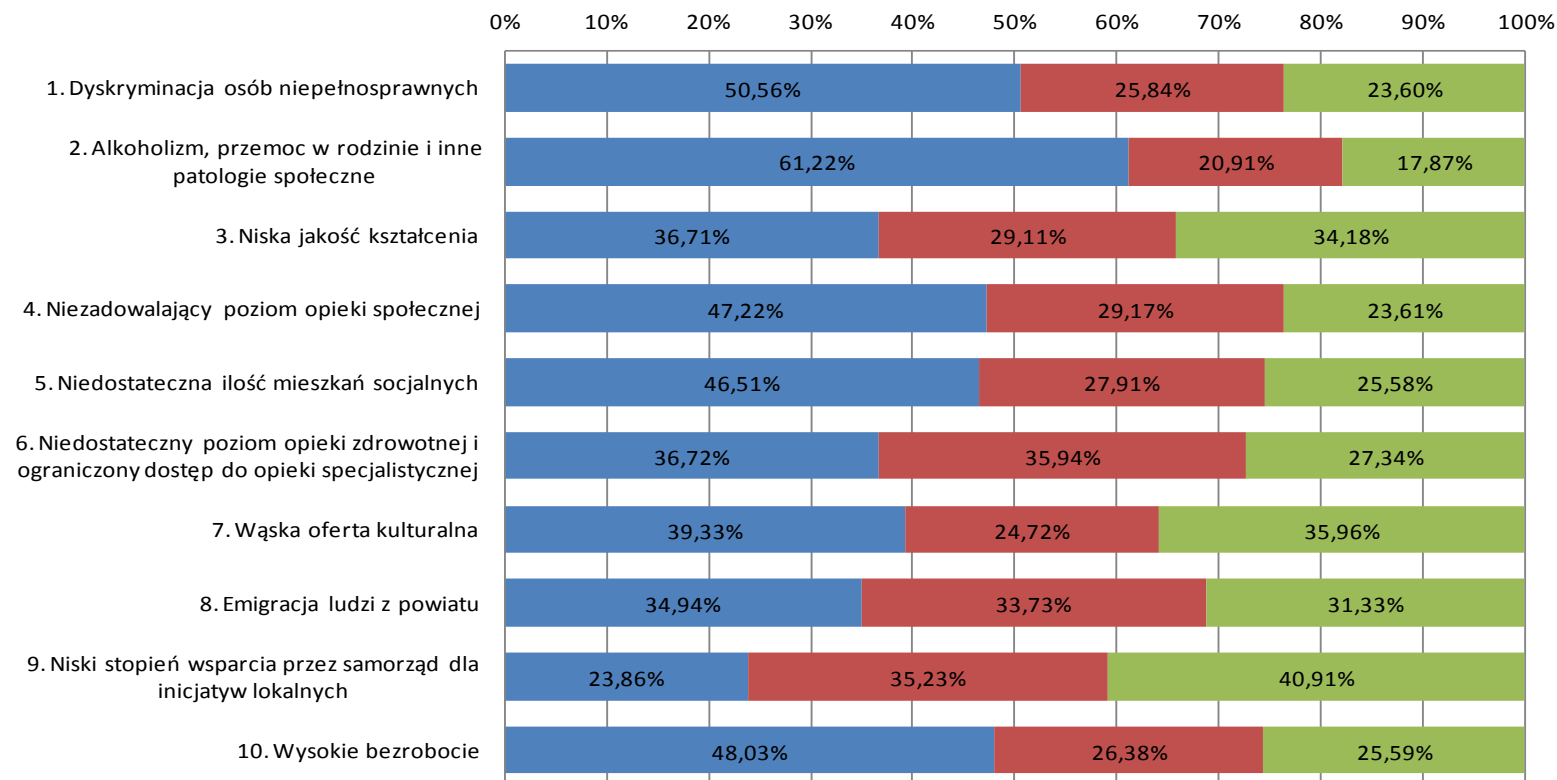
W dalszej części, zbadano opinie ankietowanych mieszkańców Powiatu Żnińskiego w kwestiach społecznych, poruszonych w ankiecie (wykres 17), jednak wyłącznie osób poniżej 18 roku życia (od 16 do 18 roku życia).

Najwięcej osób w grupie od 16 do 18 roku życia, nadało priorytet 1 problemowi alkoholizmu, przemocy w rodzinie i innym patologiom - 61,22%. Kolejne wskazania wśród problemów 1 rangi to dyskryminacja osób niepełnosprawnych – 50,56% oraz wysokie bezrobocie – 48,03%.

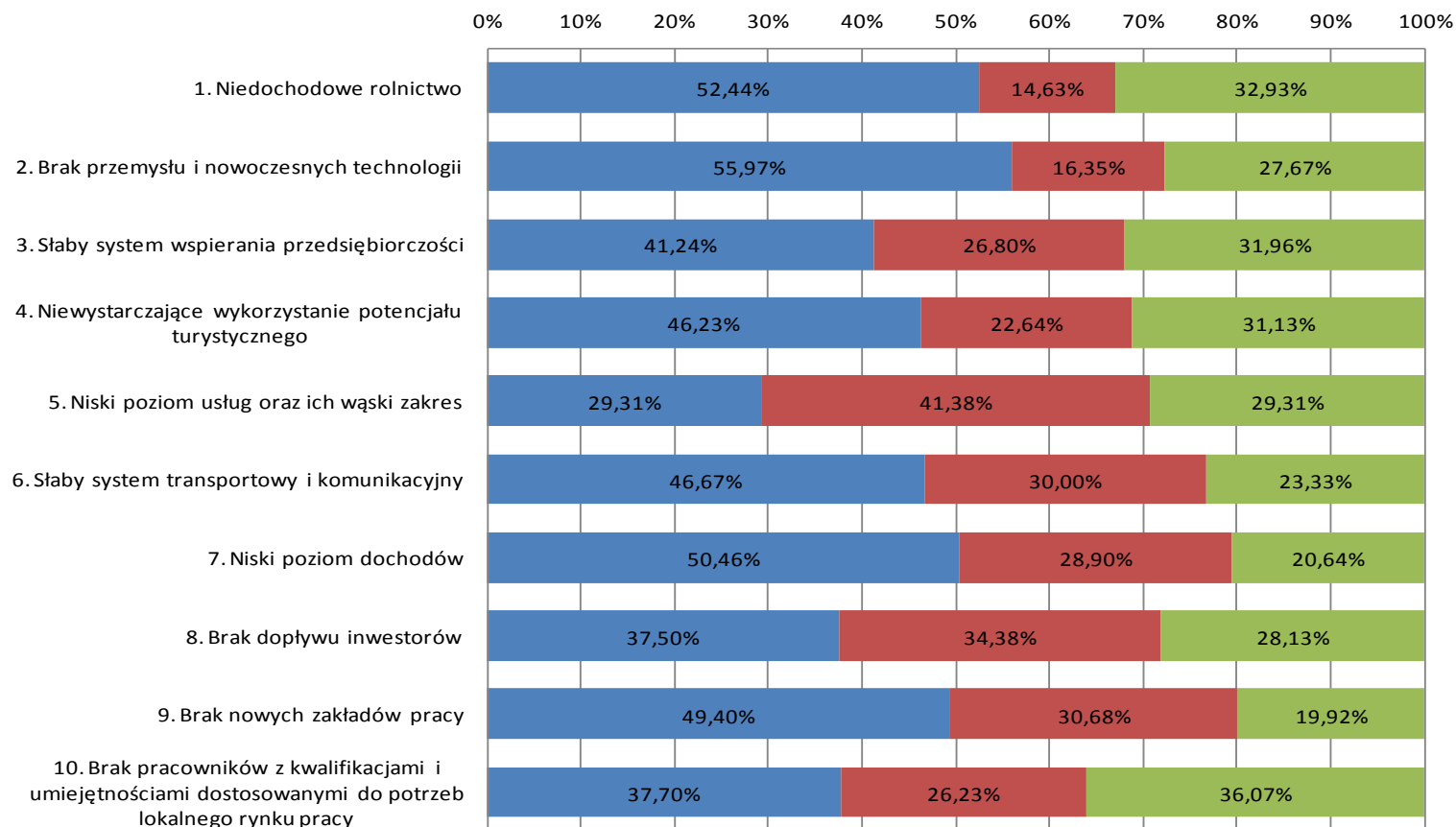
Rangę 2 wśród najistotniejszych problemów powiatu najwięcej młodych osób nadało problemom: niedostateczny poziom opieki zdrowotnej i ograniczony dostęp do opieki specjalistycznej, niski stopień wsparcia przez samorząd dla inicjatyw lokalnych oraz emigracja ludzi z powiatu.

Za problemy rangi 3 zapytani uznali przede wszystkim niski stopień wsparcia przez samorząd dla inicjatyw lokalnych – 40,91%. Młodych mieszkańców powiatu niepokoi też wąska oferta kulturalna oraz niska jakość kształcenia.

Wykres 17. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera społeczna

Wykres 18. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera gospodarcza

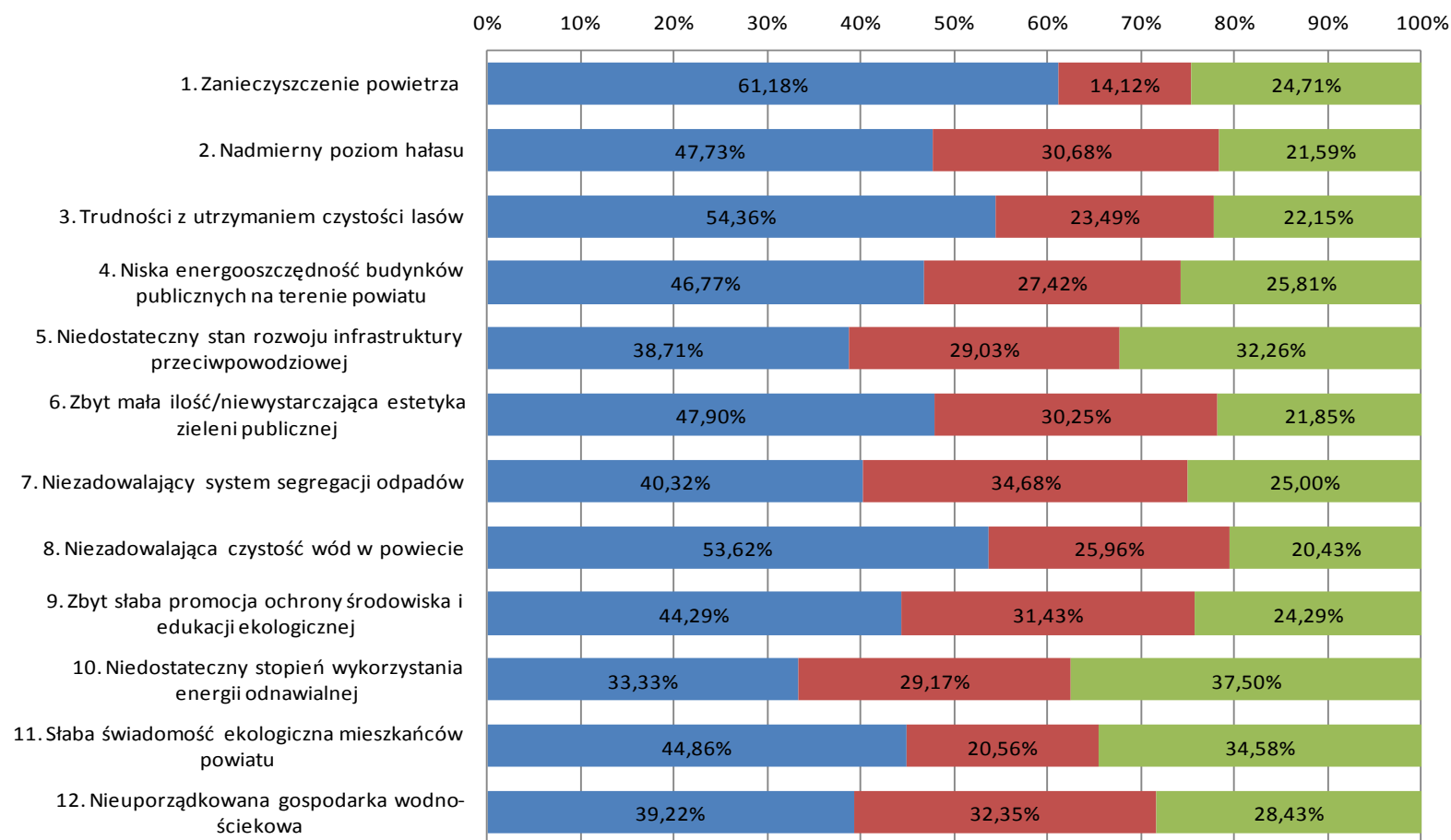

Wśród najistotniejszych problemów Powiatu Żnińskiego w sferze gospodarczej, według młodych mieszkańców (wykres 18), do pierwszorzędnych zaliczyć należy brak przemysłu i nowoczesnych technologii (55,97%), niedochodowe rolnictwo (52,44%) oraz niski poziom dochodów (50,46%).

Do problemów 2 rangi zapytani zaszeregowali w pierwszym rzędzie niski poziom usług i wąski ich zakres (41,38%), brak nowych zakładów pracy (30,68%) oraz słaby system transportowy i komunikacyjny (30,00%).

Deklaracje w kwestii trzeciorzędnych najistotniejszych problemów powiatu rozłożyły się równomiernie. Najwięcej wskazań uzyskał problem braku pracowników z kwalifikacjami i umiejętnościami dostosowanymi do potrzeb lokalnego rynku pracy (36,07%). Następne lokaty to: niedochodowe rolnictwo (32,93%) oraz słaby system wspierania przedsiębiorczości (31,96%).

Wykres 19. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera przestrzenna i środowiskowa

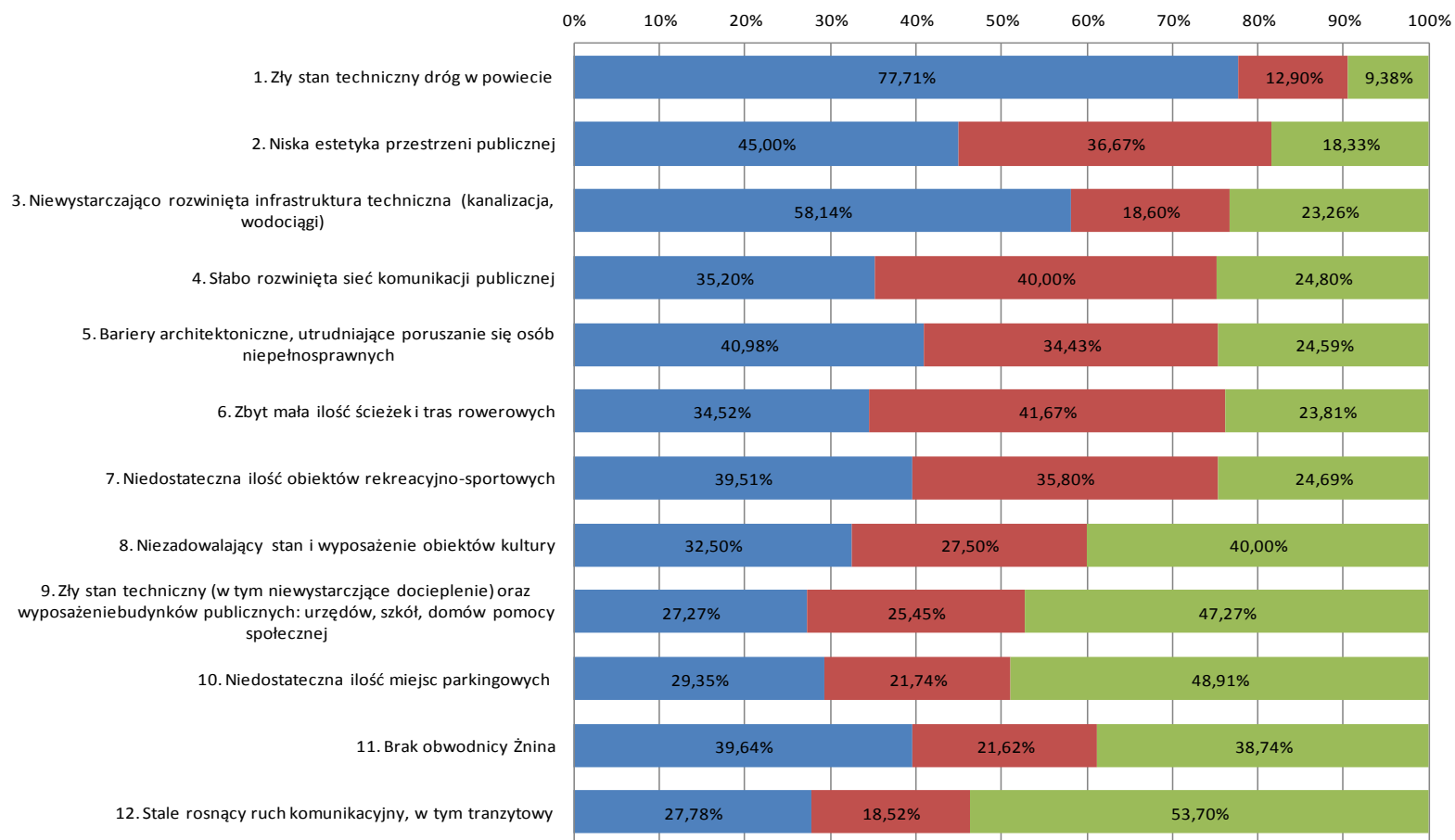

W tej grupie problemów sfery przestrzennej i środowiskowej (wykres 19), największe zainteresowanie wśród respondentów wzbudził problem zanieczyszczenia powietrza. Za problem 1 rangi uznało go 61,18%. Za problem rangi 1 uznano także problemy z trudnością utrzymania czystości lasów oraz niezadowalająca czystość wód w powiecie.

Jeśli chodzi o problemy rangi 2, najczęściej ankietowanych opowiedziało się za problemami: niezadowalający system segregacji odpadów (34,68%), nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa (32,35%) oraz zbyt słaba promocja ochrony środowiska i edukacji ekologicznej (31,43%).

Za trzeciorzędne problemy sfery przestrzennej i środowiskowej ankietowani uznali przede wszystkim niedostateczny stopień wykorzystania energii odnawialnej (37,50%), słabą świadomość ekologiczną mieszkańców powiatu (34,58%) oraz niedostateczny stan rozwoju infrastruktury przeciwpowodziowej (32,26%).

Wykres 20. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera infrastrukturalna

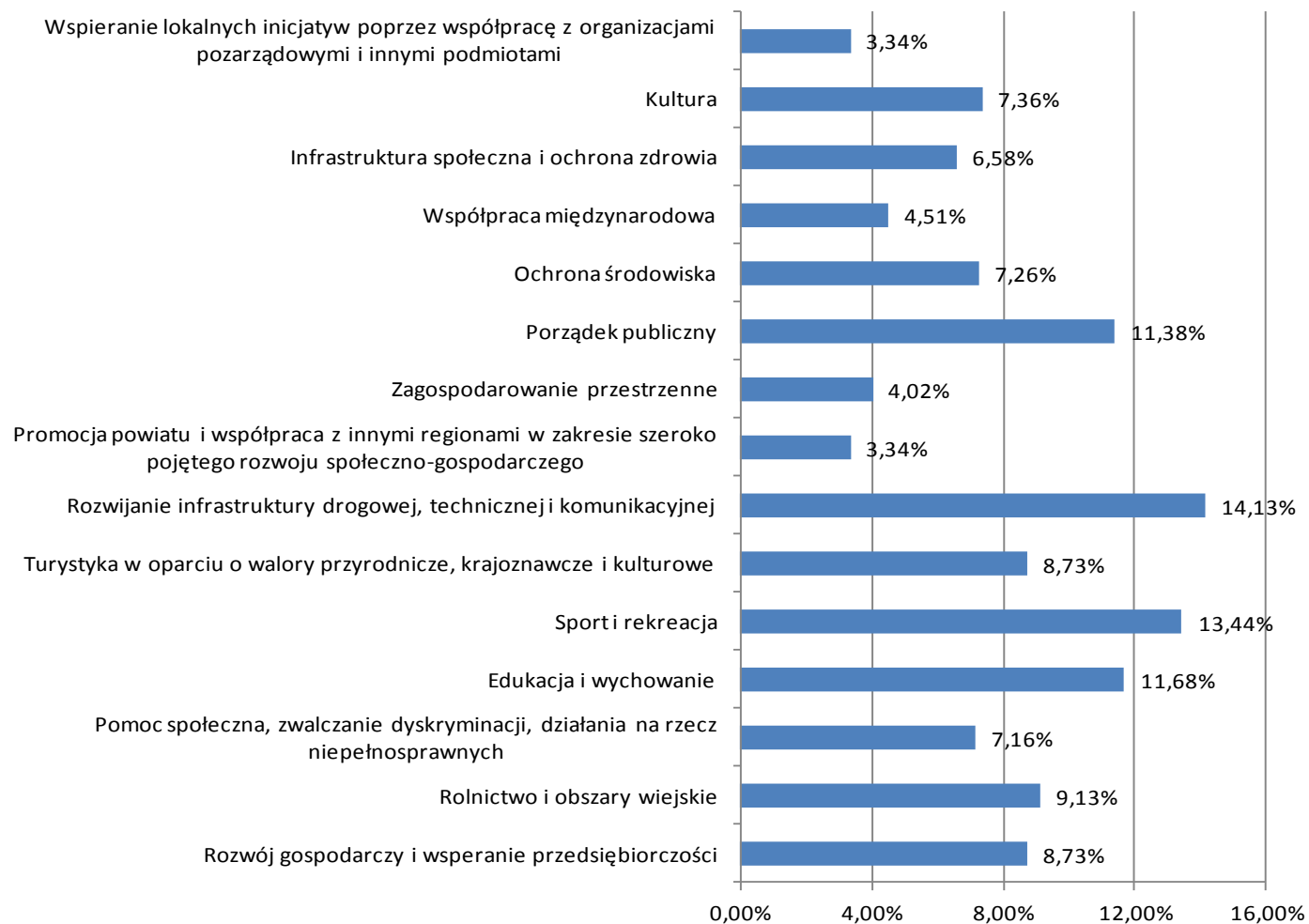

Najwięcej ankietowanych mieszkańców Powiatu Żnińskiego w grupie pomiędzy 16 a 18 rokiem życia, w zakresie infrastruktury (wykres 20), jako problem 1 rangi wskazało zły stan techniczny dróg w powiecie. Wynik 77,71% uplasował zagadnienie na pozycji faworyta, jeśli chodzi o stopień zainteresowania poszczególnymi problemami. Kolejna lokata to słabo rozwinięta infrastruktura techniczna – 58,14%, a następnie - niska estetyka przestrzeni publicznej – 45%.

Za problemy w sferze infrastrukturalnej 2 rangi młodzi mieszkańcy uznali zbyt małą ilość ścieżek i tras rowerowych (41,67%), słabo rozwiniętą sieć komunikacji publicznej (40,00%) jak również niską estetykę przestrzeni publicznej (36,67%).

Do problemów rangi 3 zapytani zaliczyli zdecydowanie stale rosnący ruch komunikacyjny, w tym tranzytowy (53,70%), niedostateczną ilość miejsc parkingowych (48,91%) oraz zły stan techniczny, w tym niewystarczające docieplenie oraz wyposażenie budynków publicznych: urzędów, szkół domów pomocy społecznej (47,27%).

Wykres 21. Kierunki rozwoju Powiatu Żnińskiego

Wśród młodych mieszkańców, w związku z określeniem kierunków rozwoju Powiatu Żnińskiego, najpopularniejsze okazały się postulaty dotyczące rozwijania infrastruktury drogowej, technicznej i komunikacyjnej, sportu i rekreacji, edukacji i wychowania oraz porządku publicznego (wykres 21).

Pozostałe problemy nie uzyskały uznania wśród młodych mieszkańców powiatu – wartości wskazań nie przekroczyły 10%.

Zdecydowanie najmniejszym zainteresowaniem zapytani obdarzyli promocję powiatu i współpracę z innymi regionami w zakresie szeroko pojętego rozwoju społeczno-gospodarczego, wspieranie lokalnych inicjatyw poprzez współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, zagospodarowanie przestrzenne oraz współpracę międzynarodową.

Podsumowując analizę ankiet mieszkańców z uwzględnieniem wieku ankietowanych (powyżej 18 roku życia oraz pomiędzy 16 a 18 rokiem życia) należy stwierdzić, iż obie grupy podobnie identyfikują problemy społeczne, mające miejsce na terenie Powiatu Żnińskiego. Wśród trzech głównych problemów wskazuje się na alkoholizm, przemoc w rodzinie oraz inne patologie (główny problem wśród grupy pomiędzy 16 a 18 rokiem życia oraz drugi w grupie powyżej 18 roku życia), bezrobocie (3 miejsce wśród obu grup) oraz dyskryminacja osób niepełnosprawnych (1 miejsce wśród starszych a 2 wśród młodszych).

W dziedzinie gospodarki wśród najpopularniejszych odpowiedzi pojawiły się dwie zbieżne w ramach obu grup ankietowanych. Pierwszym problemem był brak przemysłu oraz nowoczesnych technologii (wskazywany na 1 miejscu wśród młodzieży do 18 roku życia; a na 3 miejscu wśród mieszkańców starszych) oraz niedochodowe rolnictwo (w obu grupach sklasyfikowane na 2 miejscu pod względem istotności problemów). Grupa pomiędzy 16 a 18 rokiem życia wskazała ponadto na niski poziom dochodów, co wiąże się z większymi ambicjami osób młodych. Grupa powyżej 18 roku życia wskazała na brak nowych zakładów pracy, jako najpoważniejszy problem w powiecie.

Pytani o sferę przestrzenno-środowiskową, ankietowani w obu grupach wskazali na podobne problemy, z którymi boryka się Powiat Żniński. Głównymi problemami są: zanieczyszczenie powietrza (1 miejsce w grupie młodszej i 3 w grupie starszej mieszkańców), trudności z utrzymaniem czystości lasów (w obu grupach na 2 miejscu pod względem istotności) oraz niezadowalająca czystość wód w Powiecie (kolejno 3 i 1 miejsce).

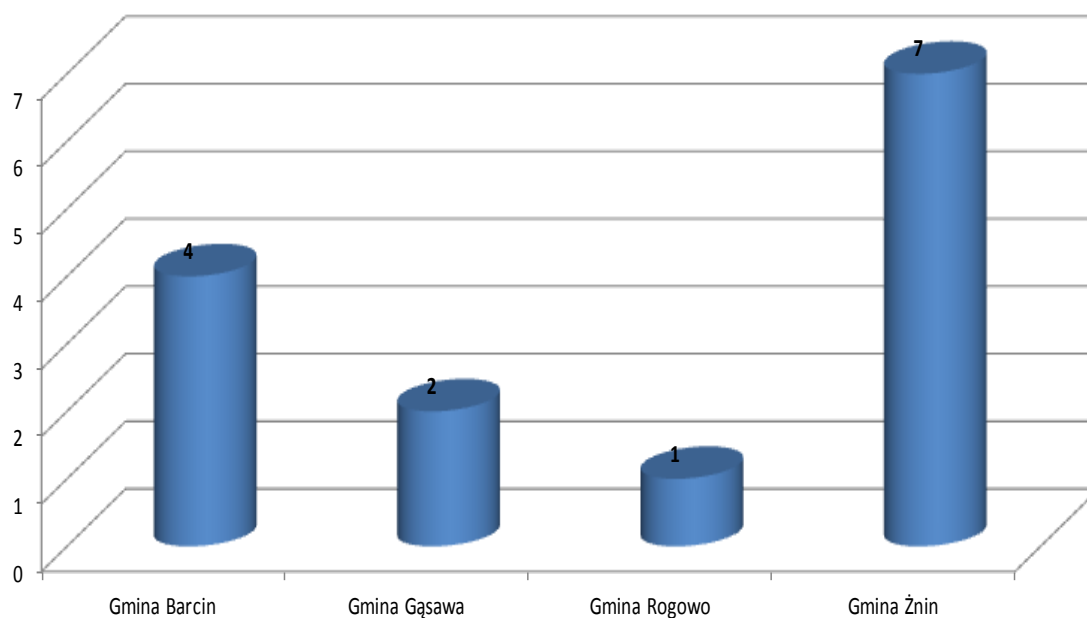
W obszarze infrastruktury lokalnej, obie grupy mieszkańców (podobnie zresztą jak pozostałe badane grupy społeczne) wskazały na największy problem powiatu, to jest zły stan techniczny dróg. Nie stanowi to zaskoczenia, gdyż panuje powszechna opinia o zaniedbaniu dróg powiatowych oraz gminnych kosztem autostrad oraz dróg krajowych czy ekspresowych. Problem ten absolutnie zdominował odpowiedzi respondentów, którzy wskazywali ponadto na słabo rozwiniętą infrastrukturę techniczną oraz niską estetykę przestrzeni publicznej (odpowiedzi respondentów pomiędzy 16 a 18 rokiem życia), a także na niezadowalający stan i wyposażenie obiektów kultury i brak obwodnicy Żnina (odpowiedzi grupy powyżej 18 roku życia).

Jednym z ostatnich pytań zadanych respondentom było pytanie o przewidywane kierunki rozwoju Powiatu Żnińskiego. Wśród młodych mieszkańców postulowano głównie o rozwój infrastruktury drogowej, technicznej i komunikacyjnej, sportu i rekreacji, edukacji i wychowania oraz porządku publicznego. Mieszkańcy powyżej 18 roku życia wskazywali natomiast na rozwijanie

infrastruktury drogowej, technicznej i komunikacyjnej, sportu i rekreacji a także na rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości.

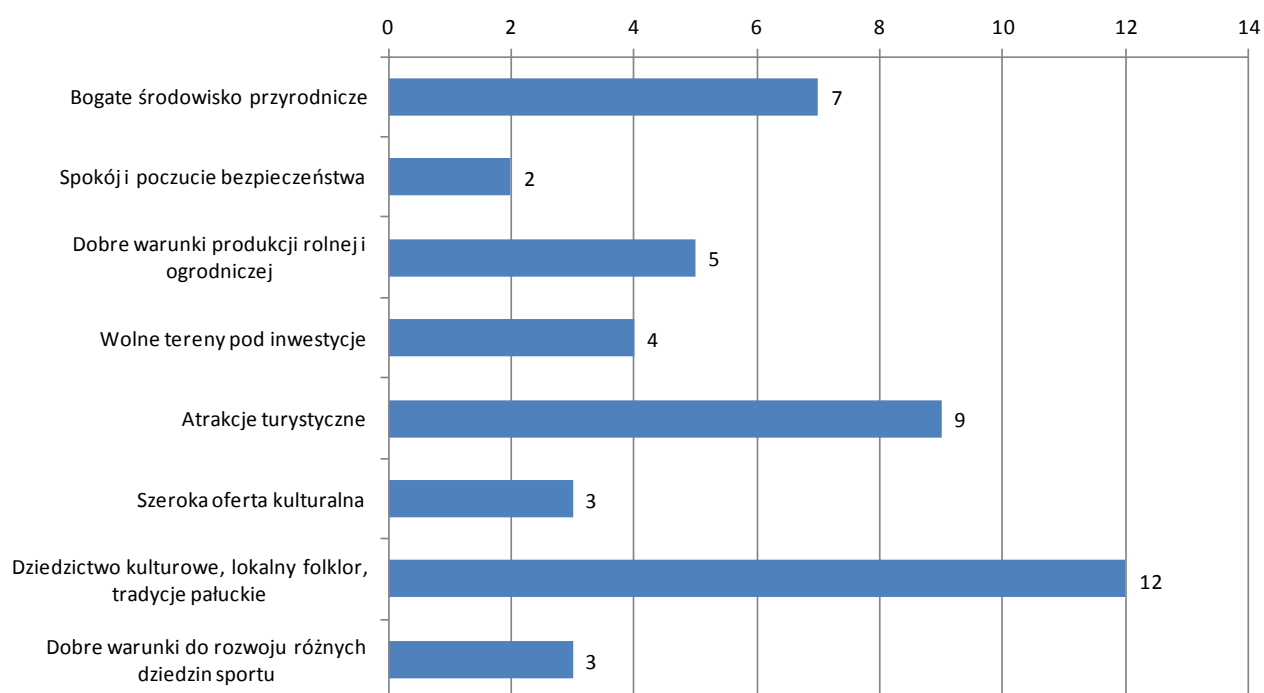
➤ **Organizacje pozarządowe.**

Wykres 22. Siedziba organizacji pozarządowych

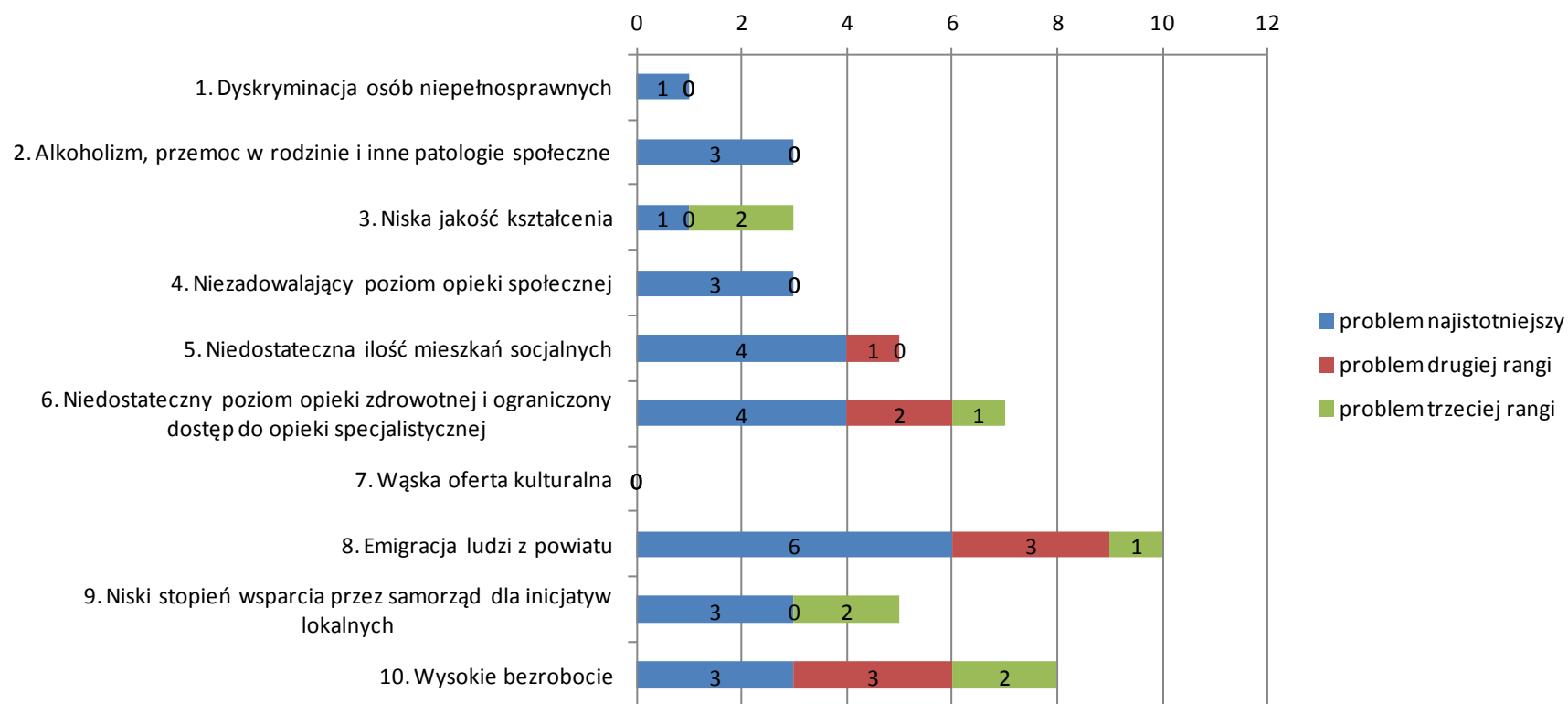
Przebadano łącznie 15 organizacji z Powiatu Żnińskiego. Najwięcej (7 organizacji) ma swoją siedzibę w Gminie Żnin, 4 w Gminie Barcin, 2 w Gminie Gąsawa i 1 w Gminie Rogowo. Zabrakło organizacji z Gminy Łabiszyn i Janowiec Wielkopolski (wykres 22).

Wykres 23. Największe walory Powiatu Żnińskiego

Na pierwsze pytanie o 3 największe walory Powiatu Żnińskiego reprezentanci organizacji pozarządowych uznali zdecydowanie „dziedzictwo kulturowe, lokalny folklor i tradycje pałuckie”, „atrakcje turystyczne”, i „bogate środowisko przyrodnicze” (wykres 23).

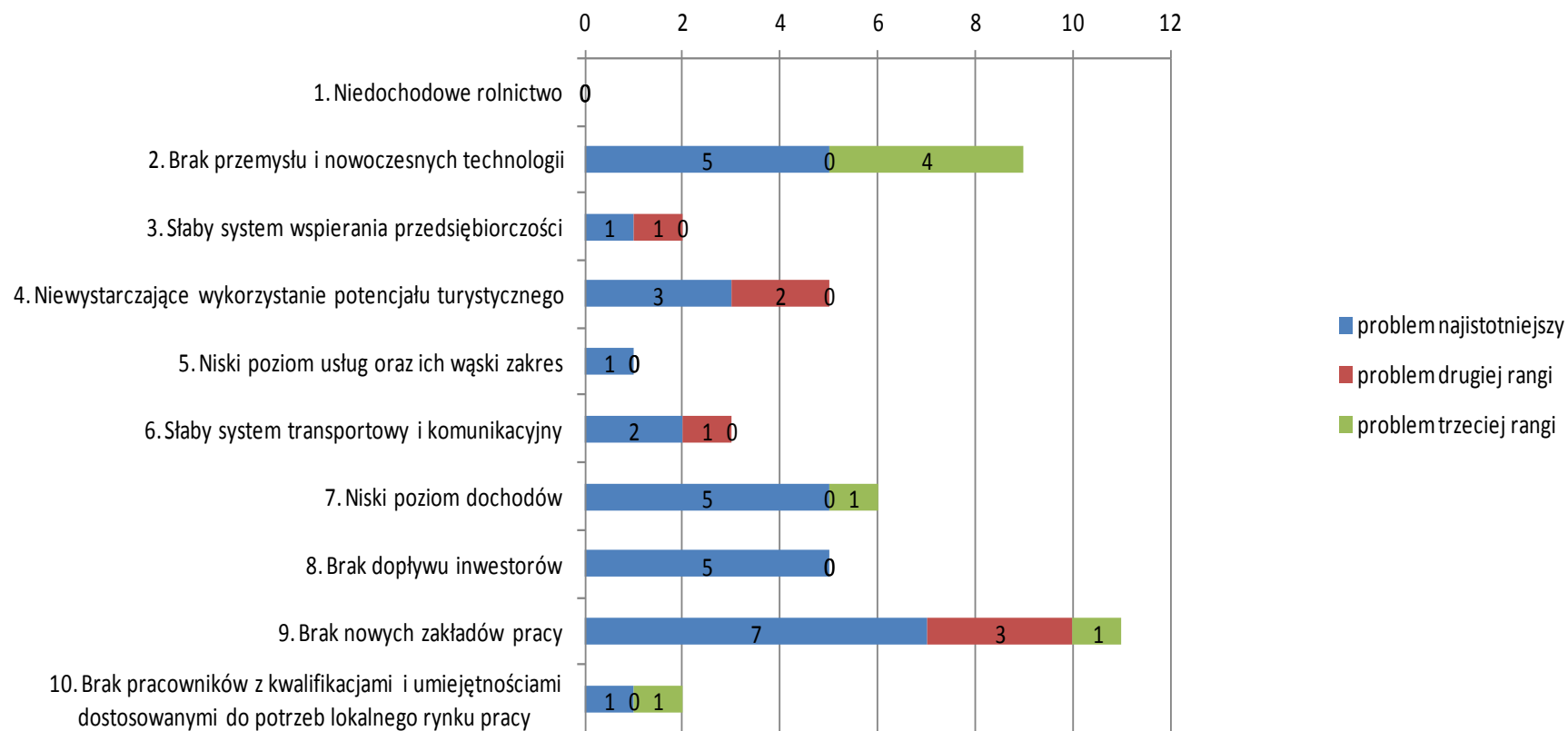
Wykres 24. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego – sfera społeczna

Wśród organizacji pozarządowych panuje przekonanie, że w sferze społecznej Powiat Żniński boryka się z problemami dotyczącymi emigracji ludzi z powiatu (6 odpowiedzi o najistotniejszym problemie, 3 o problemie 2 rangi oraz 1 odpowiedź o problemie 3 rangi). Kolejnym problemem wskazywanym przez organizacje jest niedostateczny poziom opieki zdrowotnej oraz niedostateczna ilość mieszkań socjalnych. Dostrzeżony został również problem wysokiego bezrobocia na terenie powiatu (wykres 24).

Taki układ odpowiedzi wskazuje bezpośredni kontakt organizacji z lokalną społecznością, wykazujący się znajomością jednostkowych problemów mieszkańców powiatu.

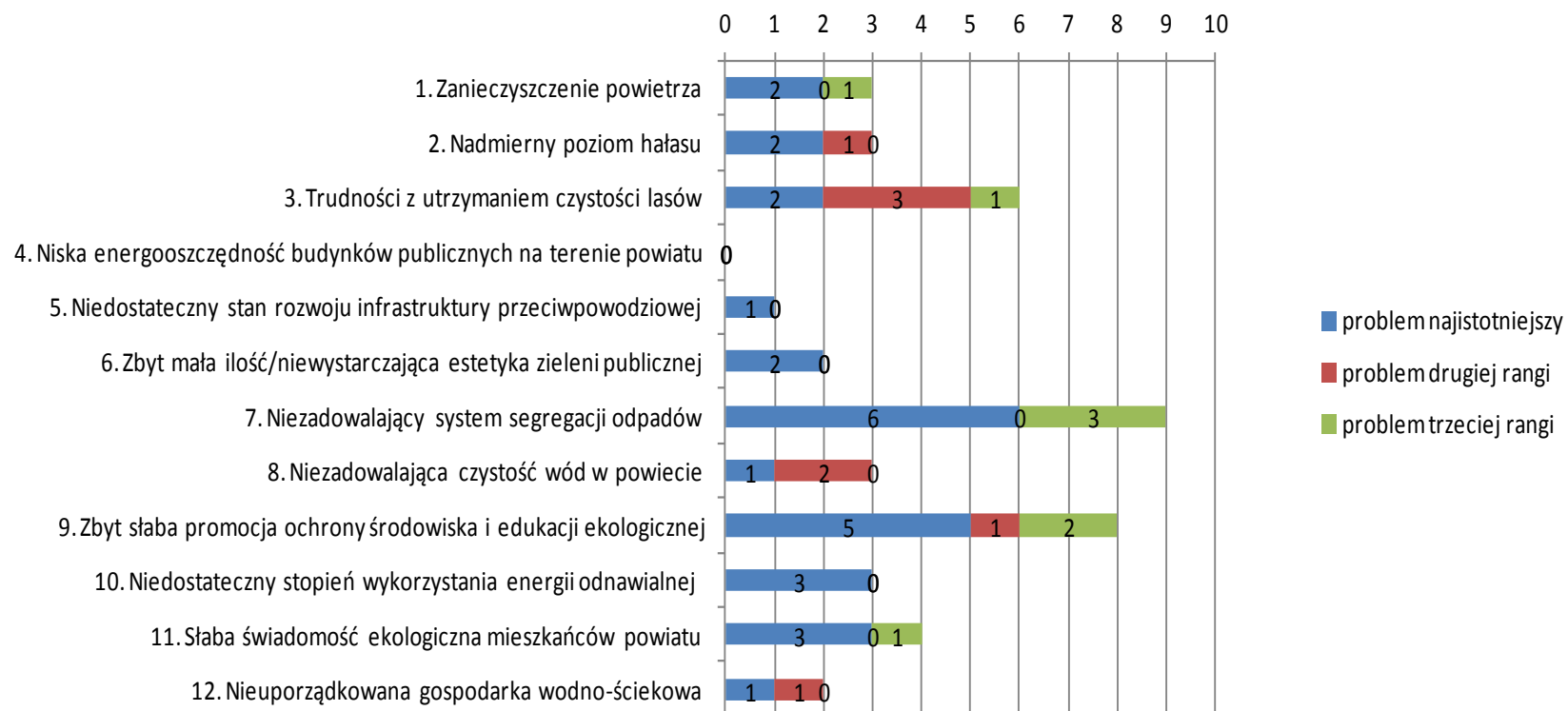
Wykres 25. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej, zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez organizacje problemem był brak nowych zakładów pracy. Związanym z tym zagadnieniem problemem, również dostrzeżonym przez ankietowanych, był brak przemysłu i nowoczesnych technologii. Te dwie powiązane ze sobą kategorie wpływają na kolejne wskazywane problemy: niski poziom dochodów na poziomie jednostki oraz brak dopływu inwestorów na poziomie lokalnej gospodarki (wykres 25).

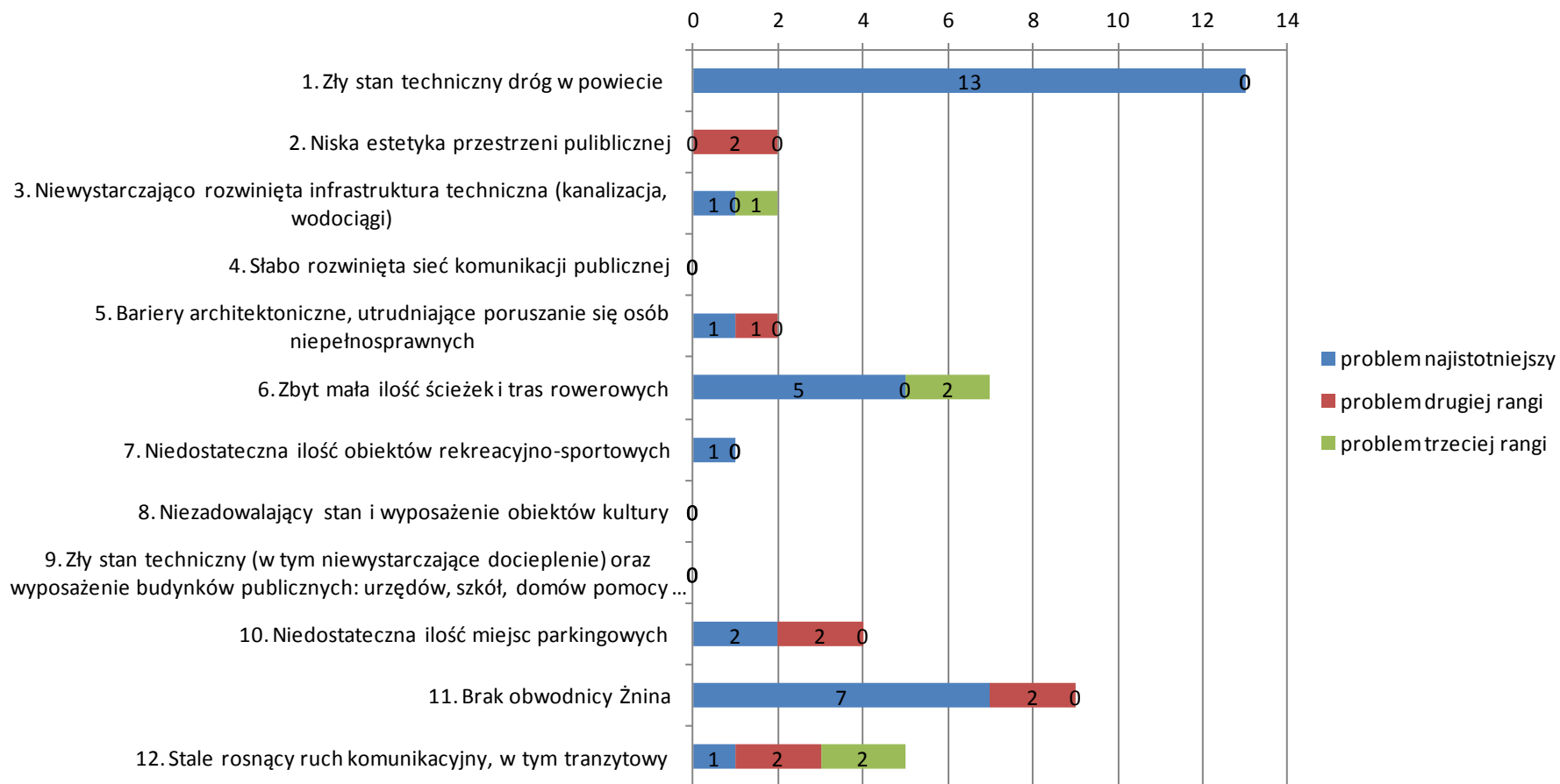
W tym zakresie również daje się zauważyć potrzeby i problemy wyrażane przez pojedynczych mieszkańców, którzy często są beneficjentami działań lokalnych organizacji pozarządowych.

Wykres 26. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera przestrzenno-środowiskowa

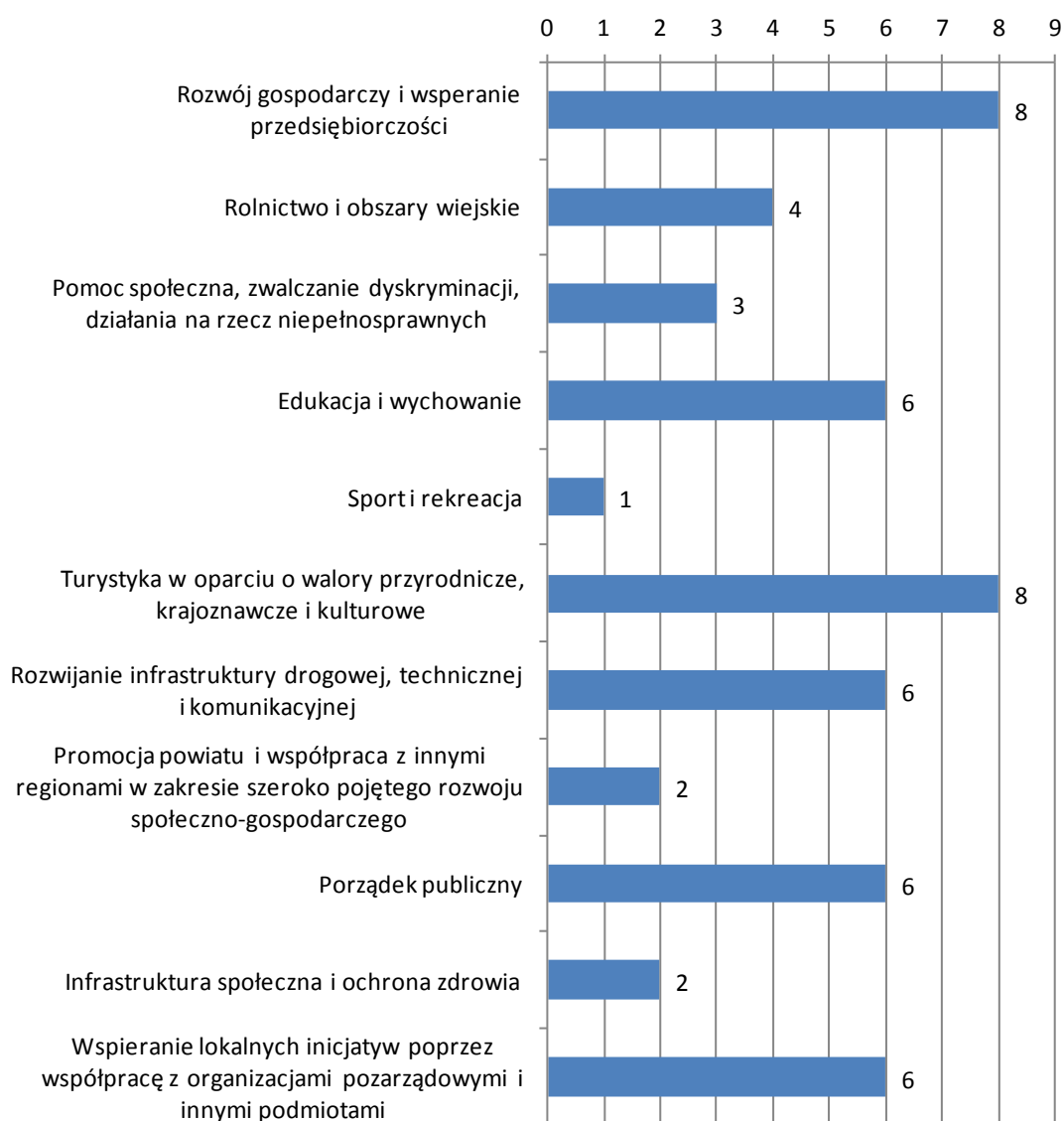
Organizacje pozarządowe, zapytane o problemy powiatu związane ze sferą przestrzenno-środowiskową, najczęściej wskazywały na niezadowalający system segregacji odpadów (aż 6 organizacji wskazało ten problem jako najistotniejszy, a 3 jako problem 3 rangi). Zwrócono również uwagę na zbyt słabą promocję ochrony środowiska i edukacji ekologicznej w Powiecie. Można przyjąć, że problem ten stanowi punkt wyjścia dla kolejnych niedoskonałości, tworzących się w sferze przestrzenno-środowiskowej. Kolejnym problemem, na który wskazują organizacje, są trudności z utrzymaniem czystości lasów. Nie stwierdzono zaś niedostatecznej energooszczędności budynków publicznych (wykres 26).

Wykres 27. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera infrastrukturalna

Odpowiedzi na pytania dotyczące sfery infrastrukturalnej (wykres 27), aż 13 organizacji wskazało na zły stan dróg w Powiecie, jako największy problem lokalny. Jest to zdecydowanie podzielenie zdania większości mieszkańców, jak i wyraz tendencji panujących na terenie całego kraju. Z infrastrukturą drogową związany jest kolejny problem, wskazywany przez ankietowanych. 7 organizacji wskazało na brak obwodnicy Żnina jako na problem najistotniejszy. Z drugiej strony żaden z ankietowanych nie wskazał na słabo rozwiniętą sieć komunikacji publicznej, co wskazywać może na dostatecznie dobre rozwiązania w tym zakresie.

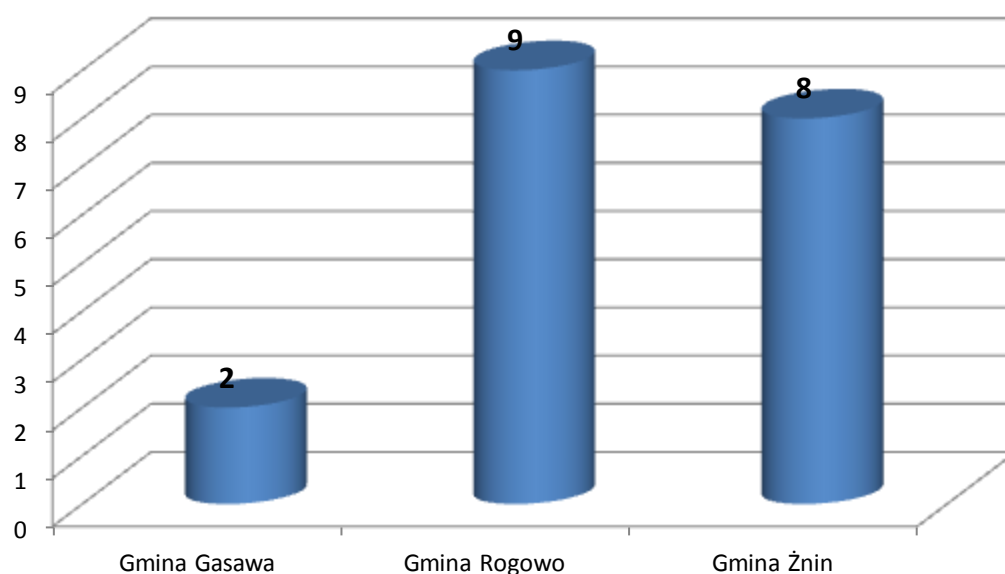
Wykres 28. Proponowane kierunki rozwoju Powiatu Żnińskiego

Na pytanie 6. o proponowane kierunki rozwoju Powiatu Żnińskiego (można było zaznaczyć trzy odpowiedzi) reprezentanci organizacji pozarządowych wymieniali najczęściej „rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości” oraz „turystykę w oparciu o walory przyrodnicze, krajoznawcze i kulturowe” (po 8 głosów), „rozwijanie infrastruktury drogowej, technicznej i komunikacyjnej” i „wspieranie lokalnych inicjatyw poprzez współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami”, a także „porządek publiczny” oraz „edukacja i wychowanie” (po 6 głosów) (wykres 28).

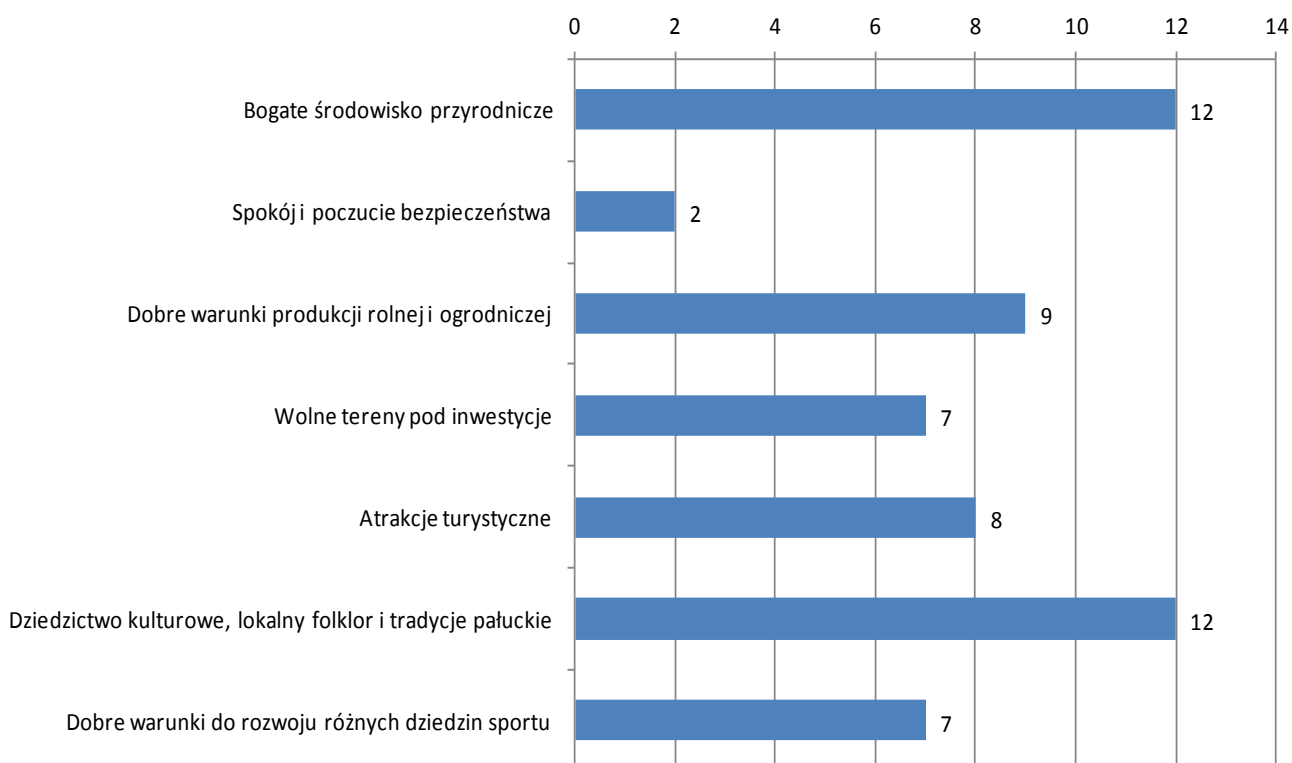
➤ **Przedsiębiorcy.**

Wykres 29. Siedziba przedsiębiorstwa

Przebadano 19 przedstawicieli przedsiębiorstw z Powiatu Żnińskiego. Najwięcej przedsiębiorców wypełniło ankiety z Gminy Rogowo (9 ankiet) i Gminy Żnin (8 ankiet). W Gminie Gąsawa ankietę wypełniło jedynie 2 przedsiębiorców, natomiast w Gminie Barcin, Janowiec Wielkopolski i Łabiszyn nie wypełnił ankiety żaden przedsiębiorca (wykres 29).

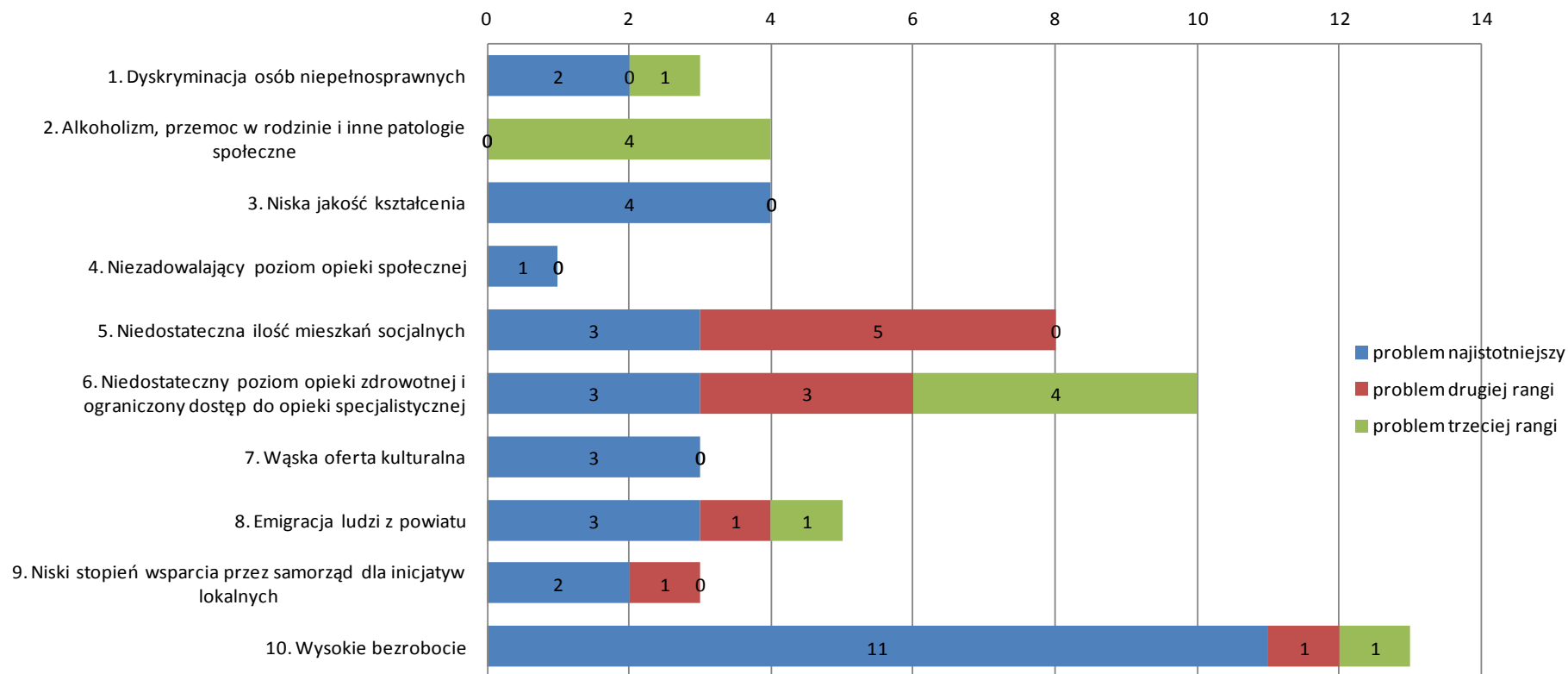
Wykres 30. Największe walory powiatu

Pierwsze pytanie jak u pozostałych grup ankietowanych dotyczyło największych walorów Powiatu Żnińskiego. Przedsiębiorcy wskazali przede wszystkim „bogate środowisko przyrodnicze” oraz „dziedzictwo kulturowe, lokalny folklor i tradycje pałuckie” (80% ankietowanych wybrało te punkty jako jedno ze wskazań). 60% głosów oddano również na dobre warunki produkcji rolnej i ogrodniczej (wykres 30).

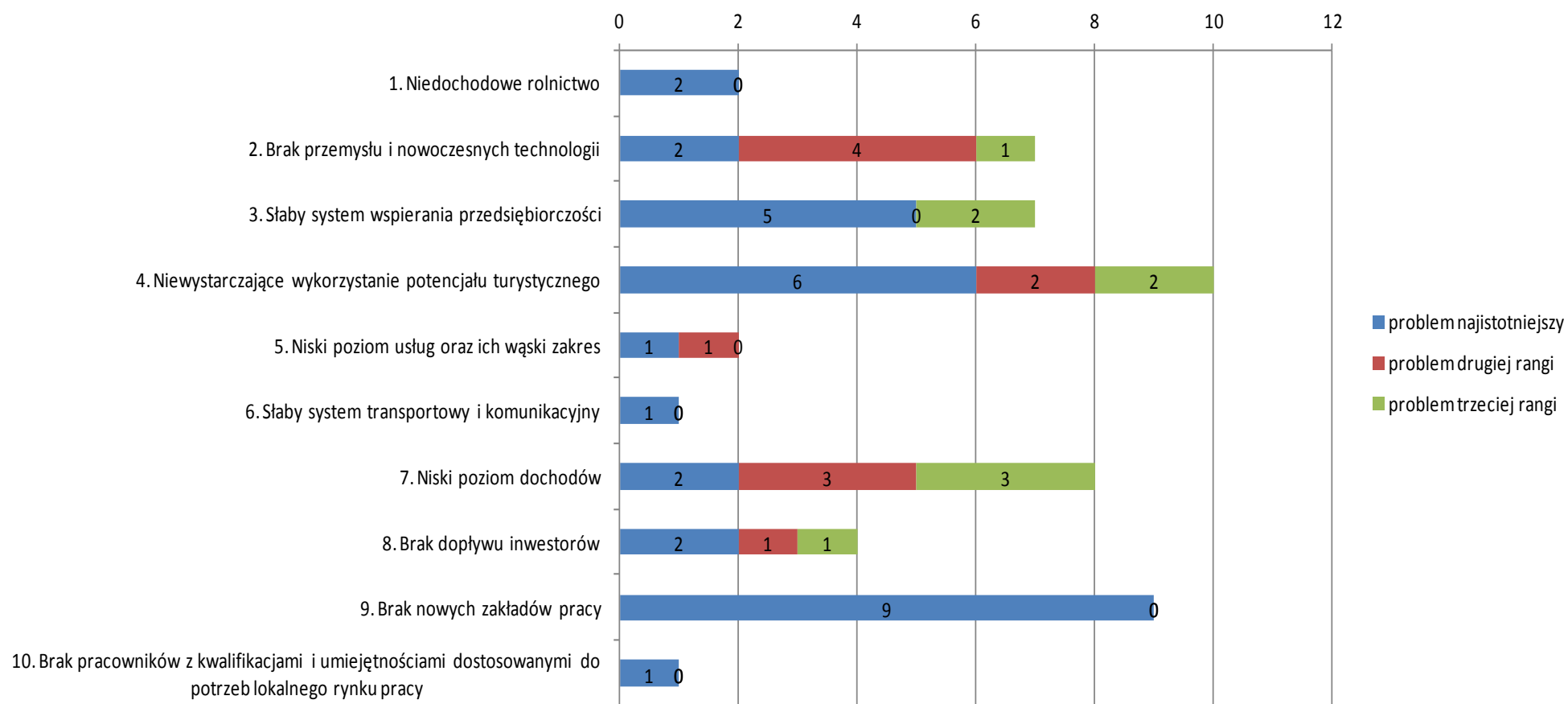
Poniżej przedstawiono najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego w odniesieniu do czterech sfer w oczach przedsiębiorców.

Wykres 31. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera społeczna

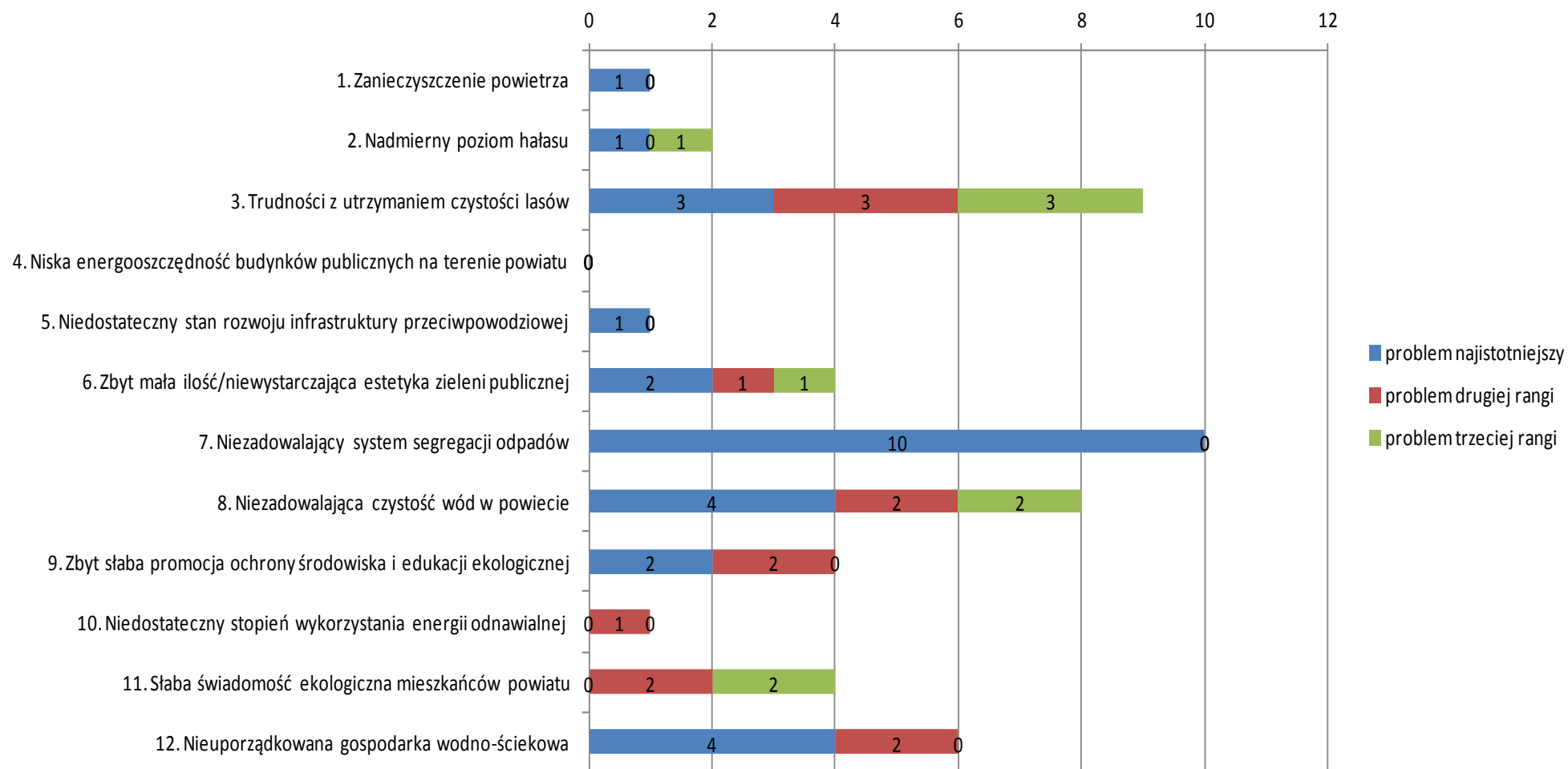
Lokalni przedsiębiorcy wykazują świadomość głównego problemu społecznego w powiecie – wysokiego wskaźnika bezrobocia (aż 11 ankietowanych wskazało na ten problem jako najistotniejszy). Poza tym, wskazuje się na niedostateczny poziom opieki zdrowotnej oraz niewystarczającą ilość mieszkań socjalnych. Z drugiej strony tylko jeden ankietowany wskazał na niezadowalający poziom opieki społecznej. Cztery odpowiedzi, i to w kategorii problemu 3 rangi, uzyskało pytanie dotyczące alkoholizmu, przemocy w rodzinie i innych patologii społecznych, co świadczyć może o braku kontaktów pomiędzy osobami dotkniętymi takimi problemami a przedsiębiorcami (wykres 31).

Wykres 32. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera gospodarcza

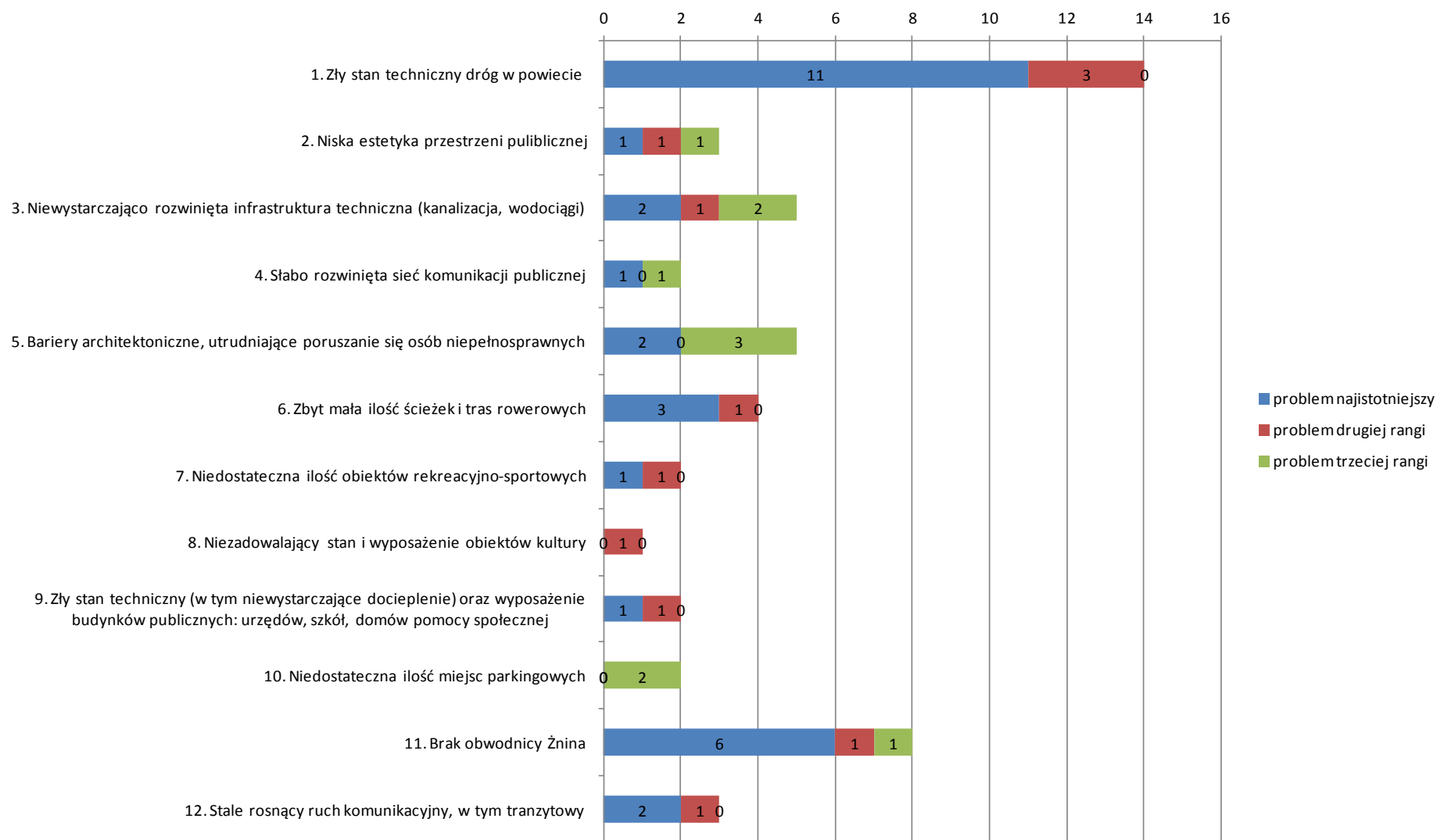
Odpowiedzi dotyczące problemów sfery gospodarczej zostały zdominowane przez 3 kategorie. Przede wszystkim wskazuje się na brak nowych zakładów pracy (9 osób uznało ten problem za najistotniejszy). Z pozoru wydaje się, że przedsiębiorcom zależy na braku konkurencji na lokalnym rynku, jednak wskazuje się na czynnik ożywienia rynku, który motywował przedsiębiorców do wskazania tej odpowiedzi. Ankietowani wskazali również na niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego. Można to tłumaczyć chęcią promowania powiatu, a co za tym idzie, firm działających na lokalnym rynku. Trzecim problemem, który w oczywisty sposób został wskazany przez ankietowanych, jest niewystarczający system wspierania przedsiębiorczości. Przedsiębiorcy wyrazili w ten sposób swoje niezadowolenie z ich sytuacji na lokalnym rynku (wykres 32).

Wykres 33. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera przestrzenno-środowiskowa

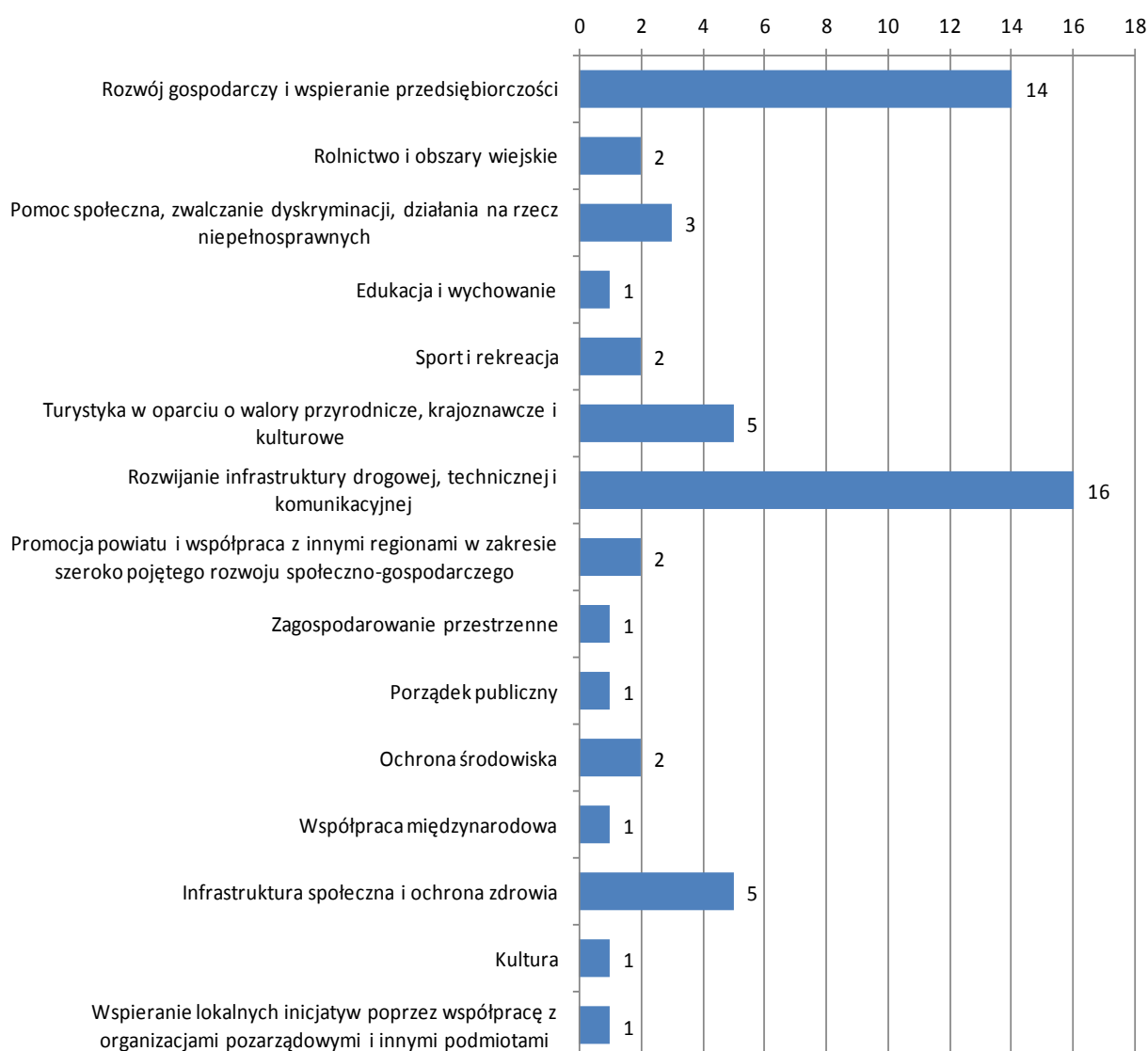
W pytaniu dotyczącym sfery przestrzenno-środowiskowej, lokalni przedsiębiorcy najczęściej wskazywali na niezadowalający system segregacji odpadów (10 ankietowanych), co może być spowodowane brakiem możliwości dokonywania właściwej segregacji pomimo chęci ze strony przedsiębiorców. Kolejne odpowiedzi rozkładały się względnie równomiernie. Zauważono, że istotnym problemem powiatu jest nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa, niezadowalająca czystość wód w powiecie oraz trudności z utrzymaniem czystości lasów. Pozytywnym uwarunkowaniem jest fakt wykazywania troski o środowisko naturalne ze strony lokalnych przedsiębiorców (wykres 33).

Wykres 34. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera infrastrukturalna

Odpowiedzi dotyczące infrastruktury pokryły się w większości z odpowiedziami pozostałych grup ankietowanych. Przedsiębiorcy także wskazali na zły stan dróg (11 osób uznało ten problem za najistotniejszy, 3 osoby jako problem 2 rangi). Również brak obwodnicy Żnina został dostrzeżony przez ankietowanych (w stosunku rang: 6, 1, 1). W mniejszym stopniu wskazywano również rosnący ruch komunikacyjny i tranzytowy, zbyt małą ilość ścieżek i tras rowerowych oraz słabo rozwiniętą infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociągi). Z punktu widzenia przedsiębiorców kwestie infrastruktury mogą wpłynąć na skalę produkcji czy usług, dlatego też szczególnie istotne wydaje się podjęcie działań związanych ze stanem dróg lokalnych (wykres 34).

Wykres 35. Proponowane kierunki rozwoju Powiatu Żnińskiego

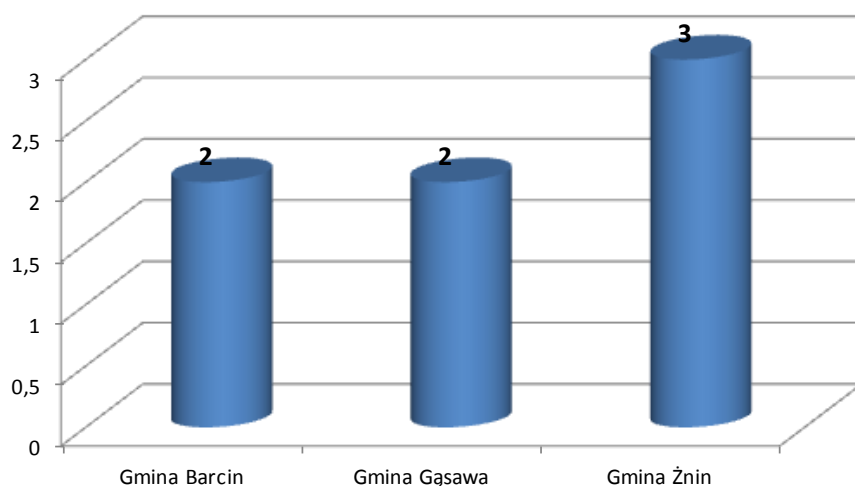

Jeżeli chodzi o kierunki rozwoju, które przedsiębiorcy wskazali, jako priorytetowe dla powiatu, wyróżniały się zdecydowanie dwie z piętnastu proponowanych: „rozwijanie infrastruktury drogowej, technicznej i komunikacyjnej” oraz „rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości”. Była to odpowiedź zbieżna z sugestiami mieszkańców, natomiast różniła się nieco z propozycjami sugerowanymi przez przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy na drugim miejscu zamiast

rozwoju gospodarczego wskazali „wspieranie lokalnych inicjatyw” oraz „turystykę, w oparciu o walory przyrodnicze, krajoznawcze i kulturowe” (wykres 35).

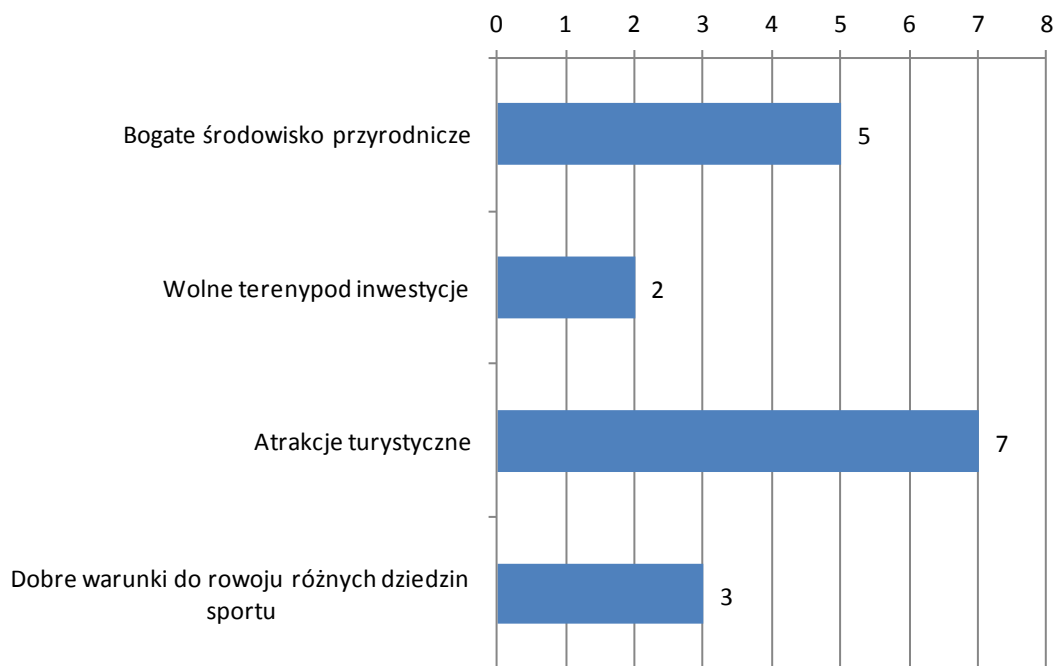
➤ **Gestorzy branży turystycznej i okołoturystycznej.**

Wykres 36. Lokalizacja gestorów branży turystycznej i okołoturystycznej

W ramach konsultacji społecznych, przebadano 7 przedstawicieli branży turystycznej z Powiatu Żnińskiego. Najwięcej podmiotów wypełniło ankiety z Gminy Żnin (3 ankiety) i po 2 gestorów z Gmin Żnin i Barcin (wykres 36).

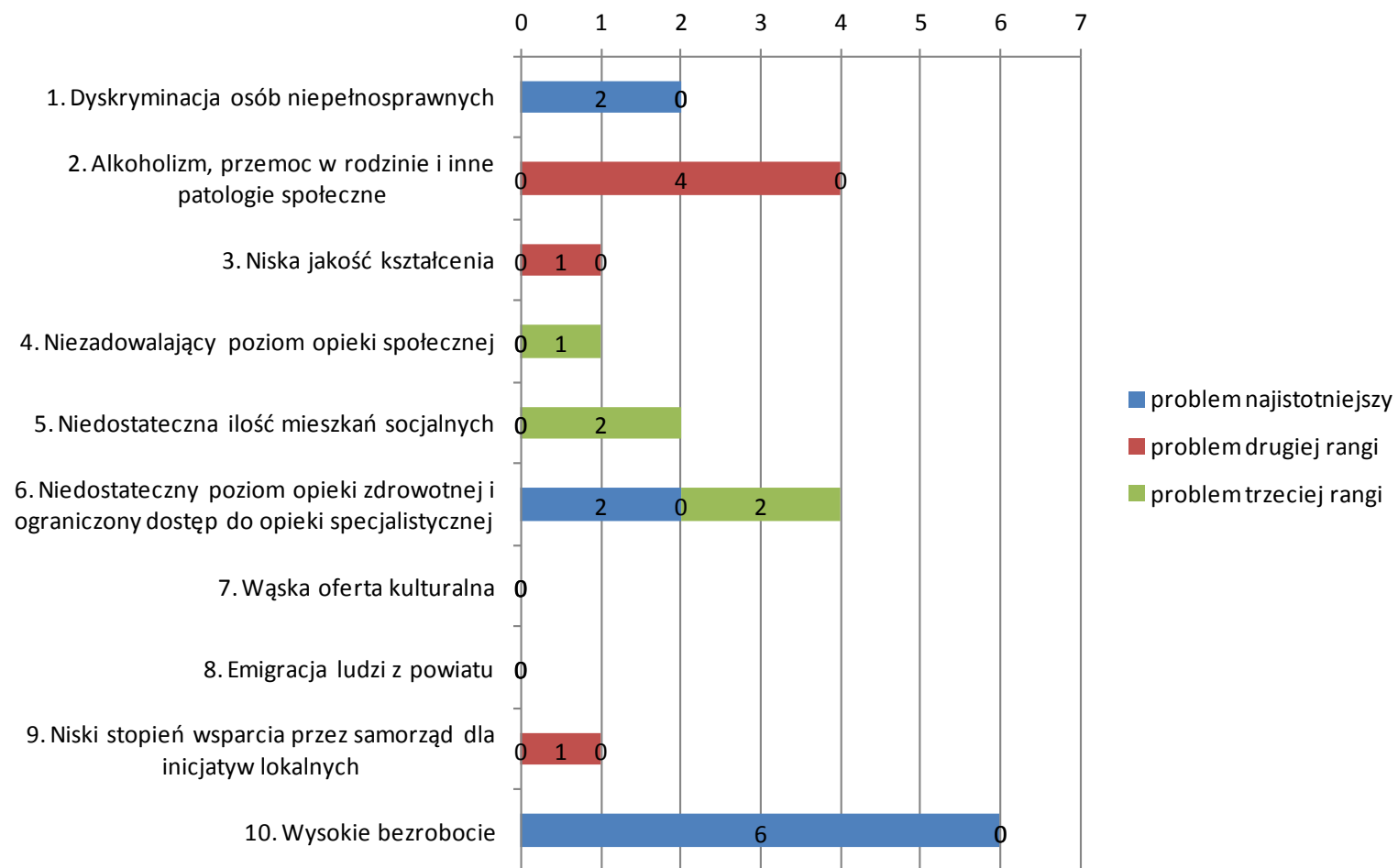
Wykres 37. Największe walory Powiatu Żnińskiego

Na pierwsze pytanie o 3 największe walory Powiatu Żnińskiego reprezentanci branży turystycznej uznali zdecydowanie „atrakcje turystyczne”, i „bogate środowisko przyrodnicze”, „dobre warunki do rozwoju różnych dziedzin sportu” oraz „wolne tereny pod inwestycje” (wykres 37).

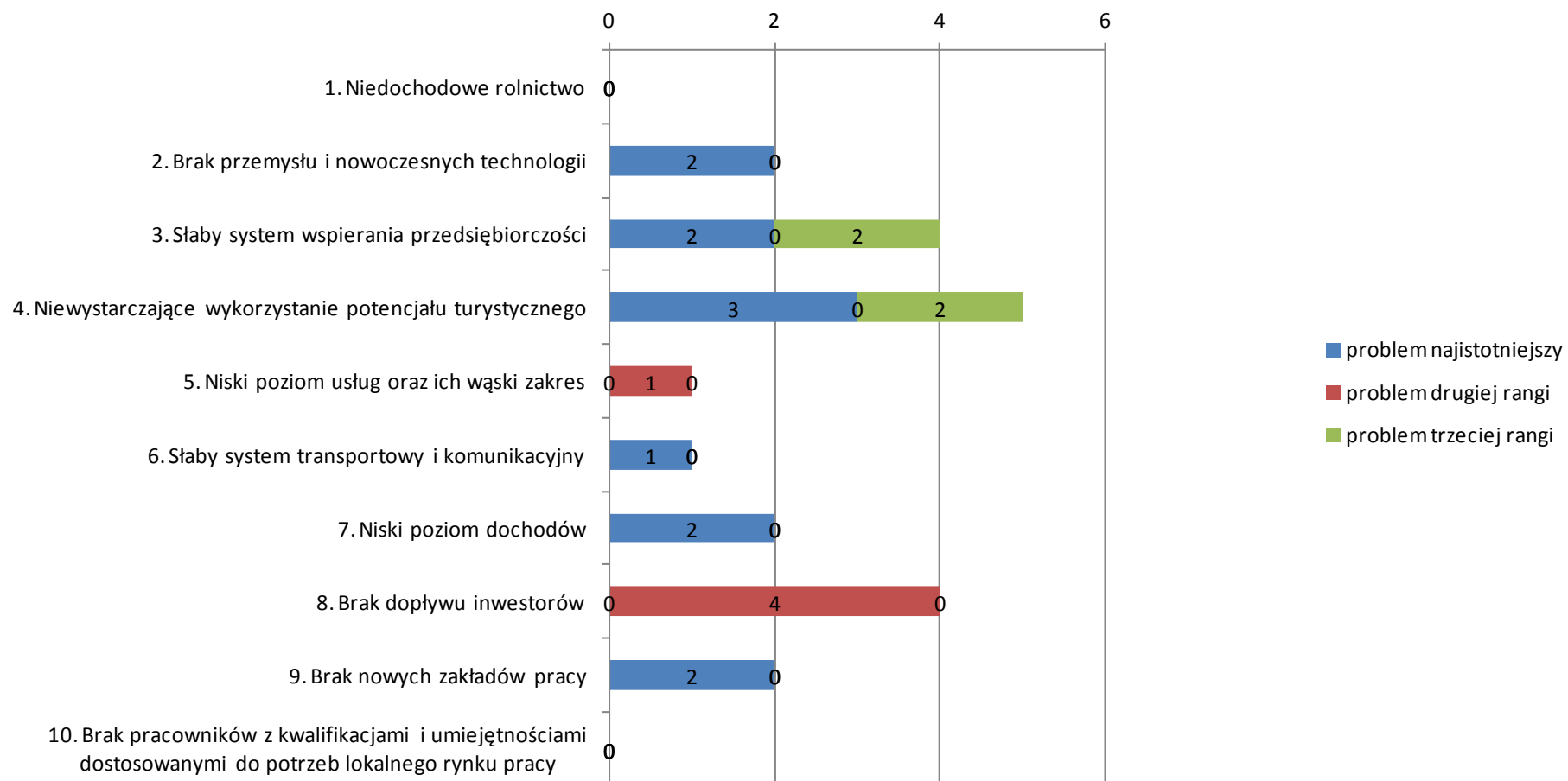
Poniżej przedstawiono najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego w odniesieniu do czterech sfer w oczach gestorów branży turystycznej.

Wykres 38. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera społeczna

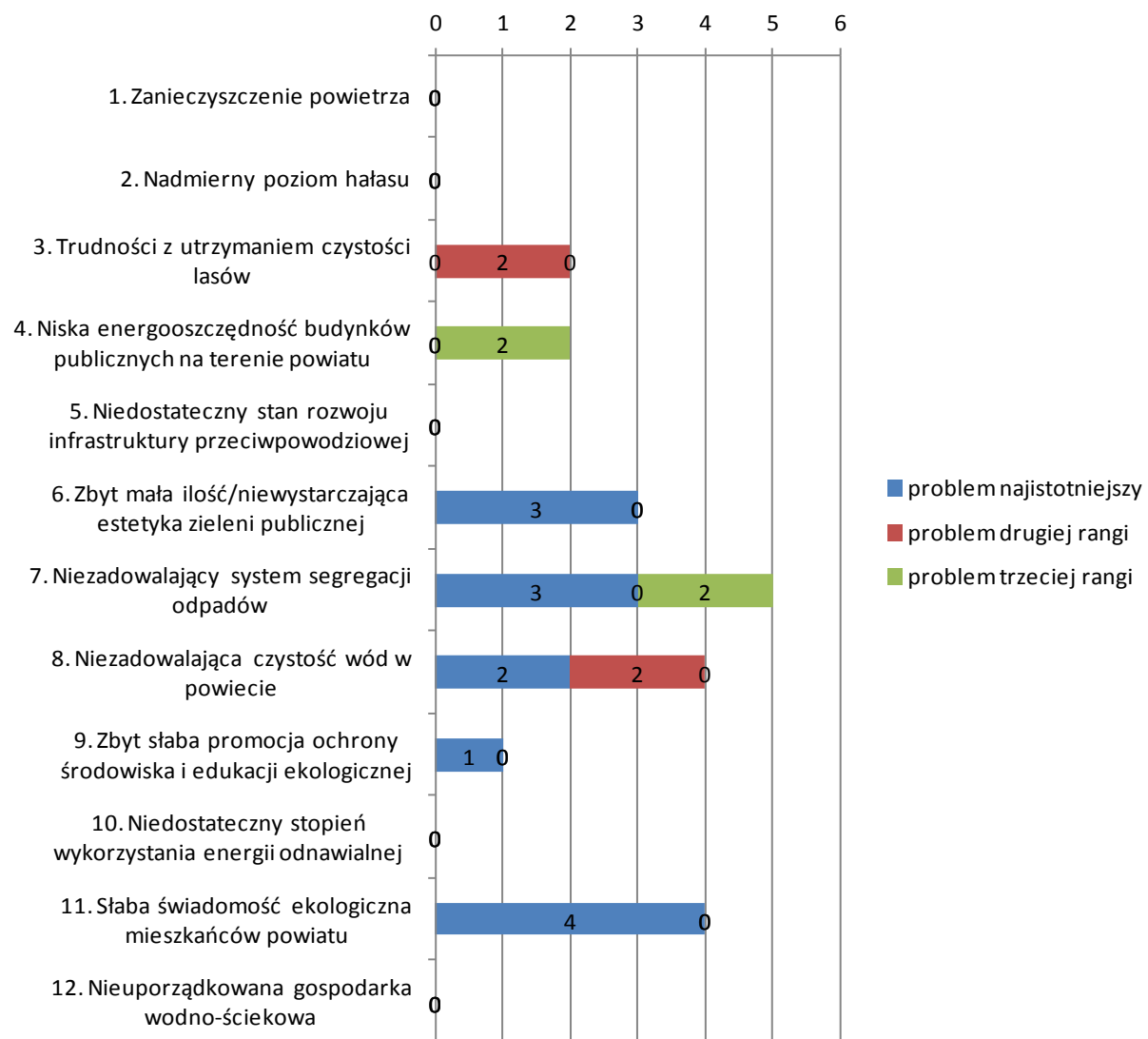
Według przedstawicieli branży turystycznej, Powiat Żniński, w sferze społecznej, boryka się przede wszystkim z wysokim bezrobociem (6 ankietowanych wskazało na tę kwestię w badaniu). Poza tym, względnie równomiernie rozłożyły się zagadnienia związane z poziomem opieki zdrowotnej, alkoholizmem, przemocą w rodzinie oraz innymi patologiami a także dyskryminacją osób niepełnosprawnych (2 osoby wskazały na ten problem jako najistotniejszy) (wykres 38).

Wykres 39. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera gospodarcza

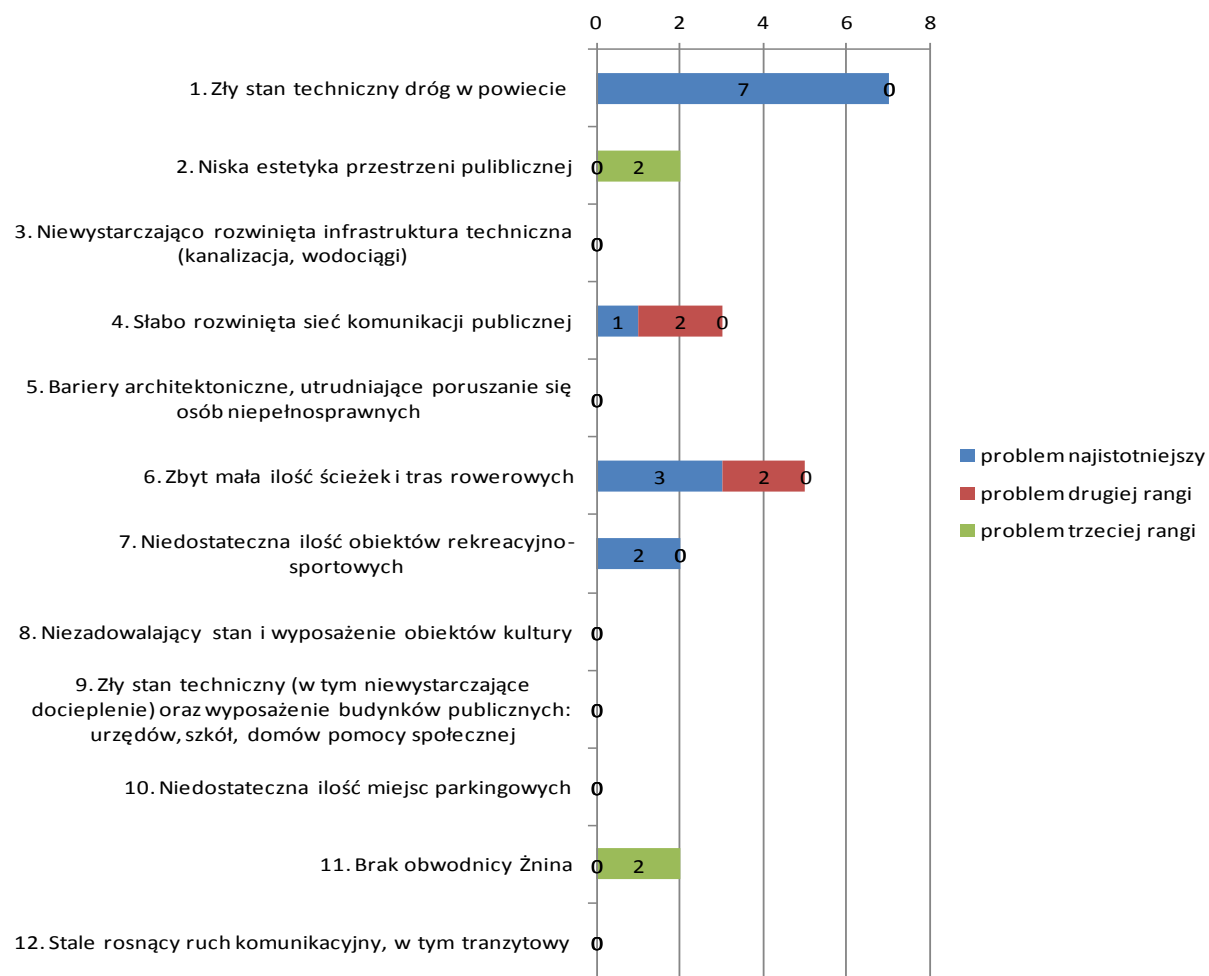
W sferze gospodarczej, co zrozumiałe w odniesieniu do branży turystycznej, wskazano na niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego (3 odpowiedzi o problemie najistotniejszym, 2 jako problem 3 rangi). Ponadto zauważono niedostateczne wsparcie przedsiębiorczości i brak dopływu inwestorów. Stwierdzono również o braku nowych zakładów pracy oraz braku przemysłu i nowoczesnych technologii. Co zrozumiałe, restauratorzy i hotelarze dostrzegają niedostateczną obsługę ruchu turystycznego, lecz wskazują na brak nowych, innowacyjnych inwestycji, które w dłuższym okresie czasu przyciągnęłyby do powiatu większą liczbę ludności (wykres 39).

Wykres 40. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera przestrzenno-środowiskowa

Najczęstszym problemem, wskazywanym przez reprezentantów branży turystycznej, a dotyczącym sfery przestrzenno-środowiskowej, była słaba świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu (4 wskazania o problemie najistotniejszym). Istnieje zależność pomiędzy dbałością o stan środowiska naturalnego a poziomem atrakcyjności turystycznej regionu. Ta z kolei wpływa bezpośrednio na działalność gestorów branży turystycznej i gastronomicznej. Ci zauważają ponadto, iż w powiecie nie funkcjonuje prawidłowo system segregacji odpadów (3 osoby wskazało na problem najważniejszy, 2 osoby na problem 3 rangi). Ponadto zauważano niedostateczną estetykę zieleni publicznej oraz niezadowalającą jakość wód w Powiecie. Wszystkie te problemy, dotyczące środowiska naturalnego, są bezpośrednio związane z jakością oferty turystycznej (wykres 40).

Wykres 41. Najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego: sfera infrastrukturalna

W odniesieniu do lokalnej infrastruktury, niezmiennie najistotniejszym wydaje się problem złego stanu dróg powiatowych i gminnych (7 ankietowanych). Ponadto, dla gestorów branży turystycznej, istotnym problemem jest niedostateczna infrastruktura rowerowa i rekreacyjna, której poprawa zwiększyłaby bezpośrednio przychody ankietowanych. W odróżnieniu do pozostałych badanych grup, tylko 2 osoby wskazały na brak obwodnicy Żnina i to jako problem jedynie 3 kategorii. Tłumaczyć to można faktem, iż z punktu widzenia obsługi ruchu turystycznego istotna jest jak największa liczba ludzi i samochodów w samym mieście, a nie na jego obrzeżach (wykres 41).

➤ **Propozycje inwestycji**

W przeprowadzonej ankiecie przewidziano również pytanie otwarte, dotyczące konkretnych propozycji inwestycji, możliwych do przeprowadzenia w Powiecie Żnińskim.

Z racji charakteru pytania oraz otwartej kafeerii odpowiedzi, propozycje respondentów były bardzo zróżnicowane. Cechowały się przede wszystkim przynależnością do danej grupy społecznej, m.in. :

- Mieszkańcy – budowa basenu, centrum sportowego, mieszkań socjalnych;
- Przedsiębiorcy – refundacja kosztów zatrudnienia, budowa obwodnicy;
- Organizacje pozarządowe – szkolenia dla bezrobotnych, organizacja Parku Krajobrazowego;
- Gestorzy branży turystycznej - zagospodarowanie jeziora, promocja turystyczna regionu.

Analiza ankiet wykazała jednak wspólne pomysły, które bardzo często pojawiały się w odpowiedziach respondentów, niezależnie od grupy, do której przynależeli.

Do katalogu takich pomysłów inwestycyjnych należy zaliczyć przede wszystkim:

- W sferze społecznej:
 - a. Powstawanie szkół oraz doposażenie dotychczas istniejących;
 - b. Poprawa wyposażenia bibliotek, ośrodków kultury;
 - c. Walka z patologiami, pomoc dzieciom pokrzywdzonym.
- W sferze infrastrukturalnej:
 - a. Przebudowa i modernizacja dróg w powiecie;
 - b. Budowa ścieżek rowerowych;
 - c. Budowa obwodnicy Żnina;
 - d. Poprawa stanu technicznego Domów Pomocy Społecznej w Żninie, Barcinie oraz Tonowie;
 - e. Budowa boisk przyszkolnych i hali widowiskowo-sportowej w Żninie;
 - f. Zwiększenie ilości miejsc parkingowych;
 - g. Rozwój komunikacji publicznej.
- W sferze gospodarczej:
 - a. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych;
 - b. Wspieranie osób zakładających działalność agroturystyczną;
 - c. Promocja Specjalnej Pomorskiej Strefy Ekonomicznej w Barcinie;
 - d. Pomoc dla młodych przedsiębiorców; m.in. przez inkubator przedsiębiorczości;

- e. Realizacja działań podnoszących atrakcyjność powiatu wśród nowych inwestorów (m.in. poprzez rozwój infrastruktury technicznej i społecznej);
- W sferze przestrzenno-środowiskowej:
 - a. Wykorzystanie walorów turystycznych powiatu;
 - b. Rozwój systemu segregacji odpadów;
 - c. Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności energii wiatrowej;
 - d. Zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia powietrza w powiecie;
 - e. Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców;
 - f. Oczyszczanie jezior i rzek w powiecie.

- **Wzór ankiet, które zostały użyte do konsultacji.**

Ankieta konsultacji

**Zapraszamy do wypełnienia ankiety konsultacji,
która będzie wykorzystana podczas przygotowywania
Strategii Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2012-2022.**

Planowanie zrównoważonego rozwoju wymaga określenia istniejących walorów oraz problemów w różnych aspektach tematycznych: życia społecznego, gospodarki, środowiska, infrastruktury. W celu stworzenia pełnego obrazu sytuacji w Powiecie Żnińskim potrzebne są informacje uzyskane bezpośrednio od Państwa – mieszkańców, przedsiębiorców i przedstawicieli organizacji pozarządowych. Uzupełnią one dane zawarte w statystykach i pozwolą na opracowanie dalszych działań zmierzających do poprawy warunków życia w Powiecie.

Z góry dziękujemy za udział w kształtowaniu koncepcji rozwoju Powiatu Żnińskiego!

- **Jakie są Państwa zdaniem 3 największe walory Powiatu Żnińskiego?**

Wybrane odpowiedzi proszę zaznaczyć przy użyciu X.

1.	Bogate środowisko przyrodnicze	
2.	Spokój i poczucie bezpieczeństwa	
3.	Dobre warunki produkcji rolnej i ogrodnictwa	
4.	Wolne tereny pod inwestycje	
5.	Szeroka oferta edukacyjna	
6.	Atrakcje turystyczne	
7.	Szeroka oferta kulturalna	
8.	Dobrze rozwinięta baza produkcyjna	
9.	Dziedzictwo kulturowe, lokalny folklor, tradycje pałuckie	
10.	Dobre warunki do rozwoju różnych dziedzin sportu	
11.	Inne:	

▪ **Proszę wybrać 3 najistotniejsze problemy Powiatu Żnińskiego.**

W każdej kategorii proszę nadać rangę w skali od 1 do 3, gdzie 1 oznacza problem najpoważniejszy.

Sfera społeczna:

1.	Dyskryminacja osób niepełnosprawnych	
2.	Alkoholizm, przemoc w rodzinie i inne patologie społeczne	
3.	Niska jakość kształcenia	
4.	Niezadowalający poziom opieki społecznej	
5.	Niedostateczna ilość mieszkań socjalnych	
6.	Niedostateczny poziom opieki zdrowotnej, ograniczony dostęp do opieki specjalistycznej	
7.	Wąska oferta kulturalna	
8.	Emigracja ludzi z Powiatu	
9.	Niski stopień wsparcia przez samorząd dla inicjatyw lokalnych	
10.	Wysokie bezrobocie	
11.	Inne:	

Sfera gospodarcza:

1.	Niedochodowe rolnictwo	
2.	Brak przemysłu i nowoczesnych technologii	
3.	Słaby system wspierania przedsiębiorczości	
4.	Niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego	
5.	Niski poziom usług oraz ich wąski zakres	
6.	Słaby system transportowy i komunikacyjny	
7.	Niski poziom dochodów	
8.	Brak dopływu inwestorów	
9.	Brak nowych zakładów pracy	
10.	Brak pracowników z kwalifikacjami i umiejętnościami dostosowanymi do potrzeb lokalnego rynku pracy	
11.	Inne:	

Sfera przestrzenna i środowiskowa:

1.	Zanieczyszczenia powietrza	
2.	Nadmierny poziom hałasu	
3.	Trudności z utrzymaniem czystości lasów	
4.	Niska energooszczędność budynków publicznych na terenie powiatu	
5.	Niedostateczny stan rozwoju infrastruktury przeciwpowodziowej	
6.	Zbyt mała ilość/niewystarczająca estetyka zieleni publicznej: parków, skwerów	
7.	Niezadawalający system segregacji odpadów	
8.	Niezadawalająca czystość wód w Powiecie	
9.	Zbyt słaba promocja ochrony środowiska i edukacji ekologicznej	
10.	Niedostateczny stopień wykorzystania energii odnawialnej	
11.	Słaba świadomość ekologiczna mieszkańców Powiatu	
12.	Nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa	
13.	Inne:	

Sfera infrastrukturalna:

1.	Zły stan techniczny dróg w powiecie	
2.	Niska estetyka przestrzeni publicznej	
3.	Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna (kanalizacja, wodociągi, sieć gazowa)	
4.	Słabo rozwinięta sieć komunikacji publicznej	
5.	Bariery architektoniczne, utrudniające poruszanie się osób niepełnosprawnych	
6.	Zbyt mała ilość ścieżek i tras rowerowych	
7.	Niedostateczna ilość obiektów rekreacyjno - sportowych	
8.	Niezadawalający stan i wyposażenie obiektów kultury: zabytków, muzeów, bibliotek	
9.	Zły stan techniczny (w tym niewystarczające docieplenie) i wyposażenia budynków publicznych: urzędów, szkół, domów pomocy społecznej	
10.	Niedostateczna ilość miejsc parkingowych	
11.	Brak obwodnicy Żnina	

12.	Stale rosnący ruch komunikacyjny, w tym tranzytowy	
13.	Inne:	

▪ **Które kierunki rozwoju Powiat Żniński powinien realizować w pierwszej kolejności?**

Proszę wskazać 3.

1.	Rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości	
2.	Rolnictwo i obszary wiejskie	
3.	Pomoc społeczna, zwalczanie dyskryminacji, działania na rzecz osób niepełnosprawnych	
4.	Edukacja i wychowanie	
5.	Sport i rekreacja	
6.	Turystyka, w oparciu o walory przyrodnicze, krajoznawcze i kulturowe	
7.	Rozwijanie infrastruktury drogowej, technicznej i komunikacyjnej	
8.	Promocja powiatu i współpraca z innymi regionami w zakresie szeroko pojętego rozwoju społeczno-gospodarczego	
9.	Zagospodarowanie przestrzenne	
10.	Porządek publiczny, bezpieczeństwo obywateli	
11.	Ochrona środowiska, ekologia	
12.	Współpraca międzynarodowa	
13.	Infrastruktura społeczna i ochrona zdrowia	
14.	Kultura	
15.	Wspieranie lokalnych inicjatyw poprzez współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami	
16.	Inne:	

▪ **Jakie inwestycje proponują Państwo do realizacji w Powiecie Żnińskim?**

1.	Dotyczące sfery społecznej (edukacja, bezrobocie, pomoc społeczna, i problemy społeczne):
2.	Dotyczące sfery gospodarczej (rolnictwo, przedsiębiorczość, turystyka, przemysł itp.):

3.	Dotyczące ochrony środowiska i zasobów przyrodniczych:
4.	Dotyczące infrastruktury (drogi, parkingi, kanalizacja, wodociągi, obiekty użyteczności publicznej itp.):

METRYCZKA

Prosimy o uzupełnienie poniższych informacji. Będą one wykorzystane w celach statystycznych z zachowaniem zasady anonimowości.

8. Płeć:

a	Kobieta	
b	Mężczyzna	

9. Wiek:

a	poniżej 18 lat	
b	18-24 lat	
c	25-44 lat	
d	45-64 lat	
e	powyżej 65 lat	

10. Wykształcenie:

a	Podstawowe	
b	Gimnazjalne	
c	Średnie zawodowe	
d	Średnie ogólne	
e	Wyższe	

11. Miejsce zamieszkania:

a	Gmina Barcin	
b	Gmina Gąsawa	
c	Gmina Janowiec Wielkopolski	
d	Gmina Łabiszyn	
e	Gmina Rogowo	
f	Gmina Żnin	

Jeżeli nie chce Państwo pozostać anonimowi, prosimy o czytelny podpis poniżej.

.....

Imię i nazwisko

Niniejsze opracowanie zostało wykonane przez:

Lech Consulting Sp. z o.o.

ul. Mickiewicza 81
87-100 TORUŃ

przy czynnym udziale

Rady Powiatu w Żninie
Starostwa Powiatowego w Żninie
oraz
Jednostek Organizacyjnych Powiatu Żnińskiego